

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

**XXI. GENEL KURUL
11 - 12 MAYIS 1991 MERSİN**

**BAŞKANLIK RAPORU
YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU**

BAŞKANLIK RAPORU

Genel Kurulumuza katılan tüm delege arkadaşlarımı, Baro Başkanlarımızı, meslekte 40 yılını doldurmuş üstadlarımızı ve değerli konukları saygılarımla selamlıyorum.

27-28 Mayıs 1989 tarihinde Giresun'daki 20. Genel Kurul'da, Mersin Baromuz, 21. Olağan Genel Kurul'un Mersin'de yapılmasını istemiş ve bu istek, oybirliği ile kabul edilmişti.

Mersin Baromuzun değerli Başkanı Sayın Uğur Yürekli ve Yönetim Kurulu Üyeleri'nin, Türkiye Barolar Birliği Delegeleri Sayın Şengün Erdoğan'ın ve Sayın Doğan Er'in ve T.B.B. Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Aynan Oran'ın ve Mersin'li tüm meslekdaşlarımızın uzun süren titiz, dikkatli, özverili ve gayretli çalışmaları ile bu güzel organizasyon ve Genel Kurul gerçekleştirilmiştir.

Mersin Barosu mensuplarına ve Genel Kurulumuzun güzel ve düzenli olması için emeği geçen, katkıda ve yardımda bulunan, ilgisini esirgemeyen herkese, her kurum ve kuruluşa teşekkür etmeyi zevkli bir görev sayıyorum.

Geride bıraktığımız iki yıllık dönemdeki faaliyet ve çalışmalarımızı, Yönetim Kurulunun Çalışma Raporunda belirtmiş bulunuyoruz. Bu dönemde Birlik binamızın toplantı salonunda dört kez Baro Başkanlarımızla ortak toplantı düzenledik. Birinci toplantı, göreve başlarken Barolarımızın istek ve önerilerini saptamak için yapılmıştı. İkinci toplantı, bugün de kendisini bir kez daha sevgi, saygı ve engin içsızı ile andığımız hocamız ve Ankara Barosu'nun eski başkanı değerli hukukçu Prof. Muammer Aksoy'un alçakça öldürülmesi üzerine düzenlenmişti. Üçüncü toplantı, Yargı Yılı Açılış Töreni için Yargıtay Başkanlar Kurulu Kararı ile Yargıtay Başkanı tarafından Birlik Başkanı'nın konuşma metninin, toplantıdan üç ay önce istenmesi üzerine yapılmıştı. Bu toplantıdan sonra gerçekleştirilen Yargı Yılı Açılış Toplantısı Türk avukatlık tarihinin en anlamlı ve görkemli toplantılarından birisi olmuştur. Bu toplantıya bütün Barolardan katılan tüm meslekdaşlarıma teşekkür ediyorum. Dördüncü ve son toplantı ise Körfez Krizinin savaşa dönüşme istidadı gösterdiği günlerde düzenlenmişti.

Toplantılardan üçü, belki Birlik Genel Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırarak önemde idi; ancak olağanüstü toplantının gerçekleştirilmesi için gerekli prosedüre uyulması halinde konuların önemini ve güncelliğini yitirmesi olasılığını gözönünde tutarak Barolarımızın görüşlerini, başkanlarını bir araya getirerek almayı uygun bulduk. Yasamızda verilen göreve de uygun olan bu toplantılar ve ortaklaşa görüşmeler sonunda çoğunluğun düşünce ve görüşlerini saptayıp bu doğrultuda kamuoyuna açıklamalar yaparak, önerilen tavır ve eylemleri gerçekleştirdik.

Çok sıkışık ve dar zamanlara sığdırılan bu toplantılara Barolarımızın ve Baro Başkanlarımızın gösterdiği ilgi ve katılım doğrusu, her türlü övgünün üstündedir. Her toplantı, bir öncekinden daha katılımlı olmuş son toplantıya 65 Baromuzun 54'ü katılmıştır. Barolarımıza ve değerli Başkanlarımıza gösterdikleri özveri, ilgi ve katılımları için teşekkür ediyorum, kendilerini yürekten kutluyorum.

Yönetim Kurulumuz, üç toplantısını Ankara dışında Barolarımızın çağrısı üzerine sırayla Bursa, Balıkesir ve Zonguldak'ta yapmıştır. Bu toplantılardan önce basın toplantısı ile Yönetim Kurulumuzun düşünce ve görüşleri kamuoyuna yansıtılmış, Barolarımızca düzenlenen açikoturlara yönetici veya konuşmacı olarak katılmıştır.

Baro Başkanlarımızla gerçekleştirdiğimiz son toplantıyı, Körfez Savaşı'ı çıkmadan önce 12.1.1991 tarihinde yaptık. Bu toplantıda, aynen şöyle demiştik: «A.B.D.nin Ortadoğu'da ekonomik ve siyasi planları he defleri ve vazgeçemeyeceği çıkarları var, sorunu savaşla çözmek istiyor. Bizim ne çıkarımız var? Acaba Arap Şeyhleri'nin, Musul ve Kerkük'ün petroleri yol ve kanal değiştirip Türkiye'ye akacak mı sanıyoruz? Irak'a PETROL'e giderken evdeki «SU»dan olmayalım. Güneyimizde yıllarca sürececek huzursuzluk, savaş ve kan bize huzur mu getirecek? Elbet bir gün SAVAŞ da biter, ama geride pekçok ölü, sakatlık, hastalık, gözyaşı ve yıllarca süren sıkıntılar kalır.»

Evet savaş bitti, geride pekçok ölü, sakat, hasta, gözyaşları ve «GÖÇ»e zorlanan, yurtlarından kovulmak istenen insanlar kaldı. Daha çok petrole sahip olma, Ortadoğu'yu yönetme ve yeni HARİTA'lar çizme tutkularının, savaş kıskırtıcılığının, savaşın, IRAK'lı kürtleri ustaca ve kurnazca tahrik etmenin bedelini şimdi çaresiz ve günahsız çocuklar, kadınlar, sivililer ödüyor.

Sınırlarımızda insanlar, günlerce açlıkla, soğukla, yüzyüze ölmeme savaşı verdiler. Bu insanların devletiyle arasını açanlar, büyük bir vurdum duymazlıkla insan hak ve onuru ile bağdaşmayacak olan dramı seyrettiler. İnsan-hak ve özgürlüklerini güvence altına alan sözleşmeler,

uluslararası hukuk uzun süre işletilmedi. İNSAN HAKLARI HAVARİLERİ, insanların yurtlarından olmalarını, acılarını, açlıklarını, ölmelerini, akılsızca kayıtsızlıkla izlediler ve sorunun çözümünü büyük ölçüde Türkiye'nin üzerine yıktılar.

Türk halkı, olanaklarının sınırını, konukseverliğini ve insan sevgisini sonuna kadar zorlayarak sığınmacıların acılarını dindirmeye çalıştı.

A.B.D. - İngiltere ve Fransa başta olmak üzere diğer ülkelerin yardımını halâ yeterli düzeyde değildir. Türkiye'nin ve diğer ülkelerin yardımları sürmelidir, ancak sığınmacıların Türkiye'deki kamplarda ve Irak'taki güvenlik bölgesinde göçebe yaşamlarını sürdürmeleri, soruna köklü ve kalıcı çözüm olamaz. Köklü ve temelli çözüm, bütün sığınmacıların güvenlik ve huzur içinde evlerine dönmelerinin sağlanmasıdır.

Geçici yerleşim bölgelerinin zamanla kalıcılığa dönüşmesinden, sınırimızda ve Irak'ın kuzeyinde yıllarca sürecektir Filistin benzeri sorunların doğmasından ciddi şekilde endişe etmekteyiz. Belki ustaca bir manevra ile bir Federe Kürt Devleti kurdurulması da düşünülüyor olabilir. Sorunun, bizim ülkemizdeki Kürt vatandaşlara bulaştırılması fevkalâde sakıncalıdır. Türkiye, bağımsız bir üniter devlettir, tarihin derinliklerinden gelen deneyim ve olgunluk ile bütün vatandaşlar ırk-din-dil ve etnik yapı farklılığı gözetilmeksizin birlikte yaşamaya devam edeceklerdir. Türkiye, vatandaşları ile ilgili sorunlarını, dış etkilerle çözecek değildir. Çözümün reçetesi bellidir.

Devlet, baskıcı olmamalı, sevecen olmalı, bölgelere ve insanlara farklı muamele yapmamalıdır. Konuştuğu dilden dolayı kimse yargılanmamalı, kültürel haklara saygı gösterilmeli, yasa önünde eşitlik, kâğıtlarda yazılı kalmamalı, yaşama yansıtılmalıdır. Hukukun üstünlüğü ve demokratik hukuk devleti ilkeleri benimsenmeli, eşitlikçi ve özgürlükçü demokrasi, bütün kurum ve kuralları ile işletilmelidir.

Geride bıraktığımız aylarda Adalet Bakanlığı'nın bir uygulaması, yargımızı, meslektaşlarımızı ve savunma hakkını sıkıntıya sokmuştur. Bu uygulama, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Başkanlığı tarafından yapılan «SALMA»dır.

Her yeni yıla Adalet hizmetlerine yüklü zamlar yaparak girmek geleni yerleşti. Oysa davaların en az giderle ve mümkün olan sür'atle sonuçlandırılması, anayasa hükmüdür. Bu yıl da 1 Ocak'tan geçerli olmak üzere hem yargı harçları arttırıldı, hem de her türlü mahkemede, İcra İflas Dairelerinde kullanılan dosyalar 5.000 TL. dan, basılı kâğıtlar da 1.000 TL. dan satılmaya başlandı.

Devlet, hâk arayan vatandaşın adalet hizmetleri için iki türlü gider alıyor: Yargı harcı ve Fon Kanununa göre alınan ücretler. Devlet, harç alıyorsa ayrıca niçin dosya ve basılı evrak için para alıyor?

Adalet Bakanlığı Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Başkanlığı, yargı kuruluşlarına talimatlar gönderen, dosya ve basılı evraklardan ne miktar ve nasıl para alınacağını açıklayan vergi dairesi gibi çalışmaktadır.

Cezaevleri, hâkimevleri, lojmanlar yapmaya, araç gereç almaya devletin gücünün yetmediği anlaşılıyor. Kolay, bütçe dışı, denetim ve kontrolü güç, hatta olanaksız finansman yolları yeğleniyor. Vatandaşa bir verilip bin alınma yolları aranıyor.

Yoğun eleştirilere ve yakınmalara rağmen Adalet Bakanlığı, vatandaş, avukatları, bezdiren, mahkeme kalemlerindeki bürokratik işlemleri yoğunlaştıran zaman ve para israfına yolaçan bu yanlış uygulamayı sürdürmekte ısrarlı olunca T.B.B., Barolarımız ve meslekdaşlarımız, Danıştay'da çok sayıda iptal davası açmışlardır.

Davalar halen devam etmekte olduğu için konunun özü ile ilgili bir değerlendirme yapmayacağım. Her davada Yürütmeyi Durdurma kararı verilmiş olduğu halde Adalet Bakanlığı'nın yargı kararına uymayışının, büyük üzüntü ve düş kırıklığı yarattığını belirtmekle yetineceğim.

T.B.B. tarafından düzenlenen toplantılarda ve yapılan açıklamalarda hiç bıkmadan usanmadan Baroların VESAYETTEN kurtulması ve tam BAĞIMSIZLIĞA kavuşması için çaba gösterilmiş, hiçbir kişi, makam ya da kuruluşa ödün verilmemiştir.

Olur-olmaz zamanlarda, çeşitli vesilelerle Avukatlık Kanunu'nun değiştirileceği ve Bakanlık'ta hazırlık yapıldığının söylenmesi üzerine «Barolar olarak bizim bilgimiz ve haberimiz olmadan ve hangi ihtiyaçtan kaynaklandığını anlayamadığımız değişikliklere peşinen karşı olduğumuz bilinmelidir.» şeklinde açıklama yapılmıştır.

12.1.1991 tarihli son Baro Başkanları toplantımızda, aynen şöyle söyledik: «Avukatlık Yasasında, savunma mesleğinin önünü tıkayan engeller kaldırılmalı, Türk avukatlarına yakışır, çağdaş uygar bir Avukatlık Kanunu yapılmalıdır. Yüzünü geriye döndürmüş bir yasa değişikliğinden yana değiliz, yüzünü ileriye, aydınlığa, çağdaşlığa ve savunma mesleğinin kutsallığına döndürmüş bir yasa istiyoruz. 1991 yılı Mayıs ayında Mersin'deki Genel Kurulumuzda böyle bir yasa taslağını görüşeceğiz.»

Toplantımızdan sonra Adalet Bakanlığı'ndan T.B.B.'nin, barolarımızın yıllardır mücadelesini verdiği vesayeti kaldırıcı değişiklikleri içeren taslağı bize ulaştı.

Avukatlık Kanununda birçok maddede yenilik ve değişiklik getiriyoruz, gündemimizde sırası gelince bunları görüşeceğiz.

Mesleğimizi ve hukukumuzu sıkıntıya sokacak sağlıksız bir oluşum ve gelişmeye değinmek istiyorum. Son yıllarda altyapısı, kadrosu oluşturulmadan, binası ve olanakları yaratılmadan açılan hukuk fakülteleri istenilen ve özlenen düzeyde hukukçu yetişmesini sağlamaktan uzaktır. Bu fakültelere yenilerinin ekleneceğine dair belirtiler, endişelerimizi arttırmaktadır.

Dürüst, yetenekli, bilgili hukukçular yetişsin, mesleğimiz yozlaşmasın istiyoruz. Avukatlık, servet sağlayan, zenginleştiren mesleklerden değildir. Avukatlardan ünlü zenginler çıkmamıştır, ama ünlü düşünürler ve devlet adamları sayılamayacak kadar çoktur.

Ünlü avukat Berryer, fakirlik içinde ölmek üzere iken genç meslektaşları, «Üstad, sizin ayaklarınızın dibine altın torbalar koymuşlardı, neden almadınız?» diye sormuşlardı. Cevap, çok anlamlıydı: «Almak için eğilmek lâzımdı.» Paraya yenik düşmeyen, eğilmeyen hukukçular yetiştirelim istiyoruz.

Savunma mesleğinin çağdaş demokratik bir yapıya kavuşması için Avukatlık Yasasında yapılmasını düşündüğümüz değişiklikler yetmez. Barolar, Anayasa'nın üçüncü kısım, ikinci Bölümündeki İDARE kapsamından çıkartılarak üçüncü bölümdeki YARGI kapsamına alınmalıdır. Yargının ayrılmaz parçası olan SAVUNMA'nın temsilcileri, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ile Anayasa Mahkemesinde de temsil edilmeli, Türkiye Barolar Birliği'nin Anayasa Mahkemesinde dava açma hakkı kabul edilmelidir.

Anayasa'nın toplumumuzda tartışıldığı bugünlerde, mesleğimizle doğrudan ilgili değişikliklerden başka demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleri, insan hak ve özgürlükleri ile ilgili pekçok değişiklik gerekli ve zorunludur.

«Anayasa değişmez» diyenler «Anayasa'ya kefilim» diyenler ve zamanında bu anayasaya alkış tutanlar, artık anayasanın değişmesi gereğinden sözediyorlar. Daha 1982 yılında yapılan 6. Olağanüstü Genel Kurul'da Birliğimiz, «Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu, Danışma Meclisince kabul edilerek Milli Güvenlik Konseyi'ne sunulan Tasarı'yı getirdiği kurum ve düzenlemelerle halkın oyuna inanmayan ve genel olarak seçimi önemsemeyen, çoğulcu demokrasiye ve çağımızın tüm sosyal ve hukuksal değerlerine ters düşen, Türk toplumunu çok gerilere ve çeşitli bunalımlara sürükleyebilecek nitelikte bulmaktadır. Bu haliyle Tasarı'nın

düzeltilmeyecek bir öneri olduğu ve yeni baştan kaleme alınması gerektiği görüş ve inancındadır.» şeklindeki görüşünü kamuoyuna duyurmuştu.

Zamanla Birliğimizin ne kadar haklı olduğu ortaya çıktı. Ne yazık ki toplumumuz ve demokrasimiz, çok önemli 9 yıl kaybetti. Devleti güçlendirmek bahanesi ile fertleri arka plana atan, insan hak ve özgürlüklerini kısıtlayan, işkenceyi yasaklayan, genel affı engelleyen, ölüm cezasını koruyan, örgütlenme özgürlüğüne kapalı, kuvvetler ayrılığı ilkesini benimser görünüp yargı ve yasamayı yürütmenin güdümüne sokan bir Anayasa'dan yana değiliz. Temel hak ve özgürlükleri sınırlayan 13. maddede, çağdaş ve uygar bir anlayışla düzenlenmelidir.

Siyasal iktidar, anayasal yapı ile bağlı ve sınırlı olmalıdır. İnsan hak ve özgürlükleri güvence altına alınmalı, yasalar Anayasa'ya uygun, yönetenler hukuka bağlı, hukuk devletinin temel taşı YARGI, BAĞIMSIZ olmalıdır.

Nasıl bir Yargı Bağımsızlığı? Elbet bugün ülkemizde olduğu gibi Yürütmenin gözetim ve denetiminde bir yargı bağımsızlığı değil.

Adli ve idari yargı hâkim ve savcılarını mesleğe kabul etme, atama, nakletme, yükseltme, disiplin cezası verme ve görevden uzaklaştırma gibi pekçok önemli işlevleri olan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu başında Adalet Bakanı, kurul içinde Adalet Bakanlığı müsteşarı ve Cumhurbaşkanınca seçilen 5 üyeden oluşan görev kadrosu ile, binasız ve sekreteryasız çalışarak yargı bağımsızlığını, demokratik hukuk devletine yakışır şekilde gerçekleştiremez. Kurulun oluşumu ve üyelerin seçim şekli tamamen değiştirilmelidir.

Yargı bağımsızlığı için Anayasa Mahkemesi üyelerinin, üyeleri gönderen kurum ve kuruluşlarca seçilmesi, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerinin Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarınca doğrudan seçilmesi, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve vekilinin de Yargıtay Genel Kurulunca doğrudan seçilmesi sağlanmalıdır. Cumhurbaşkanı, Danıştay üyelerinin dörtte birini seçmemelidir.

Anayasa Mahkemesi'nin kuruluşunun 29. yıldönümünde Başkan sayın Darıcioğlu'nun konuşmasının bu konu ile ilgili bölümünü aynen aktarıyorum: «...Adayları belirleyecek Yüksek Mahkemeler ile öteki Kurum ve Kuruluşların ve Anayasa Mahkemesi Üye'lerini seçecek Cumhurbaşkanı'nın, tercihlerini, sistemin amacıyla uyumlu olarak, ilmi otoriteleri her türlü kuşkunun üstünde bulunan, TARAFSIZLIKLARI tartışılmayacak, güçlü ve gerçekten güvenilir adaylar arasından özenle yapmaları..... Yüce Mahkeme'nin saygınlığını artıracaktır.»

Anayasa Mahkemesi Başkanı'nın bu uyarı ve hatırlatması ve bu uyarıya uygun düşmeyen son seçimler, sorunu değerlendirmedeki ve değişiklik istemekteki haklılığımızı kanıtlamaktadır.

Anayasa değişikliğinde KHK. konusu da dikkatlice ve titiz bir şekilde ele alınmalı, «Yasamanın Devredilmezliği» kuralı zedelenmemelidir. KHK. kurumu uygulaması sürdürülecekse bunun, Anayasa Mahkemesi'nin bir kararında belirtildiği gibi ancak önemli, zorunlu ve ivedi durumlarda verilmesi, yasama yetkisinin devri anlamına gelecek biçimde güncelleştirilip sık-sık bu yola başvurulmaması gerekir. Ayrıca KHK.nin belli bir süre içinde TBMM.de görüşülmediği takdirde yürürlükten kalkacağı ilkesi benimsenmelidir. Aksi takdirde bugünkü hali ve uygulaması ile KHK.ler, yasama yetkisini, kuvvetler ayrılığı ve hukukun üstünlüğü ilkelerini zedelemekte, hukuk devletine değil KEYFİ DEVLET anlayışına yol açmaktadır.

Demokratik hukuk devleti ilkesi ile bağdaşması mümkün olmayan, ancak keyfi devlet anlayışına uygun düşen bir yasa, toplumumuzda ciddi şekilde tartışılmaktadır; düzeltilinceye kadar da tartışılacaktır. Bu yasa, «Terörle Mücadele Kanunu»dur.

Her uygar demokratik ülkenin teröre karşı çare ve önlemleri düşünmesi doğaldır. Terörün demokrasi ve hukuk devleti ile bağdaşır yanı yoktur. Türkiye Barolar Birliği olarak terörün ve teröristin her çeşidine, kişi terörüne de örgüt terörüne de devlet terörüne de karşıyız. Ancak yasa ile terörün önlenmesi bahanesi altında insanın temel hak ve özgürlüklerinin kısıtlanması, yargılamanın temel ilkelerinin bir kenara bırakılması, hatta çiğnenmesi, işkenceye yeşil ışık yakılması hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesi ile bağdaştırılamaz.

Terörle mücadele yasasındaki, TERÖR tanımı, belirsizdir. Ceza hukukundaki kanunsuz suç olmaz ilkesine aykırıdır. «Devlet otoritesini zaafa uğratmak» «Kamu düzeni» «Genel sağlığı bozmak» gibi esnek ve kaypak deyimlerin, kanun kapsamı içine alınması, kavram kargaşasına yol açacak, insanlarımız yok yere suçlanacak, aşırı ve yanlış yorumlarla yargılanacaklar ve ızdırap çekeceklerdir.

Doğal yargıç ilkesine aykırı olduğu tartışılmayacak olan DGM.nin görev alanı genişletilmiş ve olağanüstü mahkemeler, olağan mahkemeler haline getirilmiştir. Ülkemiz sürekli OLAĞANÜSTÜ HÜKÜMLER ve mahkemeler ile yönetilmek istenmektedir. Çözümün demokrasinin bütün kurum ve kuralları ile işletilmesinde olduğu birtürlü görülemiyor, aksine demokrasinin ensesinde DEMOKLESİN kılıçları korunuyor.

Türkiye Barolar Birliği olarak yıllardır, TCK. 141-142 ve 163. maddelerinin kaldırılmasını, düşüncenin özgürce açıklanmasını, demokrasimizin ayıplı olmaktan kurtarılmasını istiyoruz. Bu bakımdan TCK. 141-142 ve 163. maddelerinin kaldırılmasını olumlu bulmaktayız. Ancak yasa, 23. maddesi ile verdiği özgürlüğü, 1-7 ve 8. maddeleriyle geri almaktadır. Herhangi bir söz, yazı ve eylem, geniş bir yorumla kolayca terör tanımı içine alınabilecektir. Ayrıca terörü tanımlayan 1. maddede silahla yapılan eylemden bahsedilmemekte böylece sözler ve yazıların da baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma sindirme veya tehdit yöntemleri olabileceği benimsenmektedir.

Yasanın 2. maddesinde «amaçlanan suçu işlemese dahi örgütlerin mensubu olan kişi terör suçlusudur.» denilmekte kanunsuz suç ve ceza olmaz ilkesi zedelenmektedir. Ayrıca yasa ile yeni bir «PROPOGANDA» suçu oluşturulmuş, açık olmayan ve kaypak tanımlamalar ve suçlarla BASIN VE DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ engellenmiştir.

Basın için layık olmadığı, hak etmediği yeni ve ağır cezalar öngörülmüş, basının özgürce haber vermesi, kamuoyunu aydınlatması kısıtlanmak istenmiştir. Mevkuze sahipleri ve sorumlu müdürlerine getirilen büyük para cezaları ile basının üzerinde yoğun bir «EKONOMİK BASKI» yaratılmıştır. Ayrıca 8. maddenin 2. fıkrası ile sorumlu müdürler için hapis cezası uygulamasına dönülmesi de bir başka garabet olmuştur.

Birlikte işlenen suçlarla ilgili TCK. hükümleri, bugün bile uygulamada tartışmalara yol açarken yasa ile yeni «TOPLU SUÇ» «ÖRGÜT SUÇLUSU» tanımları getirilmiş, belirsizliklere ve yanlış yorumlara neden olacak hükümler konulmuştur. Ayrıca, cezanın YUKARI SINIRININ aşılacağı kabulü de bir başka yanlışlık olmuştur.

Yasa ile Anayasa ve Ceza yargılama hukukunun ilkelerine aykırı olarak «AÇIK YARGILAMA» kısıtlanmıştır. Yasa kapsamına giren suçların soruşturması sırasında sanıkların ve tanıkların ifadelerini alan, olay ve tesbit tutanağı düzenleyen zabıta âmir ve memurları, ancak ZARURET görülmesi halinde TANIK olarak ve GİZLİ DURUŞMADA dinlenebileceklerdir. Böylece büyük ölçüde mahkeme kararlarına dayanak yapılacak olan, tutanakların açık duruşmada tartışılması olanağı ortadan kaldırılmakta, tutanaklara gizli belge niteliği kazandırılmakta, duruşmaların açıklığı ilkesi zedelenmekte, SAVUNMA HAKKI VE OLANAĞI yokedilmektedir.

Hem bu katı gizlilik ve hem de terörle mücadelede görevlendirilmiş kişilerin suç işlemeleri halinde kamu davası açılıncaya kadar tutuksuz yargılanmaları, haklarında kişilik, kimlik, benlik ve nitelik değiştirmeler

dahil her türlü koruma tedbirlerinin alınabilmesi, ülkemizde var olan İŞKENCE söylentilerine, yenilerini katarak işkence ile itiraf elde etme heveslerini kabartarak, işkencecilerin yaptıklarının yanlarına kâr kalması, yargılanmaması sonuçlarını yaratacaktır. Abdülhamit Anayasasında bile yasaklanan insanlık suçu İŞKENCE'ye geçit veren böyle bir yasa ve uygulamaya karşı bütün aydınları ve hukukçuları uyanık olmaya, İŞKENCEYE karşı birlikte dikilmeye çağırıyorum.

Terörle mücadelede görevlendirilmiş suç işleyen kişilere ve sanıklara tutulacak avukat sayısının sınırlandırılmasının savunma hakkı ile bağdaşır yanı yoktur. Sanık görevlileri için tutulacak avukatların ücretlerinin, avukatlık ücret tarifesine bağlı olmaksızın, ilgili kuruluşların bütçelerine konacak ödenekten karşılanmasını ve böylece sanık görevlilerin savunuculuğunun özendirilmesini, mesleğimiz ve meslektaşlarımız açısından fevkalâde sakıncalı ve tehlikeli bulmaktayız.

Yasa kapsamına giren suçlardan dolayı verilen cezaların para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilememesi ve ertelenememesi, ceza hukukunun temel ilkelerin aykırısıdır. Ayrıca şartla salıverme hükümlerinin, bazı suçlulara farklı uygulanması da adalette eşitlik ilkelerine aykırı olmuştur. Bir kısım suçlular için geçici 1. maddede ölüm cezası hükümlülerinin 10 yılını, müebbet hapis cezası hükümlülerinin 8 yılını, diğer cezaların beştebirini yeterli gören yasa, 125-146 (son fıkra hariç) ve bazı diğer suçları işleyenler için 20 yıl - 15 yıl ve cezaların üçtebirini çekmelerini şart koşmuştur.

Yasada bir başka müphemiyet de Geçici 5. maddede vardır. Türk vatandaşlığı kaybettirilenlerin yurda girişlerinde herhangi bir şart aranmayacak ve hudut kapılarında girişleri engellenemeyecek ama bu insanlar «suçlu sayılıp gözaltına alınarak, yargılanıp mahkûm mu edilecekler, haklarında hangi yasaya göre işlem yapılacaktır?» soruları cevapsız kalmaktadır.

Görülüyor ki «Terörle Mücadele Kanunu» KİŞİ HAK ve ÖZGÜRLÜKLERİ ve SAVUNMA HAKKI bakımından TUZAKLARLA, Ceza hukuku ilkeleri bakımından YANLIŞLIKLARLA ve demokrasi yönünden de taşınamaz AYIPLARLA yüklüdür; çağdaş, uygar demokratik hukuk devletine yakışmayan bir yasadır.

Konuşmamı, devletimiz, ülkemiz, toplumumuz ve demokrasimiz için ciddi bir tehlike olmaya devam eden laiklik ilkesini zedeleyen tutum ve davranışlara değinerek bitirmek istiyorum.

Cumhuriyeti oluşturan devrimlerin ve Atatürk ilkelerinin temel unsuru LAİKLİKTİR. Anayasa'nın değiştirilmeyeceğini emrettiği laiklik il-

kesi zedelenmiş, irtica ve yobazlık, içerden ve dışardan alabildiğine körüklenmiş, Atatürk'e demokratik laik hukuk devletini demokrasiyi benimseyip savunulara hakaretler edilmiştir.

Laiklik, dini, toplum yaşamını düzenleyen yönlerinden, bir güç mihrakı olmaktan çıkarmış, din sömürüsüne son vermiş, dini, kişi vicdanının korumasına almıştır. Laiklik, teokratik devletten, demokratik hukuk devletine geçişin simgesidir, bir uygarlık, özgürlük ve çağdaşlık ilkesidir. Laiklik, bir anayasa veya yasa maddesinin dar kalıplarına sığmayacak kadar engin ve kapsamlıdır.

Günümüzde ilk ve orta öğretimde din dersleri okutulurken, üniversitelerimizde kıyafet serbestliği adı altında çağdaşlığa ters düşen giysilere olur verilerek devlet daireleri ve diğer kamu kuruluşlarında sözde dinci kadrolar oluşturularak din sömürüsü yapıp dinsel baskılar kurularak Cumhuriyet'in temeli olan laiklik, yok edilmek istenmektedir.

Kadınlarımız, şeriatın gözünde ikinci sınıf bir «YARATIK» «YARIM İNSAN» diye nitelenmekte, «Allah'ın dininde TESETTÜR vardır ve farzdır. Devletin dininde ise tesettür yoktur, kadın başını da açar kılıcını da.» denilmek suretiyle başını örtmeyenler baskı altına alınmakta, aşağılanmaktadır.

Siyasal hesaplarla hareket edenler, laikliğin zedelenmesine göz yumdukça laiklik düşmanları, dışardan da cesaretlendirilmektedir. 23 Nisan, 19 Mayıs ve 29 Ekim ve benzeri ulusal bayram günleri, «KARA GÜNLER» olarak nitelenmekte, demokrasiden, «YIKILMASI GEREKEN PUT» şeklinde sözedilmekte ve «KEMALİST DEVLET YIKILACAK ELBET» denilerek Atatürk düşmanlığı körüklenmektedir.

Laiklik yolunda gerilemek, ödün vermek yoktur. Bu uğurda Kubi lay'ları, Muammer Aksoy'ları, Çetin Emeç'leri, Bahriye Üçok'ları ve daha nice değerleri yitirdik. Anıları önünde saygı ile eğiliyoruz. Atatürk'ün anlamlı sözleriyle «GAFLET - DALALET VE HATTA HIYANET» içindikilere buradan sesleniyoruz.

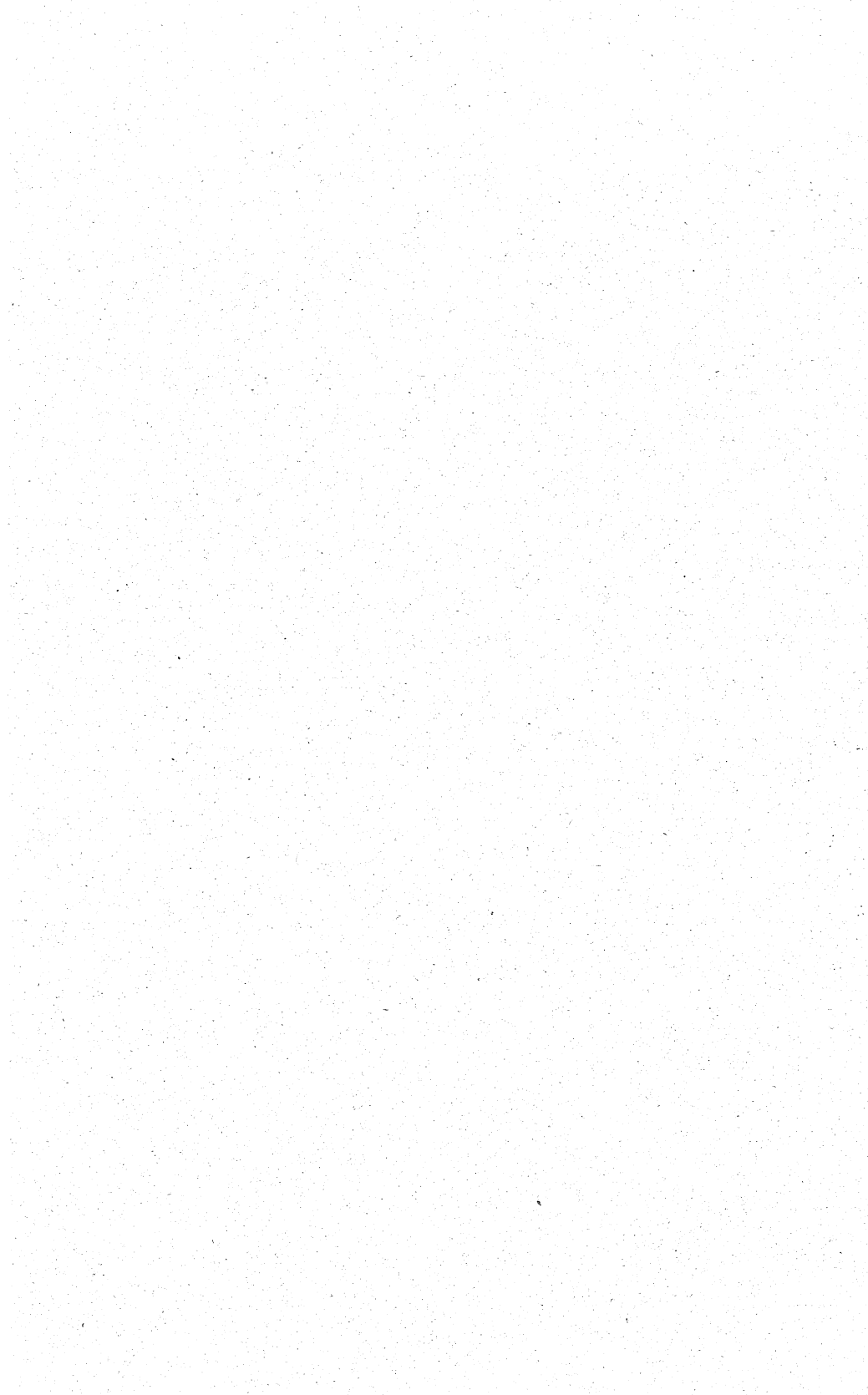
Türkiye'de laikliğin topluma açtığı uygar, çağdaş, insana ve dine saygılı kapılarını kapatamayacaklardır. Biz ulusuz, bizi ümmet yapma gayretleri boşunadır. Türk ulusunu ŞERİAT DÜZENİNE, ortaçağ karanlığına çekmeğe, çağdaşıktan koparmaya, Türkiye Cumhuriyeti'ni yıkmaya güçleri ve nefesleri yetmeyecektir.

Saygılarımla

Avukat Önder SAV

Türkiye Barolar Birliği Başkanı

YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU

Bilindiği gibi Yönetim Kurulumuz, 27-28 Mayıs 1989 tarihlerinde Giresun'da yapılan Genel Kurul'da göreve getirilmiştir. Aynı Genel Kurul'da 1991 yılındaki toplantının Mersin'de yapılması da kararlaştırılmıştır.

Olağanüstü bir gayret ve titizlikle en ince detaya kadar inerek sürdürdüğü çalışmalarını için Mersin Baromuzun başta başkan olmak üzere tüm yöneticilerine ve meslektaşlarımıza teşekkür ederiz.

Çalışma dönemimizle ilgili faaliyetlerimizi konularına göre bölümler halinde aşağıya aktarıyoruz. Yapılan açıklamalar, basın toplantıları, Baro Başkanları toplantıları ve yazışmalar, Birliğimizin faaliyetlerini yansıtacaktır.

I — MESLEKİ KONULARLA İLGİLİ OLARAK AÇILAN DAVALAR :

1 — VEKÂLETNAMELERDE, AVUKATLARIN VERGİ SİCİL NUMARALARI BULUNMASI ZORUNLULUĞUNA İLİŞKİN GENELGENİN İPTALİ DAVASI

DANIŞTAY BAŞKANLIĞI'NA

Ankara, 27/10/1989

DAVACI : TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
Karanfil Sok. No: 5/62 Kızılay/ANKARA

DAVALILAR : 1) T.C. Maliye ve Gümrük Bakanlığı - ANKARA
2) T.C. Adalet Bakanlığı - ANKARA

KONU : Davalı Bakanlıklar tarafından 31.8.1989 tarih, 20268 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 197 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nin iptali isteğidir.

OLAY :

1 — Bilindiği üzere Türkiye Barolar Birliği, 1136 sayılı Yasa ile kurulup örgütlenmiş olan ve yine Anayasa'nın 135. maddesi

kapsamında bulunan kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

2 — 1136 sayılı Yasa'nın incelenmesinden de anlaşılacağı üzere avukatların ve avukatların bağlı oldukları Baroların en üst meslek kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliği'nin yasada sayılan, «Baro mensuplarının genel menfaatlerini ve mesleğin ahlâk düzen ve geleneklerini korumak, bunun için gerekli mercilere başvurularda bulunmak,

— Avukatların meslekte gelişmesini teşvik edecek ve sağlayacak her türlü tedbirleri almak,

— Kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklediği görevlerin tam ve şerefli bir şekilde yerine getirilmesine çalışmak.»

gibi görevleri vardır. Bu hususlar başvurumuzun ve dava açma hakkımızın hukuksal dayanağını oluşturmaktadır.

3 — Davalı Bakanlıklar tarafından 31.8.1989 tarih ve 20268 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 197 Sıra Nolu VUK.nu Genel Tebliği ile 1.8.1989 tarihinden itibaren noterlerce düzenlenecek vekaletnamelerde :

«— Vekaletname verenin adı, soyadı, ünvanı, adresi,

— Vekaletname verenin varsa Gelir veya Kurumlar Vergisi yönünden bağlı bulunduğu Vergi Dairesi, Vergi Dairesi Sicil (Hesap) numarası,

— Vekaletname verilenin adı, soyadı, ünvanı, adresi,

— Vekaletname verilenin varsa bulunduğu vergi dairesi, vergi dairesi sicil (hesap) numarası,

— Vekaletname verilen avukat ise bağlı bulunduğu baro», yönlerinin yer alması zorunluluğu getirilmiş ve tebliğde yer alan düzenleme çerçevesinde mahkemelerde, icra ve iflas dairelerinde dava ve iş takip eden avukatlarla ilgili olarak mahkemeler ve icra iflas dairelerince doldurulacak bilgi formunda bulunan bilgilerin «Maliye ve Gümrük Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü Vergi İstihbarat Şubesi Ulus - ANKARA» adresine gönderilmesi zorunluluğu konulmuştur.

Kanımızca sözü edilen ve iptali istenilen tebliğ ile getirilen düzenleme, özelde yasaya, genelde hukuka aykırıdır.

İPTAL NEDENLERİ :

1 — Bilindiği üzere kamu yönetiminde, kamu görevi yürüten birimler arasında bir iş bölümü vardır. Buna göre her kamu görevlisinin görev, yetki ve işlevinin sınırları yasa ve yönetmelikler ile belirlenmiştir. Bu çerçevede kamu hizmeti yapan her görevli ancak kendisine yasa ve yönetmeliklerle verilen görevleri yapmak, yetkileri kullanmakla yükümlü ve sorumludur.

Oysa somut olayda ve üstelik tebliğ ile getirilen düzenleme ile «yönetimde iş bölümü» esası çiğnenmiş, kendilerine yasa ve yönetmeliklerce sadece yargının hizmetini yürütmek görevi verilmiş olan mahkeme yazı işleri müdürleri ve icra iflas dairesi müdürlerine bağlı oldukları yasa ve yönetmelikler gözardı edilerek ek görev ve sorumluluklar verilmiştir.

Hukuk devletinde gerek idarenin, gerekse vatandaşın sahip olduğu hak ve yetkiler ile görevler vardır. Bu bağlamda elde ettiği kazancın vergisini dürüstce vermek her çalışan ve vergi mükellefi olan kişinin görevi olduğu gibi, mükelleflerin elde ettikleri kazancın vergisini dürüstce verip vermediklerini denetlemek de idareye ait olan bir görevdir.

İdare, bu görevin yerine getirilmesinde ve yürütülmesinde sürekli olarak ve ancak kendi örgütünü ve kendi istihdam ettiği personelini kullanabilir.

Her ne kadar bir vergi soruşturması veya denetimi aşamasında her yurttaşın olduğu gibi kamu görevi yapan diğer görevlilerin de istenilen ve gereksinme duyulan her türlü bilgi ve belgeyi soruşturmayı yürüten yetkililere bildirmek yükümlülüğü var ve bu yükümlülük doğal ve yasal ise de, böyle bir bilgi ve belge aktarılmasının sürekliliğe dönüştürülmesi, olağan bir kamusal ödevin sınırlarını aşacak biçimde külfet haline getirilmesi yasal ve hukuksal değildir.

2 — Diğer taraftan «tebliğ»de sözü edilen bilgi formlarında yazılı bilgilerin eksik, yanlış ve yanıltıcı olmasından mahkeme yazı işleri müdürleri ve icra iflas dairesi müdürlerinin sorumlu tutulmasına ve bunlar hakkında Vergi Usul Kanunu hükümlerinin uygulanacağına ilişkin düzenlemede yasaya ve hukuka uygun değildir.

Herhangi bir cezai yaptırım «tebliğ» ile değil ancak bir yasa ile getirilebilir. Yine bilgi veren kişinin bu bilgiyi yanlış ve yanıltıcı

tıcı biçimde vermesi durumunda o yanlış bilgiyi veren kişinin değil de, sadece o bilgiyi Vergi İstihbarat Şubesi'ne aktarmakla yükümlü olan yazı işleri müdürleri ile icra iflas dairesi müdürlerinin cezai yönden sorumlu tutulmaları ceza hukukunun bilinen temel ilke ve yorumlarına aykırıdır.

3 — İptali istenilen tebliğ ile getirilen düzenleme bu tebliğin yasal dayanağını oluşturan VUK.nun 149. maddesi hükmüne ve bu maddenin amacına aykırıdır.

VUK.nun 149. maddesinde öngörülen ve amaçlanan yön, bir vergi denetimi aşamasında denetlenen mükellef ile ilgili olarak ve «Yazı ile» istenilen bilgi ve belgelerin o denetim süreci içinde fası-lalarla ya da devamlı olarak verilmesidir.

Oysa tebliğ ile getirilen düzenleme anılan madde hükmünü ve amacını aşarak bir genelleştirmeye, sürekliliğe, külfete ve yaygın-laştırmaya dönüşmüştür ki, herşeyden önce tebliğin yasal dayana-ğını oluşturan madde hükmü böylesine bir genelleştirmeye, yay-gınlaştırmaya ve sürekliliğe elverişli değildir.

Anılan maddede ve açıkca «...yazı ile istenildiğinde...» hükmü mevcut olup bilgi isteme ve verme ancak «yazı ile istenilme duru-munda» ve bir somut olay bazında söz konusu olabilir; asla bir tebliğ ile birlikte genelleştirilemez, yaygınlaştırılmaz, sürekli kı-lınamaz ve başkaca kamu hizmeti yapmakla yükümlü ve görevli olan kişilere görev ve yetkilerinin dışında kalan bir konuda külfet yüklenemez.

4 — Öte yandan iptali istenilen tebliğin yasal dayanağını olu-şturan yukarda içeriğine değinilen 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 257. maddesine dayanarak tebliğ çıkartmak yetkisi sa-dece Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na aittir. Hal böyle iken anılan tebliğin yasaya göre yetkisi olmayan Adalet Bakanlığı tarafından da çıkartılmış olması «yetki gasbı» niteliğinde olmakla yasaya ay-kırıdır.

Ayrıca avukatlara verilen vekaletnameler VUK. 257. maddesin-de sayılan «Vergi kayıp ve kaçasını önlemek amacıyla tutulmakta olan defter ve belgeler»den sayılamaz. Tebliğ ile maddenin kapsa-mı ve amacı dışına da çıkmıştır.

5 — Yine BK.nun 386. ve sonrası maddelerinde düzenlenen vekalet aktinde yer alması gereken unsurlar, yasa ile belirlenmiştir.

Yasa ile belirlenen ve unsurları sayılan vekalet aktinde ve dolayısı ile vekaletnamelerde yer alacak hususların tebliğ ile değiştirilip, genişletilmesi ve yeni unsurlar eklenmesi yasaya aykırı olduğu gibi bu vekaletname ilişkisinde taraf olmayan davalıların tebliğ ile getirdikleri düzenleme bu özel ilişkiye müdahale niteliğinde olmakla da hukuka ve akit serbestisine aykırıdır.

HUKUKSAL NEDENLER : Anayasa, Danıştay Yasası, VUK. 1136 Sayılı Yasa, 2577 Sayılı Yasa, ilgili diğer mevzuat.

KANITLAR : 31.8.1989 tarihli ve 20268 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 197 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ve her türlü kanıt.

İSTEK ÖZETİ : Sunulan nedenlerle yetki, biçim, amaç ve konu yönlerinden yasaya ve hukuka aykırı olan ve davalı Bakanlıklar tarafından 31.8.1989 tarih ve 20268 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 197 Sıra Nolu tebliğin iptaline ve yargılama giderlerinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini saygılarımla dilerim.

27.10.1989

AV. ÖNDER SAV

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI

DANIŞTAY

Dördüncü Daire

Esas No: 1989/2467

Karar No: 1990/3275

D a v a c ı : Türkiye Barolar Birliği-Karanfil Sokak
5/62 — Yenışehir/ANKARA

V e k i l i : Av. Ahsen Coşar
Necatibey Cad. Sezenler Sokak No: 4/7
Sihhiye/ANKARA

D a v a l ı : T.C. Maliye ve Gümrük Bakanlığı-Ankara

İstemin Özeti : Noterler tarafından düzenlenen vekaletnamelerde yer alacak asgari bilgilerle mahkemelerde ve icra ve iflas dairelerinde dava ve iş takibinde bulunan avukatlarla ilgili olarak mahkemeler ve icra iflas dairelerince, bilgi vermeyi düzenleyen 197 seri sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin iptali istemi ile açılan davadır.

Savunmanın Özeti : İptali istenen tebliğ hiç bir avukatın menfaatini ihlal edici nitelikte olmadığından ve yasaya uygun olarak düzenlendiğinden usul ve esas yönünden, açılan davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Danıştay Savcısı : Öznur Aliefendioğlu

Düşüncesi : Dava T. Barolar Birliği tarafından 197 sayılı V.U.Kanunu Genel Tebliğinin iptali istemiyle açılmıştır.

31 Ağustos 1989 günlü Resmi Gazetede yayınlanan 197 sayılı Vergi Usul Genel Tebliğinin noterler tarafından düzenlenen vekaletnamelerde yer alacak asgari bilgiler başlığını taşıyan A paragrafında vekalet verenin ve vekalet verilenin adı, soyadı, ünvanı, adresi ile varsa bağlı bulunduğu vergi dairesi ve vergi hesap numarası ve vekaletname verilen avukat ise bağlı bulunduğu baro'nun vekaletnamede eksiksiz olarak bulundurulması, 213 sayılı Yasanın mükerrer 257 inci maddesinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak zorunlu kılınmış, aynı tebliğin B paragrafında ise yine 213 sayılı Yasanın 148 ve 149 uncu maddelerinin Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak yüksek yargı yerleri dahil olmak üzere mahkemeler ve icra ve iflâs dairelerinde 1.8.1989 tarihinden itibaren vekil olarak dava takip etmeye başlayan avukatlarla ilgili olarak, tebliğde örneği verilen bilgi formunun doldurulup onaylanarak Maliye ve Gümrük Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü Vergi İstihbarat Şubesine (Ulus-Ankara) üçer aylık dönemler itibariyle gönderilmeleri ve bilgi formlarında yazılı bilgilerin eksik, yanlış ve yanıltıcı olmasından mahkeme yazı işleri müdürleri ve icra iflas dairesi müdürlerinin sorumlu olacağı, eksik yanlış ve yanıltıcı bilgi verenler hakkında, Vergi Usul Kanunu Hükümleri uyarınca işlem yapılacağı belirtilmiştir.

2577 sayılı İ.Y.U.K.nun 2 nci maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden birisi ile hukuka aykırı olmaları halinde menfaatleri ihlal edilenler tarafından iptal davası açılacağı belirtilmiştir.

Anayasanın 135 inci maddesinde kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, belli bir mesleğe mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak amacıyla, kanunla kurulan kamu tüzel kişilikleri olarak

tanımlanmıştır. T. Barolar Birliği de Anayasa'nın 135 inci maddesinde tanımlanan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından olup, görevleri 1136 sayılı Yasanın 110 uncu maddesinde belirlenmiştir. Dava dilekçesinde, başvurunun ve dava açma hakkının dayanağı olarak gösterilen;

— Baro mensuplarının genel menfaatlerini ve mesleğin ahlâk düzen ve geleneklerini korumak, bunun için gerekli mercilere başvurularda bulunmak,

— Avukatların meslekte gelişmesini teşvik edecek ve sağlayacak her türlü tedbirleri almak,

— Kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklediği görevlerin tam ve şerefli bir şekilde yerine getirilmesine çalışmak, birliğin 110 uncu maddede 17 bent halinde sayılan görevleri arasında bulunmaktadır.

Birliğin, gerek dilekçede dava açma hakkının dayanağı olarak gösterdiği ve gerekse 110 uncu maddede belirlenen diğer görevleri, Anayasanın 135 inci maddesine uygun olarak, birlik mensuplarının genel menfaatlerinin korunması, müşterek ihtiyaçlarının sağlanması, mensuplar arasındaki mesleki bağların güçlendirilmesi ve benzeri hususların gerçekleştirilmesi yolunda çalışmayı, girişimlerde bulunmayı öngörmesine karşın birliğe mensup olanların özel, kişisel ve subjektif hukuki durumlarını ilgilendiren konularda dava açabileceği yolunda bir hüküm içermemektedir.

Böylece, üyelerinin genel çıkarlarını korumak için kurulmuş olan birliğin, bu yönde gerekli yerlere başvurularda bulunmaya yetkili olması, kuruluşa, üyeleri adına da dava açabilme yetkisini vermez.

Öte yandan, 2577 sayılı Yasanın 2 nci maddesinde, iptal davalarının menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacağı öngörülmüştür.

Bu madde hükmüne göre, idari işlemlere karşı, iptal davası açılabilmesi için hukuksal durumunda değişiklik olan kişi veya kuruluşla işlem arasında bir menfaat ilişkisinin bulunması, dava konusu işlemle bir menfaatin ihlal edilmiş olması ve söz konusu menfaatin hukuken geçerli, kişisel ve aktüel, başka bir deyişle halen mevcut olması gerekir.

Olayda ise, dava konusu tebliğle yapılan düzenlemede vekaletnamelerin asli unsurları olan, vekalet verenin ve vekil edilenin

adı, soyadı, ünvanı ve adresi yanında, tarafların vergi dairesindeki mükellefiyet numaraları ile vekilin avukat olması halinde kayıtlı olduğu baro isminin de yazılması öngörülmüştür. Tebliğle vergi kayıp ve kaçığının önlenmesi, vergi denetimlerine sürat kazandırılması ve mükellefler hakkındaki bilgilerin doğrulanması yönünden bilgi toplanması amacıyla yapılan düzenleme davacı kuruluşun, hatta kuruluş mensubu bulunan bütün avukatları ilgilendirmesine rağmen ne kuruluş ne avukatların menfaatini ihlal edici nitelikte değildir.

Nitekim dava dilekçesinde söz konusu düzenleme ile menfaatlerinin ihlal edildiği ileri sürülmemekte, iddialar ve iptal nedenleri, tebliğin B paragrafı ile yapılan düzenlemelere yöneltilerek mahkeme yazı işleri müdürleri ile icra iflas daireleri müdürlerinin form doldurmakla yükümlü tutulmaları, eksik, yanlış ve yanıltıcı bilgi verilmesi halinde müeyyide konulmasının yasaya aykırı olduğu, formların sürekli doldurulması istenmekle 213 sayılı Yasanın 149 uncu maddesinin amacının genişletildiği, mükerrer 257 inci madde ile yalnız Maliye Bakanlığına verilen yetkinin Adalet Bakanlığınca da kullanılması ile yetki gasbı bulunduğu, Borçlar Kanunu'nun 386 ncı maddesinde öngörülen hususlara yeni unsurlar eklendiği ileri sürülmektedir.

Bu durumda davacı kuruluşun meslek mensupları adına dava açmaya yetkisi bulunmadığı gibi, dava konusu işlemle hukuken geçerli kişisel bir menfaatinin bulunduğu ve bu menfaatin ihlal edildiği sonucuna da varılamamıştır.

Açıklanan nedenlerle birliğin görevleri arasında mensuplarının kişisel menfaatleri için dava açmak bulunmadığından objektif, tebliğle yapılan düzenlemede menfaat ilişkisi bulunmadığından subjektif yönden ehliyeti bulunmadığından, davanın ehliyet yönünden reddi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dördüncü Dairesince duruşma için belirlenen günde gelen davacı vekili Avukat Ahsen Coşar ile davalı temsilcisi Hazine Avukatı Cemile İrdem dinlenip Danıştay Savcısı Öznur Aliefendioğlu'nun düşüncesi alındıktan ve Tetkik Hâkimi M. İclâl Kutucu'nun açıklamaları da dinlendikten sonra dosya incelenerek gereği görüldü:

Uyuşmazlık, 31 Ağustos 1989 gün ve 20268 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 197 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin

iptali istemiyle Türkiye Barolar Birliği tarafından açılan davaya ilişkin bulunmaktadır.

Anılan Genel Tebliğin A bölümünde 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 257 nci maddesinin Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak 1 Ağustos 1989 tarihinden itibaren noterler tarafından düzenlenen vekâletnamelerde yer alacak usul ve esaslar, B bölümünde ise 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 148 ve 149 uncu maddelerinin Maliye ve Gümrük Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak 1 Ağustos 1989 tarihinden itibaren mahkemelerde ve icra ve iflas dairelerinde vekil olarak dava ve iş takibinde bulunan avukatlar hakkında, mahkemeler ve icra iflas dairelerinin bilgi verme usul ve esasları açıklanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2 nci maddesinde iptal davalarının, idari işlemler hakkında, yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacağı öngörülmüştür. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 110 uncu maddesinde Türkiye Barolar Birliğinin 17 bent halinde sayılmış olan görevleri arasında ise, Baro mensuplarının genel menfaatleri ve mesleğin ahlâk düzen ve geleneklerini korumak, bunun için gerekli mercilere başvurularda bulunmak, avukatların meslekte gelişmesini teşvik edecek ve sağlayacak her türlü tedbirleri almak, kanunların avukatlara tanıdığı hakların gerçekleşmesine ve yüklediği görevlerin tam ve şerefli bir şekilde yerine getirilmesine çalışmak, bulunmaktadır.

Avukatlık Kanunu'nun yukarıda değinilen 110 uncu maddesiyle dava konusu yapılan genel tebliğ ile getirilen yükümlülüklerin birlikte irdelenmesinde iptali istenen Genel Tebliğle getirilen yükümlülüklerin Türkiye Barolar Birliğinin menfaatlerini ihlal edici nitelikte bulunmadığı sonucuna varıldığından 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun iptal davası açılabilmesi için aradığı «menfaat ihlali» koşulu gerçekleşmemiştir.

Bu nedenle davanın ehliyet yönünden reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre takdir olunan 100.000 lira avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine 21.11.1990 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
Ekrem İspir	Feridun Taşkın	Muzaffer Cebesoy
	Üye	Üye
	Nurşen Çatal	Sıtkı Gündüz

2 — YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLERİN TASDİK EDECEKLERİ BELGELERLE İLGİLİ İPTAL DAVASI

DANIŞTAY BAŞKANLIĞI'NA
ANKARA

Ankara 2/3/1990

D A V A C I : Türkiye Barolar Birliği
Karanfil Sokak 5/62 Kızılay-ANKARA

D A V A L I : TC. Maliye ve Gümrük Bakanlığı

K O N U : 2.1.1990 gün ve 20390 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan «Yeminli Mali Müşavirlerin Tasdik Edecekleri Belgeler Tasdik Konuları ve Tasdike İlişkin Usul ve Esas Hakkında Yönetmelik»in 12. maddesinin son fıkrasının iptali ile yargılama sonuna kadar yürütmenin durdurulması istemidir.

O L A Y :

1 — Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca 2.1.1990 gün ve 20390 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan «Yeminli Mali Müşavirlerin Tasdik Edecekleri Belgeler, Tasdik Konuları, Tasdike İlişkin Usul ve Esaslar hakkında, Yönetmelik»in «Yeminli Mali Müşavirlerin Yetkileri» başlıklı 12. maddenin son fıkrası :

«Yeminli mali müşavirler, vergi incelemelerinde tarhiyat öncesi ve sonrası uzlaşmalarda vergi yargısında; mükellefle veya vergi sorumlusu ile beraber hazır bulunabilirler ve açıklamalar yapabilirler.» hükmünü öngörmektedir.

2 — Yönetmeliğin dayanağı 1.6.1989 gün ve 3568 Sayılı «Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu»nda bulunmayan, vergi yargısında mükellef veya sorumlu ile hazır bulunmak ve açıklamalar yapabilmek yetkisi, anılan yönetmelik maddesi ile yeminli mali müşavirlere tanınmış bulunmaktadır.

3 — İlgili yasında bulunmayan ve yönetmelik hükmü ile yeminli mali müşavirlere tanınan bu yetki, 1136 Sayılı Avukatlık Yasası'nın 35. maddesi hükmüne aykırı bir düzenleme oluşturmuştur.

1136 Sayılı Yasanın 35. maddesi:

«Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem ve yargı yetkisine haiz bulunan diğer organlar hu-

susunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir.» şeklindedir.

İptali istenen yönetmelik maddesiyle, Avukatlık Yasası'nın 35. maddesi ile yalnızca Avukatlık mesleğine tanınan yasal ve hukuki konularda görüş vermek, yargı yerinde gerçek ve tüzel kişileri savunmak ve temsil etmek yetkisi, vergi yargısında, yasa maddesine aykırı olarak yeminli mali müşavirlere genişletilmektedir.

Vergi yargısında, mükellef veya vergi sorumlusu ile birlikte hazır bulunacak, yeminli mali müşavir, yargılama sırasında mükellef veya sorumlu adına açıklamada bulunduğu, Avukatlık Yasası gereğince yalnızca Avukatlık mesleğine ait olan temsil ve savunma yetkisini kullanmış olacaktır ki, yönetmelik maddesinin ve maddede öngörülen yetkinin kullanılmasının Avukatlık Yasasına aykırılığı tartışmasızdır.

4 — Avukatlık Yasası'nın 35. maddesine aykırı yönetmelik hükmünün iptali istemli davamızda, yargılama sonuna kadar, Avukatlık Yasası'nın Avukatlık mesleğinin ve meslek mensuplarının uygulama nedeni ile görebileceği zararın önlenmesi için Yürütmenin Durdurulması kararının verilmesini talep ediyoruz.

HUKUKSAL NEDENLER VE DELİLLER : 1136 Sayılı «Avukatlık Kanunu», 2577 Sayılı «İdari Yargılama Usulü Kanunu», 3568 Sayılı «Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci, Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu» 2.1.1990 gün ve 20290 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yönetmelik v. sillgili mevzuat.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerle:

1 — 1136 Sayılı Avukatlık Yasası'nın 35. maddesine ve hukuka aykırı, 2.1.1990 gün ve 20390 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış «Yeminli Mali Müşavirlerin Tasdik Edecekleri Belgeler Tasdik Konuları ve Tasdike İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik»in 12. maddesinin son fıkrasının iptaline;

2 — Yürütmenin Durdurulmasına;

3 — Yargılama giderlerinin davalıya yükletilmesine karar verilmesini saygılarımla dilerim.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

T.C.
DANIŞTAY

Sekizinci Daire

Esas No: 1990/329

Karar No: 1990/1869

Davacı : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
Karanfil Sokak 5/62 Kızılay/ANKARA

Karşı Taraf : Maliye ve Gümrük Bakanlığı

İsteğin Özeti : Yeminli Mali Müşavirlerin Tastik Edecekleri Belgeler, Tastik Konuları ve Tastike İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin, yeminli mali müşavirlere vergi yargısında mükellef veya sorumlu ile birlikte hazır bulunabilmek ve açıklamalar yapabilmek olanakları tanıyan 12. maddesinin son fıkrasının iptali istemidir.

Savunmanın Özeti : Yeminli Mali Müşavirlerin yargı yerlerinde hiçbir temsil yetkileri olmadığı, yükümlüyü savunma amacıyla değil, ortak sorumluluğu bulunan olayın aydınlatılması için yargı önüne çıkacağı, bu yetkinin yönetmelikle de getirilmediği, 213 sayılı yasanın mükerrer 378. maddesinde de benzer nitelikte düzenleme olduğu, davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

Danıştay Tetkik Hâkimi : Celalettin Yüksel

Danıştay Savcısı Belma Kösebalaban'ın Düşüncesi : Yeminli Mali Müşavirlerin tastik edecekleri belgeler, tastik konuları ve tasdike ilişkin usul ve esaslar Hakkında Yönetmeliğin yeminli Mali Müşavirlere vergi yargısında mükellef veya sorumlu ile birlikte hazır bulunabilmek ve açıklamalar yapabilmek olanağını tanıyan 12. maddesinin son fıkrasının, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35. maddesine ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istemidir.

2.1.1990 günlü 20390 sayılı Resmi Gazete'de uygulamaya konulan yönetmeliğin 12. maddesinin son fıkrasında «Yeminli Mali Müşavirlerin vergi incelemelerinde, tarhiyat öncesi ve sonrası uzlaşmalarda, vergi yargısında, yükümlü veya vergi sorumlusu ile beraber hazır bulunabilecekleri ve açıklamalar yapabilecekleri» öngörülmüştür.

Yeminli Mali Müşavirlerin, 3568 ve 213 sayılı yasalarla kendilerine verilen yetki ve görevlerle ilgili olarak yüklendikleri cezai ve hukuki sorumluluk gereği yargı yerlerinde sorumlu ve mükel-

leflerle birlikte bulunmalarında, Avukatlık Yasasının 35. maddesine aykırılık bulunmadığı gibi genel hukuk kurallarına da aykırılık bulunmamaktadır.

Dayanağı bulunmayan davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüldü.

Uyuşmazlık, Yeminli Mali Müşavirlerin tasdik edecekleri, belgeler tasdik konuları ve tasdike ilişkin Usul ve Esaslar hakkında Yönetmeliğin 12. maddesi son fıkrasının iptali istemine ilişkindir.

1136 sayılı Avukatlık Yasasının 35. maddesinde yargı yerlerinde gerçek ve tüzel kişileri savunmak ve temsil etmek yetkisinin yalnızca baroda kayıtlı avukatlara ait olduğu belirtilmiştir.

3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Yasasının 12. maddesinde ise, Yeminli Mali Müşavirlerin, gerçek ve tüzel kişilerin veya bunların girişim ve işletmelerinin mali tablolarının ve beyannamelerinin yasa kuralları, muhasebe ilkeleri ile muhasebe standartlarına uygunluğunu ve hesapların denetim standartlarına göre incelendiğini onayacağını, bunların yaptıkları onamanın doğruluğundan sorumlu oldukları, yaptıkları onamanın doğru olmaması durumunda onamanın kapsamı ile sınırlı olmak üzere ziyana uğratılan vergilerden ve kesilecek cezalardan yükümlü ile birlikte ortak ve zincirleme sorumlu oldukları belirtilmiş, 2.1.1990 günlü 20390 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan anılan Yönetmeliğin 12. maddesi son fıkrasında «Yeminli Mali Müşavirlerin vergi incelemelerinde, tarhiyat öncesi ve sonrası uzlaşmalarda, vergi yargısında; yükümlü veya vergi sorumlusu ile beraber hazır bulunabilecekleri ve açıklamalar yapabilecekleri» kuralı bulunmaktadır.

Yukarıda yer alan yasa ve yönetmelik kuralları birlikte incelendiğinde, avukatların hukuki sorun ve anlaşmazlıkları, müvekkillerinden aldıkları temsil yetkisini kullanarak yargı organları karşısında savundukları, davanın müvekkilinin zararına sonuçlanmasının, avukatında sorumluluğuna yol açmadığı halde yeminli mali müşavirlerin, 3568 sayılı Yasanın 12. maddesi uyarınca yaptığı tasdik doğruluğundan, ziyaa uğratılan vergilerden ve kesilecek ce-

zalardan 213 sayılı Vergi Usul Yasası ve bu Yasa uyarınca yükümlü ile birlikte ortak ve zincirleme biçiminde sorumlu oldukları, bunların yargı yerlerinde sorumlu veya mükellefle birlikte bulunmaları ortak ve zincirleme sorumluluğun bir sonucu olarak; yapılan onama işinin yasa, yönetmelik ve genelgelere uygunluğunu, işletmedeki çalışma sonuçlarının doğruluğunu tarafsız bir biçimde ortaya koymaya yöneliktir.

Bu durumda, Yeminli Mali Müşavirler, yargı yerlerinde, yükümlüyü savunmak, onu temsil etmek amacıyla değil, kendisine sorumluluk yüklenen bir olayda neden sorumlu olmaması gerektiğini açıklamak için bulunurlar.

Yeminli mali müşavirlerin yükümlülere yargı yerlerinde temsil etme yetkileri olmadığı için yargı yerinde mükellef veya sorumlu ile birlikte dinlenilmeleri de, Avukatlık Yasasınının 35. maddesi ile sadece avukatlara tanınmış olan temsil ve savunma yetkisinin kullanılması niteliğinde değildir.

Anılan yönetmeliğin 12. maddesi son fıkrasıyla yapılan düzenlemede gerek 3568, gerekse 1136 sayılı Avukatlık Yasasına bir aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine ve yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına 28.12.1990 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Metin Güven

Üye
Fevzi Tuzkaya

Üye
Semih Tekin Telli

Üye
Rüştü Altay

Üye
Güngör Demirkan

3 — BAŞÖRTÜLÜ STAJYER AVUKATLA İLGİLİ DAVA :

Ankara, 27/9/1990

ANKARA İDARE MAHKEMESİ SAYIN BAŞKANLIĞI'NA

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI İSTEMLİDİR.

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı
Karanfil Sokak 5/62 Kızılay-ANKARA

DAVALI : ADALET BAKANLIĞI ANKARA

DAVA KONUSU : Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'ne ait 2.8.1990 tarih ve 34006 sayılı kararın iptaline karar verilmesi isteminden ibarettir.

TEBLİĞ TARİHİ : 3.8.1990

OLAYLAR :

1 — a) Stajyer Avukat Sultan Atar, Konya Barosu Yönetim Kurulu'nun 11.4.1990 tarih ve 1990/93 sayılı kararı ile «Stajyerler listesine» yazılmış ve bu kararla ilgili dosya, 11.4.1990 tarih ve 768 sayılı yazı ile Konya C. Savcılığı'na gönderilmiştir.

b) Konya C. Savcılığı, Konya Barosu Başkanlığı'na gönderdiği 11.4.1990 tarih 1/12 644 sayılı yazısı ile, Sultan Atar'ın «Kılık Kıyafetinin Meslek Kurallarına ve adaletin icaplarına aykırı bulunduğu ve başörtüsünü de çıkarmayacağını bildirdiği» belirtilerek, Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 3.7.1989 gün ve 27615 sayılı yazıları gereğince, Sultan Atar'ın staj listesinden adının silinmesi istenmiştir.

c) Konya C. Savcılığı'nın, yukarıda (b) bölümünde belirtilen yazısı üzerine Konya Barosu Başkanlığı, savunmasını bildirmek üzere 17.4.1990 tarih ve 768 sayılı yazısını Sultan Atar'a göndermiş ve (5) gün içinde savunmasını vermesini istemiştir.

d) Stajyer Avukat Sultan Atar, Baro Başkanlığı'nın yazısı üzerine 30.4.1990 tarihli savunmasını vermiştir.

Sultan Atar, 30.4.1990 tarihli savunmasında, başörtüsü takmasının Avukatlık Meslek Kuralları ile ilgisi bulunmadığını -TC. Anayasasına göre bir kısım dini inançları gereği başörtüsü takmasının

tamamen serbest olduğunu yasaklanamayacağını- Konya Adliyesi'nde başörtülü staj uygulamasının var olduğunu belirtmiş VE AÇIKÇA başörtülü olarak staja devam edeceğini bildirmiştir.

e) Konuyu inceleyen Konya Barosu Yönetim Kurulu Savcılık itirazını ve olayı Yasa ve Avukatlık Meslek Kurallarının 20. maddesinin kapsamı dışında ve değerlendirmeyi sadece bu madde çerçevesinde yapmış ve 11.5.1990 tarih ve 1990/106 sayılı kararı ile Savcılık itiraz ve ihbarını reddetmiştir.

f) Konya Barosu Yönetim Kurulu tarafından verilen 11.5.1990 tarih ve 1990/106 sayılı karara karşı, Konya C. Savcılığı 15.5.1990 tarih ve 1/16178 sayılı yazı eki aynı tarihli itiraz dilekçesi ile itiraz etmiştir.

Konya C. Savcılığı tarafından verilen 15.5.1990 tarihli itiraz dilekçesinde özetle :

Savcılığa gönderilen staj dosyasında bulunan Sultan Atar'a ait fotoğraflarda müşahade edilen kılık ve kıyafetin Meslek kurallarına uygun bulunmadığı, bu durumun Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 3.7.1989 tarih ve 27615 sayılı yazıları ile Türkiye Barolar Birliği'nin 2.6.1989 tarih ve 752/23 sayılı genelgelerine de aykırı olduğunun Sultan Atar'a bildirildiği, bunun üzerine Sultan Atar'ın açıkça (Staja bu kılık ve kıyafette devam edeceğini) söylediği belirtilerek, Konya Barosu Yönetim Kurulu kararının, Avukatlık Meslek Kurallarının 20. maddesi ile Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 3.7.1989 tarih ve 27615 sayılı genelgesine aykırı olduğu vurgulanmış ve Konya Barosu Yönetim Kuruluna ait itiraz konusu kararın kaldırılması talep edilmiştir.

2—) Önce 1136 Sayılı Avukatlık Yasasının Avukatlarla ilgili bir kısım maddelerinin ve özellikle 5. maddesinin (c) fıkrası hükmünün Avukat Stajyerlerini de kapsamına alıp almadığı konusuna değinmek zorunludur.

Avukatlık Kanunu Yönetmeliği'nin 26. maddesinin SON fıkrası hükmü aynen şöyledir :

(Baro Yönetim Kurulu listeden silmeye dair kararı ile stajyerin itirazı konusunda Kanununun 71. maddesindeki usûl uygulanır.)

Avukatlık Yasasının 71. maddesi, aynı Yasanın 72. maddesi ile 5. maddesi ve diğer maddeleri ile, (atıfta bulunma) nedeni ile bağlantılıdır.

Ayrıca, Avukatlık Yasasının (Avukatlığa Kabulde Engeller) başlıklı 5. maddesi hükmünün, stajyer avukatları kapsamayacağını düşünmek ve kabul etmek, hukuka olduğu kadar, yasanın vaz edilmiş amacına ve mantığına da aykırıdır.

Daha açık bir anlatımla, örneğin, Avukatlık Yasasının 5. maddesinin (c) bendinde yazılı olduğu gibi, (Avukatlık mesleğine yarışmayacak tutum ve davranışları çevresinde bilinmiş) bir kişinin Avukatlık Stajı yapmasına izin verilip, Avukatlık yapmasına izin verilmemesi hiç bir şekilde düşünülemez ve bunun yasa ve hukuk mantığı yönünden tartışması dahi yapılamaz.

3 — a) Dosya kapsamına ve Konya C. Savcılığı'nın 11.4.1990 tarih ve 1/12644 sayılı yazısı ile yine Konya C. Savcılığı'nın 15.5.1990 tarih ve 1/16178 sayılı yazısı ve eki 15.5.1990 tarihli itiraz dilekçesi ve Sultan Atar'a ait 30.4.1990 tarihli savunma dilekçesi içeriğine göre, Stajyer Sultan Atar'ın devamlı ve ısrarlı bir şekilde staj yaptığı adli birimlerde başörtüsü taktığı, C. Savcısı tarafından ikaz edilmiş olmasına rağmen tutum ve davranışını sürdürdüğü ve sürdürceğini açıkça bildirdiği, staj başvurusu ile ilgili çektiği fotoğraflarını bile başörtülü olarak çektiği, maddi olay yönünden tartışmasızdır.

Süreklilik arzeden ve arzedeceği anlaşılan bu durum karşısında Konya Barosu Yönetim Kurulu'nun, bazı düşüncelerle Savcılık itiraz ve ihbarını red etmesi, öncelikle 1136 sayılı Avukatlık Yasasının 5. maddesinin (c) fıkrası hükmüne aykırıdır.

Çünkü, Avukatlık stajı sırasında stajın yapıldığı birimler ile stajın yapılış şekli ve diğer özellikleri yönünden, Sultan Atar'ın başörtüsü konusundaki tutum ve davranışlarının çevresinde bilinmemesi, duyulmaması, görülmemesi herhalde mümkün değildir.

Sultan Atar'ın başörtüsü (Türban) konusundaki tutum ve davranışının, başörtüsünün çağdaş bir giysi olarak benimsemesinin bunu mesleğinden önce korumaya çalışıp, başörtüsünü mesleğin düzenleyici bir giysisi ve parçası olarak görmeye çalışmasının düşünce ve inanç özgürlüğü ile bağdaşır yanı olmadığı gibi Anayasanın «Laiklik» ilkesine de uygun yanı yoktur.

4— Örneği dosyada bulunan, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun 13.1.1990 tarihli AÇIKLAMASI ile ilgili metnin 4. sahifesinde belirtilen BİRLİK GÖRÜŞLERİNE de, stajyer Sultan Atar'ın tutum ve davranışı, meslek kural ve gelenekleri yönünden ve yasal açıdan, uymamaktadır.

Ankara Barosu Yönetim Kurulu'na ait 29.3.1973 tarihli kararı, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'na ait 26.5.1973 tarih ve 313-4 sayılı kararı, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'ne ait ONAY kararı ile DANIŞTAY 8. Daire Başkanlığı'nın 25.2.1974 tarih ve 1973/2064 E., 1974/960 K. sayılı emsal kararı da, aynı doğrultuda ve aynı gerekçe ile aynı görüşleri içermektedir. Örnekleri fotokopi olarak dosyada mevcuttur.

5—) İptali talep olunan davalı Adalet Bakanlığının konu ile ilgili kararı ve karar gerekçesi, hiç bir yönü ile yasal nitelik ve yorum içermediğinden iptalini talep zorunlu olmuştur.

KANITLAR : Ankara Barosu Yönetim Kurulu'na ait 29.3.1973 tarihli kararı, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna ait 26.5.1973 tarih ve 313-4 sayılı kararı, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'ne ait ONAY kararı ile Danıştay 8. Daire Başkanlığı'nın 25.2.1974 tarih ve 1973/2064 E, 1974/960 K. sayılı emsal karar fotokopileri eklidir.

HUKUKİ NEDENLER : 1136 Sayılı Yasa, İdari Yargılama Usulü Yasası ve ilgili Yasalar...

S O N U Ç : Yukarıda açıklanan nedenlerle, davalı Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'ne ait 2.8.1990 tarih ve 34006 sayılı kararın sebep, konu ve maksat yönlerinden hukuka aykırı olması nedeni ile İPTALİNE, inceleme sonuna kadar YÜRÜTMENİN DURDURULMASINA, Mahkeme masraflarının davalıya yükletilmesine karar verilmesini arz ve talep ederim.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

T.C.

A N K A R A

7. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO: 1990/1367

DAVACI VE YÜRÜTMENİN

DURDURULMASINI İSTEYEN

: TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
BAŞKANLIĞI

Karanfil Sok. No: 5/62

Kızılay - ANKARA

VEKİLİ

: —

KARŞI TARAF

: Adalet Bakanlığı - ANKARA

İSTEĞİN ÖZETİ

: Davacı, Av. Stajyeri Sultan

Atar'ın stajyer listesinden kaydının silinmesine ilişkin istemi reddeden Konya Barosu Yönetim Kurulu Kararına karşı yapılan itirazın kabulüne ilişkin Barolar Birliği Yönetim Kurulu Kararının onaylanmamasına dair 2.8.1990 gün ve 34006 sayılı davalı idare işleminin iptali ve yürütmenin durdurulmasını istemektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Ankara 7. İdare Mahkemesince dava dilekçesi ve ekleri incelenerek gereği görüldü:

Davanın durumuna ve uyuşmazlığın hukuki niteliğine göre, davalı idarenin birinci savunması alındıktan veya yasal savunma verme süresi geçtikten sonra yürütmenin durdurulması hakkındaki istemin incelenmesine 4.10.1990 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

BAŞKAN

Şevket APALAK

26381

ÜYE

Meliha OLTULU

26653

ÜYE

M. Celal ÇENBERCİ

28253

ESAS NO: 1990/1367

Davacı ve Yürütmenin

Durdurulmasını İsteyen

: Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Karanfil Sokak 5/62 Kızılay/ANKARA

Karşı Taraf

: ADALET BAKANLIĞI/ANKARA

İstemin Özeti

: Davacı, Av. Stajyeri Sultan Atar'ın stajyer listesinden kaydının silinmesine ilişkin işlemi reddeden Konya

Barosu Yönetim Kurulu Kararına karşı yapılan itirazın kabulüne ilişkin Barolar Birliği Yönetim Kurulu Kararının onaylanmamasına dair 2.8.1990 gün ve 34006 sayılı davalı idare işleminin iptali ve yürütmenin durdurulmasını istemektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Ankara 7. İdare Mahkemesince gereği görüldü:

Mahkememizin 4/10/1990 gün ve E: 1990/1367 sayılı kararıyla yürütmenin durdurulması hakkındaki istemin davalı idarenin savunması alındıktan sonra incelenmesine karar verilmiş süresi içinde savunma gelmiş olmakla istem yeniden incelendi :

Davanın durumuna ve uyuşmazlığın hukuki niteliğine göre, olayda, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3622 sayılı yasayla değişik 27. maddesinde öngörülen, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkansız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması koşullarının birlikte gerçekleşmediği anlaşıldığından, yürütmenin durdurulması isteminin reddine ve tebligatın tamamlanmasına 18.12.1990 gününde oybirliğiyle karar verildi.

BAŞKAN
Şevket APALAK
26381

ÜYE
Biriz GÜRSU
27396

ÜYE
M. Celal ÇENBERCİ
28253

4 — BASILI EVRAKLA İLGİLİ GENELGENİN İPTALİ DAVASI

20.2.1991

DANIŞTAY BAŞKANLIĞI'NA ANKARA

**Yürütmenin durdurulması ve
duruşma isteği vardır.**

D A V A C I : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

D A V A L I : Adalet Bakanlığı

DAVANIN KONUSU : 11.8.1988 gün ve 19896 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan «Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fon'u Yönetmeliği'nin «59 ve 60. maddelerinin (a) ve (c) bendlerinin («Dosya Gömlüğü» ibaresi hariç) anılan yönetmeliğe dayanılarak tesis edilen 24.12.1990 gün ve 17 sayılı genelgenin ve bu genelgeye dayanılarak

Ankara İl Fon Yönetim Kurulu Başkanlığı'nca tesis edilen 31.12.1990 gün ve FON: 1990/109 Muh. sayılı işlemin iptali ve Fon Yönetiminin uygulama işlemi hakkında YÜRÜTMENİN DURDURULMASI KARARI verilmesi isteğidir.

OLAY :

1) Devletin en başta gelen görevlerinden biri olan adalet hizmetinin parayla sağlanmasını gerçekleştirmek üzere çıkarılan 3454 Sayılı «Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Kurulmasına Dair Kanun»un uygulanmasına 4.6.1988 tarihinde başlanılmıştır.

2) Yasanın 5. maddesi uyarınca çıkartılan «Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Yönetmeliği» Anayasa Mahkemesi kararına aykırı kuralları halen taşımaktadır. (11.8.1988 gün ve 19896 Sayılı Resmi Gazete'de) Yönetmeliğin 59 ve 60. maddelerinde, Anayasa Mahkemesi kararına karşın, basılı evrak satışından elde edileceklerle, bağış ve yardımlardan sağlanacak gelirlerin, fon kaynağını oluşturduğu görülmektedir.

Adalet Bakanlığı Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Başkanlığı, 21.12.1990 tarih ve 317 sayılı kararla her türlü basılı evrakın ücret karşılığı satılmasına karar verip bunu yayınladığı 24.12.1990 tarih ve (17) sayılı GENELGE ile uygulamaya koymuştur. (EK-1)

Ankara Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu İl Yönetimi Başkanlığı başlıklı ve 31.12.1990 tarihli yazı ile Ankara Cumhuriyet Başsavcısı, bütün mahkemelere ve icra müdürlüklerine genelgeyi göndermiş ve «1.1.1991 tarihinden itibaren» Ankara İl Fon Yönetimi Başkanlığı kaşesi bulunmayan ve fon makbuzu karşılığı alınmayan söz konusu matbu basılı evrakların işleme tabi tutulmaması ve bu hususta azami dikkatin gösterilmesi rica olunur.» demiştir. (EK-2)

3) Yönetmeliğin iptali istenen kuralları ile genelge, hukuka ve Anayasa Mahkemesi kararına aykırı ve uyumsuz görüldüğü için bu davanın açılması zorunlu olmuştur. Yönetmelik ve yönetmeliğin uygulama işlemi olan genelge ile yurt çapında ve herkesi ilgilendiren düzenleme yapıldığından işbu dava, 2575 Sayılı Yasa'nın 24. maddesinin (d) bendi gereğince Danıştay'da açılmıştır.

HUKUKSAL DURUM VE İPTAL NEDENLERİ:

1) Türkiye Barolar Birliği'nin kuruluş yasasında ve Anayasa'nın 135. maddesinden aldığı hak ve yetkiyle bu davayı açmakta menfaat ilişkisi vardır.

Yönetmeliğin ve genelgenin uygulanması Hukuk Devleti İlkelilerinin çiğnenmesini, hakkını aramak durumunda olanların gereksiz ve yasa dışı harcamalara katlanmasını beraberinde getirdiğinden, TBB toplumun genel yararlarını koruyabilmek için dava açmasında kişisel, meşru ve güncel menfaat ilişkisi bulunmaktadır.

2) Dava konusu edilen genelge, mahkeme ve hakimler için idari nitelikte olsa bile, 3. kişilerin hak arama özgürlüğünün ihlaline yönelik etkili bir genelgedir. Yönetmeliğin uygulanmasındaki mevzuat anlayışını merkezi idare örgüte duyurmakta, basılı evrak temin etmedikçe yargısal işlemler yapılmamakta bulunduğundan, düzenleyici işlemle uygulama işlemine karşı birlikte dava açılması gerekli görülmüştür.

3) Anayasa'nın 153. maddesi, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organlarını bağlayacağını hükme bağladığı gibi, 11. maddesi de Anayasa'nın bağlayıcılığını ve üstünlüğünü açıkça ortaya koymuştur.

Anayasa Mahkemesi kararında bağış ve yardımların Anayasa'ya aykırılığı hükme bağlanmış olmasına karşın, idareleri de bağlayıcı ve kesin mahkeme kararına aykırı düzenleme ve uygulamaya devam olunması, Anayasa kurallarına aykırıdır. Yargı kararının gereğini yerine getirmekten açık kaçınmadır. İdare, 3454 Sayılı Yasa'nın 6. maddesini, Anayasa Mahkemesi kararına uygun bir hale de getirmemekle, hukuk anlayışını göstermektedir. Bu nedenle, dava konusu edilen yönetmelik kurallarının iptaline karar verilmelidir.

4) Adalet Bakanlığı, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Başkanlığı başlıklı ve Bakanlık müsteşarı imzalı genelgede, «Kasemizi havi basılı evrak dışında hiçbir evrakın kabul edilmemesi» emredilmiştir.

Özellikle şunu belirtmek isteriz ki, fon yönetiminin böyle bir YETKİSİ bulunmamaktadır.

3454 Sayılı Yasanın, son cümlesinde fon kaynaklarına giren ücretlerin belirlenmesinde, davah Bakanlığın yetkili olduğu belirlenmiştir. Kamu yönetimi ve yöneticilerinin görev ve yetkileri ya-

salarla belirlenir. Kamu hizmetinin düzenli ve devamlı biçimde yürütülmesini sağlamak amacıyla yönelik olduğu kadar, görev ve yetkinin kamu düzeniyle ilgili olmasından kaynaklanan bu ilke- den çıkan ilk sonuç, yasında aksi görülmedikçe yetkinin başka- sına devredilememesidir. Yasa, belli bir konuda, o kamu hizmetini yürüten makamı yetkili kılmışsa, yetkinin doğrudan doğruya bu makam tarafından kullanılması gerekir. İdari işlemlerin yetkili ki- şisi veya makamlarca tesis edilmesi zorunludur. Aksi halde, işlem hukuken geçersizdir. Hatta, sonradan verilecek muvafakat dahi, işleme hukuki sıhhat kazandırmaz.

Davalı Bakanlığa verilmiş yasal yetkinin, fon yönetimince kul- lanıldığı açıkça görülmektedir. Fon yönetiminin, 21.12.1990 günlü ve 317 sayılı kararı, genelge haline getirilmiştir. Bakanlık ile, fon yönetiminin (ve hatta vakıf idaresinin) iç içe girmiş ve aynı ki- şilerden oluştuğu, bu nedenle yetkisizliğin söz konusu olmadığı öne sürülebilir. Ancak ücretleri belirlemeğe yetkili olan Bakanlığın sadece, fon yönetiminden ibaret olmadığını, ayrı tüzel kişilikler ol- duğunu belirtmek isteriz. Dosya gömleklerine ilişkin ilk uygula- mayı, Bakanlık İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı'nın tesis et- miş olması, bu iddiamızı kanıtlamaktadır. (22.5.1987 gün ve 02/12- 1820 sayılıdır.)

Fon yönetimince alınan kararda yer alanların Bakanlığın üst düzeydeki bürokratları olduğu ve buna göre yetkisizliğin söz ko- nusu olmadığından bahsedilirse de, kararın «Fon Yönetimince» alınmasıyla, Bakanlıkça alınmış olmasında farklılık vardır. Yasa, yetki devrine olanak vermediğinden işlemde, yetkisizlik açıktır. Genelgenin, öncelikle açıklanan usulü eksiklik nedeniyle iptali ge- rekir.

5) 3454 Sayılı Yasa ve Yasa uygulamasına yönelik düzenle- meler Anayasa'nın 36, 73, 138 ve 141. maddelerine aykırıdır. Davalı idarece hak arama ve adaleti sağlamak yerine, hak satılmakta- dır. Adalet hizmetlerinden kâr elde edilmesi, adalet ticaretin ka- rışması, çağdaş sosyal hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmamaktadır.

Anayasa Mahkemesi kararının sonucunda, dosya gömleği ve basılı evrak ücretleriyle ilgili yasanın 3. maddesinin (e) bendinin iptali işlemini reddetmişse de, kararın gerekçesinde, aynen şu hu- susa yer vermiştir: (...Belirtmek gerekir ki, maddenin (e) bendin- de «basılı evrak» ve «dosya gömleğinden» alınacak ücretten söz edilirken, son fıkranın ilk cümlesinde; (e) bendinde belirtilen iş ve davalarda yalnız Adalet Bakanlığı'na bastırılan veya temin edi-

len dosya gömleklere kullanılır» denilmek suretiyle «basılı evrak» bu uygulamanın dışında bırakılmıştır.) Yasanın anayasal yorumu yapılmıştır ve bu karar, idareyi de bağlamaktadır. (Ana. 153. md.) Aksine uygulama ve düzenleme, hukuk devletine aykırıdır, yargı kararını yok saymaktır. Anılan madde, dosya gömleğinde, Bakanlık tekelini açıkça belirlemiştir. Ama basılı evrakta «tekel» uygulamasına değinilmemiştir.

Genelgede örnek numaraları belirtilen matbu evraklardan ücret alınması; dava ve icra takiplerini engelleyecek bir biçimde mali zorluk ve bunun sonucunda bir hak olarak herkesin yararlanabilmesi gereken adalet hizmetlerinin alınıp satılan bir meta haline getirmiştir. Ucuz ve hızlı adalet hizmetinin dağıtımına mali engel çıkarılarak hak arama özgürlüğü zedelenmiştir. Anayasanın 142. maddesi uyarınca ancak yasayla düzenlenmesi gereken «yargılama usulü» genelgeyle düzenlenmiştir. İdari işlemler, yargılamaya yeni usuller, ihdas edilmiştir. Ücretin şimdilik sembolik olmasıyla hak aramaya engel olunmadığı gerçek değildir. Örneğin idari yargıda bir iptal davasının posta ve sayılan ücretleri için 80.000 - 120.000.— TL. ayrıca 30.000.— TL.'ya yakın yargı harcı alınmaktadır. Yargı harcında, kırtasiye giderleri de dahildir (basılı kâğıtlar). Dosya gömleğinde olduğu gibi, ücretlerin yıldan yıla artış göstereceği de şüphesizdir. Benzeri mali yük kavramı içerisinde yer alan ücretlerin, yasal taban ve tavanın bulunmaması, idareyi denetime tabi olmayan sınırsız boyutlara getirebilir. Yasanın belirttiği sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi, Anayasanın 73. maddesine göre Bakanlar Kuruluna ait iken, Bakanlığa verilmesi ve Bakanlık yerine fon yönetiminin kullanılması, Anayasanın 73. ve Yasanın 3. maddesiyle çelişmektedir. Yasa, ücretlerin saptanmasında, alt-üst sınırlar belirtmemiştir. Yasada belirlenmeyen kriterlere yönetmelikte de yer verilmemiştir. Bir kamu hizmetinin görülmesi sırasında, kamu gücüne dayanılarak ücretler zorlamayla tahsil olunmakta, fakat ücretin belirlenmesinde hiçbir objektif kıstasa yer verilmemektedir. Şer'i yargılama düzeninde olduğu gibi yargı, ücretini tahsil etmedikçe yargılamaya başlamamakta veya başlamış olan yargılamaya devam edilmemektedir. Fon veya davalı idarenin belirli bir ölçüye dayanmadan her matbu evraklardan ücret talep etmesiyle, adalet kavramına gölge düşürülmüştür.

İstenilen ve yerine getirilmedikçe kamu hizmetinin görülmesine engel olan ücretler, adeta «Keyfi salma» gibi nitelendiriliyor olmalı ki, yargılama giderleri arasında kabul edilip, davada haksız

çıkana yükletilmiyor. Hak arayan yurttaşın cebinden zorla alınan, ama hukuki uyumsuzlukta haksız çıkan tarafa yükletilmeyen giderler, yasalda, kararda yazılı ve hükmedilmiş olmalıdır. Yasal olmadığı için kararda gösterilememektedir.

Sonuç olarak, adalet dağıtımı ve sağlanmasında devletin asli ve devredilmez bir görevi söz konusudur. Bu görevin ucuz, hızlı ve adil olması yolunda çaba ve uğraşların geliştiği bir çağdayız. Yasal yargı harçları dışında «ücret» adı altında ve istek dışı harcamalarda bulunmağa zorlamak, aksi takdirde yargılamaya başlamak veya devam ettirmemek, yargıya olan saygıya gölge düşürür. Şaibeli ve sakıncalı uygulamanın Anayasaya hukuka ve Anayasa Mahkemesi kararlarına aykırılığı ortadadır.

S O N U Ç : Açıklanan nedenlerle dava konusu yönetmelik, genelge kurallarıyla dava konusu fon yönetimi işleminin iptaline hukuka aykırılık açıkça belli olduğundan SAVUNMA beklenilmeden yürütmenin durdurulmasına, yargılama giderleri ile Avukatlık ücretinin davalıya yükletilmesine karar verilmesini saygılarımla dilerim.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

EKLER :

1 — 17 Sayılı Genelge

2 — Fon Yönetimi işlemi ile ilgili Ankara C. Başsavcısının 31.12.1990 tarihli yazısı.

Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Yönetmeliğine dayanılarak tesis edilen basılı evrakla ilgili Adalet Bakanlığı'nın 16.1.1991 günlü 19 sayılı genelgesinin iptali hakkında T. Barolar Birliği ve çok sayıda Barolarımız ve meslekdaşlarımız tarafından davalar açılmış idi.

Bursa Barosu Avukatlarından meslekdaşımız Ertuğrul YALÇINBAYIR ve Ali ARABACI tarafından önce açılan dava üzerine Danıştay 10. Dairesince 27.2.1991 tarihinde 1991/392 sayı ile YÜRÜTMENİN DURDURULMASINA karar verilmiştir. Yürütmenin durdurulması ile ilgili anılan karar, gereği için Adalet Bakanlığı'na iletilmiştir.

Daha sonra Birliğimizin açmış olduğu dava ile ilgili olmak üzere de Danıştay 10. Dairesi E-1991/485 sayılı ve 14.3.1991 tarihli kararı vermiştir. Karar, aynen aşağıya aktarılmıştır.

T. C.
DANIŞTAY
Onuncu Daire

Esas No : 1991-485
Karar No :

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, Karanfil Sok. No: 5/62 - Kızılay - ANKARA

Karşı Taraf (Davalı) : Adalet Bakanlığı - ANKARA

İstemin Özeti : 11.8.1988 günlü ve 19896 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan «Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu» Yönetmeliği'nin 59 ve 60 maddeleri (a) ve (c) bentlerinin (dosya gömleği ibaresi hariç); Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Başkanlığının, her türlü mahkemede, icra ve iflas dairelerinde kullanılan örnek numaraları belirtilen 25 çeşit evrakın ücret karşılığında satılması konusundaki 17 sayılı Genelgenin ve fon kâşesini taşımayan hiçbir evrakın kabul edilmemesine ilişkin Ankara İl Fon Yönetim Kurulu Başkanlığı'nın 31.12.1990 günlü 109 sayılı uygulama işleminin iptali, yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

D. Tetkik Hâkimi : Zümrüt Öden

D. Savcısı : Ülkümen Osmanağaoğlu

Düşüncesi : Davanın durumuna göre, yürütmenin durdurulması isteminin davalı idarenin savunmasının alınmasından sonra incelenmesi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince işin gereği düşünüldü :

1 — 3454 Sayılı Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Kurulmasına Dair Kanunun 5. maddesine göre çıkarılan, 11.8.1988 günlü 19896 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Yönetmeliğinin 59. maddesi: «İl ve İlçelerde açılacak banka hesapları :

a) ve basılı evrak satışından elde edilecek gelirler.....

c) Bağış ve yardımlardan sağlanacak gelirler tarafından banka şubesine ayrı ayrı hesap açtırılır.» hükmünü; 60. maddesi ise: «Satış ve tahsil görevlilerince.....»

a) ve basılı evrak satışından

c) Yapılan bağış ve yardımlardan, elde edilen gelirler için ayrı ayrı makbuz kesilir ve tahsil edilir.....» hükmünü taşımaktadır.

3454 sayılı Kanunun iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine açılan dava sonunda, bu yasanın Fonun kaynaklarını belirleyen 3. maddesi (h) bendinde yer alan, «bağış ve yardımlar» hükmü, Mahkemece Anayasanın 138. maddesine aykırı bulunarak 8.9.1989 günlü E: 1988/37, K: 1989/36 sayılı kararla iptal edilmiştir.

Bu durumda dava konusu edilen Yönetmeliğin 59. ve 60. maddeleri (c) bentlerin hukuki dayanağı bulunmadığından, davacının bu maddelere yönelik yürütmenin durdurulması isteminin, 2577 sayılı Yasanın 27. maddesindeki koşullar gerçekleşmiş olduğundan KABULÜNE, 59. ve 60. maddeler (a) bentlerine yönelik isteminin REDDİNE,

2 — Davanın durumuna ve uyuşmazlığın niteliğine göre 24.12.1990 günlü 17 sayılı Genelgenin yürütülmesinin durdurulması isteminin, davalı idarenin savunması alındıktan sonra incelenmesine,

3 — Fon kâşesi taşımayan hiç bir matbu evrakın kullanılmayacağına ilişkin uygulama işlemine yönelik yürütmenin durdurulması istemine gelince :

3454 sayılı Kanunun «Fonun Kaynakları» başlığını taşıyan 3. maddesi (c) bendi, kimi iş ve davalarda kullanılacak dosya gömlekleri ve basılı evraktan alınacak ücretleri fon gelirleri arasında saymıştır. Aynı maddenin son fıkrası «(c) bendinde belirtilen iş ve davalarda yalnız Adalet Bakanlığınca bastırılan veya temin edilen dosya gömlekleri kullanılır. (d) ve (e) bendlerine göre alınacak ücretler her yıl Ocak ayında bu Bakanlıkça belirlenir.» hükmünü taşımaktadır. Görüldüğü gibi, maddenin (c) bendinde «basılı evrak» ve dosya gömleğinden alınacak ücretten söz edilirken, son fıkranın ilk cümlesinde; «(c) bendinde belirtilen iş ve davalarda yalnız Adalet Bakanlığınca bastırılan veya temin edilen dosya gömlekleri kullanılır» denilmek suretiyle «basılı evrak» uygulama

manın dışında bırakılmıştır. Bu durumda, yasada öngörülme-
yen bir biçimde basılı evrakın sadece Fon Merkezince bastırılıp satıl-
masını zorunlu kılan uygulama işlemi 3454 sayılı Yasaya aykırı
bulunmaktadır.

Bu gerekçeyle dava konusu uygulama işleminin, 2577 sayılı
Yasanın 27. maddesinde sayılan koşulların gerçekleşmiş olduğu
anlaşılacakla davalı idarenin savunması alınmaya kadar yürütül-
mesinin durdurulmasına 14.3.1991 tarihinde oyçokluğuyla karar
verildi.

Başkan
Galip Tanrıöver

Üye
Erol Dünder

Üye
Burhan Öç

Üye
Hikmet Yaşar
X

Üye
Yılmaz Tardelen

Karşı Oy X — : Uyuşmazlığın niteliğine ve davanın durumuna
göre, davalı idarenin savunması alındıktan sonra yürütmenin dur-
durulması isteminin incelenmesi görüşüyle karara karşıyım.

Üye
Hikmet Yaşar

II — YARGI, HUKUK ve MESLEK KONULARINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR, YAZIŞMALAR, AÇIKLAMALAR, BASIN BÜLTENLERİ

1 — KILIK, KIYAFETLE İLGİLİ MESLEK KURALI

Baro Başkanlığı
.....

GENELGE NO: 752/23

2.6.1989

Türkiye Barolar Birliğinin 27-28 Mayıs 1989 günleri Giresun'da yapılan XX. Olağan Genel Kurul toplantısında; Avukatlar ve Avukat Stajyerlerinin mahkemelerdeki durum ve kıyafetleri ile ilgili yeni bir meslek kuralı kabul edilmiştir. Kabul edilen kural sonucu Meslek Kurallarının 20. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

«Avukatlar ve Avukat Stajyerleri mesleğe yaraşır bir kılık ve kıyafetle başları açık olarak mahkemelerde görev yaparlar. Duruşmalara Türkiye Barolar Birliğince şekli saptanmış cübbe ile ve temiz bir kıyafetle çıkarlar. Erkek Avukatlar iklim ve mevsim koşullarının elverdiği ölçüde kravat takarlar.»

Baronuz Avukat ve Avukat Stajyerlerine duyurulmasını ve gereğini rica ederim.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

2 — AVUKATLARIN, KAMU GÖREVLİSİ OLAN EŞLERİ NEDENİYLE SAĞLIK YARDIMINDAN YARARLANMASI

Baro Başkanlığı
DENİZLİ

21 Haziran 1989
923

İlgi : 12.5.1989 tarih ve 89/39 sayılı yazınız.

Eşi, 657 sayılı Yasaya tâbi öğretmen olarak görev yapan üyeniz Avukat Yavuz Barkal'ın Baronuza vâki başvurusu ile ilgili yazınız ve eki incelendi :

657 sayılı Yasanın 209. maddesi ve (Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı ve Cenaze Giderleri Yönetmeliğinin) özellikle 3. maddesinin (A) bendinin (b) fıkrası, hükmüne göre, serbest çalışan ve sağlık yönünden sigortalı olmayan meslektaşlarımızın 657 sayılı Yasaya tâbi görev yapan eşleri nedeni ile, eşlerinin yararlandığı sağlık kurumlarından yararlanabilecekleri, anlaşılmaktadır.

(Devlet Memurlarının Tedavi Yardımı ve Cenaze Giderleri Yönetmeliği'nin) konu ile ilgili madde fotokopileri ilişikte gönderilmektedir.

Durumun ilgiliye duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla.

Başkan
Avukat Önder SAV

Eki: 2

DEVLET MEMURLARININ TEDAVİ YARDIMI VE CENAZE GİDERLERİ YÖNETMELİĞİ

Karar sayısı: 7/6913

Karar tarihi: 27.7.1973

(11.8.1973 gün ve 14622 sayılı Resmî Gazete ile yayımlanmıştır.)

BİRİNCİ BÖLÜM

Konu ve Kapsam

Konu :

Madde 1 — 14.7.1965 tarihli 657 sayılı «Devlet Memurları Kanunu»nun 23.5.1972 tarihli 1589 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak çıkarılan 30.5.1973 tarihli 5 sayılı «Kanun Hükmünde Kararname» ile değişik 209 uncu maddesinde öngörülen tedavi yardımı

ve yol giderleri ile 657 sayılı Kanunun 1589 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak çıkarılan 23.12.1972 tarihli 2 sayılı Kanun Hükümünde Kararname ile değişik 210 uncu maddesinde öngörülen cenaze giderleri ile ilgili hususlarda bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Kapsam :

Madde 2 — Bu Yönetmelik, tedavi yardımı ve yol giderleri ile cenaze masraflarının kimlere, hangi hallerde ve şartlarda, kurumlarca nasıl ve ne şekilde sağlanacağı, hastalık halinde başvurma şekli ve bunun üzerine ne şekilde işlem yürütüleceği hususlarını ve bunlara ilişkin diğer konuları, kapsar. (Bu Yönetmelikte geçen tedavi deyimi muayene, teşhis ve tedaviyi kapsar.)

İKİNCİ BÖLÜM

Tedavi ve Yol Giderlerinin Kimler İçin Hangi Hal ve Şartlarla Sağlanacağı Tedavi ve Yol Giderlerinden Yararlanacak Olanlar;

Madde 3 — (19.1.1983 tarihli ve 83/6022 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değişik şekli.) Tedavi ve yol giderlerinden yararlanacak olanlar şunlardır.

A) Yurt içinde :

- a) Devlet Memuru,
- b) Devlet Memurunun herhangi bir şekilde sağlık yardımından yararlanamayan eşi,
- c) Devlet Memurunun bakmakla yükümlü olduğu ve herhangi bir şekilde sağlık yardımından yararlanamayan ana, babası,
- d) Devlet Memuruna aile yardımı ödeneğine hak kazanan çocukları,

B) Yurtdışında :

- a) Yurtdışında sürekli görevde bulunan Devlet Memuru,
- b) Geçici görev, bilgi ve görgü artırmak veya staj yapmak üzere yurtdışına gönderilen Devlet Memuru,
- c) Yurtdışında sürekli görevde bulunan Devlet Memurunun herhangi bir şekilde sağlık yardımından yararlanamayan eşi, bakmakla yükümlü olduğu ana, babası ve aile yardımı ödeneğine hak kazanan çocukları,

Yukarıda (A) ve (B) fıkralarına göre tedavi ve yol giderlerinden yararlanacak olanların yurtiçinde veya yurtdışında hastalanıp organ nakline gerek görülmesi halinde 2238 sayılı «Organ ve Dokü Alınması, Saklanması, Aşılması ve Nakli Hakkında Kanun» hükümleri dikkate alınmak şartıyla verici durumunda bulunan kimselerin (bu Yönetmeliğin kapsamına girip girmediğine bakılmaksızın) bu işlemle ilgili tedavi giderleri de, alıcı durumundaki hastanın kurumu tarafından aynen ödenir.

3 — İFLAS İDARESİ ÜCRETİ, YAZI VE TEBLİĞ MASRAFI TARİFESİ

GENELGE NO : 960-29
28.6.1989

Baro Başkanlığı
.....

Adalet Bakanlığı'ndan alınan, halen yürürlükte bulunan «İflâs İdaresi Ücreti, Yazı ve Tebliğ Masrafı Tarifesi»nin 15.7.1989 tarihinden itibaren iki yıl süreyle bir değişiklik yapılmadan aynen uygulanacağına dair yazı aşağıya alınmıştır.

Bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla.

Başkan
Avukat Önder SAV

T.C. ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

26.6.1989 tarih 26595 sayılı yazı

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'na

Bilindiği üzere; İcra ve İflâs Kanununun 15.6.1985 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 3222 sayılı Kanunla değişik 223. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca Bakanlığımızca hazırlanan «İflâs İdaresi Ücreti, Yazı ve Tebliğ Masrafı Tarifesi» 11.7.1985 tarih ve 18808 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 15.7.1985 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Sözü edilen Kanunun 223. maddesinin 4. fıkrası uyarınca; anılan ücret tarifesinin iki yılda bir Bakanlığımızca ele alınarak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Yapılan inceleme ve değerlendirme sonunda; halen yürürlükte bulunan «İflâs İdaresi Ücreti, Yazı ve Tebliğ Masrafı Tarifesi»nin 15.7.1989 tarihinden itibaren iki yıl süreyle bir değişiklik yapılmadan aynen uygulanması neticesine varılmıştır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bakan Adına
Muzaffer TUTAR
Hâkim
Genel Müdür

**4 — İCRA DOSYASINDAN ÖDENEN PARALAR NEDENİYLE
ALINAN BİNDE BEŞ DAMGA VERGİSİNE İLİŞKİN
DANIŞTAY KARARI**

GENELGE NO: 1066/32

28.7.1989

Baro Başkanlığı
.....

İzmir Barosu Başkanlığından alınan 6.7.1989 tarihli yazıdan ve eki Danıştay 9. Dairesinin E. 1989/1127 sayılı yürütmenin durdurulması kararından Adalet Bakanlığı'nın 9.12.1988 gün ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 19-152-44269 sayılı ve «İcra dosyasına yatırılan paranın ödenmesi sırasında reddiyat makbuzuna yapıştırılmak üzere BİNDE BEŞ DAMGA VERGİSİ alınması» ile ilgili işlemin yürütülmesinin durdurulmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

Binde beş damga vergisi alınması uygulaması ile ilgili olarak yukarıda belirtilen gelişmenin tüm meslekdaşlarımıza duyurulmasının sağlanmasını rica ederim.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

T.C.
DANIŞTAY
Dokuzuncu Daire

Esas No : 1989/1127

Karar No :

Temyiz İsteminde Bulunan ve Yürütmenin Durdurulmasını

İsteyen : Nazife KANAKAR,

Vekili : Av. Fuat Ataşoğlu - Özel İdare İşhanı No: 201

BERGAMA

Karşı Taraf : Adalet Bakanlığı - ANKARA

İstemın Özeti : Makbuzlardan Damga Vergisi alınması hakkında Adalet Bakanlığının 9.12.1988 gün ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü 19-152-44269 sayılı İşleminin iptali ile yürütülmesinin durdurulması istemidir.

Savcı Yuva ERTAN'ın Düşüncesi : Yürütmenin durdurulması isteminin davalı idarenin savunmasının alınmasından sonra incelenmesi gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dokuzuncu Dairesince Savcının ve Tetkik Hâkimi Cavit ZEYBEK'in yazılı ve sözlü görüş ve düşünceleri alındıktan sonra işin gereği görüldü :

Dava; nafaka borçlusu tarafından icra dosyasına yatırılan paranın ödenmesi sırasında reddiyat makbuzuna yapıştırılmak üzere binde beş Damga Vergisi alınmasının dayanağı olan Adalet Bakanlığının 9.12.1988 gün ve Hukuk İşleri Müdürlüğü 19-152-44269 sayılı işleminin iptali ve esas karara kadar yürütülmesinin durdurulması istemiyle açılmıştır.

Dava konusu işlem; makbuzlardan Damga Vergisi alınması uygulamasının, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa bağlı 1 sayılı Tablonun IV-1/h ile 1/k fıkralarına göre yapılacağını belirtmekte ve aynı zamanda icra-ıflâs dairelerine duyuruyu öngörmektedir.

488 sayılı Kanunun 1 sayılı Tablosunun makbuzlar ve diğer kâğıtlarla ilgili IV-bölümünün 1. fıkrasının h bendi kapsamına icra dairelerince kişilere yapılacak ödemeler girmediği gibi icra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için dü-

zenlenen makbuzlarla ilgili k bendinin de olaya uygulanması mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerle Adalet Bakanlığının dava konusu işleminin teminat aranmaksızın yürütülmesinin durdurulmasına 7.500.— lira yürütmeyi durdurma harcının davacıdan alınmasına 14.6.1989 gününde oybirliği ile karar verildi.

Başkan : Kemal TARSUSLUGİL

Üye : Uzdem AKYÜZ

Üye : Kenan EREN

Üye : Bahir AYÇİN

Üye : Nurettin ÜNAL

5 — ADALET MÜFETTİŞLERİNCE YAPILAN DENETİMLER SIRASINDA BAZI BAROLARIMIZDA TESPİT EDİLEN EKSİKLİKLER

GENELGE NO: 1154/34

24.8.1989

Baro Başkanlığı

Adalet müfettişlerince, Barolarımızda yapılan mali ve idari denetimler sırasında, bazı barolarımızda tesbit edilen belli başlı eksiklikler aşağıda belirtilen hususları kapsamaktadır.

Bunlar;

1 — Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 78. maddesine göre, Denetleme Kurulunun denetleme görevini en az iki ayda bir yapmadığı, üç nüsha rapor düzenlemediği, bu raporların yıllık Olağan Genel Kurula sunulan rapora eklenmediği, Denetim Kurulunca denetim yapılmadığı halde, yapılmış gibi 2 ayda bir rapor düzenlediği,

2 — Para alma ve vermede Avukatlık Yasasınının 102. maddesi hükmüne uyulmadan sadece saymanın imzası ile yetinildiği, Baro Başkanı yokluğunda vekili veya Genel Sekreterin imzalarının alınmadığı,

3 — Baroya kayıtlı avukatların aidat borçlarının bulunduğu, bunlarla ilgili ikaz ve işlem yapılmadığı, (1136 md. 72/d, md. 65)

4 — Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 70. maddesinde belirtilen tutulması zorunlu defterlerin, aynı madde hükmüne göre yönetim kurulunca, sahife yönünden onaysız olduğu veya defterlerin tutulmadığı,

5 — Avukatlık Yasasının 81. maddesine göre genel kurulca miktarları belirlenen levhada yazılı Avukatların Yıllık Kesenekleri ile levhaya yazılacakların giriş keseneklerinin ödenme zamanlarının, genel kurulca tesbit edilmediği,

6 — Disiplin işlemleri ile ilgili defter tutulmadığı,

7 — SSK Prim borçlarının bazı avukatlarca ödenmemiş olduğu, bunlarla ilgili işlem yapılmadığı, (1136 md. 72/f; 190)

8 — Adli müzaharet bürolarının hiç kurulmadığı ve büroda çalışacak avukatlara ait sıra cetvelinin hiç hazırlanmadığı, 1136 sayılı Avukatlık Yasasının 181. maddesine göre adli müzaharet bürosunu yönetme ve denetleme ile görevlendirilen avukat veya avukatların büronun yıllık çalışmasını, bir raporla yönetim kuruluna bildirmedikleri, (1136 md. 181-176-177)

9 — Baro ve Yönetim Kurulunun çalışmaları hakkında her yıl Türkiye Barolar Birliği'ne Baro Başkanı tarafından yazılı rapor gönderilmediği, (1136 md. 97/7)

10 — Baro Gelir-Gider durumunun yıl sonu devir işlemlerinin yapılmadığı,

11 — Baro giderleri için kişisel para harcadığı ve bunun baro hesapları ile karışıklık meydana getirdiği,

12 — Avukatlık Yasasının 95. maddesinin 15. fıkrası hükmüne uygun Baro İç Yönetmeliğinin hazırlanmadığı,

13 — Disiplin ve Kovuşturma esas defterinde mükerrer yazımlar olduğu, işi biten dosya kayıtlarının kapatılmadığı, Türkiye Barolar Birliği'nden (Bozma) yolu ile gelen dosyaların eski esas numara üzerinden işlem gördüğü, bazı dosyaların esas deftere kaydedilmediği,

14 — Türkiye Barolar Birliği'ne kesenek ve ölüm yardımı borcu bulunduğu veya geç ödendiği,

15 — Genel Kurul Tutanaklarının, 1136 sayılı Yasanın 87/son fıkrası gereğince Türkiye Barolar Birliği'ne gönderilmediği,

16 — Bir avukatın genel kurulda hem yönetim kurulu hem de denetleme kurulu üyeliğine seçildiği, bunun 1136 sayılı Yasanın 88/3. fıkrası hükmüne aykırı olduğu,

17 — Genel Kurul Toplantısına katılmayanlara para cezası uygulaması için, 1136 sayılı Yasanın 86. maddesi hükmüne aykırı olarak Baro Başkanına yetki verildiği, (3464 sayılı Yasa ile değiştirilen birinci fıkraya göre)

şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Yapılacak denetim sırasında bir eleştiriye meydan verilmemesi için yukarıda belirtilen hususların gözönüne alınmasını takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

6 — HAYAT STANDARTI UYGULAMASI İLE İLGİLİ «YÜRÜTMENİN DURDURULMASI» VE VERGİ TESBİTİNDE EMEKLİ MAAŞININ DÜŞÜLEREK GELİR VERGİSİ UYGULANMASININ GEREKTİĞİNE İLİŞKİN VERGİ MAHKEMESİ KARARLARI

GENELGE NO: 1227/39
15.9.1989

BARO BAŞKANLIĞI

Hayat Standardı uygulaması ile ilgili İzmir 5. Vergi Mahkemesince verilen «Yürütmenin Durdurulması» na ilişkin karar ile, yine İzmir 4. Vergi Mahkemesi'nin vergi tesbitinde emekli maaşının düşülerek gelir vergisi uygulamasının gerektiğine ilişkin karar örneği, mesleği ve meslektaşlarımızı yakından ilgilendirdiği gözönünde tutularak ekte bilgi ve takdirlerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla.

Başkan
Avukat Önder SAV

T. C.
İ Z M İ R
5. VERGİ MAHKEMESİ
Esas No: 1989/156

Davacı ve Yürütmenin Durdurulmasını İsteyen : Nevzat Karaimer 285. Sok. No: 16/16 Hatay/İZMİR

Davalı : Kemeraltı Vergi Dairesi Müdürlüğü/İZMİR

Davanın Özeti : 1988 T. yılına ait olarak verdiği Gelir Vergisi Beyannamesi üzerinden, Hayat Standardı Esasının uygulanması suretiyle adına fazla ve mükerrer vergi ile fonlar tahakkuk ettirildiği iddiası ile açtığı davada Nevzat Karaimer'in, savunmaya cevap süresi içinde verdiği dilekçe ile, esas hakkında karar verilmeye kadar yürütmenin durdurulmasını istemesidir.

Savunmanın Özeti : Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından, uygulamanın böyle yapılmasının 3505 Sayılı Kanunun hükümleri ile Bakanlar Kurulu Kararı ve Genel Tebliğler açıklamaları karşısında yerinde olduğu savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren İzmir 5. Vergi Mahkemesi Hâkimi tarafından gereği düşünüldü.

Avukat olan davacı gerçek usulden vergilendirilen serbest meslek erbabı olarak hayat standardı esasına tâbidir.

Hayat Standardı Esası, Gelir Vergisi Kanununa 2772 Sayılı Kanunun 15. maddesiyle eklenen mükerrer 116. madde ile vergi sistemimize giren bir vergi güvenlik müessesesi olup, mükelleflerin sahibi buldukları bazı servet unsurları dolayısıyla yaptıkları giderler ve sürdürdükleri hayat düzeyini gösteren belirtilerden hareketle, gelirlerinin belli tutardan aşağı olamayacağı düşüncesine dayanan bir çeşit asgari vergilendirmeyi amaçlayan ve gelirin gerçekliği ilkesine istisna getiren bir vergileme amacıdır.

Anılan maddenin mükelleflerin kendilerine, eşlerine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait olup, yıllık beyannamede toplanması zorunlu olmayan vergiye tabi gelirlerinin bölünmesi halinde, hayat standardı esasına göre yapılan tarhiyatın düzeltileceği yolunda düzenleme getiren 7. fıkrası hükmü, 3505 Sayılı Kanunun 34. maddesinin (b) fıkrası ile 1.1.1989 tarihinden iti-

baren geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmış ve bu durumda aynı kanunun geçici 32. maddesi dışında 7. fıkra için ayrı ve özel bir düzenleme getirilmiş olduğuna göre, yürürlükte olduğu dönem olan 1988 yılına ait hayat standardı uygulamasında geçerli olup esas alınması gerektiği hususu hem maddenin ve hemde adalet anlayışının sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Dosyada, adı geçenin 1988 T. yılının Hayat Standardı tutarının 5.000.000.— TL. ve emekli maaşının (Sosyal Yardım Zammı dahil) 4.034.724.— TL. olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda belirtilen amaç ve uygulaması gereken Kanun hükümleri gözönüne alındığında davacının 1988 yılı için Hayat Standardı Esasından bulunan 5.000.000.— TL. nin 4.034.724.— TL.'lık kısmını 7. fıkra kapsamında vergiden müstesna gelir olarak kabul edilen emekli maaşı ile karşıladığı ortaya çıktığından ve bu hal tarhiyatın ona göre düzeltme yapılmasını gerektirdiğinden anılan fıkra hükmünün 1988 yılına ait hayat standardı uygulamasında dikkate alınmayacağı görüşünden hareketle yapılan işlem ve vergilendirme hatalı olmuştur.

Bu sebeplerden ve sonuç olarak; yukarıda belirtilen durum dikkate alınarak gerekli düzeltme işlemi yapılmak suretiyle fazla hesaplandığı görülen Gelir Vergisi ile Fonlar hakkında yürütmenin, teminat aranmaksızın, (90) gün için durdurulmasına 2577 Sayılı İdare Yargılama Usulü Kanununun 27. maddesine dayanılarak 7.6.1989 tarihinde karar verildi.

Hâkim
Şükran AYDIN
İMZA

T. C.
İ Z M İ R
4. VERGİ MAHKEMESİ

Esas No : 1989/388

Karar No : 1989/274

DAVACI : Nevzat Karaimer 285. Sok. No: 16/16 Hatay/İZMİR

DAVALI : Kemeraltı Vergi Dairesi Müd. — İZMİR

DAVANIN ÖZETİ : Kemeraltı Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün 5139280015 sicil numaralı mükellefi olan davacı adına 1988 yılına

ilişkin olarak ihtirazi kayıtlı verilmiş olan Gelir Vergisi Beyannamesi üzerinden Hayat Standartı Esası uygulanmak suretiyle 1988 yılı için belirlenen 5.000.000.— TL. matrah üzerinden tahakkuk ettirilen 1.250.000.— TL. vergiye karşı açılan davada; kendisinin 4.034.724.— TL. tutarındaki emekli maaşının hayat standartı esasına göre kabul edilen 5.000.000.— TL. düşülmek suretiyle geriye kalan 965.276.— TL. 1988 yılı gelir vergisi matrahı kabul edilmesi ve vergi tahakkukunun buna göre düzeltilmesi gerektiğini, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 116. maddesinin 7. fıkrasının 1988 yılı için uygulaması gerektiğini iddia eden davacı dava konusu vergi tahakkukunun fazlasının iptalini istemektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından; uygulamanın böyle yapılmasının 3505 sayılı Kanunun hükümleri ile Bakanlar Kurulu Kararı ve Genel Tebliğler açıklamaları karşısında yerinde olduğu savunulmuştur.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren İzmir 4. Vergi Mahkemesi Hâkimliğince gereği düşünüldü :

Avukat olan davacı gerçek usulden vergilendirilen serbest meslek erbabı olarak hayat standartı esasına tâbidir.

Hayat Standartı Esası, Gelir Vergisi Kanununa 2772 sayılı Kanunun 15. maddesiyle eklenen mükerrer 116. madde ile vergi sistemimize giren bir vergi güvenlik müessesesi olup, mükelleflerin sahibi buldukları bazı servet unsurları dolayısıyla yaptıkları giderler ve sürdürdükleri hayat düzeyini gösteren belirtilerden hareketle, gelirlerinin belli tutardan aşağı olamayacağı düşüncesine dayanan bir çeşit asgari vergilendirmeyi amaçlayan ve gelirin gerçekliği ilkesine istisna getiren bir vergileme amacıdır.

Anılan maddenin, mükelleflerin kendilerine, eşlerine, çocuklarına ve bakmakla yükümlü oldukları diğer kişilere ait olup, yıllık beyannamede toplanması zorunlu olmayan vergiye tâbi gelirlerinin bulunması halinde, hayat standartı esasına göre yapılan tarhiyatın düzeltileceği yolunda düzenleme getiren 7. fıkrası hükmü, 3505 Sayılı Kanunun 34. maddesinin (b) fıkrası ile 1.1.1989 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmış ve bu durumda aynı kanunun geçici 32. maddesi dışında 7. fıkra için ayrı ve özel bir düzenleme getirilmiş olduğuna göre, yürürlükte olduğu dönem olan 1988 yılına ait hayat standartı uygulamasında geçerli olup

esas alınması gerektiği hususu hem maddenin ve hemde adalet anlayışının sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Dosyadan adı geçenin 1988 T. yılının hayat standardı tutarının 5.000.000.— TL. ve emekli maaşının (Sosyal Yardım Zammı dahil) 4.034.724.— TL. olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda belirtilen amaç ve uygulanması gereken Kanun Hükmüleri gözönüne alındığında davacının 1988 yılı için Hayat Standardı Esasından bulunan 5.000.000.— TL. 4.034.724.— TL. kısmını 7. fıkra kapsamında vergiden müstesna gelir olarak kabul edilen emekli maaşı ile karşıladığı ortaya çıktığından ve bu hal tarhiyatta ona göre düzeltme yapılmasını gerektirdiğinden anılan fıkra hükmünün 1988 yılına ait hayat standardı uygulamasında dikkate alınmayacağı görüşünden hareketle yapılan işlem ve vergilendirmede isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan bu nedenlerle davanın kabulüne, dava konusu dönem vergi matrahının yukarıda açıklandığı gibi 5.000.000.— TL. 4.034.724.— TL. olarak saptanılmasına, buna göre hesaplanacak vergiden arta kalan kısmının kaldırılmasına, aşağıda dökümü yapılan 11.200.— TL. yargılama giderlerinin davalı idarenden alınarak davacıya verilmesine kullanılmayan 11.800.— TL. posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine 19.7.1989 gününde karar verildi.

Hâkim

M. Ertan ALİFENDİOĞLU

(27386)

İMZA

**7 — ADLİ EVRAKIN APS VE ELEKTRONİK MEKTUPLA
GÖNDERİLME İŞLEMLERİNE BAŞLADI
TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
BAŞKANLIĞI**

GENELGE NO : 1347/42

9.10.1989

Baro Başkanlığı
.....

PTT Genel Müdürlüğü Posta Dairesi Başkanlığı'ndan alınan yazıda, Adli Evrakın Acele Posta Servisi (APS) ve Elektronik Mektupla gönderilme işlemlerine başlandığı belirtilmektedir. Yazı ve

bu hizmetlere açık PTT işyerlerini gösterir liste ekte bilgilerinize sunulmaktadır.

Durumun meslektaşlarımıza da duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

T. C.
PTT İŞLETME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Posta Dairesi Başkanlığı
06101 ANKARA

Ş. 1 K. 1

No: D. 32593-4

3.10.1989

Konu: Postada Tebligat İşlemleri Rehberi
Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'na
Karanfil Sok. 5/62 Kızılay 06650 ANKARA

Bilindiği üzere, posta ile gönderilecek olan adli tebliğ evrakı, normal tebliğ evrakı olarak veya uçakla, özel ulak veya telgraf olarak kabul edilmektedir. Ancak uygulamada telgrafla tebliğ işlemi benimsenip kullanılmamaktadır.

7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 7. maddesinde tebligat uçakla veya postada kullanılan diğer seri ve hususi vasıtalarla veya muhtelif işaretli telgraflarla da yaptırılabilceği belirtilmiş olmasına rağmen, bugüne kadar yapılan uygulamada ender olarak sadece, özel ulak (ekspres) işaretli tebligat kabul edilebilmiştir.

Kanunun bu maddesine işlerlik kazandırmak, tebligat hizmetini günümüzün en süratli imkanlarıyla kabul edip ileriye sevk etmek amacı ile, sözü edilen kanunun 7. maddesine göre halen fazla bir işlerliği olmayan telgraf tebliğleri, Acele Posta Servisi (APS) ile kabul edilecek tebliğlerle, elektronik mektupla yollanacak tebliğlerin kabul işlemlerine başlanması kararlaştırılmıştır.

Bu konuda, Adalet Bakanlığı ile yapılan yazışmada da, Anayasanın 141. maddesinde davaların mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının, yargının görevi olduğu ilkesinin benimsendiği belirtilerek, Tebligat Kanununun belirtilen hükmüne göre faksimil

(Elektronik Mektup) hizmeti yoluyla da tebliğ evrakı kabul edileceği bildirilmiştir.

Tebliğin hangi özel usullerle yapılacağı ilgilinin talebi üzerine veya re'sen mahkeme başkanı, hâkim veya tebliği yaptıracak diğer merciler (Avukat, Noter gibi) tarafından tensip edilecektir.

Yeni hazırlanan ve 1.10.1989 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan «Postada Tebligat İşlemleri Rehberi» hükümlerine göre, adli tebliğ evrakı bundan böyle, Acele Posta Servisi Hizmeti ve Elektronik Mektup Hizmeti ile gönderilebilecektir. Acele Posta Servisi ve Elektronik Mektup Servisi Hizmetlerine açık PTT işyerlerimizi gösterir listeler eklice sunulmuştur.

Diğer taraftan, söz konusu Rehber'de telgraf tebliğ işlemlerine de geçerlilik kazandırmak amacı ile yeni düzenlemelerde yapılmıştır.

Acele Posta Servisi Hizmeti ile gönderilecek tebliğ evrakından, ağırlığına göre APS ücreti ve ilk ağırlık kademesi tebliğ evrakı ücreti,

Elektronik Mektup olarak gönderilecek tebliğ evrakından, ağırlığına göre tebliğ evrakı ücreti ile tebliğin kaç sayfası geçirilecekse, geçirilecek sayfa adedine göre, elektronik mektup ücreti,

Telgraf ile gönderilecek (normal ve acele) tebliğ evrakından, tebliğ ücreti ile kelime sayısına göre telgraf ücreti,

Tam ve peşin olarak tahsil edilecektir.

Bilgilerini ve konunun Birliğinize bağlı Barolara duyurulmasını arz ederiz.

PTT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Emin BAŞER **Mustafa BAYRAM**
Genel Müdür Gn. Müdür Yardımcısı

ACELE POSTA SERVİSİ HİZMETİNE AÇIK İL VE İLÇELER

İLLER :

- 1 — ADANA
- 2 — ADAPAZARI
- 3 — AFYON
- 4 — AMASYA
- 5 — ANKARA

- 6 — ANTAKYA
- 7 — ANTALYA
- 8 — AYDIN
- 9 — BALIKESİR
- 10 — BOLU
- 11 — BURDUR

- 12 — ÇANAKKALE
- 13 — BURSA
- 14 — ÇANKIRI
- 15 — ÇORUM
- 16 — DENİZLİ
- 17 — DİYARBAKIR
- 18 — EDİRNE
- 19 — ELAZIĞ
- 20 — ERZİNCAN
- 21 — ERZURUM
- 22 — ESKİŞEHİR
- 23 — GAZİANTEP
- 24 — GİRESUN
- 25 — İSPARTA
- 26 — İSTANBUL
- 27 — İZMİR
- 28 — İZMİT
- 29 — KARS
- 30 — KASTAMONU
- 31 — KAYSERİ
- 32 — KIRIKKALE
- 33 — KİRŞEHİR
- 34 — KONYA
- 35 — KÜTAHYA
- 36 — MALATYA
- 37 — MANİSA
- 38 — MERSİN
- 39 — MUĞLA
- 40 — NEVŞEHİR
- 41 — NİĞDE
- 42 — ORDU
- 43 — RİZE
- 44 — SAMSUN
- 45 — SİNOP
- 46 — SİVAS
- 47 — TEKİRDAĞ
- 48 — TOKAT
- 49 — TRABZON
- 50 — UŞAK
- 51 — VAN
- 52 — YOZGAT
- 53 — ZONGULDAK

- 54 — KIRKLARELİ
- 55 — BİNGÖL
- 56 — AKSARAY

İLÇELER :

- 1 — AKÇAY
- 2 — ALANYA
- 3 — ALİAĞA
- 4 — ALTINOLUK İSK.
- 5 — ALTINOVA
- 6 — ANAMUR
- 7 — AYVALIK
- 8 — BABAESKİ
- 9 — BAFRA
- 10 — BANDIRMA
- 11 — BERGAMA
- 12 — BİGA
- 13 — BODRUM
- 14 — BURHANIYE
- 15 — CEYHAN
- 16 — ÇEŞME
- 17 — ÇEŞME ILICA
- 18 — ÇİNE
- 19 — ÇORLU
- 20 — DALAMAN
- 21 — DARICA
- 22 — DATÇA
- 23 — DERİNCE
- 24 — DİKİLİ
- 25 — DİLİSKELESİ
- 26 — DÖRTYOL
- 27 — DÜZCE
- 28 — ECEABAT
- 29 — EDİNCİK
- 30 — EDREMİT
- 31 — ELBİSTAN
- 32 — EREĞLİ
- 33 — ERDEMLİ
- 34 — ERZİN
- 35 — FETHİYE
- 36 — FİNİKE

37 — FOÇA	62 — LÜLEBURGAZ
38 — GAZİPAŞA	63 — MANAVGAT
39 — GEBZE	64 — MARMARİS
40 — GEMLİK	65 — MİLAS
41 — GEREDE	66 — MUCUR
42 — GÖNEN	67 — NAZİLLİ
43 — HERKE	68 — ORHANGAZİ
44 — HAVRAN	69 — OSMANİYE
45 — HAVSA	70 — POLATLI
46 — İNCİROVA	71 — SAPANCA
47 — İVRİNDİ	72 — SELÇUK
48 — İNEGÖL	73 — SINDIRGI
49 — İSKENDERUN	74 — SİDE
50 — GELİBOLU	75 — SİLİFKE
51 — KAMAN	76 — SÖKE
52 — KARABÜK	77 — SUSURLUK
53 — KARACABEY	78 — TARSUS
54 — KAŞ	79 — TARŞANCIL
55 — KIZILCAHAMAM	80 — TUZLA
56 — KEMER	81 — TÛTÛNÇİFTLİK
57 — KİRAZLIYALI	82 — YAKAKÖY
58 — KÖYCEĞİZ	83 — YARIMCA
59 — KULU	84 — YATAĞAN
60 — KUMLUCA	85 — YERKÖY
61 — KUŞADASI	86 — M. KEMALPAŞA

**8 — İCRA TALİMATLARININ İLGİLİ AVUKAT TARAFIN-
DAN ELDEN TAKİBİ**

GENELGE NO : 1612/48

1.12.1989

Baro Başkanlığı

Her türlü icra talimatlarının (haciz, satış vs.) Avukatlara elden verilmesi konusunda Adalet Bakanlığı'na yaptığımız başvuru ve Bakanlıktan alınan cevabi yazı ve eki genelge aşağıda bilgilerinize sunulmaktadır.

Durumun meslekdaşlarımıza da duyurulmasını rica ederim.
Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

İLGİ : 7.8.1988 tarih 6-53-13081 ve 14.6.1988 tarih ve 25421 sayılı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Genelgeleri.

İlgide belirtilen genelgelerin İcra Müdürlükleri tarafından uygulanmasından pekçok yakınma gelmektedir. Sıkıntı, uygulamaların sertliğinden olduğu kadar genelgenin katı ve haksızlığından da kaynaklanmaktadır. İcra ve İflas Memurluklarının haciz konusundaki talimat müzekkerelerinin kapalı mektup olarak kabulü, icra memurları ve PTT mensupları ölçeğinde kamu hizmeti gören Avukatların görev yapmasını güçleştirmektedir.

Haciz gibi en seri şekilde yapılması gerekli bir icra işleminin özellikle talimat hacizlerinde sadece PTT yolu ile ulaştırılmasının benimsenmesi, sayılamıyacak kadar sıkıntıya, zarara ve zaman kaybına neden olmaktadır.

İcra Müdürlüklerinin kendi karar ve insiyatifinde olacak talimat haczi yazılarının sadece PTT yoluyla değil, isteği halinde ilgili Avukata da verilmesi ile haciz mahalli İcra Müdürlüklerine ulaşmasının sağlanması gerekir.

İlgide belirtilen genelgelerin yeniden gözden geçirilerek eksikliğin giderilmesi ve buna göre uygulama talimatı gönderilmesine karar verilmesini takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla

Başkan
Avukat Önder SAV

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 25-1-2-2215-1989

Konu : İcra talimatlarının ilgili avukat tarafından elden takibi hk.

1.12.1989 - 47652

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA
İLGİ : 16.10.1989 tarih ve 1402 sayılı yazınız.

İcra talimatlarının elden verilmesi ile ilgili genelgenin gözden geçirilerek eksikliğin giderilmesi istemini kapsayan ilgi yazınız incelendi :

Bilindiği üzere; ihtiyati haciz kararlarıyla sınırlı olmak üzere; avukatlara imzaları karşılığında icra talimat müzekkerelerinin elden verilmesi 7 Nisan 1988 tarih ve 6-53-13081 sayılı genelgemiz ile bildirilmiş idi.

Konu yeniden değerlendirilerek, icra takip işlemlerinin daha çabuk ve sağlıklı yürütülmesine katkı sağlayacağı nazara alınarak, ihtiyati haciz kararlarının yanısıra normal her türlü (haciz, satış v.s.) icra talimatlarının da avukatlara, istedikleri takdirde imzaları karşılığında elden verilmesinin uygun olacağı hususu 9.111.47341 sayılı genelgemizde belirtilmiş bulunmaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

BAKAN ADINA

Muzaffer TUTAR
Hâkim
Genel Müdür

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 9-111-47341

Konu : İcra talimatlarının ilgili avukat tarafından elden takibi hk.
Ankara, 29.11.1989

.....CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA

Bilindiği üzere; ihtiyati haciz kararlarıyla sınırlı olmak üzere; avukatlara imzaları karşılığında icra talimat müzekkerelerinin elden verilmesi 7 Nisan 1988 tarih ve 6-53-13081 sayılı genelgemiz ile bildirilmiş idi.

Bu defa yeniden yapılan değerlendirmede, icra takip işlemlerinin daha çabuk ve sağlıklı yürütülmesine katkı sağlayacağı nazara alınarak, ihtiyati haciz kararlarının yanısıra normal her türlü (haciz, satış v.s.) icra talimatlarının da avukatlara, istedikleri takdirde imzaları karşılığında elden verilmesinin uygun olacağı sonucuna varılmıştır.

Bilgi edinilmesini ve bu yolda uygulama yapılması hususunun yargı çevrenizdeki icra ve iflas müdürlüklerine duyurulmasını rica ederim.

M. Oltan SUNGURLU
Adalet Bakanı

9 — AVUKATLIK RUHSATNAMESİNDE RENKLİ FOTOĞRAF KULLANILABİLECEĞİNE İLİŞKİN GENELGE

GENELGE NO : 233/5

6.3.1990

Baro Başkanlığı
.....

3.3.1990 günlü toplantısında, Avukatlık ruhsatnamelerine renkli fotoğraf kullanılması konusunu görüşen Yönetim Kurulumuz, Türkiye'de siyah-beyaz fotoğrafın terkedilmek üzere olduğu ve renkli fotoğraf çekiminin yaygınlaştığı sonucuna varmış, Barolarımızın bu konudaki başvuru ve sözlü önerilerini de dikkate alarak bundan böyle ruhsatnamelerde «RENKLİ FOTOĞRAFİN DA» kullanılabilmesine karar vermiştir.

Durumu bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

10 — TAPU SİCİLLERİ İLE İLGİLİ OLARAK AVUKATIN KENDİ EL YAZISI İLE ALACAĞI NOTLARDAN VE ÇİZECEĞİ KROKİLERDEN HARÇ ALINMAMASI GEREKTİĞİNE İLİŞKİN GENELGE

GENELGE NO : 348/7

23.3.1990

Baro Başkanlığı
.....

Avukatların, müvekkillerine veya kendilerine ait tapu sicilleri ile ilgili kendi el yazılarıyla alacağı notlardan ve çizeceği kroki-lerden harç alınmaması gerektiği konusunda Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'ne yaptığımız başvuru ve Genel Müdürlük'den alınan cevabi yazı ve Kayseri Tapu ve Kadastro Bölge Müdürlüğü'ne yazılan eki yazı aşağıda bilgilerinize sunulmaktadır.

Durumun meslekdaşlarımıza duyurulmasını rica ederim.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
A N K A R A

10.10.1989

Bilindiği üzere 30.12.1988 tarih ve 20035 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan, 20.12.1988 tarih ve 88/13600 sayılı Bakanlar Kurulu kararına göre;

a—) Gayrimenkullere ait haritaların kopyalarının verilmesinde her parsel için,

b—) İlgililerin isteği üzerine gayrimenkullere ait verilecek kayıt örneklerinin her birisi ile çıkarılacak belge örneklerinin beher sayfası (fotokopiler dahil) için,
belirli oranlarda harç alınmaktadır.

Buna göre ilgili tarafından, bizzat kendi yazısı ile alınan notlar ile bizzat çizeceği krokilerden harç alınması, mümkün değildir.

Buna rağmen bir üyemiz, Nevşehir Kadastro Müdürlüğü'nce bir üst bölümde değinilen not ve krokilerden de harç alındığından yakınmaktadır.

Konu ile ilgili inceleme yaptırılmasını ve yasal olmayan harç alma uygulamasının durdurulması hususunu takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla

Başkan
Avukat Önder SAV

T. C.
BAŞBAKANLIK
TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tasarruf İşlemleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : 1001-192/12-1303

19.3.1990

Konu : Harçlar

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ : 10 Ekim 1989 gün 1356 sayılı yazı.

İlgi yazı konusu incelenmiş olup, konu hakkında mahalline verilen talimatın bir örneği ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Genel Müdür
HALİM ÇORBALI

Eki : Talimat Örneği

T. C.
BAŞBAKANLIK
TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Tasarruf İşlemleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : 1001-192/12-1304

19.3.1990

Konu : Harçlar

KAYSERİ TAPU VE KADASTRO BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ'NE

İLGİ : 25 Aralık 1989 gün 21-50/4562 sayılı yazı.

3 Nisan 1981 gün 4-1-9-7/1745-1756 sayılı genelge.

İlgi (1) yazı konusu incelendi :

Görevlerinin ifası için tapu kütüğü ve dayanağı belgelerin incelenmesine ihtiyaç duyan ve çeşitli yasalarla bir kamu görevi icra ettiği belirlenen avukatların siciller üzerindeki inceleme taleplerinin ilgi (2) genelge doğrultusunda karşılanması gerekmektedir.

Avukatlarca kayıt ve belge örnekleri ile gayrimenkullere ait harita kopyalarının tasdikli örneklerinin istenmesi halinde 492 sayılı Harçlar Kanununa ekli 4 sayılı tarifinin 16 ve 17. pozisyonları uyarınca harç tahsil edilmesi gerekir.

Ancak avukatların müvekkillerine veya kendilerine ait taşınmaz mallara dair kayıt, harita veya müsbet evrak hakkında kendi el yazıları ile alacakları bilgi ve belgelere ilişkin notlar için harç alınması söz konusu değildir.

Bilgilerinizi ve gereğinin teminini rica ederim.

Genel Müdür
HALİM ÇORBALI

**11 — İCRA DOSYASINA YATIRILAN PARANIN ÖDENMESİ
SIRASINDA KESİLEN BİNDE BEŞ DAMGA VERGİSİ
ALINMASININ İPTALİ**

GENELGE NO : 390/8

3.4.1990

Baro Başkanlığı

.....
Danıştay 9. Dairesince, Adalet Bakanlığı'nın 9.12.1988 günlü 19-150-44269 sayılı ve «icra dosyasına yatırılan paranın ödenmesi

sırasında düzenlenen reddiyat makbuzuna yapıştırılmak üzere binde beş oranında nisbi damga vergisi alınması» ile ilgili genelgenin iptaline karar verilmiştir. Karar örneği, mesleği ve meslekdaşlarımızı yakinen ilgilendirdiği gözönünde tutularak aşağıda bilgilerinizi sunulmaktadır.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

T. C.

DANIŞTAY
Dokuzuncu Daire

Esas No : 1989/1127

K. No : 1990/167

DAVALI : Adalet Bakanlığı

DAVANIN ÖZETİ : İcra dairelerince kişilere yapılan ödemelerde düzenlenen reddiyat makbuzlarından binde beş nisbi Damga Vergisi alınmasını öngören Adalet Bakanlığı'nın 9.12.1988 günlü ve 19.152.44269 sayılı genelgesinin; icra memurlarınca yapılan ödemelerde düzenlenen reddiyat makbuzlarından binde beş nisbetinde damga vergisi kesilmesinin 3239 sayılı Kanununun 140. maddesi ile yapılan değişikliğe aykırı olduğu, tefsir yoluyla vergi alınamayacağı ileri sürülerek iptali isteğinden ibarettir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun 8. maddesinde, Damga Vergisi uygulaması açısından resmi dairenin yapıldığı diğer taraftan, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa bağlı (1) sayılı tablonun IV-I/h fıkrasında, kişiler tarafından belli parayı mutazammın olarak resmi dairelere verilen makbuz ve ibra senetleri ve resmi daireler hesabına ödenen paralar hakkında müteaddit nüsha olarak Bankalara verilen makbuz senetlerinin sözü geçen dairelere ait nüshalarının binde beş nisbetinde Damga Vergisine tabi tutulacağına hükme bağlandığı, buna göre resmi daire olan İcra Müdürlüğünce Damga Vergisi uygulaması açısından resmi daire olmayan kişi veya kuruluşlara ödeme sırasında düzenlenen makbuz veya makbuz şerhlerinin yukarıda bahsedilen (1) sayılı tablonun IV-I/h bendine göre binde beş nisbetinde damga vergisine tabi tutulacağına gerektiği, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa bağlı (1) sayılı tablonun «Makbuzlar ve diğer kâğıtlar» baş-

lıklı IV. bölümünün 1. maddesi altında (a) dan (k) ya kadar 11 bent halinde düzenlenen makbuzlara ait hükümlerden a, b, c, d, e ve f bentlerinin 3239 sayılı Kanunun 140. maddesi ile yürürlükten kaldırıldığı, halen yürürlükte olan (h) bendinin, resmi daireler tarafından kişilere yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzların Damga Vergisi ile ilgili genel mahiyette bir hükmü olduğu, bu bentlerden icra dairelerinin ödemelerine ilişkin olanların (K) bendi ile davaya konu edilen olayın kaynak noktasını teşkil eden ve yürürlükten kaldırılan (a) bendinin istisnai hükümler olduğu, icra memurluğunun kişilerden tahsil edilip kişilere yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzların maktu Damga Vergisine, (k) bendinde ise, aynı memurlukça resmi daireden tahsil olunup kişilere yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzların binde dört nisbetinde Damga Vergisine tabi tutulmasının öngörüldüğü, (a) bendinin yürürlükten kaldırılması ile resmi daireye (icra müdürlüğüne) hitaben düzenlenen makbuzun, resmi daireye hitaben düzenlenen diğer makbuzlardan hiçbir farklılığının kalmadığı, zira (a) bendini yürürlükten kaldıran, 3239 sayılı Kanunun 140. maddesi hükmünün, bu bentte sözü edilen makbuzun Damga Vergisinden başışık tutulmasını öngören bir hüküm olmadığı, ayrıca (a) bendinin yürürlükten kalkması ile bu bentte sözü edilen makbuzun Damga Vergisi mevzuatının dışında kalmasının da mümkün bulunmadığı, kaldı ki, (k) bendinin de yürürlükten kaldırılması halinde, bu bent kapsamındaki makbuzunda (h) bendindeki hükme göre Damga Vergisine tabi tutulmasının gerekeceği ileri sürülerek verilecek duruşma gününde sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra davanın reddi ile yargılama giderlerinin davacıya yükletilmesi isteginden ibarettir.

Savcı Işın Esen'in Düşüncesi : Dava, icra dairelerince düzenlenen reddiyat makbuzlarından binde beş Damga Vergisi alınmasını öngören Adalet Bakanlığı'nca düzenlenip teşkilata duyurulan 9.12.1988 gün ve 19-152.44269 sayılı genelgenin iptali istemi ile açılmıştır.

Söz konusu genelge ile, resmi daire olan mahkemelerce ve icra memurluğunca Damga Vergisi Kanunu açısından resmi daire olmayan kişi ve kuruluşlardan tahsil olunarak, resmi daire olmayan kişi ve kuruluşlara yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzların 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa bağlı (1) sayılı tablonun IV-I/h fıkrası uyarınca binde beş,

Borçlusu resmi daire olan ve bu daireler namına kişilere yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzların ise aynı bölümün (h) fık-

rası uyarınca binde dört damga vergisine tabi tutulacağı belirtilmiş ve uygulamanın bu yolda yapılması tüm adalet daireleri ile icra iflas dairelerine duyurulmuştur.

Olayda, uyuşmazlık, nafaka borçlusu tarafından icra dosyasına yatırılan paranın nafaka alacaklısına ödenmesi sırasında reddiyat makbuzuna yapıştırılmak üzere söz konusu genelge uyarınca binde beş oranında damga vergisi kesilmesinden kaynaklanmıştır.

488 sayılı Damga Vergisi Kanununa bağlı (1) sayılı tablonun makbuzlar ve diğer kâğıtlarla ilgili IV. bölümünün 1/h fıkrasında kişiler tarafından belli parayı mutazammın olarak resmi dairelere verilen makbuz ve ibra senetleri ve resmi daireler hesabına ödenen paralar hakkında müteaddit nüsha olarak bankalara verilen makbuz senetlerinin mezkûr dairelere ait nüshalarının binde beş, aynı bölümün 1/k fıkrasında ise icra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzların binde dört oranında damga vergisine tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan 11.12.1985 gün ve 18955 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan ve 1.1.1986 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 3239 sayılı Kanunun 140. maddesi ile Damga Vergisi Kanununa bağlı (1) sayılı tablonun IV, makbuzlar ve diğer kâğıtlar bölümünde ilgililer tarafından alınan paralar için icra dairelerine verilen makbuzlarla ilgili a,b,c,d,e ve f bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

488 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı tablonun IV. bölümünün 1/h fıkrası, resmi daireler tarafından kişilere yapılacak ödemelerde düzenlenen makbuzların damga vergisi ile ilgili olup icra dairelerince kişilere yapılacak ödemelerle ilgili makbuzların bu bent kapsamında vergilendirilmesine olanak bulunmadığı gibi icra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlarla ilgili (k) bendinin de olayla ilgisi bulunmamaktadır.

İcra Dairelerince kişilerden tahsil edilip kişilere yapılan ödemelerle ilgili olarak düzenlenen reddiyat makbuzları aynı bölümde yer alan a,b,c,d,e,f bentlerinden vergilendirilmiş olup yukarıda değinildiği üzere sözü edilen bent hükümleri 3239 sayılı Kanunun 140. maddesi ile 1.1.1986 gününden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

İcra Memurluğunca resmi daire olmayan kişi ve kuruluşlardan tahsil olunarak resmi daire olmayan kişi ve kuruluşlara yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzların damga vergisine tabi tu-

tulabilmesi için bu hususta düzenlenmiş bir yasa hükmünün bulunması zorunlu olup yasada açıkça sözü edilmemiş bir kâğıdın genelge ile damga vergisine tabi tutulmasına olanak bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle icra dairelerince kişilere yapılacak ödemelerde düzenlenen makbuzlardan binde beş damga vergisi alınmasına ilişkin genelgenin 488 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı tablonun IV 1/h bendi hükmüne aykırılığı açık olduğundan davanın kabulü ile sözü edilen genelge hükmünün iptalinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dokuzuncu Dairesince duruşma için belli edilen 17 Ocak 1990 günü saat 10.00'da usulüne uygun tebligata rağmen davacı taraf veya vekilinin gelmediği, Davalı tarafı temsilen Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nde görevli Bakanlık Tetkik Hâkimi Hasan Hüseyin Gönen'in geldiği görülerek Savcı Işın Esen'in katılmasıyla açık duruşmaya başlandı. Gelen taraf temsilcisinin savunmaları dinlenip, Savcının düşüncesi alındıktan sonra gelen tarafın temsilcisine yeniden söz verildikten ve Tetkik Hâkimi O. Nuri Karabağ'ın yazılı ve sözlü görüş ve düşünceleri alındıktan sonra işin gereği görüşüldü :

488 sayılı Damga Vergisi Kanuna bağlı 1 sayılı cetvelin IV-1a, b, c, d, e, f fıkralarına göre alınan paralar için İcra Dairelerine verilen makbuzlardan maktu damga vergisi alınmakta iken sözkonusu fıkra hükümlerinin 3239 sayılı Kanununun 140. maddesi ile yürürlükten kaldırılması üzerine Adalet Bakanlığı'nın 9.12.1988 gün ve 19/152-44269 sayılı genelgesi ile, resmi daire olan icra memurluğunca kişi ve kuruluşlardan tahsil olunarak resmi daire olmayan kişilere yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzların binde beş oranında damga vergisine tabi tutulması icabettiği emredilmiştir.

Davada; icradan alınan nafaka alacağı karşılığı verilen makbuz için damga vergisi alınmasını öngören fıkra hükümlerinin yürürlükten kaldırılması ile icradan alınan paralar için verilen makbuzlardan damga vergisi alınması sözkonusu olmaması gerekirken yürürlükten kalkan fıkralarda yazılı makbuzların yorum suretiyle «h» fıkrasına göre nisbi vergiye tabi tutulmasına dair düzenlemenin kanuna uygun olmadığı nedeni ile genelgenin iptali istenilmektedir.

Adalet Bakanlığı'nca, 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa bağlı bila sayılı tarifenin IV. bölümünün 1. maddesinin «h» fıkrasında yer alan hüküm genel nitelikte, 3239 sayılı Kanunun 140. maddesi ile yürürlükten kaldırılan fıkraların ise istisnai hükümler olduğu, istisnai hükümlerin yürürlükten kaldırılması ile bir resmi daire olan icra dairelerine hitaben düzenlenen makbuzların da genel hükme göre nisbi vergiye tabi tutulmasının yerinde olduğundan bahisle davanın reddi istenilmiştir.

Uyuşmazlık; İcra Dairelerine verilen makbuzlardan maktu damga vergisi alınmasını öngören fıkra hükümlerinin yürürlükten kaldırılması ile bu makbuzlardan, resmi daireler tarafından kişilere yapılan ödemeler için düzenlenen makbuzlarla ilgili olan ve halen yürürlükte bulunan «h» fıkrası uyarınca nisbi damga vergisi alınıp alınmayacağına inhisar etmektedir.

488 sayılı Yasanın yerleşmiş uygulamasında icra dairelerince yapılan ödemeler için düzenlenen makbuzlar maktu vergiye tabi iken icra daireleri dışındaki resmi dairelerce yapılan ödemeler için düzenlenen makbuzların nisbi vergiye tabi tutulması karşısında maktu ve nisbi vergi konularının birbirinden farklı olduğunu kabul zaruridir. Bu nedenle maktu vergi ile ilgili hükümlerin yürürlükten kalkması ile maktu vergiye tabi makbuzların nisbi vergiye tabi tutulabilmesi, bu konuda açık bir hüküm gerektirir.

Diğer taraftan 3239 sayılı Yasanın amacı ve 3239 sayılı Yasanın konu ile ilgili bölüm gerekçesinde yer alan fatura ve makbuzların bu tasarı ile kanuna ekli 1 sayılı tablodan çıkartılmış olması nedeniyle damga vergisinden istisna edilmiş ve fıkradaki sınırlı istisna hükmü de buna paralel olarak kaldırılmıştır. İfadesi karşılığında 3239 sayılı Kanunun 140. maddesi ile yürürlükten kaldırılan fıkralar hükümlerine göre maktu vergiye tâbi makbuzların nisbi vergiye tabi tutulmasına imkan yoktur.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu Adalet Bakanlığı'nın 9.12.1988 günlü ve 19-152-44269 sayılı genelgesinin iptaline, 28.000,— lira yargılama gideri ile 17.300,— lira vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine 17.1.1990 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Kemal TARSUSLUGİL
(İmza)

Üye
Bahir AYÇİN
(İmza)

Üye
Özden AKYÜZ
(İmza)

Üye
Selahattin ÇELİK
(İmza)

Üye
Kenan EREN
(İmza)

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

GENELGE NO : 461/11

16.4.1990

Baro Başkanlığı

.....

Kişi ve kuruluşlara yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzlardan bindebeş oranında damga vergisi alınmasını öngören genelgenin iptali ile ilgili Danıştay kararı, daha önce, 3.4.1990 günlü 390-8 sayılı genelgemiz ekinde bilgilerinize sunulmuş, aynı zamanda söz konusu uygulamanın durdurulması için de Adalet Bakanlığı'na başvurulmuştu. Bu başvuruyu, Adalet Bakanlığı'ndan alınan cevabi yazıyı ve başvurumuz üzerine Cumhuriyet Başsavcılıklarına gönderilen eki genelgeyi de aşağıda bilgilerinize sunuyorum.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

ADALET BAKANLIĞI
ANKARA

3 Nisan 1990

İzmir Barosu Başkanlığı'ndan alınan 29.3.1990 günlü 4642 sayılı yazıdan ve eki Danıştay 9. Dairesinin 1989/1127 Esas, 1990/167 karar sayılı 17.1.1990 günlü kararından Bakanlığınız Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 9.12.1988 günlü 19-150-44269 sayılı ve «İcra dosyasına yatırılan paranın ödenmesi sırasında düzenlenen makbuza yapıştırılmak üzere bindebeş oranında nisbi damga vergisi alınması» ile ilgili genelgenin iptaline karar verildiği anlaşılmaktadır. Karar örneği eklidir.

Yargı kararı uyarınca söz konusu uygulamanın durdurulması hususunu bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla

Başkan
Avukat Önder SAV

Eki : Danıştay 9. Dairesinin E. 1989/1127 K. 1990/167 sayılı karar örneği.

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : 113-1-64-1620-1989

10.4.1990

Konu : Damga Vergisi Hakkında

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ : 3.4.1990 tarih ve 398 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ve eki incelendi:

Kişilere ödenen paralarla ilgili reddiyat makbuzlarından damga vergisi alınmasını öngören 9.12.1988 tarih ve 19-152-44269 sayılı genelgemizin Danıştay 9. Dairesinin 17.1.1990 tarih ve E: 1989/1127 K: 1990/167 sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine; sözü edilen konuda Bakanlığımızca hazırlanan 22.3.1990 tarih ve 5-39-14254 sayılı genelge ekte gönderilmiştir.

Bilgilerini rica ederim.

BAKAN ADINA

Muzaffer TUTAR
Hâkim
Genel Müdür

EK: Bir Genelge (1)

T. C.
ADALET BAKANLIĞI

Sayı : 5-39-14254

22.3.1990

Konu : Kişilere ödenen paralarla ilgili reddiyat makbuzlarından Damga Vergisi alınmaması hakkında.

.....**CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA**

Bakanlığımıza intikâl eden bilgilerden, mahkemeler ve icra dairelerince düzenlenen tahsilat ve reddiyat makbuzlarının damga vergisine tabi olup olmayacağı hususunda tereddüte düşülmesi üzerine;

Resmi daire olan mahkemelerce ve İcra Müdürlüğünce Damga Vergisi Kanunu açısından resmi daire olmayan kişi ve kuruluşlar-

dan tahsil olunarak, resmi daire olmayan, kişi ve kuruluşlara yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzların 488 sayılı Damga Vergisi Kanununa bağlı (1) sayılı tablonun IV-1/h bendi uyarınca bindebeş (% 05),

Borçlusu resmi daire olan ve bu daireler namına kişilere yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzların ise aynı bölümün (k) bendi uyarınca binde dört (% 04) damga vergisine tabi tutulması icap ettiği,

Mahkemeler ve icra dairelerince tahsil olunan paralar için para yatıranlara verilen tahsilat makbuzları ile ihtiyati haciz için teminatlarda kesilen tahsilat makbuzlarının damga vergisine tabi tutulmaması gerektiği, Maliye ve Gümrük Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğünün 21.5.1987 tarih ve GEL: KDV: 2601001-1251/37611 ve 29.9.1987 tarih ve GEL: DGM: Y: 2101103/63928 sayılı mütalâalarına atfen; 9.12.1988 tarih ve 19-152-44269 sayılı genelgemiz ile duyurulmuş idi.

İcra dairelerince yapılan ödemelerde düzenlenen reddiyat makbuzlarına binde beş damga vergisi alınmasına ilişkin sözü edilen genelgemizin iptali hususunda Danıştay 9. Dairesine açılan davada anılan Dairece 17 Ocak 1990 tarih ve E: 1989/1127 K: 1990/167 sayı ile 9.12.1988 tarih ve 19-152-44269 sayılı genelgemizin iptaline karar verilmiştir.

Bu itibarla; icra daireleri ve mahkemelerce Damga Vergisi Kanunu açısından resmi daire olmayan kişi ve kuruluşlardan tahsil olunarak, resmi daire olmayan kişi ve kuruluşlara yapılan ödemelerde düzenlenen makbuzlardan damga vergisi alınmaması gerektiği hususunun Merkez ve Mülhakatınız Adalet Dairelerine ve İcra İflas Dairelerine duyurulmasını rica ederim.

M. Oltan SUNGURLU
Adalet Bakanı

12 — RUHSATNAME HARCİ İLE İLGİLİ GENELGE

GENELGE NO : 976/27
7.9.1990

Baro Başkanlığı
.....

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, 5.9.1990 günlü toplantısında; ruhsatnamelerin maliyet giderlerinin artması sonucu,

ruhsat giderlerinin 15.000,— TL. den 30.000,— TL.'sına yükseltilmesine karar vermiştir. Bu uygulama 1.10.1990 tarihinden itibaren yürürlüğe gireceğinden, avukatlık ruhsatı için söz konusu tarihten sonra başvuracakların 30.000,— TL. üzerinden ödeme yapmaları gerekmektedir.

Bu nedenle herhangi bir yanlışlığa ve aksamaya neden olmaması için belirtilen tarihten sonra ruhsat gideri olarak ilgililerden 30.000,— TL. tahsil edilmesi gerektiğini bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

13 — MAL BİLDİRİMİ İLE İLGİLİ GENELGE

GENELGE NO : 1470/38
23.11.1990

Baro Başkanlığı
.....

İLGİ: 579/15 sayılı ve 18.5.1990 tarili genelgemiz.

Bilindiği üzere 4 Mayıs 1990 tarih ve 20508 sayılı Resmi Gazete'de 3628 sayılı «Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu» yayınlanmış ve aynı tarihte yürürlüğe girmiştir.

Mal Bildiriminin şekli, düzenleniş biçimi, sayısı, neleri kapsayacağı ve merciine nasıl ulaştırılacağı ve kanunun uygulanması bakımından gerekli görülen diğer konulara ilişkin yönetmelik de 15 Kasım 1990 tarih ve 20696 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmıştır. Yasanın ve yönetmeliğin Barolarımızla ilgili hükümlerine ilişkin açıklamalar aşağıda gösterilmiştir.

1 — KİMLER MAL BİLDİRİMİNDE BULUNACAKTIR:

Anılan Yasa'nın Mal Bildiriminde bulunacaklara ilişkin 2. maddesinin 1. fıkrasının (e) bendinde ve yönetmeliğin 3/e maddesinde «Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşlarında görevli olanlar ile bunların YÖNETİM VE DENETİM Kurulu Üyeleri» yazılıdır. Buna göre :

- a—) Baro Başkanı,
- b—) Yönetim Kurulu Üyeleri,
- c—) Denetim Kurulu Üyeleri,
- d—) Baro Personeli.

Yasa kapsamına girmekte olup Mal Bildiriminde bulunmak zorundadırlar. Disiplin Kurulu Üyeleri Mal Bildiriminde bulunmayacaklardır.

2 — BİLDİRİM SÜRESİ :

Bildirim süresi ile ilgili hükümler Yasanın 6/e, Yönetmeliğin 9/d maddelerinde gösterilmiştir.

Baro Yönetim ve Denetim Kurulu Üyeliklerine seçilme veya yedekten asil göreve gelinmesi halinde veya yeni personel atanmasında Mal Bildirimi, göreve başlama tarihini izleyen 1 ay içinde yapılacaktır.

Barolarımızın tamamına yakın bir çoğunluğunda yeni Genel Kurul ve Seçimler olduğundan bu maddenin uygulanmasında dikkatli ve titiz davranılması gerekir.

3 — MAL BİLDİRİMİNİN NEREYE YAPILACAĞI :

Yasa'nın 7/e ve Yönetmeliğin 6/h maddelerine göre :

- a—) Baro Başkanı, Yönetim Kurulu Üyeleri ve Denetim Kurulu Üyeleri Adalet Bakanlığı'na,
- b—) Baro Personeli Baro Başkanlığı'na, bildirimlerini vereceklerdir.

4 — BİLDİRİM KONUSU :

Yasanın 5. maddesinde, «Bu kanun kapsamına giren görevlilerin kendilerine, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait bulunan taşınmaz malları ile görevliye yapılan aylık net ödemenin ödeme yapılmayan görevlilerin ise birinci derecede Devlet Memurlarına yapılan aylık net ödemenin 5 katından fazla tutarındaki her biri için ayrı olmak üzere, para, hisse senetleri ve tahviller ile altın, mücevher ve diğer taşınır malları, hakları, alacakları ve gelirleri ile bunların kaynakları, borçları ve sebepleri Mal Bildiriminin konusunu teşkil eder» denilmektedir.

Yasaya ve Yönetmeliğin 8. maddesine göre yasa kapsamına girenler, kendilerine, eşlerine ve velayetleri altındaki çocuklarına ait:

a—) Taşınmaz Malları, (Arsa ve Yapı Kooperatif Hisseleri Dahil)

b—) Baro Başkanı, Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulu Üyeleri, kendileri, eşleri, çocukları için ayrı ayrı olmak üzere Genel İdare Hizmetleri Sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki Şube Müdürüne ödenen net aylığın BEŞ katından fazla değer ve tutarındaki :

aa—) Para ve para hükmündeki kıymetli kâğıtları,

bb—) Hisse Senetleri ve Tahvilleri,

cc—) Altın ve sair mücevherleri,

dd—) Diğer taşınır malları, (Her türlü kara, deniz ve hava taşıt araçları, traktör, biçerdöver, harman makinası ve diğer ziraat makinaları, koleksiyon ve ev eşyaları vs.)

ee—) Haklar ve alacakları,

ff—) Gelirler ve bunların kaynakları,

gg—) Borçlar ve sebeplerini.

c—) Baro personeli ise kendileri, eşleri ve çocukları için ayrı ayrı olmak üzere kendilerine yapılan aylık net ödemenin BEŞ katından fazla olmak üzere yukarıdaki (b) bendinde (6) altı bent halinde sayılanları bildirmek zorundadırlar.

(b) bendinde belirtilen mal, hak, alacak, borç ve gelirlerin ayrı ayrı toplam değerleri tek kalem halinde gösterilir.

5 — BİLDİRİMLERİN GİZLİLİĞİ :

Mal Bildirimleri, bildirimde bulunanın özel dosyasında saklanır.

Mal bildirimlerinin içeriği hakkında hiç bir şekilde açıklama yapılamaz ve bilgi verilemez, içeriği hakkında yayında bulunulamaz, ancak bu kanuna göre soruşturma ve kovuşturmaya yetkili kişi ve mercilerce istenen bilgilerin eksiksiz verilmesi zorunludur.

Mal Bildiriminde bulunmamak, gizliliğe aykırı davranmak, gerçeğe aykırı açıklama yapmak, gerçeğe aykırı bildirimde bulunmak, Yasaya göre suç oluşturmaktadır.

Yukarıda belirtilen hususlara dikkat ve itina gösterilmesini, gerekli işlemlerin zamanında yapılmasını rica ederim.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

NOT : İlişik olarak gönderilen «Mal Bildirimi Formu» kullanımına ait açıklamaya göre EL YAZISI ile okunaklı şekilde TEK NÜSHA olarak doldurulup tarih belirtilmek suretiyle imzalanacaktır. Mal Bildirim Formu, fotokopi şeklinde çoğaltılıp kullanılabilir.
EKİ : Mal Bildirimi Formu ve Açıklaması

14 — ASGARI ÜCRET TARİFESİ İLE İLGİLİ YAZIŞMALAR

T. C. ADALET BAKANLIĞI Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 4.

21.12.1990/53657

Konu : Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 2329 sayılı Kanunla değişik 168. maddesi uyarınca iki yılda bir hazırlanması gereken Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinin Bakanlığımıza gönderilmesini rica ederim.

BAKAN ADINA

Muzaffer TUTAR
Hâkim
Genel Müdür

Baro Başkanlığı
.....

GENELGE NO : 1580/40
11.12.1990

1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 2329 sayılı Yasa ile Değişik 168. maddesinde, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 2 yılda bir

yeniden düzenlenmesi öngörülmektedir. Yürürlükteki ücret tarifesini 16 Mayıs 1991 günü süresini dolduracağından, yeni tarifenin hazırlanması için Birliğimizce yapılacak çalışmalara esas olmak üzere Baronuz görüşünün 10 Şubat 1991 gününe kadar bildirilmesini rica ederim.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

Sayın Avukat Ahmet İYİMAYA
ANKARA

24 Ocak 1991

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, sizi, oluşturulan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi Komisyonunda görevlendirmiştir. Komisyon aşağıda isimleri yazılı meslektaşlarımızdan oluşmaktadır. İlk toplantısını 30.1.1991 günü saat 16.00'da Birlik binasında yapacaktır.

Toplantıya katılmanızı rica eder, saygılar sunarım.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

Avukat Fehmi ÖZÇELİK
Avukat Vedat Ahsen COŞAR
Avukat Kemal HAKİMOĞLU
Avukat Şahin MENGÜ
Avukat Ş. Şahap İNCE
Avukat Akif KURTULUŞ
Avukat Ahmet İYİMAYA
Türkiye Barolar Birliği'nden
Genel Sekreter Avukat Hüseyin Avni FERAH

Adalet Bakanlığı
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü
ANKARA

5.4.1991

1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 168. maddesi uyarınca iki yılda bir yeniden hazırlanması gereken Avukatlık Asgari Ücret Tari-

fesi, Barolardan gelen istekler de gözönünde tutulmak suretiyle hazırlanmış ve ekte sunulmuştur.

Gereğini Yönetim Kurulu Kararı Uyarınca bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

Eki : 4

**15 — KAMU KESİMİNDE ÇALIŞAN AVUKATLARLA İLGİLİ
ÇALIŞMALAR**

6 Temmuz 1989
1018

Sayın Mahmut Oltan SUNGURLU
Adalet Bakanı
ANKARA

Kamu kesiminde çalışan avukatların Birliğimiz'e yansıtılmış olan sorunları ile ilgili olmak üzere Başbakan Sayın Turgut Özal'a, Devlet Bakanı Sayın Ercüment Konukman'a, Devlet Bakanı Sayın İlhan Aşkın'a ve Maliye ve Gümrük Bakanı Sayın Ekrem Pakdemirli'ye yazılan yazıların birer örneğini ilişikte sunuyorum.

Anılan yazılarda sözü edilen sorunların çözümüne yardımcı olmanızı diliyorum.

Saygılarımla

Başkan
Avukat Önder SAV

EKLERİ :

- 1—) Başbakanlık ve Devlet Bakanlıklarına yazılan yazı fotokopileri,
- 2—) Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na yazılan yazı fotokopisi.

BARO BAŞKANLIĞI
İSTANBUL

6 Temmuz 1989
1019

İLGİ: 30 Haziran 1989 günlü 4718 sayılı yazınız.

Kamu kesiminde çalışmakta olan avukatların sorunları ile ilgili olmak üzere Başbakanlık, Devlet Bakanlıkları, Maliye ve Ada-

let Bakanlıklarına yazılan yazı fotokopileri ilişik olarak sunulmuştur.

Yazılar, 30 Haziran 1989 tarihli yazınızda belirtilen türden sorunları içermektedir.

Durumu bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla,

Başkan
Avukat Önder SAV

SAYIN TURGUT ÖZAL
BAŞBAKAN
ANKARA

6 Temmuz 1989

ÖZÜ : Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Ücreti Vekalet Tevziyatı ve Farklı Ücret Uygulaması Hk.

308 sayılı KHK.nin 13. maddesi ile 233 sayılı KHK.nin 52. maddesi yürürlükten kaldırılarak, kazanılan ücreti vekaletin Kamu Avukatlarına limitsiz olarak dağıtılması kuralı getirilmiştir.

Ancak, 308 sayılı KHK.nin 13. maddesinde «Prim ve Ödül Yönetmeliği'nden» bahsedildiğinden, bu ilave bazı Kurumlarca yanlış değerlendirilmekte ve ücreti vekaletin, 233 sayılı KHK.nin yürürlükten kaldırılan 52. maddesinde öngörülen %40 limiti içerisinde ödenmesi gerektiği yolunda uygulama yapılmaktadır.

Şu anda yürürlükte olan 308 sayılı KHK.nin 13. maddesi ile getirilen, herhangi bir limite yer verilmeyen düzenlemeye uygun olarak ücreti vekalet tevzi edilmesi gerekirken, yürürlükte olmayan 52. maddeye dayanılarak bazı kurumlarca %40 limitinin esas alınması son derece yanlış ve Hukuk Devleti ilkeleri ile bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, 308 sayılı KHK.ye tabi Kamu Kurum ve Kuruluşlarında çalışmakta olan ve sözleşmeli statüye geçmeyen, maaş ve sair mali ve sosyal haklarını 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre alan, Avukatlık hizmetlerini yürüten elemanlar hakkında %40 limiti içerisinde ücreti vekalet ödenmektedir ki, bu tatbikat dahi, 311 sayılı KHK. ile getirilen %100 limitine tamamen aykırıdır.

Bir kısım Kamu İktisadi Teşebbüslerinde, yukarıda sözü edilen 13. maddeye uygun şekilde limitsiz olarak ücreti vekalet tevzi

edilmekte bazı Kurumlarda ise, gerek sözleşmeli gerekse 657 sayılı Kanun ve 311 sayılı KHK.ye tabi elemanların tamamına %100 limiti içerisinde ücreti vekalet tevzi edilmektedir.

Kurumlar arasındaki iş bu farklı uygulamanın, özellikle bazı Kurumlardaki %40 limitine dayalı yanlış uygulamanın bir an önce ortadan kaldırılması için bu konuda yetkili merci sıfatıyla Kamu İktisadi Kuruluşlarına gerekli talimatın verilmesi ve tüm Kuruluşlarda, 308 sayılı KHK.nin limitsiz kural getiren 13. maddesi çerçevesinde ücreti vekalet tevzi edilmesinin sağlanması eşitsizlik ve haksızlıkları giderecektir.

Bir başka yakınılan husus da, sözleşmeli personele farklı ücret uygulanmasından kaynaklanmaktadır.

Sözleşmeli personel uygulamasının yürürlüğe girmesi sonucu aynı nitelikte görev yapan avukatların azımsanmayacak ölçüde farklı ücretlerle istihdam edildikleri Birliğimize yapılan başvurular nedeniyle öğrenilmiştir.

Kurumlar arasındaki bu ücret farklılıklarının giderilmesi hem eşitliğin sağlanması hem de huzursuzluğun önlenmesi bakımından gerekli hale gelmiş bulunmaktadır.

Sözleşmeli personel olarak çalışanlar için yeni yasa çalışmalarını yapılacak ise, bu çalışmalarda Avukatlık hizmetinin özelliği dikkate alınarak günün koşullarına uygun ücret tesbitinin yapılması yerinde olacaktır.

Kamu kesimi avukatları ile ilgili yukarıda belirtilen sorunların ivedilikle çözümüne yardımcı olunmasını dilerim.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

Devlet Bakanı Ercüment Konukman ile
Devlet Bakanı İlhan Aşkın'a da yazıldı.

Sayın Ekrem PAKDEMİRLİ
Maliye ve Gümrük Bakanı
ANKARA

6 Temmuz 1989

30.12.1988 gün ve 20035 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 351 sayılı KHK.nin 5. maddesiyle 657 sayılı «Devlet Memurları Kanunu»nun 213. maddesinden sonra gelen «zam ve tazminatlar» başlıklı değişik ek maddesini n(a), (b) ve (c) fıkralarında

yer alan özel hizmet tazminatı oranları 15.7.1989 tarihine kadar ve bu tarihten sonra olmak üzere iki basamakta arttırılmıştır.

Çeşitli hizmet sınıfları içinde sadece anılan maddenin (d) fıkrasında belirtilen Avukatlık Hizmetleri sınıfına dahil olanlar kararname kapsamında alınmamıştır. Bu durumun, sehve dayandığı yahut Avukatlık Hizmetleri Sınıfı'nda bulunanlara 657 sayılı Yasa'nın 146. maddesi çerçevesinde avukatlık ücreti ödeniyor olması nedenine dayandığı düşünülmektedir. Oysaki; Devlet ve Kamu'da çalışan avukatlardan %90'a yakın çoğunluğu ya hiç vekalet ücreti almamakta veya çok az miktarlarda alabilmektedir. Vekalet ücreti, kamuda çalışan avukatların büyük kısmı için izledikleri davaların niteliği itibariyle veya vekalet ücreti dağıtımına ilişkin kurumların özel mevzuatları nedeniyle yararlanılamayan bir haktır. Bu nedenle Avukatlık Hizmetleri Sınıfı özel hizmet tazminatı oranının yükseltilmesinde vekalet ücretinin engel olarak görülmemesi gerektiği düşünülmekte ve Kanun Hükmünde Kararname çıkarılmak suretiyle düzeltilmesi mümkün görülmektedir.

Nitekim daha öncede 2.2.1987 gün ve 19360 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 269 sayılı KHK.nin 2. maddesi hükmü ile sadece Avukatlık Hizmetleri Sınıfı'nı ilgilendiren (d) fıkrasındaki oran %15 ten %25'e çıkarılmış, daha sonra 31.12.1987 gün ve 19681 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 30.12.1987 gün ve 87/12461 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla %30'a yükseltilmiştir.

Özel hizmet tazminatlarının her yıl düzenlenen kararnamelerle her sınıf için artırılması yoluna gidildiği halde; bu defa yapılan düzenlemede sadece Avukatlık Hizmetleri Sınıfı dikkate alınmamıştır. Bu düzenleme yapılırken öğrenim durumu dahi gözetilmemiş, lise ve dengi meslekî öğrenim gören Teknik ve Sağlık Hizmetleri Sınıfı, Avukatlık Hizmetleri Sınıfı'yla aynı düzeye getirilmiş (%30), 15.7.1989'dan geçerli olmak üzere de bu oran %34 ile daha üst düzeyde saptanmıştır. Bu düzenleme 4 yıl yüksek öğrenim ve 1 yıl stajla kazanılan Avukatlık Mesleğinin onuruyla bağdaştırılmaz.

Kamu avukatlarının özel hizmet tazminatlarının hizmetin önemi ve eşitlik ilkeleri gözönünde tutularak avukatlık mesleğinin onuruna uygun bir düzeyde saptanmasına karar verilmesini dilerim.

Saygılarımla

Başkan
Avukat Önder SAV

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

19.2.1989/29520

Sayı : 4.

Konu : Kamu kesiminde çalışan avukatlara verilecek vekalet ücreti

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ : 6 Temmuz 1989 gün ve 1018 sayılı yazınız.

Kamu kesiminde çalışan avukatların yaşadığı bazı mali sorunların çözümlenmesi ve bunlara verilecek vekalet ücreti uygulamasındaki aksaklıkların giderilmesi için İstanbul Barosu Başkanlığına Başbakanlık ile Maliye ve Gümrük Bakanlığına sunulan öneriler ile ilgili olarak Başbakanlığa sunulan 18 Temmuz 1989 gün ve 29343 sayılı yazımız ile bu konuda hazırlanan Kanun Hükümünde kararname tasarısı taslağı fotokopisi birlikte gönderilmiştir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

BAKAN ADINA

Muzaffer TUTAR
Hâkim
Genel Müdür

EK : 2

Yazı ve Kanun Hükümünde Kararname Tasarısı taslağı.

T. C.
ADALET BAKANLIĞI
Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 29343

18.7.1989

Konu : Kamu kesimi avukatlarına verilecek vekalet ücreti hk.

BAŞBAKANLIĞA

İstanbul Barosu Başkanlığından alınan 30 Haziran 1989 tarih ve 4718 A.B. sayılı yazıda, kamu kesimi avukatlarının yaşadığı bazı mali sorunların çözümlenmesi ve bunlara verilecek vekalet ü-

reti uygulamasındaki aksaklıkların giderilmesi için Başbakanlık ile Maliye ve Gümrük Bakanlığına sunulan öneriler doğrultusunda yardım olunması istenilmektedir.

Adı geçen Baro Başkanlığınca Sayın Başbakanımıza da sunulduğu anlaşılan aynı tarih ve sayılı yazıda, memur statüsündeki kamu kesimi avukatları hakkında, özel hizmet tazminatı ve yan ödemelere ilişkin olarak getirilen artış önerileri, bütçe imkanları ve personel rejimi içindeki denge gözetilerek Maliye ve Gümrük Bakanlığınca değerlendirilip sonuçlandırılacağı cihetle bu konuda bir görüş belirtmeye gerek duyulmamıştır.

Yüksek malumları olduğu üzere, kamuya ait hakların aranması ve savunulmasında, kamu kesimi avukatlarının önemli bir yeri ve fonksiyonu bulunmaktadır. Bu görevin eksiksiz yerine getirilmesi, kamu kesimi avukatlarının sayı ve nitelik bakımından yeterli olmasına bağlıdır. Hal böyle olmasına karşın, günümüzde, özellikle genel ve katma bütçeli daireler ile özel idare ve belediyelerin avukat ihtiyacı tam olarak karşılanamamakta ve dolayısıyla hizmet önemli ölçüde aksamaktadır.

Kamu kesiminde avukatlık hizmetinin aksamadan ve sağlıklı yürütülebilmesi bakımından, bu mesleğe özendirici bir takım tedbirlerin alınması kaçınılmaz bir zorunluk haline gelmiştir.

Bu çerçevede alınabilecek tedbirlerin başında, kamu avukatlarının maaş ve ücretlerinde yapılabilecek iyileştirmelerin yanı sıra, mahkeme veya icra dairelerince idare lehine hükmolunup tahsil edilen vekalet ücretinin tamamının dava veya takibi sonuçlandıran avukat ve diğer ilgililere dağıtılması veya bunların bu ücretlerdeki payının artırılması gelmektedir.

Vekalet ücretinin tamamının, avukatlık mesleğinin gereğinin doğal bir sonucu olduğu düşüncesinden hareketle davayı sonuçlandıran avukatlara dağıtılması haklı görülebilirse de, ilgili Bakanlık veya resmi kurumun merkezinde ve taşra teşkilatında çalışan tüm avukatlar ile diğer ilgililerin de aynı hizmete olan katkıları dikkate alındığında bunlara da bir pay ayırmak uygun olacaktır. Bununla beraber, Baronun önerdiği şekilde vekalet ücretinin tamamının davayı sonuçlandıran avukatlara verilmesi halinde avukatlar arasında iş bölümü yapılırken birtakım sürtüşmeler, eşitsizlikler ve kayırma iddiaları kaçınılmaz olacağı gibi vekalet ücretinden pay alamıyan diğer avukat ve çalışanların şevki ve dolayısıyla verimi düşebilecektir.

Bu itibarla, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 146 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasında dava ve takibi sonuçlandıran kamu kesimi avukatlarına verilecek vekalet ücreti için öngörülen tavan limitin iki katına çıkartılması suretiyle bir denge sağlanmasının yerinde olacağı düşünülmektedir.

Diğer taraftan, vekalet ücreti uygulaması bakımından 2.2.1929 tarihli ve 1389 sayılı Kanun ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olan kamu kesimi avukatları ile bu hükümlere tabi bulunmayan KİT avukatları arasındaki farklılıklar da eşitsizliklere, kargaşaya ve yakınmalara sebebiyet verdiği için, kamu iktisadi teşebbüs, müessese ve ortaklıklarında görevli avukatlarına da aynı esaslara göre vekalet ücreti verilmesini temin için, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin konuya ilişkin 52 nci maddesinde bu yolda değişiklik yapılması uygun mütalaa edilmektedir.

Yukarıda açıklanan değişiklikleri gerçekleştirmek üzere Bakanlığımızca hazırlanan Kanun Hükmünde Kararname tasarısı taslağı ilişikte sunulmuştur.

Takdirlerine arz ederim.

M. Oltan SUNGURLU
Adalet Bakanı

EK : KHK Tasarısı taslağı

KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME (Tasarısı)

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

Karar Sayısı : KHK/...

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılması, 12.3.1986 tarihli ve 3268 sayılı, 9.4.1987 tarihli ve 3347 sayılı, 12.10.1988 tarihli ve 3479 sayılı, 1.6.1989 tarihli ve 3569 sayılı Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca .../.../1989 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 146 ıncı maddesinin değişik üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Ancak, 2.1.1961 tarihli ve 196 sayılı Kanunun 2 inci maddesi, 7.6.1926 tarihli ve 904 sayılı Kanuna 30.1.1957 tarihli ve 6893 sayılı Kanunla eklenen ek 5 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları, 19.7.1972 tarihli ve 1615 sayılı Kanunun 161 inci maddesi 13.1.1943 tarihli ve 4358 sayılı Kanunun değişik 14 üncü maddesi ve 2.2.1929 tarihli ve 1389 sayılı Kanun hükümleri saklıdır. Katma Bütçeli Kurumların, İl Özel İdareleri ve Belediyeler ile bunlara bağlı birliklerin davalarını sonuçlandıran avukat ve saireye de, 2.2.1929 tarihli ve 1389 sayılı Kanun hükümlerine göre vekalet ücreti verilir. Şu kadar ki, vekalet ücretinin yıllık tutarı birinci derece son kademe aylığının (ek gösterge hariç) yıllık tutarının iki katını geçemez. Bu esasa göre yapılacak dağıtım sonunda artan miktar merkezde bir hesapta toplanarak, ilgili Bakanlık veya kurum tarafından hazırlanacak yönetmelikte gösterilecek usul ve esaslara göre diğer avukatlar arasında, yukarıdaki miktarı aşmamak üzere eşit olarak dağıtılır».

Madde 2 — 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 52 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Vekalet ücreti

Madde 52 — Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıkların davalarını ve icra takiplerini sonuçlandıran avukat ve saireye 2.2.1929 tarihli ve 1389 sayılı Kanun ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 146 ncı maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine göre vekalet ücreti verilir. Davayı sonuçlandıran avukatlara yapılan dağıtım sonunda artan vekalet ücretinin diğer avukatlara dağıtımında uygulanacak usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir».

Madde 3 — 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Katma Bütçeli İdareler, İl Özel İdareleri ve Belediyeler ile bunlara bağlı birliklerin kuruluşlarını düzenleyen kanunlar ile diğer mevzuatın bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 4 — Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 5 — Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

T. C.
DEVLET BAKANLIĞI

Sayı : 03-10/4.01-2920

11.10.1989

Konu :

Sayın Avukat Önder SAV
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
ANKARA

İLGİ : 6 Temmuz 1989 tarihli ve 1016 sayılı yazıları;

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında çalışan Avukatlara farklı vekalet ücreti ve ücret uygulaması hakkında bana yapmış olduğunuz ilgide kayıtlı müracaatınızı bu konuda yetkili ve ilgili Devlet Bakanlığına aksettirmiştim. Bu konuda Devlet Bakanı Sn. Ercüment Konukman imzası ile cevaben almış olduğum Devlet Personel Başkanlığının 3 Ekim 1989 tarihli ve 768/06813 sayılı yazısı örneği ilisikte gönderilmiştir.

Kamu kesiminde çalışan Avukatlara hak ettikleri ücret ile mesleklerinin gerektirdiği vekalet ücretlerinin adil bir şekilde dağıtılması için yapılacak çalışmalarda, Devlet davalarını ve Kamu Kurum ve Kuruluşlarının her türlü alacak ve haklarını fedekârlıkla takip eden Barolara kayıtlı Avukatlara haklarının tesliminde yardımcı olacağımızdan emin olmanızı bilhassa rica ederim.

İlhan AŞKIN
Devlet Bakanı

EKLER :

- 1 — Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı ifadeli 3.10.1989 tarihli ve 768/06813 sayılı yazısı örneği.

T. C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI

Sayı : 768/06813

3.10.1989

Konu :

DEVLET BAKANLIĞI'NA
(Sayın İlhan AŞKIN)

İLGİ : 25.7.1989 tarih ve 03-10/4.01-2438 sayılı yazınız.

Kamu İktisadi Teşebbüslerinde çalışan avukatların vekalet ücretlerinin düzenlenmesine ilişkin ilgi yazınız incelendi.

Bilindiği üzere, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin personel rejimini düzenleyen 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişikliok yapan 5.1.1988 tarih ve 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi üzerine, adı geçen kuruluşların personel rejiminin yüksek yargı organının kararında belirtilen esaslar gözönünde tutularak yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle Kamu İktisadi Teşebbüslerinde çalışan avukatların vekalet ücretine ait hükümlerin de Devlet Personel Başkanlığında yürütölmekte olan sözkonusu yeni düzenleme çalışmaları esnasında gözden geçirilerek özendirici ve teşvik edici bir sistem geliştirilmesi yolunda çalışmalara devam edilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. R. Ercüment KONUKMAN
Devlet Bakanı

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
ANKARA

10 Ekim 1989

308 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 52. maddesi tümüyle yürürlükten kaldırılarak, kazanılan vekalet ücretinin limitsiz ödenmesi kuralı getirilmiştir.

Yasal düzenleme bu şekilde olmasına ve tüm Kamu İktisadi kuruluşlarında limitsiz kural içerisinde ücreti vekalet tevzi edilmesine rağmen, sadece Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ve bağı kuruluşlarında, 308 sayılı K.H.K.nin 13. maddesi ile getirilen limitsiz tevziat hükmüne aykırı olarak yürürlükten kaldırılmış bulunan, 233 sayılı K.H.K.nin 52. maddesindeki %40 limit içerisinde ücreti vekalet tevzi edilmesi yolunda, kanuna ve hukuka aykırı bir uygulama sürdürölmektedir. Bu husus, diğerk kamu iktisadi kuruluşları avukatları ile Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ve bağı kuruluşların avukatları arasında eşitsizlik yaratmakta hukuka ters düşmekte ve yaygın yakınma konusu olmaktadır.

Petrol kuruluşlarındaki bahse konu hukuka aykırı uygulama-

nın acilen ortadan kaldırılması için gereğinin yapılmasını rica ederim.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

- Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü
- Devlet Bakanı İlhan Aşkın
- Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na da yazıldı.

T. C.
BAŞBAKANLIK

KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : K.K. Gn. Md. 07/ 101-1/339/04790

26.10.1989

Konu :

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA

İLGİ : a) 10/10/1989 tarihli ve 1353 sayılı yazınız.

b) Devlet Bakanlığı'nun 27/6/1989 tarihli ve Dev. Pers. Bşk.lığı 011/03488 sayılı yazısı.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı ve bağlı kuruluşlarında görevli avukatların vekalet ücretleri konusundaki ilgi (a) yazınızla ilgili olarak daha önce Devlet Bakanlığı'ndan alınan ilgi (b) yazının sureti ekte gönderilmiştir.

Bilgilerini rica ederim.

İsmail AKINALTUĞ
Başbakan Adına
Müsteşar Yrd.

Eki : Yazı sureti

T. C.
BAŞBAKANLIK

DEVLET PERSONEL BAŞKANLIĞI

Sayı : 011/03488

Konu :

27.6.1989

BAŞBAKANLIĞA

(Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü)

İLGİ : K.K. Gn. Md. 07/101-1/339/02566 sayılı yazınız.

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de değişiklik yapılması hakkında ilgi yazınız ve eki incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 52 inci maddesinde Vekalet ücreti, «Teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklıklarda mahkeme ve icra dairelerince teşebbüs, müessese ve bağlı ortaklık lehine hükmedilip borçlusundan tahsil olunan vekalet ücretlerinin davaları izleyen ve sonuçlandıran avukatlara dağıtımına ilişkin esas ve usuller Prim ve Ödül Yönetmeliği'nde düzenlenir.» şeklinde hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Bu hüküm gereğince, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi olarak kurumun dava ve icra takip işlemlerinde görevli olan sözleşmeli personelden sadece Avukat olanlar sözkonusu KHK'nin değişik 46 ncı maddesinde öngörülen Yüksek Planlama Kurulu'nca çıkarılacak Prim ve ödül Yönetmeliğinde yer alacak esas ve usuller çerçevesinde vekalet ücretinin dağıtımından yararlanabileceklerdir.

Ancak, sözkonusu Yönetmelik bugüne kadar yürürlüğe konulmamıştır. Uygulamada KİT'lerde avukatlara ödenecek vekalet ücreti konusunda Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün ilişikte bir örneği gönderilen yazısında belirtilen şekilde işlem yapıldığı müşahade olunmaktadır.

308 sayılı KHK ile yapılan düzenlemede, dava ve icra takip işlerinde çalışan avukat dışındaki sözleşmeli personele vekalet ücreti ödenmesinden vazgeçilmiş, Kamu İktisadi Teşebbüslerinde avukatlık hizmetlerinin cazip hale getirilmesi amacıyla, vekalet ücretinin sadece avukatlara ödenmesi öngörülmüştür. Bu sebeple,

icra ve takip işlerinde çalışan avukat dışındaki sözleşmeli personele vekalet ücreti ödenmesi uygun görülmemekte, bu personele çıkarılacak Prim ve ödül yönetmeliği çerçevesinde prim ödenmesi mümkün bulunmaktadır. Bu nedenle bu konuya ilişkin olarak 233 sayılı KHK.'de değişiklik yapılmasına ihtiyaç bulunmadığı düşünülmektedir.

Diğer taraftan, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye 308 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen Geçici Maddenin 1'nci fıkrasında, teşebbüslerde ve bağlı ortaklıklarda bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre çalışmakta olan personelin buldukları kadrolarda, ikramiye dahil her türlü mali ve sosyal hakların saklı olduğu belirtilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 146 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, Memurlara, kanun, tüzük ve yönetmeliklerin ve amirlerinin tayin ettiği görevler karşılığında bu Kanunla sağlanan haklar dışında ücret ödenmeyeceği ve hiç bir yarar sağlanamayacağını yanı sıra üçüncü fıkrasında da, 10.2.1929 tarih ve 1389 sayılı «Devlet Davalarını ihtiyaç eden avukat ve saireye verilecek ücreti vekalet hakkındaki Kanun» hükümlerinin saklı olduğu hükme bağlanmıştır.

10.2.1929 tarih ve 1389 sayılı Devlet Davalarını ihtiyaç eden avukat ve saireye verilecek ücreti vekalet hakkındaki Kanunun 1 nci maddesinde, davalardan Devlet lehine hükmedilip borçlusundan tahsil olunan vekalet ücretinin tevziinden yararlandırılacak personel belirtilmiş olup; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi olup kuruma ait dava ve icra takip işleri ile uğraşan avukat dışındaki; kadroları Genel İdare Hizmetleri sınıfında bulunan sair personelden ancak kurum lehine hükmedilip borçlusundan tahsil olunan icra davalarının takip işlerinde görevli olanlar vekalet ücretinden yararlanabileceklerdir. Bu sebeple yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde Kamu İktisadi Teşebbüslerinde 657 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak dava ve icra takip işlerinde çalışan personelin vekalet ücretinden yararlanabileceği mütalaa edilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. R. Ercüment KONUKMAN
Devlet Bakanı

EKİ : Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel
Müdürlüğünün Yazısı

Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri ile ilgili Bazı Kanun ve Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 418 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin, özel hizmet tazminatına ilişkin hükümlerinde, Avukatlık Hizmetleri Sınıfında bulunanlar için öngörülen %36 oranındaki özel hizmet tazminatı, bir çok sınıflara göre çok düşük tutulmuştur.

Buna ilişkin tablo aşağıdadır.

-Avukat- 4 yıllık Yüksek Öğrenimi + 1 yıllık Staj dönemi	: Özel Hizmet Tazminatı Oranı % 36
4 Yıllık Yüksek Öğrenim veren okul mezunu teknik ve sağlık hizmetleri sınıfı	: Özel Hizmet Tazminatı Oranı % 50
4 yıldan aşağı Yüksek Öğ- retim veren okul mezunu teknik ve sağlık hizmetle- ri sınıfı	: Özel Hizmet Tazminatı Oranı % 43
4 yıllık Yüksek Öğretim veren okul mezunu dene- tim elemanı	: Özel Hizmet Tazminatı Oranı % 57
4 yıllık Yüksek Öğretim veren okuldan mezun kont- rolör ve stajyer kontro- lörler	: Özel Hizmet Tazminatı Oranı % 53 (ayrıca % 10 Denetim Tazminatı)
Lise Dengi Mesleki Öğre- nim veren okul mezunları	: Özel Hizmet Tazminatı Oranı % 36

Bu düzenlemeyle, devlette ve diğer kamu kuruluşlarında görev yapmakta olan Avukatların aynı öğrenim düzeylerindeki (Avukatlık Stajı Dışında) meslek sınıflarından daha aşağıda ve Lise Öğrenimi ile eş düzeyde tutan özel hizmet tazminatı oranlarının belirlenmesindeki ölçü ve ilkelerin ne olduğunu anlayamamakta ve öngörülen düzenlemeyi hukukun ve avukatlık mesleğinin saygınlığı ile de bağdaştıramamaktayız.

Bu nedenlerle, Avukatlık mesleğinin onur ve saygınlığına uygun düşecek ve diğer meslek sınırlarından aşağıda olmayacak bir granda gerekli düzenlemenin yapılması zorunlu bulunmaktadır.

Gereğini takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

NOT : Adalet ve Maliye Bakanlıkları'na da yazıldı.

T. C.
BAŞBAKANLIK
Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı

Sayı : 21-H.İLŞ.D.B. 024-7.1/21576

27 Kasım 1990

Konu :

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA

Karanfil S. 5/62 Kızılay - ANKARA

Başbakanlığa intikal eden ve özel hizmet tazminatını konu alan 13.11.1990 tarih ve 1369 sayılı yazınız 27.11.1990 tarih ve 024-7.1/21576 sayılı yazımızın ekinde Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

BAŞBAKAN
YILDIRIM AKBULUT ADINA

Hasan TEKELİ
Halkla İlişkiler Daire
Başkanı y.

16 — TÜRK CEZA KANUNU'NUN 141-142 ve 163. MADDELERİ İLE İLGİLİ BASIN BÜLTENİ

Baro Başkanlığı
.....

GENELGE NO : 924/27
22.6.1989

Türk Ceza Kanununun 141-142 ve 163. maddeleri ile ilgili Basın Bülteni metnini ekte bilgi ve takdirlerinize sunuyorum.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BASIN BÜLTENİ

22.6.1989

Anayasanın 25. Maddesinde «Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Kimse, düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.» denilmektedir. Ana ilke olarak düşüncenin cezalandırılmasına karşı olan Anayasa, 14 ve 24. maddelerinde bazı sınırlamalar koymuştur.

Düşüncenin cezalandırılması istenilmiyorsa önce anayasal engeller kaldırılmalıdır; tabii Türk Ceza Kanununun 141-142 ve 163. maddeleri, yasadan çıkartılmalı, uygulamadan kaldırılmalıdır. Anılan maddeler, toplumda dinsel inançları doğrultusunda davrananların ve sınıflararası eşitsizliğin giderilmesine çalışanların suçlanıp hüküm giymelerine neden olmakta, uygulamada özgürlüklerin kısıtlanmasına, haksız ve yersiz mahkûmiyetlere yol açmaktadır.

Ceza Kanununun 141 ve 142. maddeleri, Mussolini döneminin faşist İtalyan Ceza Kanunundan alınırken «CEBİR UNSURU» Kanunumuza aktarılmamıştır. Uygulamadaki pekçok haksızlık ve mahkûmiyetin kaynağında anılan maddelerde, «Sosyal bir sınıfın, diğer sosyal sınıflar üzerinde CEBREN tahakkümünü sağlamak» şeklindeki bir ibarenin ve müessesenin benimsenmemiş olması yatamaktadır.

Türkiye'nin gündeminde hem anayasanın, hem ceza yasasının ve ayrıca 141-142 ve 163. maddelerin tartışılmasını, anılan madde-

lerin tamamen kaldırılması için olumlu bir başlangıç olarak görmekteyiz.

Vakit geçirilmeden kişi hak ve özgürlüklerine getirilen tüm anayasal ve yasal engeller ve Türk Ceza Kanununun 141-142 ve 163. maddeleri kaldırılmalı, «Türkiye’de fikirler ve düşünceler cezalandırılmıyor» dedirtip hukukun üstünlüğüne, demokratik hukuk devleti ilkelerine, insan hak ve özgürlüklerine saygılı bir toplum olduğumuz kanıtlanmalı Türkiye, çağdaş ve uygar dünyadaki onurlu yerine oturtulmalıdır.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

17 — CEZAEVLERİNDEKİ GAYRİ İNSANİ VE KÜÇÜLTÜCÜ OLAYLARA İLİŞKİN BASIN BÜLTENİ

GENELGE NO : 1156/36

24.8.1989

Baro Başkanlığı
.....

Cezaevlerindeki gayri insanî ve küçültücü olaylar nedeni ile yayınlanan Basın Bülteni ektedir.

Bilgilerinize sunarım

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BASIN BÜLTENİ

5.8.1989

Kamuoyunca büyük bir dikkatle titizlikle izlenen cezaevlerindeki kötü muamele ve olaylar, fevkalade üzücü, tutuklu ve hükümlüleri yaşamlarından bezdirecek ve kendi iradeleri ile yaşamlarını noktalayacak boyutlara ulaştı. Asla benimsemediğimiz ve «geliyorum» diyen bu acı sonu hazırlayanları şiddetle kınıyoruz.

Devletin güvencesi altında olan tutuklu ve hükümlülerin ve onların yakınlarının, can güvenliğinden endişe etmeleri kadar hukuku ve adaleti zedeleyici bir husus olamaz.

Ülkemizin de kabul ettiği İnsan Hakları Evrensel Beyanname-si ve Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi, «hiç kimsenin işkence veya zalimane, gayriinsani veya küçültücü muameleye tabi tutulmamasını» öngörmektedir. Bu tür insan hakları ihlalleri, ölüme kadar varan muameleler, insanlık suçu oluşturmaktadır. Devlet, cezaevinde bile olsa, vatandaşını korumak, yaşatmak ve insan haklarına saygı göstermekle yükümlüdür. En az Lübnan'daki rehinelere yaşam hakkına karşı duyulan ilgi kadar ilgi ve saygı, Türk Mahkûm ve tutuklularının insanî haklarına gösterilmelidir.

Cezaevlerinde «Disiplin sağlamak» görüntüsü altındaki gayri-insanî ve küçültücü muamelelere son verilmeli, cezaevleri ve infaz sistemi, vakit geçirilmeden, çağdaş demokratik ülkelerde olduğu gibi, ıskellikten kurtarılp, insan hak ve onuruna yaraşır düzeye getirilmelidir.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

18 — BARO BAŞKANLARI İLE ORTAK TOPLANTI

Baro Başkanlığı
.....

GENELGE NO : 1157/37

24.8.1989

22.7.1989 günü saat 10.00'da yapılan Baro Başkanlığı toplantısı nedeniyle yayınlanan Basın Bülteni, Birlik Başkanı tarafından hazırlanan açış konuşması ve Av. Turgut Kazan, Av. Erzan Erzurumluoğlu, Av. Mustafa Peçen, Av. Turgut İnal, Av. Uğur Yürekli, Av. Akın Çamoğlu ve Av. Teoman Ergül'den oluşan komisyonun açıklama metni ekte bilgi ve takdirlerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BASIN BÜLTENİ

19.7.1989

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, ülkemizde ve toplumumuzda önümüzdeki günlerin ve adli yılın mesleği, Baroları ve Türkiye Barolar Birliği'ni çok yakından ilgilendiren hukuksal konularla yüklü olacağını gözönünde tutarak, Baroların görüşlerini almak, 27-28 Mayıs 1989 tarihinde yapılan Genel Kurul'daki öneri, yakınma ve eleştirilerden de esinlenerek önümüzdeki adli yıl ve çalışma döneminin plân ve programını Barolarla birlikte ve daha sağlıklı belirlemek için Türkiye'deki bütün Baro Başkanlarının katılacağı bir toplantı düzenlemeye karar vermiştir. Toplantı 22.7.1989 günü saat 10.00'da Ankara'da Türkiye Barolar Birliği binasındaki salonda yapılacaktır.

Anılan toplantıda insan hak ve özgürlüklerini, adaleti, mesleği ve meslek siyasetini, meslektaşların sorunlarını ve yargıyı ilgilendiren her konu ve Baroların tavsiye ve önerileri görüşülecektir.

Saygılarımla,

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

● BARO BAŞKANLARI TOPLANTISINDA TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT ÖNDER SAV'IN YAPTIĞI AÇIŞ KONUŞMASI

Değerli arkadaşlarım,

Çağrı yazımızda da belirttiğimiz gibi ülkemizde ve toplumumuzda, önümüzdeki günler mesleğimizi, Baroları, Türkiye Barolar Birliği'ni çok yakından ilgilendiren hukuksal konularla yüklü olacaktır.

Günümüzde her çağdaş, uygar demokratik ülkede avukatlık kanunları birbirine çok yakın benzerlikler taşımaktadır. Avukatlık, eski Yunan'dan bu yana asırlar boyu süregelen uğraş ve çabaların ortak ürünü haline gelmiştir. Artık Barolar, hukukun üstünlüğü kavramının en öndegelen savunucularıdır. Üyesi bulunduğu Avrupa Konseyi'nin Statüsününün 3. maddesinde, «Avrupa Konseyinin her üyesi, yetkisi altında bulunan her kişinin temel hak ve özgürlüklerden yararlanabilmesi sonucunu doğuran HUKUKUN

ÜSTÜNLÜĞÜ ilkesini benimser» denilmektedir. Hukukun üstünlüğü ilkesinin benimsendiği ülkelerde, Kuvvetler ayrılığı - Hâkim bağımsızlığı - Temel haklar - İdari tasarrufların kanuniliği - Kanunların ve İdari tasarrufların bağımsız hâkimlerce denetlenmesi ve YÜRÜTME KARŞISINDA BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI en temel ve tartışılmaz unsurlar olarak varlıklarını sürdürmektedirler.

Çağdaş uygar bir devlette «VESAYET ALTINDA BARO» anlayışı kalmamıştır. Ülkemizde baroların bağımsızlığı kâğıtlarda yazılıdır. Verdiği kararların büyük bir kısmı Adalet Bakanlığı'nın onayına tabi, Adalet Bakanlığı'nın isteği uyarınca C. Savcılığının açacağı dava üzerine sorumlu organlarının görevlerine son verebilecek olan, seçilmiş organların geçici olarak valilerce görevden uzaklaştırılmasına olanak tanıyan, organlarının görevlerini kanun hükümlerine uygun olarak yapıp yapmadıklarının Adalet Bakanlığı müfettişlerince denetlendiği Barolarımızın bağımsız olduğu söylenebilir.

Bağımsızlık, her çeşit etki, baskı, yönlendirme ve kuşkudan arınmış bir şekilde özerk bir çalışmayı amaçlar. Bu anlamda baroların bağımsız olmadığı bir ülkede, yargının bağımsızlığından, savunma hakkının özgürce ve hiç bir şüpheye ve kuşkuya yer vermeyecek biçimde kullanılmasından bahsedilemez.

Özlemine çektiğimiz «Baro bağımsızlığı yoktur - Adalet Bakanlığı'nın vesayeti vardır.» diyerek kaderine razı barolar olmamalıyız. Ülkenin, toplumun ve mesleğin sorunlarının çözümüne ilişkin görüşlerimizi söylemeliyiz. Baroların hukukun üstünlüğü ve demokratik hukuk devleti ilkesinden, temel hak ve özgürlüklerden soyutlanıp dar ve katı kalıplar içinde tutulması, sadece günlük kalem işleri yapan kuruluşlar haline gelmesi anlayışı, baroların bağımsızlığı ilkesi ile bağdaşamaz; böyle bir anlayış bize kabul ettirilemez. Ne barolar Adalet Bakanlığı'nın bir dairesidir ne de avukatlar bu dairenin emrindeki memurlardır.

Bir yandan meslek siyaseti, vesayet ile sınırlanan barolar, diğer yandan da mensuplarının ekonomik hakları zedelenerek sınırlanmak istenilmektedir. Hayat standartı ile ilgili % 400 arttırım getiren yasa ile yetinilmemiş, Bakanlar Kurulu Kararı ile büyük bir artış yapılarak avukatlar, içinden çıkılmaz ve geriye işletilen ekonomik sıkıntılara itilmiştir. Türkiye Barolar Birliği ve barolar olarak bu anlayış ve uygulama ile sonuna kadar mücadelede kararlıyız. Hukuk devletinde vergi adaleti olup olmadığını, yargı mercilerinin buna nasıl baktıklarını görüp öğrenmek istiyoruz.

Savunma görevi yapan avukatların cezaevlerinde de haksız ve yakışsız muameleye tabi tutulduklarını da üzümlere görüyoruz. Müvekkilleri ile görüşmeye giden avukatların üstlerinin, çantalarının aranmasını, belgelerinin karıştırılıp incelemeye kalkışılmasını şiddetle kınıyoruz, bu uygulamanın değiştirilmesi için sonuna kadar mücadelede kararlıyız.

Ayrıca cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülere kötü muamele ve işkence yapılmasını kınıyoruz. Devletin güvencesi altında olan tutuklu ve hükümlüler ile onların ailelerinin can güvenliğinden endişe etmeleri kadar insan haklarını ve hukuku zedeleyici ve onur kırıcı bir husus olamaz. Vakit geçirilmeden cezaevlerindeki koşullar ve uygulamaların insan haysiyetine yaraşır ve çağdaş, uygar, demokratik devlet anlayışına uygun hale getirilmesini istiyoruz.

Kolluk güçleri tarafından yapılan işkence ile elde edilen itirafın adaleti ne kadar yanıltıp yaraladığı mahkeme kararları ile ortadadır. İşkence ile itiraf elde edilince, suçsuzlar suçlu yerine konunca savunmanın ne önemi ve anlamı kalır?

Vakit geçirilmeden 10.8.1988 tarihli Resmî Gazete'de onaylandığı ilan edilen «İŞKENCEYE KARŞI BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÖZLEŞMESİ» hükümleri uyarınca etkili kanuni, idari, adli ve gerekli başka tedbirler alınmalıdır.

Toplumun barış ve huzuru için geçmişteki yaraları sarmak açısından af çıkartılması kaçınılmaz hale gelmiştir. «Geniş kapsamlı bir GENEL AF» çıkarılması çalışmaları başlatılmalıdır.

Son günlerde anayasa değişikliği tartışmaları başlatılmıştır. Artık «anayasa değişmez diyenler»de anayasaya kefil olanlar da anayasanın değişmesi gereğinden bahsediyorlar. Türkiye baroları olarak bizlerin çağın gerisinde kalmış, yüzünü gerilere döndürmüş ve toplumun geldiği aşamaya ters düşen bir anayasaya omuz vermemiz sözkonusu olamaz. İnsan hak ve özgürlüklerini kısıtlayan, demokratik kurumlaşmaya engel olan hükümleri kaldıran uygar, çağdaş laik demokratik hukuk devleti anlayışına uygun bir anayasaya EVET, yüzünü 50 yıl öncesine döndürmüş çağdışı anayasaya, ancak anayasasına HAYIR diyoruz.

Ülkemizin iç hukuk sorunlarının yanında dış hukuk sorunları da vardır. Bulgaristan'da yaşamakta olan TÜRK AZINLIĞA, çeşitli anlaşmalarla tanınan insanca ve özgürce yaşama hakkının çiğnenmesi, hukuka ve insan haklarına aykırıdır. Türk azınlığın, ira-

de ve isteği dışında pasaportları verilerek mal varlıklarına el konularak zorunlu ve toplu sürgüne ve göçe tabi tutulmasına, çirkin, zalimane, insan hak ve özgürlüklerine, uygar çağdaş devlet ilkesine aykırı ancak ilkel, kaba zorba ve vahşi kabile anlayışına uygun bir tutum ve davranış olarak ilan ediyor ve şiddetle kınıyoruz.

Acımasız zorunlu sürgün ve göç konusunda ülkemizin iktidar ve muhalefet partilerini geçerli, kalıcı ve inandırıcı bir DEVLET POLİTİKASI OLUşTURMAYA çağırıyor, üyesi bulunduğumuz Avrupa Konseyi Üyeleri başta olmak üzere bütün dünya ülkelerinin HUKUK KURULUşLARININ VE İNSAN HAKLARI ile ilgili bütün örgütlerin, bu çağdışı insanlık dramının önlenmesinde ortak çaba göstermelerini bekliyoruz.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

● BARO BAşKANLARININ AÇIKLAMASI

Türkiye Barolar Birliği'nin çağrısı üzerine toplanan Baro Başkanları, Birliğin çalışmalarına tam destek olmaya karar vererek Avukatlık mesleğinin ve ülkenin çeşitli hukuk sorunlarını ele alıp etraflıca görüşmeler ve aşağıda belirtilen konuları kamuoyuna açıklamayı uygun bulmuşlardır.

Mevcut Avukatlık Yasası, çağdışı olup, çeşitli uygulamalar uygar demokratik ülkelerdekinden çok geridedir, «VESAYET ALTINDA BAROLAR» anlayışını sergilemektedir. Barolar ,hukukun üstünlüğü ve demokratik hukuk devleti ilkesinden, temel hak ve özgürlüklerden soyutlanamaz, toplumda «BASKI GRUBU» olarak görev yapmaları engellenemez.

Son günlerde İstanbul Cezaevlerinde sürdürülen Avukatlarla ilgili üst aramaları bir hukuk tanımazlık örneğidir, cezaevleri girişlerinde Avukat, asla aranamaz, hiç kimsenin Avukatlara muhtemel bir suçlu gözüyle bakma hakkı ve yetkisi yoktur.

Sağlıklı bir yargılama için yargının ve Baroların bağımsız olması gerekir. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna ayrı bina ve sekreteryaya sağlanması, Kurul üyelerinin münhasıran Kurul'da görev yapması ve atama işlemlerinin Bakanlıkça değil Kurul sekreteryasınca hazırlanması, kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu kurulda ve illerdeki Adalet Komisyonlarında, Türkiye Barolar Birliğinin ve

Baroların temsilcilerinin bulunması büyük yararlar ve işlerlik sağlayacak, müesseseye daha çok saygınlık kazandıracaktır.

Yönetimin, yargıyı kendi bünyesi içinde eritme ve yargıcın bağımsızlığını kaldırma teşebbüsleri, yargı, adalet ve demokrasi için tehlikeli boyutlara gelmiştir. Yargı sorunlarının pekçoğu, yargıç güvencesinin sağlıklı işlememesinden, yargıç eksikliğinden ve yargının pahalı hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. Giderek hak-sızlıklar artmakta, adalet gecikmekte ve etkisizleşmektedir.

Yargıdan tüm yurttaşların yararlanabilmesi, dava açıp hakkını alabilmesi ve istediği avukat ile kendisini temsil ettirebilmesi için devletin «FON, VAKIF, BAĞIŞ» gibi tedbirlerle soruna çözüm araması yerine devletin organizasyonu içinde oluşturulacak «HUKUK SİGORTASI» ile sağlıklı bir sonuca varılması gerekir.

Hukuk Devletinin güvencesi ve demokrasinin sağlıklı biçimde işlemesi için Anayasa Mahkemesi'nde dava açabilme yetkisi genişletilmeli ve Türkiye Barolar Birliği'nin dava açma hakkı sağlanmalıdır.

Bütün bu sayılanlar ve daha pek çok sorun ve konu, yapılacak ciddi bir «HUKUK VE YARGI REFORMU» ile sağlıklı olarak çözüme kavuşacaktır; bunu gerçekleştirecek yeterli malzeme zenginliği, insan unsuru ve deneyim, ülkemizde vardır.

19 — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULUNUN ÜLKE SORUNLARINA İLİŞKİN AÇIKLAMASI

13.1.1990

Bursa Barosu'nun istek ve çağrısı üzerine Ocak ayı olağan toplantısını, Bursa'da yapan Türkiye Barolar Birliği, ülkenin ve mesleğin sorunlarını ele alıp görüşmüş ve aşağıdaki hususları kamuoyuna açıklamayı uygun bulmuştur.

Çağdaş, uygar, demokratik bir devlette «VESAYET ALTINDA BARO» anlayışı kalmamıştır. Oysa ülkemizde Baroların bağımsızlığı kâğıtlarda yazılıdır. Bağımsızlık, her çeşit etki, baskı, yönlendirme ve kuşkudan arınmış bir şekilde ÖZERK bir çalışmayı amaçlar. Bu anlamda Baroların bağımsız olmadığı bir ülkede, yargının bağımsızlığından SAVUNMA HAKKI'nın hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde özgürce kullanıldığından söz edilemez.

Türkiye Barolar Birliği, Baroların hukukun üstünlüğü ve demokratik hukuk devleti ilkesinden, temel hak ve özgürlüklerden soyutlanıp dar ve katı kalıplar içinde tutulması, sadece günlük kalem işleri yapan kuruluşlar halinde görülmek istenmesi anlayışına karşıdır. Türkiye Barolar Birliği ülkenin, toplumun ve mesleğin sorunlarının çözümüne ilişkin görüşlerini her zaman söylemeye devam edecektir; toplumda çağdaş anlamda bir demokratik «BASKI GRUBU» olma niteliğini her türlü yasal ve fiili engele rağmen koruyacaktır.

Son yıllarda ülkemizde hukuku oluşturulmadan, tüm insanlarımızı çok yakından ilgilendiren uygulamalar, işlemler yapılması olağan hale geldi. Bunun en somut örneği KİT'lerin satışında gözlenmektedir.

Anayasamız, kamulaştırma ve devletleştirme'yi benimsemiştir. ÖZELLEŞTİRME adı altında bir müessese tanımı, anayasamızda yoktur. Özelleştirme, anayasanın 47. maddesine açıkça aykırıdır. Anayasa, tam tersi bir uygulamayı öngörmekte, özel teşebbüsün yaptığı hizmet veya üretim, ülke çapında kamu ihtiyacına hitap ediyorsa onun devletleştirilmesine olur vermektedir.

Bir an için ÖZELLEŞTİRME'nin biçimsel olarak anayasa ve hukuka aykırı olmadığı varsayılsa bile, yapılan işlemler, ülke çıkarına, toplum ve insanlarımız yararına değildir.

PETKİM ve ERDEMİR gibi kuruluşların ekonomiye yük oldukları, etkin çalışmadıkları, teknolojilerinin geri olduğu savları, geçerli ve inandırıcı değildir. Bu kuruluşlar, kâr etmiyorsa kim, için alsın? Kâr ediyorsa ve toplum yararı sağlanıyorsa neden satılsın? Kaldı ki her iki kuruluş ve benzerleri, Türkiye'de toplumun büyük bir kesiminin ihtiyacına cevap vermektedir. Bunların Türk ekonomisini düzenleme gibi işlevleri de vardır; temellerinde Türk halkının alın teri ve emeği yatmaktadır.

Halkın malları olan ve ekonominin temel direkleri, sanayinin belkemiği sayılan KİT'ler elden çıkarılamaz, YABANCILARA satılamaz, yabancılaştırılmaz. Bu yapıldığı takdirde sorun, anayasal suç olmaktan öte, HALKA karşı işlenmiş bir suçta dönüşür, sorumluları, YABANCILAŞTIRMA MİMARLARI, doğacak maddi ve manevi zararın altından kalkamaz.

Demokratik sosyal hukuk devletinde insanın düşünce özgürlüğü vardır. Bu husus İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 18. mad-

desinde de açıkça yazılıdır. Bu gün ülkemizde, düşünceyi suç sayan Türk Ceza Yasasının 141-142 ve 163. maddeleri hala yürürlüktedir.

Anayasanın 25. maddesinde «Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Kimse, düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanmaz, suçlanamaz.» denilmektedir. Ana ilke olarak düşüncenin cezalandırılmasına karşı olan Anayasa, 14 ve 24. maddelerinde bazı önemli sınırlamalar koymuştur.

Düşüncenin cezalandırılması istenilmiyorsa önce, ANAYASAL ENGELLER kaldırılmalıdır. Türk Ceza Yasasının 141-142 ve 163. maddeleri yasadan çıkarılmalı, uygulamadan kaldırılmalıdır. Anılan maddeler, toplumda dinsel inançları doğrultusunda davrananların ve sınıflararası eşitsizliğin giderilmesine çalışanların suçlanıp hüküm giymelerine neden olmakta, uygulamada özgürlüklerin kısıtlanmasına, haksız ve yersiz mahkûmiyetlere yol açmaktadır.

Türkiye'nin gündeminde anayasanın Türk Ceza Yasası'nın ve ayrıca 141-142 ve 163. maddelerin tartışılmasını, anılan maddelerin tamamen kaldırılması için olumlu bir başlangıç olarak görmekteyiz.

Vakit geçirilmeden kişi hak ve özgürlüklerine getirilen tüm anayasal ve yasal engeller ve Türk Ceza Yasasının 141-142 ve 163. maddeleri kaldırılmalı «Türkiye'de fikirler ve düşünceler cezalandırılmıyor» dedirtip, hukukun üstünlüğüne, demokratik hukuk devleti ilkelerine, insan hak ve özgürlüklerine saygılı bir toplum olduğumuz kanıtlanmalı Türkiye, çağdaş ve uygar dünyadaki onurlu yerine oturtulmalıdır.

Ülke olarak çağdaş ve uygar dünya ailesinin bir ferdi olmaya çalışıyoruz; ama halâ «Türkiye'de işkence var, hukuk bu konuda aciz kalıyor.» çemberini kıramıyoruz; Türkiye'nin eline geçen çok önemli fırsatları kaçırmıyoruz. Son örnek, Kutlu-Sargın davasında İŞKENCE iddiaları ile ilgili inceleme yapmak üzere Türkiye'ye gelen Avrupa İnsan Hakları Komisyonu üyelerinden oluşan heyetin almak istediği ifadelerde yaşandı.

Ülkemiz, 1987 yılında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 25. maddesinde yazılı BİREYSEL BAŞVURU hakkını ve 1989 Eylül ayında İnsan Hakları Divanı'nın zorunlu yargı yetkisini tanıdı.

Bireysel başvuru ile ilgili olarak İnsan Hakları Komisyonunun soruşturmasının etkin biçimde yürütülmesi için ilgili devletler,

komisyona görüş alışverişinde bulunduktan sonra gereken HER TÜR LÜ KOLAYLIĞI gösterirler.

Kutlu-Sargın'ın kendilerine işkence yapıldığına dair Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna yaptıkları başvurunun incelenmesi için gelen hey'et, bazı kamu görevlilerinin bu arada Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcısı'nın ifadesini dinlemek üzere Ankara'ya geldiler. İki kez gelmelerine rağmen DGM. Başsavcısı, ifade vermekten kaçındı.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, 6366 sayılı Yasa ile usulüne göre onaylanmış ve işleme konulmuş dolayısı ile Anayasa'nın 90. maddesine göre üstün nitelikte bir yasa haline gelmiştir. Bu tür sözleşmeler hakkında Anayasa'ya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz.

Konseyin üyesi olan Türkiye'nin sözleşme kurallarına uyması gerekir. DGM. Başsavcısının ifade vermekten kaçınması, hem kendisini hem de hükümeti güç durumda bıraktı. Böylece, uluslararası önemli bir hukuk sisteminin işlemesi engellendi.

Oysa, böyle önemli bir konuda hükümet ve Başsavcı'nın engellemek bir yana insan hakları yargısının yerleşmesine, gelişmesine katkıda bulunması beklenirdi. Türkiye'nin İnsan Hakları ve İŞKENCENİN ÖNLENMESİ konusunda içtenliğini kanıtlaması uluslararası sözleşme kurallarına uduğunu göstermesi açısından çok önemli bir fırsat kaçırılmıştır.

Ülkemizde son günlerde LAİKLİK ilkesi tartışılmaya başlandı. Cumhuriyeti oluşturan devrimlerin temel ilkesi ve ruhu laikliktir. Laikliği dar anlamda «din ve devlet işlerinin ayrılığı» şeklinde tanımlamak yetersizdir, yanlıştır. Laiklik, dini, toplum yaşamını düzenleyen yönlerinden, bir güç mihrakı olmaktan çıkarmış, kişi vicdanının korumasına almış, bir uygarlık, özgürlük ve çağdaşlık ortamı yaratmıştır.

Günümüz Türkiye'sinde ilk ve orta öğretimde zorunlu din dersleri okutulmakta, üniversitelerimizde kıyafet serbestliği adı altında çağdaşlığa ters düşen giysilere olur verilmekte, Bakan eşleri resmi kabullerde türbanlı görüntüler sergilemekte, Atatürk tarafından insanlığın ortak san'at mirası ve simgesi haline getirilen Ayasofya müzesinin Cami yapılması tartışmaları toplumun gündemine getirilerek ülke, gerici bir kuşatmaya alınmak istenmektedir.

Bu arada yurdun çeşitli yerlerinde bazı bayan meslekdaşlarımız da bu gerici kuşatmaya malzeme olmaktadır. Bunlar resmi

dairelere, adliyeye, mahkemelere ve icra dairelerine başörtülü olarak girmekte ve Baroların uyarılarına rağmen eylemlerinde direnmek istemektedirler.

Samsun Barosu'na mensup bir bayan meslekdaşımıza Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulunca verilen ceza, bazı çevreleri tedirgin etmiş, tepkilerine neden olmuştur. Bu tür laikliğe ve meslek kurallarına aykırı davranışlara Barolar ve Türkiye Barolar Birliği asla müsamaha göstermeyecek, levhadan silme, avukatlıktan men dahil her türlü yaptırım uygulanacaktır.

YÖK'ün üniversite ve yüksek okullarda başörtüsü ve benzeri kıyafetlerin giyilmesini serbest bırakması, anayasa mahkemesi kararına aykırı olmuştur. Üniversitelerde derslere, çağdaş görünüme aykırı giysi ve örtülerle girmenin, özgürlük ve özerklikle hiçbir ilgisi yoktur. «Atatürk'ün annesi ve eşi de başörtülüydü, ninelerimizin, annelerimizin kullandığı başörtü, kızlarımızdan esirgenmesin» şeklinde düşünenler, Atatürk'ün kamu kurumlarında çağdaş giysiyi emrettiğini, bunun titizlikle korunmasına özen gösterdiğini unutmaktadırlar.

Atatürk'ün annesi Zübeyde hanımın başörtüsü, şimdi üniversitelerimizde bir gerici kuşatma simgesi olarak dalgalandırılmak istenmektedir. Laiklik eğitim düzenine karşı eylemlerin demokratik hak olduğu kabul edilemez, savunulamaz. Laiklikle bağdaşmayan eylem ve davranış özgürlük diye tanımlanamaz.

Biz ulusuz, çağdaş uygar toplum olma iddiasındayız, bizi şeriat düzenine sokma, tekrar ümmet yapma gayretleri boşunadır. Laiklik YÖK'ün oyuncağı olmaktan, siyasal iktidara şirin görünme aracı olmaktan kurtarılmalıdır.

Türkiye'de Laikliğin topluma açtığı uygar, çağdaş, insana ve dine saygılı, aklı ön planda tutan kapılarını, kapatmaya kimsenin gücü yetmeyecektir.

20 — 413 SAYILI KHK İLİŞKİN AÇIKLAMA BASIN BÜLTENİ

12.4.1990

Güneydoğu'daki olayların önlenmesi için çıkartılan 413 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 2935 sayılı Kanun ile 285 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklikler yapılmıştır.

Değişikliklerin hukukiliğini tartışmadan önce böyle değişikliklere gidilmeden ülkedeki mevcut mevzuatın, gereken önlemlerin alınması için yeterli olduğunu belirtmekte yarar görmekteyiz. Var olan yetki ve yaptırımlar tutarlı, etkin, kararlı ve hukuk devleti ilke ve kuralları sarsılmadan işletildiği takdirde kararname ile getirilen değişikliklere gidilmesine gerek yoktur.

Kaldı ki, yapılan değişikliklerde hukukun üstünlüğü ilkesi çiğnenmekte, temel hak ve özgürlüklere anayasa ve yasalarda belirtilenlerin dışında yeni kısıtlamalar getirilmektedir.

Kararnamenin 5. maddesi ile ceza konulmaktadır. Oysa Anayasanın 91. maddesinde ikinci kısmın birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevlerinin kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemeyeceği belirtilmiştir. Buna göre Anayasa'nın 38. maddesinde yazılı «Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur» hükmü çiğnenmiş, kararname ile Anayasa'ya aykırı biçimde cezalar konulmuştur. Başlı başına bu yanlışlık dahi kararnamenin ciddi bir hukuk süzgecinde geçirilmeden alelacele hazırlandığının somut bir göstergesidir.

Kararname, hukuk devleti ilkesinin temel direklerinden yargı bağımsızlığını ve adalet duygusunu ciddi şekilde zedelemiştir.

Kararname ile temelinde hukuka aykırı olan «Olağanüstü Hal Bölgesi dışına çıkarma» (SÜRGÜN) yetkisi daha da genişletilmekte, Olağanüstü Hal Bölge Valisine Devlet Güvenlik Mahkemesinde dava açma isteğinde bulunma yetkisi verilmekte, kararnamede verilen hukuka aykırı yetkilerin kullanılmasının yargısal denetimi engellenmektedir.

Kamu düzeninin bozulması, bölge halkının heyecanlanması gibi soyut kavram ve göstergeler konularak basının haber vermesi, yorum yapması engellenmekte, matbaaların kapatılması yetkisi tanınmaktadır. Böylece Anayasa ile yasaklanmış sansüre hayatîyet kazandırılmakta, Anayasa'nın 28. maddesi de çiğnenmiş olmaktadır.

Kararnamenin 3. maddesinde belirtilen «Grev, lokavt yetkisinin kullanılması, irade beyanı, referandum gibi sendikal faaliyetleri durdurmak veya izne bağlamak» şeklindeki değişikliklerle de çalışma hayatına çalışma ve sendika özgürlüğüne, toplu iş sözleşmesi ve grev hakkına aykırı düzenlemeler getirilmektedir.

Türkiye Barolar Birliği, bütün bu yeni değişikliklere gerek olmadığını inanarak, Güneydoğu'ya ve ülkemize iç huzur ve barışı

getirme göruntüsü altında yeni sıkıntılar, yeni hukuk çignemeleri yeni insan hak ve özgürlükleri kısıtlama ve ihlalleri, ülkede ve yörede onarılması zor sosyal çalkantı ve bunalım getireceğinden ciddi şekilde endişe duymaktadır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliğı
Başkanı
Avukat Önder SAV

**21 — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU'NUN
ÜLKENİN VE MESLEĞİN SORUNLARI KONUSUNDA
YAPTIĞI KAMUOYU AÇIKLAMASI**

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

GENELGE NO : 540/13

11.5.1990

Baro Başkanlığı
.....

Türkiye Barolar Birliğı Yönetim Kurulu'nun Mayıs ayı olağan toplantısı nedeni ile Balıkesir-Gönen'de ülkenin ve mesleğın sorunları konusunda kamuoyuna yaptığı açıklama aşağıda bilgi ve takdirlerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliğı
Başkanı
Avukat Önder SAV

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU'NUN
KAMUOYUNA AÇIKLAMASI**

Balıkesir Barosu'nun istek ve çağrısı üzerine Mayıs ayı olağan toplantısını kuruluşundan buyana ilk kez bir ilçe merkezinde, Gönen'de yapan Türkiye Barolar Birliğı, ülkenin ve mesleğın sorunlarını ele alıp görüşmüş ve aşağıdaki hususları kamuoyuna açıklamayı uygun bulmuştur.

Çağımız, eskimeye ve 21. Yüzyıla doğru yol almaya başladı; 20. Yüzyılın hele son yılların önemli olayları ve değişimleri de he-

saba katılırsa bir «Demokratikleşme ve İnsan Hakları Çağı» olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Artık devletler kadar, «İNSAN» da önem kazanmış temel haklarıyla sosyal ve ekonomik haklarıyla dünyanın gündeminde birinci sıraya oturmuştur. O kadar ki sadece ülkesinin insanını ve devletini ülkesinin mahkemelerinde dava etmiyor, başka devletleri ve kendi devletini uluslararası kuruluşlarda şikayet edip dava açabiliyor.

Bir ülkede bir insana veya insan topluluğuna yapılan haksızlık ve hukuksuzluk, diğer ülke insanlarınca ve kuruluşlarınca ele alınıp kınanıyor çareleri aranıyor. Haksızlığa uğrayan, insan hakları ihlâl edilen kişinin devletine yaptırım uygulanmasına kadar gidebiliyor.

Üyesi olduğumuz Avrupa Konseyinin statüsünün 3. maddesinde, «Avrupa Konseyi'nin her üyesi yetkisi altında bulunan her kişinin temel hak ve özgürlüklerden yararlanabilmesi sonucunu doğuran HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ ilkesini benimser» denilmektedir.

Hukukun Üstünlüğü, «Kuvvetler ayrılığı - Hâkim Bağımsızlığı - Temel Hak ve Özgürlükler - İdari Tasarrufların Bağımsız Hâkimlerce denetlenmesi - Bağımsız Barolar» gibi kavram ve kurumları kapsar. Bunların herbirinin devletin, hukuka bağlı devlet olmasında, «Hukuk Devleti» sayılmasında önemli rolleri vardır. Bu temel kurumlardaki eksiklikleri yapısında taşıyan ve buna göre çıkarılan yasalarla yönetilen devlet, hukuk devleti olamaz, ancak «KANUN DEVLETİ» olur. Kanunilik adı ve görüntüsü altında devlet, herşeyi yapabilir, haksızlıklara, meşruluk kılıfı giydirilebilir. İnsanların temel hak ve özgürlükleri kanunla çiğnenerek, kanun devleti yönetilebilir ama bu, özünde «KANUNİ HAKSIZLIKLAR DEVLETİ» olur.

Türkiye, bugün 1876'dan beri süregelen «HUKUK DEVLETİ» savaşında Kanun Devletinden de geriye götürülmek üzeredir. Ülkenin ve toplumun gündeminde yer alan Kanun Hükmünde Kararname konusu, artık Kanun Devleti bir yana KEYFİ DEVLET anlayışına yönelindiğini göstermektedir. KHK'lerle yönetilmeye çalışılan devlet, yönetilenlere hukuk güveni sağlayan, insan hak ve özgürlüklerini toplumun huzur ve refahını rehber alan, hukukun üstünlüğüne saygı duyan devlet olabilir mi?

«Kanun Hükmünde Kararname» Kurumunun 1961 Anayasasında yapılan değişiklikle 1971 yılında benimsenmesi üzerine Tür-

kiye Barolar Birliği bu sisteme karşı çıkmış, bu kurumun kötüye kullanılabileceğini, her değişlikle «Yasamanın Devredilmezliği» kuralının yara alacağını, TBMM'nin yürütmenin emrinde güçsüz bir kuruluş haline geleceğini belirtmişti. Bugün, bu görüşümüzde haklı çıkmış olmanın üzüntüsünü yaşıyoruz.

Son zamanlarda, kanunlardan çok KHK'ler çıkarılmaya başlanmış, TBMM'nin yetkilerinin devredilemeyeceği kuralı sık-sık çığnenir olmuştur.

Anayasa Mahkemesi bazı yasaları iptal ettiği halde aynı yasa, hukuk çığnenerek yeniden çıkarılmaktadır. (Yabancılara Mülk Satımı ve Personel Yasaları gibi)

Anayasa Mahkemesi, Belediyeler konusunda bir KHK'yi iptal etmiş yetki yasasına dayanmadığını bildirmiş olduğu halde aynı yetki yasası, dayanak yapılarak yeniden aynı konuda kararname çıkarılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, 3479 sayılı yetki yasasını iptal etmiştir. şimdi, bu yasaya dayanan pek çok KHK. hukuki dayanaktan yoksundur. Artık dayanaksız KHK'ler, iptal davası açılmasına gerek olmadan kaldırılmak durumundadır. Bu yapılmazsa tek tek açılacak davalarla dayanaksız KHK'lerin ortadan kalkması sözkonusudur.

Görülüyor ki, artık Anayasa saygısı da bir kenara itilmiş, ülke, bir kararnameler kargaşası ile yönetilmek istenir duruma gelmiştir. Böyle olunca Hukukun Üstünlüğünden, hukuk devletinden söz etmek zorlaşmaktadır. Siyasal iktidar, bir partinin egemenliğinde hukuka değil kendi anlayış ve felsefesine uygun işlemleri yürütmektedir. Devrinin en ünlü devlet adamı Talleyrand, devlet düzenini, kendi kafasındaki modele göre biçimlendirmekte çok mahirdi; ama bunun keyfiliğe kaçmamasına özen gösterirdi. Hatta bunu ifade için, «Süngülerle herşey yapılabilir ama onların üzerlerine oturulamaz» demişti. Siyasal iktidar, keyfiliğin, «ben yaparım olur» anlayışının üzerinde tıpkı süngü üstündeymiş gibi huzursuzdur. İktidar, hukukun üstüne, temel hak ve özgürlüklerin üstüne oturtulmalıdır; ancak o zaman insanına huzur ve güven verilebilir.

Anayasa Mahkemesi kararıyla saptanmış her aykırılıkta direnme ile yeniden ve pekçok kez Anayasa çığnenmektedir. Kim ne derse desin hangi hukuk devleti yolu gösterilirse gösterilsin hükümet, bildiğini okumakta, hukukun üstünlüğü ilkesini çığnemekte-

dir. Hukuk devleti için asıl tehlikeli ve sakıncalı olan anlayış da budur. Bu anlayışı benimsememek tepki koymak gerekir. Ülkenin tepkisiz durumu, siyasal iktidara cesaret vermektedir. Üniversiteler suskundur, yargı organları çekingendir, aydınlar, sinmiş ya da sorunun bilincinde değillerdir. TBMM kendi güven oyuyla getirdiği hükümeti denetleyemez duruma sokulmuştur.

Oysa, hukuk devleti olduğunu savunan, Anayasasında böyle yazan ülkelerde hukuka uygun düzenlemeler yapılmasını, aykırılıklara dayanak olan Anayasa kuralının değiştirilmesini istemek, temel hak ve özgürlüklerin çiğnenmesine karşı koymak herkesin hakkıdır. Türkiye Barolar Birliği, bu anlayışla Güneydoğu olaylarının önlenmesi için çıkartılan kararnameleri, Anayasaya ve hukuk devletin temel ilkelerine aykırı bulduğunu açıkça belirtmekte yarar görmektedir.

Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrası ile 121. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak çıkarılan KHK'ler, olağanüstü duruma ilişkin olduğu için yine Anayasa'nın 148. maddesinin birinci fıkrası gereğince Anayasa Mahkemesinin denetimine tabi değildir. Ancak bu KHK'lerin yasa durumuna gelmesinde denetim yolu açıktır. Denetime kapalı olan husus, olağanüstü duruma ilişkin kararnamelerin olağanüstü durumla ve olağanüstü durumun uygulandığı alanla sınırlıdır. Olağanüstü duruma dayanılarak, böyle olduğu ileri sürülerek ya da bu izlenim verilerek, böyle olduğu bahanesine sığınarak olağanüstü durum dışında ve bölgeyi aşacak biçimde düzenleme yapılırsa KHK, anayasal koşullara uymadığı için yasalasmadan da Anayasa Mahkemesi'nin denetimine getirilebilir. Salt adında olağanüstü durumla ilgi vardır denilip denetimden kaçılarak sakıncalı düzenlemeler, yetki devri ve aşımı niteliğinde düzenlemeler yapılamaz.

Son KHK'nin içeriği yasal düzenlemeleri zorunlu kılan hususlarla doludur. Yapılan değişikliklerde hukukun üstünlüğü ilkesi çiğnenmekte, temel hak ve özgürlüklere anayasa ve yasalarda belirtilenlerin dışında yeni kısıtlamalar getirilmektedir.

KHK'nin 5. maddesi ile ceza konulmakta, Anayasanın 38. maddesi çiğnenmektedir.

Kararname, hukuk devleti ilkesinin temel direklerinden yargı bağımsızlığını ve adalet duygusunu ciddi şekilde zedelemiştir.

Kararname ile temelinde hukuka aykırı olan «Olağanüstü Hâl Bölgesi Dışına Çıkarma» (SÜRGÜN) yetkisi daha da genişletilmek-

te Olağanüstü Hâl Bölge Valisine Devlet Güvenlik Mahkemesinde dava açma isteğinde bulunma yetkisi verilmekte, kararnamede verilen hukuka aykırı yetkilerin kullanılmasının yargısal denetimi engellenmektedir.

Kamu düzeninin bozulması, bölge halkının heyecanlanması gibi soyut kavram ve göstergeler konularak basının haber vermesi, yorum yapması engellenmekte, matbaaların kapatılması yetkisi tanınmaktadır. Böylece Anayasa ile yasaklanmış sansüre hayatiyet kazandırılmakta Anayasa'nın 28. maddesi de çiğnenmiş olmaktadır.

Kararnamenin 3. maddesinde belirtilen «Grev, Lokavt yetkisinin kullanılması, irade beyanı, referandum gibi sendikal faaliyetleri durdurmak veya izne bağlamak» şeklindeki değişikliklerle de çalışma hayatına, çalışma ve sendika özgürlüğüne, toplu iş sözleşmesi ve grev hakkına aykırı düzenlemeler getirilmektedir.

Türkiye Barolar Birliği, bütün bu yeni değişikliklere gerek olmadığına inanarak, Güneydoğu'ya ve ülkemize iç huzur ve barışı getirme görüntüsü altında yeni sıkıntılar, yeni hukuk çiğnemeleri, yeni insan hak ve özgürlükleri kısıtlama ve ihlalleri, ülkede ve yörede onarılması zor sosyal çalkantı ve bunalım getireceğinden ciddi şekilde endişe duymaktadır.

Son günlerde TCK'nun 141-142 ve 163. maddeleri ile ilgili tartışmalar yoğunluk kazanmıştır. 141 ve 142. maddeler, Mussolini döneminin faşist İtalyan Ceza Kanunundan alınırken «CEBİR» unsuru Kanunumuza aktarılmıştı. Uygulamadaki pek çok haksızlık ve mahkûmiyetin kaynağında anılan maddelerde bu unsurun yer almayışı yatmaktadır.

Getirmek istenen son değişiklik bu amaca yönelik gibi görülmele birlikte aynı sonucu alıcı nitelikte olmayacaktır. Aslında Birliğimizin değişmeyen görüşü, «Düşüncenin suç sayılmasının ve cezalandırılmasının hukuk sistemimizden tamamen kaldırılması» şeklindedir.

Düşünce suçunun varlığını kabul eden değişiklikler, düşünce açıklama özgürlüğünü kısıtlamayı engelleyemezler. Tasarı bu haliyle benimsenirse «Dağ fare doğurmuş» ve toplumumuz, boşuna bekletilmiş olacaktır. Tasarı nedeniyle yapılan tartışmaların, belki de tek yararı, Anayasa'dan ve Ceza Yasası'ndan düşünce özgürlüğüne engel olan maddelerin tamamen kaldırılması için olumlu bir başlangıç yaratması olacaktır.

«Türkiye’de düşünce açıklama özgürlüğü yoktur. Düşünceler ve fikirler cezalandırılıyor» AYIBI ile daha fazla yürüyemeyiz. Zaman geçirmeden düşünce açıklama özgürlüğünün önündeki anayasal ve yasal tüm engeller kaldırılmalıdır, Anayasada yazılı demokratik hukuk devleti ilkelerine saygılı toplum olduğumuz kanıtlanmalıdır.

Siyasal iktidarın, hukuk devletinin temel kurumlarından olan idari yargının sınırlarını ve Danıştay’ın yönetsel ve yargısal görev ve yetkilerini daraltma gayretleri sürmektedir.

İptal davasında menfaat şartının sınırlandırılmak istenmesi, doğrudan doğruya ihlâlin gerekliliğinin aranması, idari dava tanım ve anlayışından uzaklaşma sonucunu doğurur.

Yürütmeyi durdurma kararlarına karşı getirilen itiraz müessesesi, vatandaştan çok idareyi koruyucu ve idareye zaman kazandırıcı niteliktedir. Ayrıca İdare Mahkemelerinden verilen kararların temyiz aşamasında işin esasını sonuçlandırma görev ve yetkisi olmayan Bölge İdare Mahkemesi, yürütmeyi durdurmaya itirazda inceleme yapacak ve karar verecektir. Bu da, fevkalâde büyük sakıncalar yaratacaktır. Danıştay dava daireleri tarafından verilen yürütmeyi durdurma kararlarına itirazların işin uzmanı olmayan diğer dairelerden oluşan kurulda incelenmesi de bir başka sakıncalı husustur.

Danıştay’ın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davaların temyizen incelenmesinde ısrar etme yetkisinin kaldırılması temyiz müessesesi ile bağdaşmayan, alt mahkemeye tanınan yetkilerin üst mahkemeye tanınması sonucunu doğuran bir garabettir.

Danıştay Kanununun 38. maddesinde yapılan bir değişiklikle idari dava dairelerinden ilk derece mahkemesi olarak verilen kararlar, İdari Dava Daireleri Genel Kurulunca temyizen incelenebilecektir. Bu husus, Danıştay’da birinci derecede incelenen dava dosyalarının çokluğu, Tetkik Hâkimi sayısının azlığı ve uzman üyelerin temyizen incelemeye katılmamaları nedeniyle davaların çok uzun zamanda sonuçlanmasına, adaletin gecikmesine ve işe yaramasına neden olacaktır.

Danıştay Kanununda yapılan son değişiklikle tüzük tasarılarının kanuna uygunluklarının sınırlı olarak inceleneceği ve sonucu belirten bir rapor tanzimi ile yetinileceği, bunların görevli daire dışında başka bir daire ve kurulda bir daha görüşülemeyeceği yeniliği getirilmiştir. Değişiklikten önce olduğu gibi tüzük görüşmelerinin İdari İşler Kurulunda yapılması isabetli olacaktır.

Aslında tüzük tasarılarının Danıştay'ca incelenmesi son 6-7 yıldır fiilen yaptırılmıyor durumdadır. Siyasal iktidar, sorunları yönetmeliklerle çözmeyi yeğlemektedir.

Türkiye'de Barolar çağdaş, uygar ve demokratik ülkelerde rastlanmayacak biçimde vesayet altındadırlar. Buna rağmen bir BASKI GRUBU olarak önemli, etkili ve yol gösterici işlev yürütmeye büyük çaba ve özen göstermektedirler. Barolar üzerinde Adalet Bakanlığı'nın vesayeti nedeniyle manevi baskısının yanında yargı mercilerinin de dava baskısı artmaktadır.

İstanbul Barosunun bir mensubu hakkında «Ruhsatnamenin iptaline ve levhadan silinmesine mahâl olmadığına» dair verdiği karar nedeniyle Adalet Bakanlığı, İstanbul Barosu Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyelerinin görevlerine son verilmesi ve yerlerine yenilerinin seçilmesini sağlamak amacıyla İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açılmasını İstanbul C. Başsavcılığı'ndan istemiş bulunmaktadır.

Öte yandan verdikleri demeçler nedeniyle Balıkesir Barosu Başkanı Avukat Turgut İnal aleyhine İzmir ve Ankara Ağır Ceza Mahkemelerinde, Denizli Barosu Başkanı Avukat İsmet Kayhan aleyhine de Denizli Ağır Ceza Mahkemesinde davalar açılmıştır.

Bu tür davalar, bizi yıldırılmaz. Barolara kutsal savunma hakkına karşı müdahaleler kimden gelirse gelsin, nereden gelirse gelsin en şiddetli ve kararlı biçimde mücadele edeceğiz. Baroların tam bağımsızlığına giden yolda savunma mesleğinin toplumdaki saygın yerini alması, mesleğin ve meslek kuruluşlarımızın her türlü etki ve baskıdan uzak ve sağlıklı gelişmesi için çıkacak tüm engelleri aşmaya kararlıyız.

22 — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT ÖNDER SAV'IN DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ NEDENİYLE YAPTIĞI KONUŞMA

5.6.1990

Sayın konukları, TRT ve basının değerli temsilcilerini saygılarımla selamlıyorum.

Böyle anlamlı birgünde bana da konuşma olanağı tanıdıkları için TMMOB'nin değerli yöneticilerine teşekkür ediyorum.

Çağımız, eskimeye başladı; yerini yeni bir çağa bırakmaya hazırlanıyor. Bu çağ için çok şey söylendi, «Uzay Çağı», «Sanayi Çağı», «Bilgisayar Çağı» v.s. bunların hepsinden önemlisi ve çağa yakışan ad, «İNSAN HAKLARI ÇAĞI» dır.

Bilim ve teknolojiye elde edilen başarılar kadar insan haklarında alınan mesafeler de önem kazandı. Artık devletler kadar «İNSAN» da önem kazandı. İnsan, temel haklarıyla, sosyal ve ekonomik haklarıyla dünya gündeminde birinci sırada yer aldı.

Günümüzde, teknolojik gelişme, ekonomik büyüme, kalkınma derken insanın çevresiyle ilişkileri de önem kazandı; insanın çevre ile ilgili haklarının korunması ciddi şekilde tartışılır oldu.

Son yılların en tartışılan konusu, «Çevre Sorunları»dır. Hava, su, toprak kirliliği, gürültü, doğayı kirleten çöpler, asit yağmuru, zararlı atıklar, nükleer denemeler, sağlıksız kentleşme, üzerinde en çok konuşulan sorunlar haline geldi.

Artık insanlarımız, 500'den fazla insanın ölümüne yol açan Mexico City'deki sıvılaştırılmış petrolgazı tesisindeki patlamayı, Hindistan'ın Bhopal kentindeki 2500'den fazla insanı öldüren gaz kaçağını, Sandoz fabrikasının Ren nehrini zehirlemesini ve Çernobil faciasını konuşuyor, Çernobil'in Rusya sınırını aşarak ülkemizde yarattığı radyasyon tehlikesini, çok sıcak olarak yaşadı. Türk insanı, İnsanımız artık, nükleer denemelerin spreylerde kullanılan itici gazın ve hatta egzoz gazlarının OZON tabakasının incelmesine neden olduğunu biliyor, bu incelmenin kendi sağlığını tehdit ettiğini anlıyor; kendisini çevresinden gelen bu tehlikelere karşı korumak istiyor.

İthal edilen zehirli çöpler, kirlenmeden meydana gelen Marmara Denizindeki kırmızı lekeler, radyasyonlu çaylar, zehirli variller, zehirli deterjanlar, zehirli atık taşıyan dehşet gemisi... Bunlar artık Türk insanının tepkisine neden oluyor. Awacs Jet uçakları için Konya Ovası'na yapılacak havaalanı genişletilmesi girişimlerine Aliğa Termik Santralına karşı kitlesel direnişler bundandır.

Sorunlar, bugün çözülmezse yarın hiç çözülemeyecektir. Anayasamızda «Herkes Sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşların ödevidir.» denilmektedir.

Dünyada, 1960'lı yıllarda konuşulmaya başlanan 1972 yılındaki BM çevre konferansı ile insanlığın duyarlı olması sağlanan çevre

sorunlarına eğilmemiz çok eskilere gitmiyor. Başka ülkeler, çevre sorununa ciddi biçimde çözüm ararken Türkiye'de «Önce kalkınmayı sağlayalım, çevre sorunlarını ondan sonra nasıl olsa çözeriz» mantığı işletilmiştir. Zamanla, bu anlayışın Türkiye'ye nasıl paha-liya mal olduğu, kaynakların acımasızca nasıl tüketildiği, çevre kirlenmesinin bedelinin ne kadar yüksek olduğu anlaşılmıştır. Ormanların katledilmesi, gözönündeki denizin kirlenip girilemez, yü-zülemez hale gelmesi, balıkların ölmesi, kentlerde yeşil alanların yok edilip sağlıksız betonlaşmaya gidilmesi, büyük kentlerdeki ha-va kirliliği, tarım arazilerinin azalması, köyden kente göçün yarat-tığı tarımsal, sosyal ve ekonomik dert ve sıkıntılar, artan nüfusu doyurma endişeleri, birdenbire aşılmaz dağlar gibi Türk insanı-nın karşısına dikilivermiştir.

1983 yılında çıkarılan ve olumlu yönleri olan çevre kanunun-daki bir sakıncalı madde ve anlayışa dikkat çekmek isterim. Ya-sanın 3. maddesinin (c) fıkrasında «Arazi ve kaynak kullanım ka-rarlarını veren ve proje değerlendirmesi yapan yetkili kuruluşlar, KALKINMA çabalarını olumsuz yönde etkilememeyi dikkate ala-rak çevrenin korunması ve kirlenmemesi hedefini gözetirler» de-nilmektedir.

Bu maddeden, kalkınma çabaları uğruna çevre korunması fe-da edilebilecek, çevre kirliliğine gözyumulacaktır, anlamı çıkıyor. Oysa eski Norveç Başbakanı Brundtland'ın Başkanlığındaki Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nca hazırlanan «Ortak Geleceği-miz» raporunda, «Devletler, çevreyi ve doğal kaynakları bugünün ve geleceğin kuşakları yararına koruyacak ve kullanacaktır» de-nilmiştir. Vakit geçirilmeden insanın «çevre hakkını» somut ola-rak koruyacak bu anlayış benimsenmeli ve gerekli yasal değişik-lik yapılmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde «kalkınma çabaları» adı altında kirli-geri teknoloji ve zararlı atık aktarımının nükleer santrallerin, alt yapısız, sağlıksız kentleşmelerin, kimyasal gaz fa-cialarının önlenmesi mümkün olmayacaktır.

Çevre Kanunu ve buna göre çıkartılan «Hava kirliliği kont-rol» - «Gürültü kontrol» - «Su kirliliği kontrol» yönetmeliklerine rağmen çevre sorunları ile ilgili mevzuatımız, fevkalâde dağınık ve karışiktır; pek çok kuruluştaki çevre ile ilgili üniteler vardır. Çev-re sorunlarında etkili ve hızlı başarı sağlanabilmesi için bütün mevzuatın ve birimlerin tek çatı altında toplanması gerekir. Çev-re sorunları ile ilgili «Devlet Bakanlığı» anlayışı yetmez adı konu-larak kuruluş kanunu hazırlanarak çağdaş bilgi, teknoloji ve yet-

kilerle donatılarak, «Çevre Sorunları Bakanlığı» kurulmalıdır. Böylece uluslararası toplantılarda daha etkin olmak da mümkün hale gelecektir.

Çevre Kanununda Merkez Çevre Kurulu'na bazı kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından üye alınması yazılıdır; bu yetmez. Çevre konuları ile ilgili karar oluşturulmasında Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Mimar Mühendis Odaları Birliği, Türk Tabipler Birliği'nin ve diğer kuruluşların da oyu ve görüşleri alınmalıdır; sağlıklı bir «Ulusal Çevre Politikası» ancak böyle oluşur. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları toplumda birer «BAS-KI GRUBU»dur. Çağdaş demokratik ülkelerde baskı gruplarından kaçılmaz onlarla birlikte politikalar oluşturulur. İngiltere'de yasa tasarıları baskı gruplarının katıldığı komisyonlarda görüşülerek yasalaştırılır. Türkiye'de baskı grupları, siyasal iktidarlar karşısında bağımsızlık ve tarafsızlıklarını koruyarak aydınlatma ve uyarma görevlerini yapmaktadırlar. Çevre kirlenmesine karşı tüm ülke insanların elele vermesi gerekirken baskı gruplarından yararlanmamak da bir kaynak israfıdır.

Büyüyelim, Türkiye'yi büyütelim, kalkınalım; ama büyürken çevre kirletiliyorsa, insanların yaşama ve çevre hakkı çiğneniyorsa ortaya konan tepkilere de kulak verelim. Kirlenmenin faturasını, kirleten ödesin; kalkınmadan aslan payını alanlar, kalkınırken neden oldukları kirlenmenin bedelini, kamu zararını ödesinler. Sosyal Hukuk Devletinde yükü güçlüler çekmeli, güçlüler güçsüzleri ezmemelidir.

İnsanlara sırf düşünceleri ve inançları yüzünden işkence yapılmıyor; doğası karartılarak çevresi zehirlenerek, kirletilerek, yaşam ve çevre hakkına el uzatılarak da manevi işkence yapılıyor.

Dünya Çevre Gününü kutluyorum, tüm insanlarımıza fiziki ve manevi işkence ile karartılmamış ve kirletilmemiş bir dünyada mutlu ve sağlıklı yaşam diliyorum.

23 — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU'NUN ÜLKENİN, TOPLUMUN VE MESLEĞİN SORUNLARINA İLİŞKİN KAMUOYU AÇIKLAMASI

9.6.1990

Zonguldak Barosu'nun istek ve çağrısı üzerine Haziran ayı olağan toplantısını, Zonguldak'da yapan Türkiye Barolar Birliği,

ülkenin, toplumun ve mesleğin sorunlarını ele alıp görüşmüş ve aşığıdaki hususları kamuoyuna açıklamayı uygun bulmuştur.

Ülkemizin ve toplumumuzun gündemi, mesleğimizi, Baroları ve Türkiye Barolar Birliğı'ni çok yakından ilgilendiren hukuksal konu ve sorunlarla yüklüdür. Bunların başında düşünce ve örgütlenme özgürlüğü gelmektedir. «Demokratikleşme ve İNSAN HAKLARI ÇAĞI» olarak adlandırılan çağımızda düşünce özgürlüğüne yasak ve engel koyan, düşünce suçlusunun varlığını benimseyen uyar, demokratik bir hukuk devleti gösterilemez.

Anayasasında Cumhuriyetin nitelikleri sayılırken demokratik hukuk devleti yazan ülkemizde, düşünce açıklama özgürlüğü sınırlandırılmıştır. Uzun zamandır TCK'nun 141-142 ve 163. maddeleri tartışılmakta, bu maddelerde değişiklikler yapılması düşünülmektedir.

Sınıflararası eşitsizliğin giderilmesine çalışıp suçlanarak hüküm giymiş olanlar, 141-142. maddeler yönünden hapis hanelerdedir. Haksız ve yersiz yere mahkûm olanlar, hem bu maddeler yürürlükte olduğu hem de genel af çıkmadığı için çile doldurmaktadırlar.

141 ve 142. maddelerinin değişikliğı, bir türlü Bakanlar Kurulu gündeminden dışarıya çıkamamıştır. Aslında getirilmek istenen değişiklik, çağdaş demokrasilere uygun da değildir; çünkü özünde düşünce suçunun varlığı benimsenmeye devam edilmektedir. Türkiye Barolar Birliğı'nin kamuoyuna defalarca yansıttığı görüşü, «Düşüncenin suç sayılmasının ve cezalandırılmasının hukuk sistemimizden tamamen kaldırılması» şeklindedir.

«Türkiye'de düşünce açıklama özgürlüğü yoktur. Düşünceler ve fikirler cezalandırılıyor.» AYIBI ile daha fazla yürüyemeyiz. Zaman geçirmeden düşünce açıklama özgürlüğünün önündeki anayasal ve yasal tüm engeller kaldırılmalıdır, Türkiye, demokratik hukuk devleti ilkelerine saygılı ülkeler arasındaki yerini almalıdır.

Düşünce özgürlüğü kadar önemli bir başka husus da örgütlenme özgürlüğüdür. Bir ülkede örgütlenme özgürlüğü yoksa insanların temel hak ve özgürlüklerinde ve demokraside ciddi noksanlıklar var demektir. Meslek kuruluşları ve sendikaların her türlü vesayetten uzak, özgür ve bağımsızca örgütlenmelerine yasal engeller konulmuşsa demokrasi en büyük dayanağından yoksundur.

Sendikal özgürlük ve örgütlenmeyi önleyen, meslek kuruluşları ile ilişkilerini yasaklayan meslek siyaseti yapma ve siyasal

partileri etkileme faaliyetlerini ortadan kaldıran hükümler Anayasa'dan, yasalardan çıkarılmalıdır. Sendika kurma hakkı sadece işçilere ve işverenlere değil tüm çalışanlara tanınmalıdır. Çalışanların sendika hakkı, çağdaş demokrasinin gereği olduğu kadar Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (İLO) bizim de imzaladığımız 87-111 ve 151 sayılı sözleşmelerinin de kaçınılmaz gereğidir.

Sağlıklı bir sendikal örgütlenme olmadan işçilerin ve diğer çalışanların ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi mümkün olamaz. Böyle olunca da gerçek ücretler sürekli geriler ve sözleşmelerle sağlanan ücret artışları kısa sürede erir. Ülkemizde işçiler ve diğer çalışanlar aleyhine gelişen ücret dengesizliği, yıllardır uygulanan sağlıksız ekonomik politikalar ve enflasyon karşısında sürekli gerileyen ücretler, anayasada tarif edildiği gibi insanca yaşamaya elverecek düzeye ulaştırılmalıdır; sosyal adalet ancak böyle gerçekleşir.

Sendikalar gibi Barolar da toplumda varolan «BASKI GRUBU» dur. Bu nitelik, Barolar için mensuplarının müşterek ihtiyaçlarının karşılanması ve mesleki faaliyetlerinin kolaylaştırılması görevlerinden daha önemlidir. Barolar, meslek, toplum ve ülke sorunları konusunda görüşlerini açıklayarak, çözümler önererek demokratik hukuk devletine katkıda bulunurlar. Baskı grupları, siyasal iktidar karşısında bağımsızlıklarını ve tarafsızlıklarını korurlar.

Avukatlık Yasası'nda «Bağımsızlıktan» sözedilmektedir. «Avukat, görevini yerine getirmede BAĞIMSIZDIR» denilmiştir. Bağlı olduğu meslek örgütü vesayet altında olan avukatın bağımsızlığı sözkonusu olamaz. Avukatın bağımsız sayılabilmesi için Baronun da bağımsız olması gerekir. Bağımsızlık, her çeşit etki, baskı, yönlendirme ve kuşkudan arınmış şekilde özerk çalışmayı amaçlar. Bu anlamda Baroların bağımsız olmadığı bir ülkede, yargının bağımsızlığından, savunma hakkının özgürce ve hiç bir şüpheye yer vermeyecek biçimde kullanılmasından sözedilemez.

Türkiye Barolar Birliği, yasa ile alabildiğine daraltılan «Baroların bağımsızlığı» kavramını ayakta tutmaya, yargı gücünün en önemli ögesi olan «Savunma Hakkı»na yapılacak her türlü müdahalenin karşısında olmaya, mesleği toplumdaki saygın yerine oturtmaya kararlıdır.

Mayıs ayı başında yürürlüğe giren «Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele» Kanunu olarak adlan-

dırılan yasa kapsamına Baroların da alınmasını anlamak fevkalâde zordur. Üyelerinden aldıkları aidatlarla ayakta durmaya çalışan, mali sıkıntıları olan Baroların parasız görev yapan Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerinin ve hatta hizmetlilerinin yasa ile mal bildirimine zorlanmaları meslek camiamızda hayretle karşılanmıştır. «Rüşvet ve Yolsuzlukla mücadele»nin muhatabı büyük bir güçlük ve özveri ile bağımsız kamu görevi yapmaya çalışan «BARO»lar olmasa gerek. Baroları da kapsamına almakla rüşvet ve yolsuzluk için yanlış adres gösterilmiş yasa, esas varmak istediği amacından saptırılmıştır.

Ülkemizin gündeminde olan bir önemli konuya daha değinecek görüşlerimizi noktalamak istiyoruz. Ülke ekonomisine sayısız katkıları olan, devlete uzman eleman ve kadrolar yetiştiren KİT'lerin ÖZELLEŞTİRİLMESİ tartışması, yapılmaktadır. Anayasamız, kamulaştırma ve devletleştirme'yi benimsemiştir. Anayasada, ÖZELLEŞTİRME diye bir uygulama yoktur ve özelleştirme anayasanın 47. maddesine de aykırıdır. Anayasa, tam tersine bir uygulamayı öngörmekte, özel teşebbüsün yaptığı hizmet veya üretim, ülke çapında kamu ihtiyacına hitap ediyorsa onun devletleştirilmesine izin vermektedir.

Bir an için özelleştirme'nin Anayasaya ve Hukuka aykırı olmadığı varsayılsa bile yapılan işlemler, ülke çıkarına, toplum ve insanlarımız yararına değildir. KİT'ler, Özelleştirme adı altında yabancılara satılmaktadır. Dün Çitosan satıldı, sıra Erdemir, Petkim'de; yarın da Türkiye Taşkömürü Kurumunda olacaktır. Bu dev kuruluşların sanayiye katkısı sayılamayacak kadar çoktur; ayrıca ekonomiyi düzenleme işlevleri de vardır; temellerinde Türk halkının emeği ve alınteri yatmaktadır. Halkın malı olan ve işgücü yaratan sanayinin belkemiği olan KİT'ler elden çıkarılmaz; yabancılara satılamaz. YABANCILAŞTIRILAMAZ.

1933 yılında Sümerbank'ın kuruluşundan buyana 57 yıllık deneyim ve birikimi çarpık bir ekonomik felsefe uğruna yabancılaştırılanlar halka karşı suç işlemiş duruma düşeceklerdir. Gelecek kuşaklar, YABANCILAŞTIRMA MİMARLARINI yargılayacaklardır.

24 — YÖNETİM, YARGI VE HUKUK SORUNLARINA İLİŞKİN AÇIKLAMA

KAMUOYUNA AÇIKLAMA

30.7.1990

424 Sayılı KHK'nin iptali davasının, Anayasa Mahkemesinde, görülmekte olduğu sırada, konunun en yetkili kişilerce tartışılması, çok yönlü-çok ciddi yönetim, yargı ve hukuk sorunlarını ülkenin ve toplumun gündemine getirmiştir.

424 Sayılı KHK ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesi'ne gidilebileceği Türkiye'de ilk kez Türkiye Barolar Birliği tarafından 10 Mayıs 1990 günü yapılan Danıştay konuşmasında açıkça belirtilmişti. Anılan konuşmada aynen şöyle denilmişti: «Olağanüstü duruma dayanılarak, böyle olduğu ileri sürülerek ya da bu izlenim verilerek böyle olduğu bahanesine sığınılarak olağanüstü durum dışında ve bölgeyi aşacak biçimde düzenleme yapılırsa KHK yasal koşullara uymadığı için yasallaşmadan da Anayasa Mahkemesi denetimine getirilebilir.»

Anayasa Mahkemesinin konuyu ESASTAN inceleme kararını almasını hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin uygulanması açısından yerinde ve anlamlı bulduğumuzu, 19.7.1990 tarihli basın bültenimizde açıklamıştık.

Yürütmenin en sorumlu mevkilerinde bulunan kimselerin, KHK'lerin değiştirilmesine ve yanlış yorumlanmasına imkân verilmeyeceğini ifade etmeleri, ciddi hukuk adamlarının haklı tepkilerine neden olmuştur.

Anayasaya sadakat ve saygı, öncelikle Anayasaya, hukukun üstünlüğüne ve demokrasiye bağlı kalma görevi ile yükümlü olan ve bunun için yemin edenlerce gösterilmelidir. Türk milleti adına yargı yetkisini kullanan bağımsız mahkemelerde görülmekte olan davalarla ilgili beyanda bulunulması, bir Anayasa ihlâlidir, suçtur.

Yürütme, bir yandan Cumhurbaşkanı'na verilen yargı ile ilgili yetkiler, öte yandan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Adalet Bakanlığı vasıtası ile artık yargıyı kendi kontrolü altına almayı hedeflemiş, kendi bünyesi içinde eritmeye, etkisizleştirmeye yönelmiştir. Türkiye Barolar Birliği'nin 1989 da Adli Yılın açılışı töreninden buyana üzerinde durduğu yargı kuruluşlarına

üye seçiminin çarpıklığı sorunu çözümlenmedikçe Türkiye’de yargı bağımsızlığı gerçekleşemez.

Anayasada yazılı Cumhurbaşkanının yargı ile ilgili görev ve yetkilerinin, hukukun üstünlüğü ve demokratik hukuk devleti ilkeleri ile ve bizzat Anayasayla bağdaşmadığı artık iyice belirgin hale gelmiştir.

Cumhurbaşkanının, Danıştay üyelerinin dörttebirini seçme, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Üyelerinin ve Anayasa Mahkemesi üyelerini seçme yetkisi kaldırılmalıdır. Herhalde Cumhurbaşkanı, görevi ile ilgili suçlarından dolayı Yüce Divan sıfatı ile yargılayacak olan Anayasa Mahkemesi üyelerini, yine Cumhurbaşkanının seçtiği bir tek çağdaş, uygar demokratik ülke gösterilemez. Türkiye böyle nadir ülkelerden olduğu içindir ki Anayasa Mahkemesinde görülmekte olan dava ile ilgili telkin ve tavsiyelerde bulunulabilmektedir.

Ülkemizde hukuk devleti anlayışı kâğıtlarda kalmış, KHK karmaşası, hukuk dışı söz ve davranışlar nedeniyle keyfi devlet anlayışının varlığı tartışılır olmuştur. İnsan hak ve özgürlükleri çiğnenip demokratik laik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleri zedelenirken toplumun, bazı kişi ve kuruluşların haklı ve ölçülü tepki koymasına da tahammül edilmemektedir.

Anayasa kurallarının değiştirilmesini istemek temel hak ve özgürlüklerin çiğnenmesine karşı koymak herkesin hakkıdır. Yargı bağımsızlığına, hukuka ve hukukun üstünlüğüne sahip çıkmak da elbette herkesten önce yargı kuruluşlarının ödevidir. Son günlerde bu ödevi hakkıyla yerine getiren yargı kuruluşu mensuplarının ortaya çıkmasını, demokratik laik hukuk devleti ve yargı bağımsızlığı uğraşında takdirle karşılamaktayız.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

25 — İNSAN HAKLARI GÜNÜ DOLAYISIYLA T.B.B. YÖNETİM KURULU'NUN AÇIKLAMASI

9.12.1990

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, İNSAN HAKLARI GÜNÜ dolayısıyla görüşlerini kamuoyuna duyurdu.

10 Aralık 1990 İnsan Hakları Günü olarak kutlanıyor. «İnsan Hakları Evrensel Bildirisi»nin 1948 de kabul edilmişinden buyana 42 yıl geçti.

«İnsanlık ailesinin bütün üyelerinde bulunan onurun ve onların eşit ve vazgeçilmez haklarının tanınması hususunun, özgürlüğün, adaletin ve dünya barışının temeli olması» dileğiyle benimsenen bildiri'deki ilkeler çağımıza ışık tuttu.

Devleti ön plana alan, kişiyi, İNSANI ikinci planda tutan, «İnsan, devlet için vardır.» diyen sistemler, yerlerini «Devlet, insan için vardır.» diyen, İNSANI ön plana alan sistemlere bırakıyor. Bu yeni görünüm ve niteliğinden dolayı çağımıza «İNSAN HAKLARI ÇAĞI» deniliyor. Bilimde, teknolojiye, uzayda, elektronik araçlarda başdöndürücü yenilik ve gelişmelere rağmen çağa, İNSAN HAKLARI damgasının vurulması, çok anlamlıdır.

İnsan Hakları, 21 Kasım 1990 tarihinde AGİK (Avrupa Güvenliği ve İşbirliği Konferansı) zirvesinde 34 ülkenin devlet ve hükümet başkanlarınca imzalanan «Avrupanın Geleceği İçin Paris Şartı» adlı bildiriyle yeni bir zafer daha kazandı. Böylece yeni bir demokrasi, Barış ve Birlik Dönemi başlamış oldu.

Türkiye'nin de imzaladığı Paris Şartında, insan hakları, demokrasi ve hukuk devleti, ekonomik özgürlükler ve sorumluluklar temel ilkeler olarak ele alınmıştır. Demokratik hükümetin HALKIN İRADESİNE dayanması, bu iradenin düzenli aralıklarla yapılan ÖZGÜR ve dürüst seçimlerle sağlanması kuralı benimsenmiştir.

Paris Şartı'nın insan hakları yönünden çok önemli gördüğümüz iki temel kuralının daha altını çizmek istiyoruz. Birincisi «Her fert, ayırım gözetmeksizin vicdan, din ve inanç, ifade, dernek kurma, şiddete yönelik olmayan gösteriler düzenleme ve seyahat özgürlüğüne sahiptir». İkincisi, «hiç kimse -KEYFİ olarak TUTUKLANAMAZ, gözaltına alınamaz, İŞKENCEYE veya zalim, insanlık dışı ve aşağılayıcı ceza veya muameleye tâbi tutulamaz.» kuralıdır.

Paris Şartı'nı imzalayan ülkeler, insan hakları ile ilgili olarak doğabilecek sorunların ele alınması için bu alanda uzman olan kişilerden oluşacak bir KURUL gibi yeni prosedür kurmak amacıyla İNSANİ BOYUT mekanizmasını da geliştirmeye kararlı olduklarını vurgulamışlardır.

Ülkemize dönüp baktığımızda dünyada altın çağını yaşayan İNSAN HAKLARI'nın çağdaş ülkelerin oldukça gerisinde kaldığını görüyoruz.

Anayasa'da Türkiye Cumhuriyeti'nin insan haklarına saygılı, demokratik, lâik sosyal hukuk devleti olduğu yazılıdır. Ancak 1982 Anayasa'sının görünür niteliği, devletin güçlendirilmesi, bireylere karşı aşırı korunması anlayışıdır. Çok yerinde temel hak ve özgürlükler sayılmış, kabul edilmiş «ANCAK» denilerek kısıtlamalar sıralanmıştır. Çağdaş uygar devlet anayasalarının temel özelliği özgürlükleri çoğaltmak, kısıtlamaları azaltmaktır.

1982 Anayasası insan haklarına koyduğu kısıtlamalar bakımından ÇAĞIN gerisinde kalmıştır. Çünkü bu Anayasa, düşünce açıklama özgürlüğüne, örgütlenme özgürlüğüne yasaklar engeller koymaktadır. Bu Anayasa genel affa geçit vermemekte, ölüm cezasını korumaktadır.

Hem Avrupa Konseyi Üyesi olmakla, Paris Şartı'nı imzalamakla övünüyoruz; ama 28 Nisan 1983 tarihli (6) sayılı protokol'ü imzalamıyoruz. Bu protokoldeki «Ölüm Cezası kaldırılmıştır. Hiç kimse bu cezaya çarptırılmaz ve idam edilemez.» hükmünü unutmuyoruz, uygulamıyoruz. Anayasanın 17. maddesinde yazılı, «...kimse, insan haysiyeti ile bağdaşmayan bir cezaya tâbi tutulamaz» hükmüne rağmen ÖLÜM CEZASINI benimseyip bunu insan haysiyeti ile bağdaştırma çelişmesini yaşıyoruz.

Son zamanlarda, teröre karşı önlem olarak ölüm cezasının gündeme getirilmesi insan haklarına saygısızlığın somut örneğidir. Siyasal iktidar, TBMM'de bekleyen idam cezaları dosyalarını işleme koymak tehdidini yapmıştır. Geçmişte işlenmiş ve gelecekte işleneceği düşünülen suçları önlemek için geçmişte verilmiş ölüm cezasını infaza yeltenme mantığı, korkunçtur, ürperticidir. Ölüm cezasının suçu önlemek gibi bir caydırıcı niteliği olmadığı yakın geçmişimizde yaşandı. Ölüm cezalarını infaz söylentisi, yumuşama, hoşgörü, karşılıklı sevgi ve saygıya, iç barışa ihtiyacı olan toplumumuzda gerginlikler yaratmıştır.

Çözüm, (6) sayılı protokolün imzalanmasında, ölüm cezasını kaldırarak, demokrasiyi ayıplı olmaktan kurtarmaktadır.

Ülkemizde cezaevleri, bir türlü çağdaş infaz kurumları standartlarına kavuşturulamadı. Cezaevlerinden hükümlü ve tutuklu feryatları yükselmeğe devam ediyor. Cezaevlerinde gayriinsanî ve külçültücü muamele yapıldığı şikâyetleri bir türlü dinmiyor. Devletin güvencesi altındaki tutuklu ve hükümlülerin ve onların yakınlarının, can güvenliğinden endişe etmeleri, asgari yaşam koşulunun bulunmayışından yakınmaları hukuku ve adaleti rencide etmekte, devlete güveni sarsmaktadır.

İşkence ile insan haklarına yapılan saygısızlık sürüyor. Kolluk güçleri karşısında susmanın insanın temel haklarından olduğu unutuluyor. İşkenceye karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni imzalamak yetmez. Gerekli düzenlemeleri vakit geçirmeden yaparak işkenceyi kesin yasaklamak, işkencelerin insan haklarına uzanan ellerini kırmak gerekir.

KHK'lerle TBMM'nin yetkileri kullanılarak ve TBMM devre dışı bırakılarak insan hakları kolayca ihlâl edilebiliyor, hukuk devletinden uzaklaşıp keyfi devlete yönelinebiliyor. İnsan hak ve özgürlüklerini çiğneyen, SÜRGÜNÜ kurumlaştıran, anayasada yasaklanan SANSÜR'e geçit veren, yargı bağımsızlığını zedeleyen, adalet duygusunu sarsan 424 ve 425 sayılı KHK'ler halâ bütün ağırlığıyla ve eziciliğiyle yürürlüktedir.

İrtica ve yobazlık, içeriden ve dışarıdan alabildiğine körüklenerek din ve vicdan özgürlüğüne, Atatürk ilkelerinin ruhu olan lâikliğe aykırı uygulamalara, davranışlara gözyumuluyor. Demokrasi düşmanlarının işlediği cinayetlerin faillerinin bir teki bile bulunamadı. Devlet, terör ve cinayetler karşısında vatandaşını koruyamaz duruma düşürülmüş, insanlar yılgınlığa itilmiş, toplumu ve ulusu çağdaşıktan uzaklaştırıp, şeriat düzenine sokma, tekrar ÜMMET yapma gayretleri hızlanmıştır. Teokratik devlet ve şeriat özlemcileri, oy avcılığı yaparak lâiklik ilkesini zedeleyenlerden cesaret alıyorlar. Bunlar artık, 23 Nisan'ı, 19 Mayıs'ı, 29 Ekim'i bayram değil, KARA GÜN ilan etmişler, bu günleri kutlamak yerine AĞLAMAK gerektiğini ve, demokrasinin «Put» olduğunu söyleyebilmekte, İSLÂM Cumhuriyetini özleyip, hedeflemekte ve «Kemalist Devlet» yıkılacak elbet» diyebilmektedirler.

Çare, göstermelik ve işe yaramayacak oy avcılığını süratle terkedip, demokratik lâik devlete ve Atatürk ilkelerine, insan hak ve özgürlüklerine içtenlikle sahip çıkmadır.

Ülkemizde halâ işçi hak ve özgürlüklerindeki haksız ve adaletsiz kısıtlamalar, anayasal ve yasal engeller, Uluslararası Çalışma Teşkilatı (İLO) nın ilkeleri çiğnenerek sürdürülmektedir.

Sendikalaşmayı kısıtlayan meslek kuruluşları ve Siyasi Partilerle ilişkileri yasaklayan hükümler yürürlüktedir. Bütün çalışanların sendika kurma hakkı yoktur, grev hakkı, alabildiğine sınırlandırılmıştır.

Kamu işverenleri sendikası, devlet gücünü ve otoritesini hükümeti de arkasına alarak kamu kesimindeki toplu sözleşme ve serbest pazarlık görüşmelerini tek taraflı dayatmacı, emredici, çözümlere ya da çözümsüzlüklere götürmektedir. Bunun en çarpıcı örneği Zonguldak'da yaşanmaktadır.

Genel Maden-İş Sendikası'na bağlı 42000 işçi, 30 Kasım 1990 tarihinden beri grev yapmaktadır. Yeraltı işçileri, insanca çalışmak, insanca yaşamak, emeğinin, alınterinin karşılığını almak, haklarını almak için grevdeler. Grevi, sadece Genel Maden-İş Sendikası yaşamıyor; memuruyla, esnafıyla meslek kuruluşlarıyla, dernekleriyle, aydınıyla, serbest meslek mensuplarıyla herkes yaşıyor; bütün Zonguldak yaşıyor. Yakında bütün Türkiye etkilenecektir.

TTK'nun yılların ihmaliyle, geri teknolojiyle maliyet arttırıcı unsurlara aldırış edilmemekle tutarlı, kalıcı ve akılcı bir kurum politikası yürütülmemesi nedeniyle doğan zararlarının faturası yeraltı işçisine çıkarılmaktadır. Kurum zarar ediyor gerekçesi ile ocaklar kapatılmak istenilmektedir. Bu da yetmezmiş gibi Demir-Çelik üretiminin yaşamsal unsuru taşkömürü, yurtdışından getirilerek çifte zarara neden olunmaktadır. Böylece hem taşkömürü üretimi duracak, hem de dışa bağımlı bir sanayi yaratılacaktır.

Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri sayılan sosyal hukuk devleti unutulmuş görünüyor. Zonguldak'da sosyal adalet, toplumsal denge bir türlü sağlanamıyor. Başta Cumhurbaşkanı olmak üzere yetkili ve sorumluları, emeğe, alınterine gerçek değer verilmesi, insan haklarına saygı gösterilmesi için gerekli tedbirleri, vakit geçirmeden almaya, grev karşısında fevkalâde duyarlı ve çözümcü olmaya çağırıyoruz.

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
BAŞKANLIĞI**

26 — ANAYASA MAHKEMESİ ÜYELİĞİNE ATANAN HAŞİM KILIÇ İLE İLGİLİ KAMUOYUNA AÇIKLAMA

GENELGE NO : 1579/39
10.12.1990

Baro Başkanlığı
.....

Türkiye Barolar Birliği Başkanı, Ankara ve İstanbul Barosu Başkanlarının, Anayasa Mahkemesi Üyeliğine atanan HAŞİM KILIÇ'ın, seçilmesindeki ve atanmasındaki hukuka aykırılıklar konusunda 7.12.1990 tarihinde yaptıkları basın toplantısı ve bu toplantı ile ilgili önceden basına gönderilen 6.12.1990 tarihli çağrı metinleri aşağıda bilgi ve takdirlerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

KAMUOYUNA AÇIKLAMA

6.12.1990

Sayıştay'ca seçilen üç üye arasından Cumhurbaşkanlığı'nca Anayasa Mahkemesi'ne atanmış ve 7 Aralık 1990 tarihinde yemin edecek olan HAŞİM KILIÇ'ın seçimindeki ve atanmasındaki hukuka aykırılıklarla ilgili olmak üzere Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Önder SAV, Ankara Barosu Başkanı Avukat Özdemir ÖZOK ve İstanbul Barosu Başkanı Avukat Turgut KAZAN, 7 Aralık 1990 günü (Anayasa Mahkemesinde yemin töreninin yapılacağı gün ve saat) saat 10.00'da Türkiye Barolar Birliği binasında bir basın toplantısı düzenleyerek açıklamalarda bulunacaklardır.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

KAMUOYUNA AÇIKLAMA

7.12.1990

—Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Önder SAV, Ankara Barosu Başkanı Avukat Özdemir ÖZOK ve İstanbul Barosu

Başkanı Avukat Turgut KAZAN'ın 7.12.1990 günlü Türkiye Barolar Birliği Merkezinde, yaptıkları basın toplantısının yazılı metni—

Anayasa Mahkemesi Üyeliği'ne atanan HAŞİM KILIÇ, bugün bu saatte cübbe giyecek ve and içerek görevine başlayacaktır. Biz, bu durumu, hukuk devleti için tehlikeli, anayasal kuruluşlar için endişe verici gördüğümüzden düşüncelerimizi kamuoyuna açıklamayı kaçınılmaz bir hukukçu ve mesleki kuruluş görevi bildik.

Ülkemiz, bilinçli şekilde bir hukuk karmaşasına itilmekte, anayasal yetkilerin anayasada yazılı hak ve ödevlerin kullanımı, anayasayı zorlayarak sürdürülmek istenmektedir.

Türkiye Barolar Birliği ve Barolarımız, uzun bir süredir bu çarpıklığın altını çizmekte kamuoyuna duyurmaktadırlar. 10 Mayıs 1990 Danıştay'ın 122. Kuruluş Yıldönümü ve 6 Eylül 1990 Yargı Yılı konuşmalarında Türkiye'nin fiili başkanlık rejimine, yetkilerin tek elde, tek adamda toplanmasına doğru götürüldüğü açıkça belirtilmişti.

Biz hukukçular, Cumhurbaşkanı'nın kendisini görevi ile ilgili suçlar nedeni ile ve YÜCE DİVAN sıfatıyla yargılama yetkisi olan Anayasa Mahkemesi Üyelerini seçmemesi gerektiğini bunun demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkelerine aykırı olduğunu söylüyoruz, söylemeye devam edeceğiz.

Anayasa ihlâlinin en son çarpıcı ve ilginç örneği, Sayıştay Üye seçimleri ve Sayıştay'ca belirlenen üç adaydan Anayasa Üyeliğine atanmada yaşandı. Sayıştay Kanunu, hiç yeri ve gereği yok iken alelacele değiştirildi. Sayıştay'a üye seçiminde TBMM. Plân ve Bütçe Komisyonunun ağırlığı ve yetkileri arttırıldı. O kadar ki şimdiye kadar sadece bir defaya mahsus olmak üzere 1985 yılında yapılan uygulamaya rağmen hukuka ve anayasaya tamamen aykırı biçimde Sayıştay Üyelerinin doğrudan seçimi geçici bir madde ile gerçekleştirildi.

Siyasal iktidarın egemen olduğu TBMM Plân ve Bütçe Komisyonunca (9) yeni üye, Sayıştay'ın bünyesine yerleştirildi. Bu üyelerin de katılımı ile Sayıştay'da yapılan seçimde Anayasa Mahkemesi Üyeliğindeki boş ve Sayıştay'dan gelecek bir üyelik için üç aday, yıldırım hızıyla belirlenip bunların arasından çok seri bir şekilde Cumhurbaşkanlığı'nca HAŞİM KILIÇ Anayasa Mahkemesi Üyesi yapıldı. İşin ilginç yanı bu üyenin adı ve seçilişi, yedi adaydan beri biliniyor ve söyleniyordu.

Şimdi bu üye, bugün bu saatte yüce yargıç cübbesi giyip TC. Anayasası'nı koruyacağına ve görevini TARAFSIZLIKLA yapacağına andiçecektir. Bu üye hakkındaki tarikatçılık, antilâiklik ve televizyon izlememesi savlarını kendisi reddetmediği ve asılsızlığı kanıtlanmadığı sürece, ciddi bir kaygı ile değerlendireceğiz. Anayasa Mahkemesi Üyeliğine seçilmeden önce evinde ve çevresinde Cumhurbaşkanlığı'nca inceleme yaptırıldığı açıklamalarını devlet ciddiyeti ile bağdaştıramıyoruz.

Anayasa Mahkemesi Başkanvekilinin çok haklı ve yerinde bir çıkışla demokratik lâik hukuk devleti ve Atatürk ilkelerine sahip çıkmasını içlerine sinderemeyenler, HAŞİM KILIÇ'ın niteliklerini içlerine sindirmiş görünüyorlar.

Şimdi sormak istiyoruz. Bir tek Anayasa Mahkemesi Üyeliği için bu kadar hukuk ve Anayasa ihlâline gerek var mıydı? Hatta, eğitimi hukuk olmayan bir kimseyi, Anayasa Mahkemesinin şerefli geçmişinde ancak bir veya iki örneği görünür bir şekilde ihtisası ve ağırlığı hukuk olan bir yüce anayasal kuruluşa taşımak niye? Hem de mizansenin ve alt yapısının önceden bu kişiye göre hazırlanacağı söylendiği ve yazıldığı halde bu telaş, bu çaba neden?

Bunun bir açıklaması vardır elbette. Anayasal kuruluşları ele geçirme ve yönetme hevesi ve ayrıca «Biz yaparız olur» felsefesi. Tabii her zaman her yapılanın, yapanın yanına kâr kalmadığı gerçeği de bu arada unutulmuş oluyor.

Sayıştay'da yapılan seçimlerin iptali için İdari Yargı'da dava açıldığı bilinmekte ve Anamuhalefet tarafından da Sayıştay Yasasını değiştiren 3677 sayılı Yasanın iptali için Anayasa Mahkemesi'nde dava açılacağı söylenmektedir.

HAŞİM KILIÇ'ı Anayasa Mahkemesi Üyeliği'ne getiren Yasa, Anayasa'ya aykırıdır. Anayasa Mahkemesi'nin, demokratik hukuk devleti, kuvvetler ayrılığı ve hukukun üstünlüğü ilkelerine aykırı olan bu yasayı iptal edip Anayasal kuruluşlara müdahaleyi bertaraf edeceğine inanıyoruz.

Yasa, iptal edilince ne olacaktır? Hem TBMM Plân ve Bütçe Komisyonu'nca Sayıştay'a seçilen (9) Üyenin ve hem de bu üyelerin katılımı ile oluşan Sayıştay Genel Kurulu'nca Anayasa Mahkemesi'ne Üye adayı olarak seçilen ve Cumhurbaşkanı'nca Anayasa Mahkemesi'ne atanan HAŞİM KILIÇ'ın Üyeliği, herhangi bir işleme gerek kalmadan düşecektir. «Anayasa Mahkemesi kararları ge-

riye yürümez, Üyelikler devam eder» mantığı ve kuralı geçerli olamaz.

Sayıştay'a seçilen 9 üye ve HAŞİM KILIÇ'a seçilme olanağı veren Yasa ortadan kalkacağına, temel kalmayacağına göre bu işlemlerle vücut bulan üyelikler de sona erecektir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

27 — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AV. ÖNDER SAV'IN CUMHURBAŞKANI TURGUT ÖZAL'IN SÖZLERİ İLE İLGİLİ DEMECİ

9.12.1990

Cumhurbaşkanı Turgut ÖZAL'ın İstanbul'da açılış törenlerinde yaptığı konuşmalarda Türkiye Barolar Birliği ve bu kuruluşun Başkanı olarak benimle ilgili sözlerini esfle okudum.

Anayasasında demokratik hukuk devleti yazan bir ülkenin cumhurbaşkanı, maalesef daha anayasal kuruluşları tanımıyor. Türkiye Barolar Birliği ile «Baro»yu karıştırıyor. Barolar Birliği Başkanı ile de «Baro Başkanı»nı karıştırıyor. Sözlerde kullanılan dil ve üslûp, T.C. Anayasasına göre andiçen cumhurbaşkanı dili ve üslûbu değildir.

«Cumhurbaşkanının Sorumsuzluk Hali» Anayasa'nın 105. maddesinde yazılıdır. Bu hukukî ve anayasal deyim, hiçkimseye, kuruluşlara ve kişilere hakaret etme hakkını vermez. Galiba Cumhurbaşkanı, yönetimindeki bakanlarla ve emrindeki «Emredersiniz Efendim»ci bürokratlarla Türkiye Barolar Birliği Başkanı ve «Cumhurbaşkanının her sözünde derin bir anlam ve felsefe ve de tartışılmaz doğrular vardır.» diyen kuruluşlarla Türkiye Barolar Birliği'ni karıştırıyor.

Bir baskı grubu olarak bizim görevimiz ülkemizdeki hukuka aykırılıkların ve çarpıklıkların altını çizmek, kamuoyuna duyurmak ve Meslek Kurallarının gereğini HERTÜRLÜ KİŞİ VE ORGANLARA KARŞI SAVUNMAKTIR. İsterse cumhurbaşkanı olsun biz, hiçkimseden emir ve talimat almayız, hiçkimseye de şirin görünmek gereksinimimiz yoktur. Demokratik lâik sosyal hukuk devletinin ilkelerini ve gereklerini, hukukun üstünlüğü anlayışı içinde

HER ZAMAN, HER YERDE ve HERKESE KARŞI söylemeye devam edeceğiz.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

28 — BASILI EVRAKLA İLGİLİ AÇIKLAMA

KAMUOYUNA AÇIKLAMA

19.2.1991

Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, anayasa hükmüdür. Ama artık her yeni yılda adalet hizmetlerine yüklü zamlar yapılması gelenek haline geldi. Hak aramanın bedeli ağırlaştı.

Bu yıl da 1 Ocak'tan geçerli olmak üzere hem yargı harçları arttırıldı, hem de her türlü Mahkemede, İcra ve İflas Dairelerinde kullanılan dosyalar 5.000,— liradan, basılı kâğıtlar da 1.000,— liradan satılmaya başlandı. Bu satışlardan elde edilen gelirlerin kolay, bütçe dışı, denetim ve kontrolü güç hatta olanaksız şekilde harcandığı, bilinen gerçektir.

Hak arayan vatandaşı, çaresizliğe iterek, hak arama özgürlüğüne engeller koyarak SALMA şeklinde para ve ücret almanın, çağdaş demokratik hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşır yanı yoktur. Devletin artık sosyal devlet olma niteliği bir kenara bırakılmış, yargı hizmetinin hızlı, kolay ve en az giderle gerçekleştirilmesi unutulmuş, keyfi bir şekilde TÜCCAR DEVLET anlayışı gündeme getirilmiştir.

Adalet Bakanlığı'nın vatandaşı bezdiren, hak arama özgürlüğünü zedeleyen keyfi ve hukuk dışı FON uygulamalarına «DUR» demek için Türkiye Barolar Birliği Başkanı ve çok sayıda BARO Başkanı, 20.2.1991 günü saat 11.00'de Danıştay'da iptal davaları açacaklardır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

29 — BİRLİK BAŞKANI AVUKAT ÖNDER SAV'IN BARO BAŞKANLARI VE TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU'NUN ORTAK TOPLANTISINI AÇIŞ KONUSMASI

12.1.1991

Sayın Baro Başkanları, Türkiye Barolar Birliği'nin ve Ankara Barosu'nun değerli yöneticileri, sevgili meslekdaşlarım, hoşgeldiniz diyor, çağrımıza gösterdiğiniz ilgi ve katkılarınız için teşekkür ediyor, hepimizi saygılarımla selamlıyorum.

1990 yılı, devletler, insanlar ve demokratik hukuk devleti yönlerinden oldukça hızlı değişimler ve gelişmeler yılı oldu.

Türkiye'nin de imzaladığı «Avrupa'nın geleceği için Paris Şartı» adlı bildiride insan hakları, demokrasi ve hukuk devleti, ekonomik özgürlükler ve sorumluluklar temel ilkeler olarak ele alınmıştır. Demokratik hükümetin HALKIN İRADESİNE dayanması, bu iradenin düzenli aralıklarla yapılan ÖZGÜR ve DÜRÜST seçimlerle sağlanması kuralı benimsenmiştir.

Ülkemiz, Paris Şartı'nı imzalamış olmasına rağmen dünyada altın çağını yaşayan İNSAN HAKLARI'nın ve hukukun üstünlüğü ilkesinin ülkemizde çağdaş ülkelerin oldukça gerisinde kaldığını ifade etmek isterim.

1982 Anayasası, insan hak ve özgürlüklerine koyduğu kısıtlamalar ve engeller bakımından çağın gerisinde kalmıştır. Anayasa, bu nitelikte olunca yasaların ve uygulamanın anayasayı fazlaca aşması beklenemez.

Düşünce açıklama özgürlüğüne, örgütlenme özgürlüğüne konulmuş olan yasaklar, engeller 1990 yılında da aşılamamıştır. TCK'nun 141-142 ve 163. maddelerinin kaldırılması tartışılması yapılmış, TBMM'de temsil edilen veya edilmeyen bütün siyasi partiler tüm demokrasi kuruluşları aydınlar, toplumun büyük bir kesimi, düşüncenin cezalandırılmasına karşı olduklarını söylemelerine rağmen 141-142 ve 163. maddelerin kaldırılması, bir türlü parlamentonun gündemine girememiştir. Türkiye, halâ, düşüncenin, fikirlerin cezalandırıldığı, basın mensuplarına ağır ve uzun cezaların verildiği, cezaevlerinde gazetecilerin çokluğu ile gözebatan ülke olmanın AYIBINI yaşıyor.

1990 yılı ülkemizde KHK'ler karmaşası içinde geçti. Kanun yerine KHK. çıkarma kolaylığına kaçıldı. Yürütme organı TBMM'

nin yetkilerini sık-sık devir aldı. TBMM yetkisiz güçsüz bir yasama organı konumuna itildi. Özellikle 424 ve 425 sayılı KHK'lerle hukukun üstünlüğü ilkesi çiğnendi, temel hak ve özgürlüklere anayasa-da ve yasada belirtilenlerin dışında yeni kısıtlamalar getirildi. Sür-gün yetkisi genişletildi; yargı bağımsızlığı ve adalet duygusu cid-di şekilde zedelendi. Kamu düzeninin bozulması, bölge halkının he-yecanlanması gibi soyut kavramlara sığınılarak basının haber ver-mesi, yorum yapması engellendi; matbaaların kapatılması yetkisi tanındı. Böylece anayasa ile yasaklanmış olan SANSÜR'e hayatiyet kazandırıldı.

Anamuhalefet Partisinin dava açması üzerine Anayasa Mahke-mesi konuyu esastan incelerken siyasal iktidar, hukuka karşı hile yaparak 424 sayılı KHK'yi 430 sayılı KHK ile yürürlükten kaldırdı fakat 424 sayılı KHK'deki sakıncalı hükümlerin çoğunu korudu. Bu nedenle Güneydoğu'da yaşanmakta olan sıkıntılar, hukuk ihlâl-leri, insan hak ve özgürlüklerinin çiğnenmesi, yöredeki sosyal çal-kantı ve bunalım yakınmalarının süreceğinden ciddi şekilde endişe duymaktayız. Demokratik hukuk devletinde, kanuna karşı hileler, hukuki kurnazlıklar egemen olmamalıdır; hukukun üstünlüğü ege-men olmalıdır.

Siyasal iktidarın yüksek yargı organlarını kendi felsefesine uy-gun biçimde oluşturma gayretleri sürmüştür. Başbakan'ın eşi ve Sayıştay Yasası ve yapısı değiştirilerek zorlanarak Haşim KILIÇ Anayasa Mahkemesi Üyeleri yapılmıştır.

TBMM bünyesi içinde İnsan Hakları Komisyonu oluşturulmuş ama işkencenin önü alınmamış, hukuk, işkencecileri bir türlü bi-leklerinden kısıkvrak yakalayamamıştır. Emniyet Saraylarından, Jandarma Karakollarından, Cezaevlerinden halâ işkence feryatları gelmektedir. Cezaevlerinde «Disiplin Sağlamak» görüntüsü altın-daki gayri insanî ve küçültücü muamelelere son verilmeli, cezaev-leri ve infaz sistemi, illiklikten kurtarılıp, çağdaş demokratik ül-kelerde olduğu gibi insan hak ve onuruna yaraşır düzeye getiril-melidir. Ayrıca, ulusal ve dini tatil günlerinde hükümlü ve tutuk-luların yakınları ile rahatça görüşebilmeleri sağlanmalıdır.

Dünya insan haklarına saygılı ve dayalı yeni düzenler kurma ve yumuşama süreci yaşarken ülkemizde teröre karşı önlem ola-rak eskiden verilmiş ölüm cezalarının infazının gündeme getiril-mesi büyük bir demokrasi ve hukukun üstünlüğü ayıbı olmuştur.

Terör, can almaya deva metmiş başta Prof. Muammer AKSOY, Çetin EMEÇ ve Doç. Dr. Bahriye ÜÇOK olmak üzere pek çok de-

gerli insan, acımasızca ve profesyonelce öldürülmüş, aralarında bir hapislane savcısı da olan ölenlerin katilleri halâ bulunamamıştır. Failler bluunamadıkça terör, cesaretlenmiş cesaretlendikçe yeni öldürme olayları sahnelenmiş, devlet, terör karşısında âciz kalmıştır.

Anayasa'nın değiştirilemeyeceğini emrettiği laiklik ilkesi hırpalanmış irtica ve yobazlık içerden ve dışardan alabildiğine körüklenerek din ve vicdan özgürlüğüne, Atatürk ilkelerinin ruhu olan laikliğe aykırı davranışlara gözyumulmuştur. Toplumunu ve ulusunu çağdaşıktan uzaklaştırıp şeriat düzenine sokma, tekrar ümmet yapma gayretleri hız kazanmıştır. Teokratik devlet ve şeriat özlemcileri, oy avcılığı yaparak lâiklik ilkesini zedeleyenlerden cesaret almışlardır.

Ülkemizde, bu sayılan hukukun üstünlüğü ve demokratik hukuk devleti ilkelerinin zedelenmesi yanında mesleğimiz, yargımız ve meslekdaşlarımız ve savunma hakkı da sıkıntılara sokulmuştur.

En son örneği, Adalet Teşkilâtını Güçlendirme Fonu Başkanlığı tarafından yapılan «salma» dır.

Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması anayasa hükmüdür. Ama artık her yeni yıla, Adalet Hizmetlerine yüklü zamlar yaparak girmek geleneği yerleşti.

Bu yıl da 1 Ocak'tan geçerli olmak üzere hem yargı harçları arttırıldı; hem de her türlü mahkemede, İcra ve İflas Dairelerinde kullanılan dosyalar 5.000,— liradan, basılı kâğıtlar da 1.000,— liradan satılmaya başlandı.

Devlet, hak arayan vatandaştan adalet hizmetleri için iki türlü gider alıyor. Birisi öteden beri yerleşmiş, bilinen yargı harcı, diğeri ise kanunla getirilen ve Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Kanununa göre salma şeklinde alınan ücretler.

Devlet harç alıyorsa, ayrıca niye dosya ve basılı evrak için ücret alıyor? Dosya ve basılı evrak ücretlerinin adalet hizmetlerinin süratli ve etkin bir şekilde yürütülmesi, tutukevi binası, eğitim tesisi, konut, araç ve gereç ihtiyacı için alındığı ilgili kanunda yazılıdır.

Devlet, kendi görevine giren ve yapması gereken hizmetler için vatandaştan ayrıca para alıyorsa ve bunu bir yönetmelik hükmü ile her yıl arttırıyor ve yeni gelir kapıları aralıyorsa bunun hukuka giren tarifi yoktur.

Adalet Bakanlığı Adalet Teşkilatını Güçlendirme Fonu Başkanlığı, yargı kuruluşlarına talimatlar gönderen, dosya ve basılı evraklardan ne miktar ve nasıl para alınacağını açıklayan vergi dairesi gibi çalışmaktadır.

Görülüyor ki cezaevleri, hakimevleri, lojmanlar yapmaya araç, gereç almaya devletin gücü yetmiyor. Kolay, bütçe dışı, denetim ve kontrolü güç, hatta olanaksız finansman yolları aranıp bulunuyor.

Korkumuz ve endişemiz odur ki yakında adliye kapılarına da nöbetçiler dikilip her girenden ayrıca giriş ücreti alınması yoluna gidilebilir.

Devletin artık sosyal devlet olma vasfı bir kenara bırakılmış, tüccar devlet anlayışı arayışına gidilmektedir.

Adalet Bakanlığı, vatandaşı, avukatları bezdiren mahkeme kalemlerindeki bürokratik işlemleri yoğunlaştıran zaman ve para israfına yolaçan yeni uygulamaları süratle durdurmalıdır.

Adalet Bakanı, olur-olmaz zamanlarda, çeşitli vesilelerle Avukatlık Yasası'nın değiştirileceğini ve Bakanlık'ta bu konuda hazırlıklar yaptığını söylemektedir. Barolar olarak bizim bilgimiz ve haberimiz olmadan ve hangi ihtiyaçtan kaynaklandığını anlayamadığımız değişikliklere peşinen karşı olduğumuz bilinmelidir.

Barolar, «Sav-Savunma-Yargı» bütünlüğünün ayrılmaz unsurudur. Bunun için Barolar, öncelikle Anayasa'nın üçüncü kısım ikinci bölümündeki idare kapsamından çıkartılmak, üçüncü bölümdeki YARGI kapsamına alınmalıdır. Adalet Bakanlığı'nın vesaleti kaldırılmalı, «Baroların Bağımsızlığı» ilkesi benimsenmeli, Baroların her çeşit etki, baskı, yönlendirme ve kuşkudan arınmış şekilde özerk çalışması amaçlanmalı, Türkiye Barolar Birliği'nin Anayasa Mahkemesi'nde dava açma hakkı kabul edilmelidir.

Avukatlık Yasasında, savunma mesleğinin önünü tıkayan engeller kaldırılmalı, Türk Avukatlarına yakışır, çağdaş uygar bir Avukatlık Kanunu yapılmalıdır. Biz, Avukatlık Yasası'nda, bireysel sıkıntıları giderici, ya da kime ve neye hizmet edeceği belirsiz değişikliklere katılmayız. En son örneğini bugünlerde yaşadığımız ve disiplin cezası almış ve meslekten atılmış yargıç ve savcıların Avukatlığa kabulüne olanak tanıyan türden değişiklikleri sağlayacak düzenlemelere bizim olurumuz yoktur.

Yüzünü, geriye döndürmüş bir yasa değişikliğinden yana değiliz; yüzünü ileriye, aydınlığa, çağdaşlığa ve savunma mesleğinin kutsallığına döndürmüş bir yasa istiyoruz. 1991 yılı Mayıs ayında Mersin'deki Genel Kurulumuzda böyle bir yasa taslağını görüşeceğiz.

Türk-İş'in 3 Ocak'taki demokratik uyarı eylemini desteklemek için yaptıkları açıklamadan sonra gözaltına alınan Ankara Barosu mensubu 4 meslekdaşımızın hangi suçtan gözaltında bulundurulduklarını bilmek, öğrenmek istiyoruz. DGM'de yapılmakta olan tahkikat, biran önce sonuçlandırılmalıdır. Ayrıca Avukatların bürolarının aranmasını da savunma mesleğinin kutsallığına müdahale sayıyoruz. Emniyet görevlilerinin, bu tür hukuk dışı aramaları yapmamaları için şiddetli uyarılmaları gerekir.

Ankara Barosu mensubu meslekdaşımız Avukat M. Emin DEĞER'e savunma görevini yürütürken atılan suçtan yargılanması sonucu verilen cezayı da savunma mesleği ile bağdaştıramadığımızı, hukuka uygun bulmadığımızı belirtmek isteriz.

Türkiye Barolar Birliği, Türkiye'deki sendikal mücadele tarihinde önemli bir yer tutacak olan Zonguldak Maden İşçileri grevine, başladığı andan bugüne kadar sürekli, dikkatli, anlamlı ve kamuoyunu uyarıcı destek vermiştir. Greve gösterdiğimiz bu ilgi ve destek nedeniyle Sendika Yöneticileri, Birliğimizi ziyaret ederek teşekkür etmişlerdir.

Son yılların en örgütlü ve etkin bu hak alma mücadelesi, emeğe, alın terine ve insanca yaşamaya saygı gösterilerek işçilerin hakları verilip sona erdirilmelidir. Olgun ve demokratik yürüyüş sırasında gözaltına alınan işçilere, anlayışlı ve hoşgörülü davranılmalı, sorun, yeni sıkıntılar yaratılmadan çözümlenmelidir.

30 — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT ÖNDER SAV'IN AF İLE İLGİLİ AÇIKLAMASI

1.4.1991

Hükümet yetkililerinin açıklamaları üzerine hapishanelerin boşaltılması konusu gündeme gelmiş bulunmaktadır. Yetkililerin birbirini tutmayan açıklamaları ve hukuk tekniğine, yerleşmiş gelenek ve uygulamalara aykırı değerlendirmeleri «AF» konusunu çıkmaza itmektedir.

Bazı yetkililerin sözünü ettiği «Hükümün Ertelenmesi» sistemi ülkemizde ve hukukumuzda yoktur. Bunun için köklü sistem değişikliği gerekir. Toplu bir şekilde cezaların ertelenmesi ise bugüne kadar uygulanmış değildir. Bu, hukukumuzda var olan şartla salıvermenin hak etmiş olsun-olmasın bütün hükümlülere teşmili demektir. Bunun ileride çıkacak sakıncalarını şimdiden kestirebilmek ise çok zordur.

Affin sonuçlarından korkuluyorsa sözü hiç dolaştırmadan «Affedilenlerin yeniden suç işlemeleri halinde aftan yararlanmalarının sona ereceği» şeklinde bir şartlı Af gündeme getirilebilir Böyle bir af getirilirken de «Cezanın Affı» değil, hiç bir ayırım yapmadan «Suç ve suçluların affı» düşünülmelidir. Böylece af, hapishanelerdeki tüm hükümlü ve tutukluları kapsadığı gibi tutuksuz yargılananları, yargılamaları süren sanıkları da kapsayacaktır.

Af, yetkililer tarafından vaad edilince artık toplumsal atıfet olmaktan çıkar, biran önce gerçekleştirilmesi beklenen hak haline gelir Cezaevlerindeki hükümlü ve tutukluların ve onların yakınlarının duygularını ve toplumun beklentilerini rencide edecek ve affı öteleyecek tutumlar, ileride giderilmesi olanaksız sıkıntılar ve çalkantılar yaratır. Bu nedenle yetkilileri, soruna, toplumumuza ve hukukumuza uygun en çabuk, en geçerli ve en insafli çözüm için göreve çağırıyoruz

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

31 — TERÖR İLE İLGİLİ YASA TASARISI HAKKINDA TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU'NUN KAMUOYUNA AÇIKLAMASI

7.4.1991

Her uygar demokratik ülkenin teröre karşı çare ve önlemler düşünmesi doğaldır Terörün demokrasi ve hukuk devleti ile bağdaşır yanı yoktur. Ancak yasa ile terörün önlenmesi bahanesi altında insanın temel hak ve özgürlüklerinin kısıtlanması, yargılamanın temel ilkelerinin bir kenara bırakılması, hatta çığnenmesi hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesi ile bağdaştırılamaz.

Getirilen tasarıda, TERÖR tanımı, belirsizdir. «Devlet otoritesini zaafa uğratmak» «Kamu düzeni» «Genel sağlığı bozmak» gi-

bi esnek ve kaypak deyimleri, kanun kapsamı içine almak kavram kargaşasına yol açacak, insanlarımız yok yere suçlanacak, yargılanacaklar ve ızdırap çekeceklerdir.

Doğal yargıç ilkesine aykırı olduğu tartışılmayacak olan DGM.nin görev alanı genişletilmiş ve olağanüstü mahkemeler olağan mahkemeler haline getirilmiştir. Ülkemiz sürekli OLAĞANÜSTÜ HÜKÜMLER ve mahkemeler ile yönetilmek istenmektedir. Çözümün demokrasinin bütün kurum ve kuralları ile işletilmesinde olduğu birtürlü görülemiyor, aksine demokrasinin ensesinde DEMOKLESİN kılıçları korunuyor.

TCK.nın 141-142 ve 163. maddelerinin kaldırılması, olumlu olmakla birlikte tasarı ile getirilen yeni hükümlerle yeni bir «PROPOGANDA» suçu oluşturulmakta, açık olmayan tanımlamalar ve suçlarla BASIN VE DÜŞÜNCE ÖZGÜRLÜĞÜ engellenmektedir. Tasarıda basın için layık olmadığı, HAK ETMEDİĞİ YENİ VE AĞIR CEZALAR DÜŞÜNÜLMEKTE, basının özgürce haber vermesi, kamuoyunu aydınlatması engellenmek istenmekte, mevkute sahipleri ve yazışları müdürlerine getirilen büyük para cezaları ile basının üzerinde gerçek bir «EKONOMİK TERÖR» yaratılmaktadır.

Birlikte işlenen suçlarla ilgili TCK. hükümleri, bugün bile uygulamada tartışmalara yol açarken, tasarı ile yeni «TOPLU SUÇ» tanımları getirilmiş, belirsizliklere ve yanlış yorumlara neden olacak hükümler konulmuştur. Ayrıca CEZANIN YUKARI SINIRININ aşılabileceğinin kabulü de bir başka yanlışlık olmuştur.

Tasarı ile Anayasaya ve ceza hukukunun yargılama ilkelerine aykırı olarak «AÇIK YARGILAMA» ya son verilmektedir. Tasarı ile «Sanıkların ve tanıkların ifadelerini alıp ifade tutanağı düzenleyen zabıta âmir ve memurlarının» duruşmada tanık olarak dinlenemeyeceği kabul edilerek bu tutanakların açık duruşmada tartışılması olanağı ortadan kaldırılmakta kesin nitelik verilmekte ve SAVUNMA HAKKI ve olanağı ortadan kaldırılmaktadır. Ayrıca olay ve tesbit tutanağı düzenleyenlerin gizli celsede dinlenmeleri, kabul edilmekte, böylece duruşmaların açıklık ilkesi zedelenmektedir. Bu uygulamalar, ülkemizde var olan İŞKENCE söylentilerini arttıracak, işkence ile itiraf elde etme heveslerini kabartacak, işkencecilerin yargılanmaması sonucunu yaratacaktır.

Terörle mücadelede görevlendirilmiş kişiler, tasarıda çok belirgin biçimde korunurken terör suçu isnadı altında bulunan kişinin savunma hakkı kısıtlanmakta, savunucu sayısı bile sınırlan-

dırılırken görevlilerin suç işlemeleri halinde savunmaları, devlet güvencesi altına alınmaktadır. Bunlara tutulacak Avukat sayısı sınırlanmadığı gibi avukatlara verilecek ücret dahi DEVLETÇE karşılanmakta, bunların savunuculuğu özendirilmek istenmektedir. Bu hükümleri, mesleğimiz ve meslekdaşlarımız açısından fevkalâde sakıncalı ve tehlikeli bulmaktayız.

Tasarı ile ERTELEME, PARAYA ÇEVİRME, doğrudan doğruya yargıcın yetkisinde bulunan TCK.nın 59. maddesinde hükme bağlanan takdiri tahfif sebebi ve TUTUKLAMA konularında, ceza hukukunun genel ilkelerine aykırı hükümler getirilmiştir. Terörle mücadelede görev alan ve suç işleyen zabıta âmir ve memurları tutuklanamayacak, terör suçu zanlısı ise derhal tutuklanacaktır. Adalet anlayışında eşitsizlik, tasarıda belirgin bir haldedir.

Sonuç olarak TERÖR ile ilgili yasa tasarısının KİŞİ HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ ve SAVUNMA HAKKI bakımından tuzaklarla, ceza hukuku ilkeleri bakımından yanlışlarla DEMOKRASİ yönünden de taşınamaz AYIPLARLA dolu olduğunu kamuoyuna duyurmak isteriz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

III — YARGI SİSTEMİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

T. C. ADALET BAKANLIĞI

SAYIN ÖNDER SAV
TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI

Yargılamanın aksayan yönlerinin tesbiti ile adli ve idari yargılama sistemlerimizde ve temel kanunlarımızda günümüzün değişen sosyo ekonomik şartlarına göre gereken değişikliklerin yapılması ve adalet faaliyetlerinin çağdaş hukuk sistemleri de nazara alınarak yeniden gözden geçirilmesini sağlayabilmek için, Bakanlığımca 2, 3 ve 4 Kasım 1990 günlerinde tertip edilen, «Hukuk Sorunlarını Değerlendirme Toplantısı»na teşriflerinizi rica ederim.

Mahmut Oltun SUNGURLU
Bakan

NOT : Toplantı 2 Kasım 1990 günü
saat 10.30'da Ankara Hâkimevi'nde
başlayacaktır.

ADALET BAKANLIĞI
KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
A N K A R A

26 Eylül 1990
1072

İLGİ : 5.9.1990 günlü 5-2-124-1989/535 sayılı yazınız.

Bakanlığınızca tertip edilen Hukuk Sorunları Değerlendirme Toplantısına Birliğimizi temsilen aşağıda isimleri belirtilen meslektaşlarımız katılacaklardır. Adresleri ve telefon numaraları bilgilerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla

Başkan
Avukat Önder SAV

1 — Av. Hüseyin Avni FERAH
Sağlık Sok. No: 9/2
Sıhhiye - ANKARA
Br. Tel: 134 40 57

4 — Av. Ahmet İYİMAYA
Menekşe Sok. 30/8
Kızılay - ANKARA
Br. Tel : 118 36 79

2 — Av. Talay ŞENOL
Selanik Cad. 31/1
Kızılay - ANKARA
Br. Tel : 125 19 42

5 — Av. Abdurrahman VURAL
Sağlık Sok. 9/15
Sıhhiye - ANKARA
Br. Tel : 133 20 81

3 — Av. Hakkı Suha OKAY
Karanfil Sok. 18/10
Kızılay - ANKARA
Br. Tel : 125 46 48

YARGILAMA SİSTEMİNİN İYİLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK HAZIRLIK ÇALIŞMALARINDA TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ'NİN GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİ

Daha iyi bir toplum düzeni ve güvenli yaşam için hukuk kurallarının ihtiyaçları karşılması ve eksiğinin olabildiğince az olması idealdir. Çağımızın karmaşık sorunları içinde duru bir hukuk düzeni yaratmak imkânsız olmasa da kolay değildir. Özellikle ülkemiz bazında nüfus artış hızının ve nüfus hareketinin mevcut olanakları zorlaması, teknolojideki gelişmelerin pozitif hukuk düzenlemesini hayli aşması, değer yargılarını sarsacak boyuta ulaşmış enflasyon gerçeği hukukçuları daha fazla düşünmeye ve çözüm oluşturmaya yöneltmektedir. Türk hukukçuları olarak bizler, daha modern bir toplum idealine yönelik çabaları gerektiği kadar gösterdiğimizi söyleyemeyiz. Türkiye Barolar Birliği yargılama sisteminin modernleşmesine dönük bu çabayı olumlu bir gelişme olarak değerlendirmektedir.

Türkiye Barolar Birliği, yukarıdaki genel inanç ve görüş içinde aşağıdaki önerileri oluşturmuştur.

EĞİTİM İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİMİZ :

Hukuk, kurallar bütünüdür. Hukuk sisteminin temel öznesi fert ve toplumdur. İdeal bir hukuk düzeninin yaratılmasında hukuka uyma bilincine ulaşmış toplum seviyesinin oluşturulması gerekir. Temel hukuk kavram ve bilgilerini bilmeyen bir fertler topluluğuna (Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz) ünlü kuralını yü-

kümlülük olarak öngöremeyiz. Türkiye Barolar Birliği, orta öğretime temel hukuk bilgisi dersinin konmasını zorunlu görmektedir. Hukuka inanan ve hukuku sayan toplumun yaratılmasında, anlaşmazlıkları yargı yoluna götürmeden çözüme alışkanlığının yerleştirilmesinde ve giderek yargı yükünün azaltılmasında bu yöntemin büyük yarar sağlayacağı inancındayız.

Öte yandan hukuk, bir uzmanlık işidir. Toplumda hukuk otoritelerinin ve uzmanlarının varlığı kaçınılmazdır. Uzman hukukçuların kaynağı olan Hukuk Fakültelerinin yeterli eğitim verdiklerine inanmamaktayız. Sorunları izleyen, araştıran ve ufuklar açacak yeni düşünceler oluşturacak hukuk bilginleri fazla sayıda değildir. Her biri mutlaka bir emek mahsulü olan ve hukuka katkı sağlaması muhtemel bulunan tezlerin yayımlanmaması düşündürücüdür. Fakültelerin pratik hukuk dünyasında hizmet üretmek üzere mezun ettikleri Avukat, Hâkim, Savcı, Müşavir adayları gerekli hukuki formasyona ulaşmış durumda değildirler.

Hakim ve Savcılarının hizmet içi eğitim görmeleri mutlaka sağlanmalıdır. Her yargı çevresinde, içinde zorunlu hukuk kaynaklarının bulunduğu bir kütüphane oluşturulması idealdir. Ancak yürürlükte bulunan kanunların bulunmadığı adliye gerçeği ürkütücüdür. Ağır dava yüküne rağmen okuyan, araştıran hukukçu tipini yaratmadıkça en modern hukuk kurallarını da oluşturursak adaleti ve yargının diğer amaçlarını sağlayamayız. Bizler tartışmakta olduğumuz sorunları hukukçunun eğitimi ve ideal hukukçu yaratılması ile yakından bağlantılı görmekteyiz.

POZİTİF HUKUK KURALLARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİMİZ :

A — GENEL OLARAK : Hukuk normları içinde yasa, özel ve ağırlıklı önem taşır. Yasa kuralını oluşturmak, sanat düzeyine ulaşmış bir tekniği gerektirir. Şekil olarak parlamento aşamasından geçirilmiş kurallara kanun diyebiliriz. Ancak, bunlar toplum düzenine ve hukuk dünyasına aktarıldığında sakat olduklarından sorun yaratırlar. Oysa yasama tekniğine uygun bir kural koyma halinde hukukun çok önemli bir sorunu metodik olarak kaynağa çözülmüş olur. Bu bağlamda şunlar söylenebilir :

1—) Özellikle yargılama sistemine dönük şu andaki toplu çabanın başarıya ulaşması için, ilgili pozitif kuralların öncelikle taranması ve dökümünün yapılması, ihtiyaç listesinin çıkarılması gerekir. Bundan sonra kural üretme aşamasına geçmek lâzımdır.

2—) Kural koyma veya tasarı hazırlama aşamasından kuralın sosyal temeli, toplumdaki sorunları çözücü özelliği mutlaka gözetilmelidir. İlgili uzman kuruluşların tasarılarla ilişkin olgunlaştırıcı görüş ve düşünceleri alınmalıdır.

3—) Konulan hukuk kuralının, Anayasa'da tanımını bulan devletin değişmez vasıflarına uygunluğu ve uyumu mutlaka gözetilmelidir. Lâiklik ve demokratiklik ilkeleri, bu noktada unutulmaması gereken unsurlardır.

4—) Yeni yasa oluşturulmasında veya değişiklikte hukuk bütününü ile uyum gözardı edilmemeli, adeta yama sistemi ile parça kanun oluşturma yolu terkedilmelidir. Herhangi bir alanla ilgili olarak yapılan yasal düzenlemeye, ilave maddelerle konu ile ilgili olmayan başka yasaları değiştirme yöntemi bırakılmalıdır.

5—) Yasayla düzenlenmesi zorunlu veya yasayla düzenlenmiş alanlarda yasama organının dışlanması suretiyle Kanun Hükmünde Kararname, genelge ve diğer idari tasarruflarla kural koyma uygulamaları terkedilmelidir.

B — ÖRNEKLEME ÖNERİLER :

1 — YARGI SİSTEMİ İLE İLGİLİ OLARAK :

a—) Toplu Mahkemeler tek hâkimli yargıya dönüştürülmelidir. Asliye-Sulh Hukuk ayrımı kaldırılarak Hukuk Mahkemesi uygulamasına geçilmelidir.

b—) Mahkemenin, delillerin celbi yönünde yazdığı tezkere-lerin savsaklanması veya cevapsız bırakılması özel bir suç türü oluşturulmalıdır.

c—) Bilirkişilik kurumu, yargılamadaki işlevi ile sınırlı olarak ayrıntılı biçimde yeniden düzenlenmelidir. (Bilirkişinin uzmanlığı, seçim tarzı, görevi, görev yasakları, giderek belirli bir bilirkişilik kuruluşu oluşturma gibi sorunlar ağırlıklı şekilde gündemdedir. Yargı kararlarını, bilirkişinin kararı olmaktan çıkarmak zorundayız.)

d—) Avukatlıktan yargı hizmetine geçiş ve hizmetin kідeme sayılışı kolaylaştırılmalıdır.

e—) Yargıtay'da (Kişilik haklarına saldırı, manevi, iş görmezlik ve destekten yoksun kalma gibi) insan zararlarına ilişkin davalar için özel-ihtisas dairesi görevlendirilmelidir. (Günümüzde

ticari anlaşmazlıkları, icra-iflas, eser sözleşmesi uyuşmazlıkları için özel dairelerin bulunması karşısında insan zararlarının ayrı ayrı dairelerde incelenmekte olması sebebi ile oluşan farklı ve adaleti incitici çözümler bu yolla giderilerek uygulama bütünlüğü sağlanabilir.)

f—) Yargıya idarenin müdahalesi önlenmeli ve bu noktada Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun Adalet Bakanlığı'na bağımlılığı ortadan kaldırılmalıdır. Bu kuruluşun oluşturduğu karar ve diğer idari tasarrufların yargı denetimi dışında kaldığı yönündeki özel imtiyaz, dava hakkının sınırlanamazlığı temel ilkesi karşısında ortadan kaldırılmalıdır. Bu kuruluşun Adalet Bakanlığı'nın dışında ayrı bir organizasyon olarak teşekkülü ve teşkilatının oluşturulması kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Kurul üyelerinin seçimi, idareye değil üst yargıya ait olmalıdır. Bu kuruluşun üyelerinin görev süresince başka görevlerde bulunmamaları ya da izinli sayılmaları sistemi tercih edilmelidir. Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu bu kurula bağlı olarak çalışmalıdır.

2 — USUL HUKUKU İLE İLGİLİ OLARAK :

a—) Her türlü anlaşmazlığın yargı önüne getirilmesini önlemek ve yargı yükünü azaltmak bakımından zorunlu tahkim sistemi ve sulh rejimi teşvik edilip yaygınlaştırılmalıdır. Hakem Kurulu'nda bir Avukatın üye olması zorunluluğu getirilmelidir.

b—) İlâmın tebliğ çıkarılması ve infaza konması için bakiye harcın tamamlanması zorunluluğu kaldırılmalıdır. (İlâm, hâkimin imzası ile oluşan bir karar tasarrufu olup harç tahsili tamamen hazineye ait bir sorundur. İki ayrı sorunun birbirine bağlanması, ilâm borçlusunu ödüllendirmektedir.)

c—) Derdestlik, ilk itiraz olmaktan çıkarılarak olumsuz dava şartı haline getirilmelidir. (Böylelikle derdestlik, yargılamanın her aşamasında gözetilecek, yargılamanın iadesine değin uzayan bir usûl serüveni ortadan kaldırılacaktır.)

d—) Emsal sorunlarla ilgili olarak oluşturulmuş öncü davadaki kararın emsal dava açılmasına gerek bırakılmadan uygulanması sağlanmalıdır. (Özellikle İdari Yargı Yönünden)

e—) Davada tasarruf ilkesinin doğal gereği olarak bozma sonrasında dahi sebebe ilişkin olmak koşuluyla ve ancak bir defa islah mümkün kılınmalıdır. (Başka sebeple yeni dava açmak zorunluluğu önlenmiş olur.)

3 — YARGILAMA SÜJELERİ İLE İLGİLİ OLARAK :

a—) Avukatlık ve hâkimlik stajı dualizmi terkedilerek hukuk stajı bütünlüğüne geçilmelidir. Hukuk stajı kurumu, süre, ücret, sınav ve diğer bütün unsurları ile yeniden düzenlenmelidir. Devletin geçinme hakkını tanımadığı insanlardan staj verimi bekleme hakkı yoktur. (Kamu hizmeti öznesinde Avukatlık ve Hâkimlik stajı arasında bir fark bulunmamaktadır. Mevcut durum, bu reel değere aykırıdır.) Stajın en az iki yıl olması, ciddi pratik hukukçu yetiştirme amacı içinde programlanması, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ile Türkiye Barolar Birliği'nin eş güdümünde yapılması düşüncesini taşımaktayız. Bu çözüm, savunma ile yargının eş değerde olduğu temel düşüncesinin uygulamadaki örneği olacaktır.

b—) Yargılama sistemi içinde savunmanın, yargının üstünde veya altında bir yeri yoktur. İddia ve yargının eş değerinde savunma vardır. Savunmanın ve özellikle Avukatlık Hukuk Rejiminin tüm hukuk kodu içinde ayrıntılı biçimde yeniden düzenlenmesi kaçınılmazdır. Daha hızlı ve doğru hukuki çözümlerin oluşturulmasında, Avukatlık çatısına yönelik hukuk formlarının ve özlerinin üretilmesi ivedi bir sorundur. Barolar ve Türkiye Barolar Birliği Adalet Bakanlığı'nın gözetim ve vesayetinden çıkarılmalıdır. Baro ve Türkiye Barolar Birliği, en az bir yargı organı kadar hukuk ve savunma için zorunlu ve kaçınılmaz organlardır. Mevcut düzenleme savunmanın iddia ile eşit olduğu söylenmesine rağmen Barolara güvensizlik temeline dayalıdır. Vesayetin bir başka mantıkla izahı yoktur. İddia ile savunmayı eşdeğer saymayan hukuk düzenlemesi içinde Adalet beklenmemelidir. Avukat için ceza kovuşturmasına gidilmesinin Adalet Bakanlığı'nın iznine bağlılığı çözümü, Türkiye Barolar Birliği'nin izni biçiminde değiştirilmelidir.

c—) Hâkimin, önündeki davanın dışında mesleksel bir sorunu olmamalıdır. Yargıcın teminatı ve bağımsızlığı sağlanmadan, onun, mali sorunları çözülmeden yargı bağımsızlığından söz etme olanağı yoktur. Üst yargıya geçiş düzeni (Seçilme) yeniden oluşturulmalıdır. Kulise dayalı seçim gerçeği liyakat ve benzeri alternatif sistemlere dönüştürülmelidir. Hukuk Fakültelerini bitirmeyen kişilerin hâkim olması ve bazı üst yargılara adalet kurumuyla hiç bağlantısı bulunmayan idarenin doruk mercilerince seçimi hukukçunun onuru ile yakından ilgilidir.

d—) Yargı organlarındaki diğer süjelerin (Yazı İşleri Müdür, Kâtip vs.) yargı sisteminin işlevine uygun biçimde yetiştirilme-

leri sağlanmalıdır. Bu yönde meslek okulları oluşumu düşünülebilir.

e—) Hâkim nakil ve atamasında ihtisas ilkesi kesinlikle gözetilmelidir. (Örneğin bir Ceza Hâkiminin Hukuk Hâkimi olması veya Yargıtay'ın Hukuk Dairesinde istihdamı önlenmelidir.)

f—) Hâkim istihdamında belli oran veya sayı duvarıyla kadın-erkek ayrımı önlenmelidir.

g—) Hukuk Fakülteleri Öğretim Üyelerinin belli sürelerde Yüksek Mahkemelerde görevlendirilmesi yasal çözümüne gidilmelidir. (Yargıtay ve Danıştay'ın içtihat mahkemesi olma işlevi açısından bu önemlidir.)

4 — DİĞER ÖNERİLERİMİZ :

a—) Ceza Yargısında savunmanın ithamın başladığı yerde başlaması, çapraz sorgu sistemine geçilmesi, adli kolluk düzeninin sağlanması, savunmanın delil toplama yetkisi ile donatılması, ceza ve ceza usulü alanında çağdaş hukuk sistemindeki iyileştirmelerin monte edilmesi. Kişi özgürlüğünün üstünlüğü karşısında tutuklama sebeplerinin hiç bir duraksamaya ve yoruma yer bırakmayacak biçimde yasayla yeniden düzenlenmesi, ceza yargısında zorunlu müdafilik sistemine geçilmesi mutlaka sağlanmalıdır.

b—) Maddi hukuk kurullarındaki karmaşıklığın yorum farklılığına, çelişen çözüm oluşmasına ve içtihat aykırılıklarına sebebiyet verdiği açıktır. Genel hukuk kodifikasyonunun yargılama sistemindeki iyileştirmeler için kaçınılmaz olduğu tartışmasızdır. Bu noktada para borçları ile ilgili olarak 2 sorun mutlaka çözümlenmelidir :

— Para borçları ile ilgili değişik faiz uygulaması terkedilmelidir. Hukukumuzda iskonta-reeskont, işletme kredisi, en yüksek mevduat faizi gibi değişik faizler vardır. Oysa para borcunun karakteri ve önemi her birim için aynıdır. Mevcut enflasyon karşısında her türlü para borçları için banka işlemlerindeki en yüksek faizin yürütülmesi çözümüne gidilmesi zorunludur. Bu çözüm, davaların azalmasına, borçların ifasına ve sorumluluğun sosyalize edilmesine yardımcı olacaktır.

— Yabancı para kaydının bulunması halinde ifanın icra veya yargı kararı yoluyla, döviz kaydı ile sağlanmasına yönelik yasal düzenleme yapılmalıdır.

c—) Adli Yardım sisteminin işlevine uygun olarak yeniden düzenlenmesi gerekir.

d—) Çağdaş teknolojinin getirdiği araçların yargı organizasyonuna monte edilmesi lazımdır. (Kulağı tırmalayan daktilo, dergilere ölü gömülmüş içtihatlar, ahenkli yazı aracı ve bilgisayarla gerçek anlamına ulaştırılmalıdır.)

e—) Adli Tatilin kaldırılması düşüncesine katılmıyoruz. Adli Tatilin kaldırılması halinde, hâkimlerin yaz aylarında çeşitli idari izinler alarak veya sağlık raporları istihsalı yoluyla örtülü bir Adli Tatil sistemine fiilen geçilmiş olacaktır. Ayrıca dinlenme hakkının bölünmez bir parçası olan tatil, bu yolla Avukat için yasaklanmış olmaktadır.

f—) İdari Yargıda gizli belgeli delil sistemi bırakılmalıdır. Dosyaya ibraz edilen her türlü belgenin davacı ve vekilince incelenmesi, gerekirse ona karşı itirazların bildirilmesi yargıda açıklık ilkesinin ve savunma hakkının temel görüntüsüdür. Mevcut durum, ibraz edilen gizli belgeyi hâkime açık, davacı tarafa kapalı olmak gibi bir garipliği sergilemektedir.

h—) Adli Tebligat Kanunun'daki aksaklıklar, tebligatın öğrenme fonksiyonunu gerçekleştirmeye dönük işlev olması ilkesinden hareketle giderilmesi ve yeni düzenlemelerin yapılması acil bir zarurettir. Öyleki bu aksaklıklar, ömür boyu kazanılmış hakların süre nedeniyle bir anda kaybına neden olmaktadır.

IV — AVUKATLIK YASASI DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

T. C. ADALET BAKANLIĞI Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 45700

20.11.1989

Konu : Avukatlık Kanununda değişiklik çalışmaları hk.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI'NA

Adalet Bakanımız Sayın Mahmut Oltan Sungurlu'nun tensipleri gereğince, Avukatlık Kanununda ihtiyaç duyulan değişikliklerin gerçekleştirilmesi için Birliğiniz görüş ve önerileri de alınmak suretiyle Bakanlığımızda, bir çalışma başlatılacaktır.

Bilindiği üzere 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ile avukatlık mesleği yönünden büyük aşama sayılabilecek önemli yenilikler getirilmiştir. Ancak, Yasanın yürürlüğe girdiği 1969 yılından sonra geçen zaman içinde uygulamada bazı aksaklık ve noksanlıklar görülmekle yasada birçok kere değişiklik yapılmış ise de, bugün için sözkonusu değişikliklerin yetmediği ve sürekli bir değişme gösteren sosyal yapıda duyulan ihtiyaçlara cevap verecek yeni düzenlemelerin gerektiği sonucuna varılmıştır.

Buna göre Kanunun bütünüyle ele alınacağı çalışmalarda değerlendirilmek üzere yapılacak değişiklikler konusundaki görüş ve önerilerinizin mümkün olan en kısa süre içerisinde bildirilmesini rica ederim.

BAKAN ADINA

Muzaffer TUTAR
Hâkim
Genel Müdür

ADALET BAKANLIĞI
ANKARA

23 Kasım 1989

- İLGİ : a) 25.10.1989 tarihli 5-2-114-989/928 sayılı yazınız.
b) 20.11.1989 tarihli ve 45700 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınızla «Avukatlığın Şirket bünyesinde icra edilmesi»ne ilişkin yazınız, Avukatlık Kanununda değişiklik yapılmasını gerektirecek bir konuyu yansıtmaktadır.

İlgi (b) yazınızla Avukatlık Kanunu değişikliklerinin bütünüyle ele alınacağı belirtilmektedir. İlgi (a) yazı konusu, ilgi (b) yazı konusu içindedir. Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Kanunu ile ilgili gerekli hazırlık ve çalışmalarını tamamlayarak gerekirse bir olağanüstü Genel Kurul toplayıp sorunları genel kurulda tartişıp, genel kurul görüşü halinde sunmayı düşünmektedir.

Durumu bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

ADALET BAKANLIğI
ANKARA

28 Şubat 1991

İLGI : 15.2.1991 günlü 5-2-114-1989/211 sayılı yazınız.

Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazı maddelerinin yeniden düzenlenmesine ilişkin ilgideki yazınız ve eki taslak Birliğimizce büyük bir dikkat ve titizlikle incelenmiştir.

Konu ile ilgili olmak üzere yazınızdan önce Türkiye'deki bütün Baro'lara ilişikte örneği sunulan 12.2.1991 tarih ve 188/4 sayılı genelgemiz gönderilmişti. Anılan genelgede belirtildiği gibi, Türkiye Barolar Birliği konuyu 11-12 Mayıs 1991 tarihinde Mersin'de yapılacak Genel Kurul'da etraflıca görüşüp yasanın tümü üzerindeki düşüncelerini somutlaştıracaktır.

Buna rağmen Bakanlığınızın hangi somut ihtiyaç gereği anılan taslağı hazırladığını bilemiyoruz ve Türkiye Barolar Birliği temel yasası ile ilgili olan çalışmaya, Bakanlıkça yapılan çağrıya kayıtsız kalmayı düşünmediği için toplantıya katılmak üzere Avukat Atıla SAV, Avukat Rahmi MAğAT, Avukat Hüseyin Avni FERAH ve Avukat Semih GÜNER'i bu konudaki görüşlerini iletmek ve çalışmalarına katılmak üzere görevlendirmiştir.

Durumu bilgilerinize saygılarımla sunarım.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

EKI : 12.2.1991 tarihli Genelge

GENELGE NO : 188/4

Son iki ay içinde Adalet Bakanı, çeşitli vesilelerle Avukatlık Kanununda değişiklik çalışmaları yapıldığını belirtmektedir.

1990 yılı Aralık ayında Birliğimizi ziyaretinde Adalet Bakanı Sayın Sungurlu'ya bu konu hatırlatılmış ve sağlıklı bir değişikliğin Baroların ve Türkiye Barolar Birliğinin görüşleri doğrultusunda yapılabileceği belirtilerek bunun dışındaki çalışma ve girişimlerde yer almayacağımız vurgulanmıştır. Bu görüşmede, Türkiye Barolar Birliği'nin 1991 yılı Mayıs ayı içinde Mersin'de yapılacak Genel Kurulunda Avukatlık Yasası değişikliğinin de gündeme alınacağı, bu tarihe kadar herhangi bir değişiklik girişiminde bulunulmamasının uygun olacağı da belirtilmiştir.

12.1.1991 tarihinde Ankara'da toplanan Baro Başkanları ile konunun Mersin Genel Kurulu Gündemine alınması hususunda görüş birliğine varılmıştır. Türkiye Barolar Birliği bünyesinde Av. Atila SAV, Av. Teoman EVREN, Av. Fehmi ÖZÇELİK, Av. Rahmi MAĞAT, Av. Turan ASLAN, Av. Erzan ERZURUMLUOĞLU, Av. Semih GÜNER, Av. Ayhan EROL, Av. Şenal SARIHAN, Av. Ahmet İYİMAYA, Av. Ejder YILMAZ, Türkiye Barolar Birliğinden Başkan Av. Önder SAV ve Genel Sekreter Av. Hüseyin Avni FERAH'dan oluşan bir komisyon, çalışmalarını hızlandırmıştır.

Daha önce Avukatlık Yasası ile ilgili olmak üzere Ankara, Antalya, Balıkesir, Bursa, Erzurum, Hatay, İstanbul, İzmir, Kastamonu, Manisa, Kahramanmaraş, Mersin, Muğla, Samsun, Sivas ve Van Baroları görüş bildirmişti. Avukatlık Yasası değişikliği ile ilgili Baronuz görüşünün, (daha önce görüş bildirmiş olanların ek görüşlerinin) 15 Mart 1991 tarihine kadar Birliğimize bildirilmesini rica ederim.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

İLGİ : 15.2.1991 tarih ve 5-2-114-1989/211 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde 1136 sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelerin Yeniden Düzenlenmesine Dair Tasarı gönderilmiş ve Birliğimizce görevlendirilen temsilcilerle Bakanlık temsilcileri birlikte çalışmalar yapmıştır.

Ortak çalışmada anılan taslağın «Avukatlığın adi şirket şeklinde yürütülmesi»ne ilişkin 44. madde dışındaki maddelerde gerekli değişiklik ve düzenlemeler yapılarak görüş birliği sağlanmıştır.

Avukatlığın ve Baroların gündemine yeni getirilen «Şirketleşme» konusunun başta isim olmak üzere mesleğin özelliği ile bağdaşıp bağdaşmayacağı, seçilen şirket türüne uygulanacak hukukun yaratacağı sakıncalar konusunda haklı ve ciddi endişe ve tereddütler ileri sürülmektedir.

Bakanlıkça şirketleşme konusunda acil gereksinim görülüyor ve derhal bir düzenleme yapılması düşünülüyorsa Birliğimiz aşağıdaki hususların gözden uzak tutulmasının ileride doğacak sakıncaları çoğaltacağı görüşündedir :

1 — «Adi Şirket» deyimini yerine «Tüzel kişiliği olmayan şirket» deyimini kullanılabilir.

2 — Ortakların öz veya soy isimlerinden oluşan «Ad kullanma» ve ortakların da isimleri yazılarak şirket adına «Vekalet Düzenleme» esasları düşünülebilir.

3 — Şirket sözleşmesinin üst-hukuk kurallarına, avukatlık mesleğinin gereklerine uygunluğunun sağlanması bakımından «Baro şirket siciline tescil» esası üzerinde durulabilir. Ayrıca ortaklıktan ayrılma, çıkarma, yeni ortak olma durumlarının Baroya bildirilmesi zorunluğu getirilebilir.

4 — Avukatlık şirketinin kuruluşu, faaliyetleri, iç ve dış ilişkileri, tasfiyesi ve diğer hususlar Türkiye Barolar Birliği'nce hazırlanacak yönetmelikle düzenlenebilir.

5 — Avukatlık Şirketi hakkında 44. madde hükümleri dışında sırası ile Avukatlık Kanununun diğer hükümlerinin Avukatlık Şirketi Yönetmeliğinin, Şirket sözleşmesinin ve Borçlar Kanununun uygulanması düşünülebilir.

Durum bilgilerinize saygı ile sunulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

V — BARO BAŞKANLARIMIZ VE BARO YÖNETİCİLERİ ALEYHİNE AÇILAN DAVALAR :

Geride bıraktığımız dönemde İstanbul Barosu Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyelerinin görevlerine son verilip yerlerine yenilerinin seçilmesini sağlamak amacı ile İstanbul 2. Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açılmıştır. Bu dava ile ilgili açıklamalar aşağıda sunulacaktır.

Denizli Barosu Başkanı Avukat İSMET KAYHAN ve Balıkesir Barosu Başkanı Avukat TURGUT İNAL aleyhlerine «Adliyenin manevi şahsiyetini tahkir» suçunu işledikleri gerekçesi ile Ağır Ceza Mahkemelerinde davalar açılmıştır.

Avukat İsmet Kayhan hakkındaki davada, 1136 sayılı Yasanın 59. maddesindeki prosedür tamamlanmadığı için yargılamanın CMUK.nun 253/4. maddesine göre GEÇİCİ OLARAK DURDURULMASINA, Avukat Turgut İNAL'ın ise BERAATİNE karar verilmiştir.

- **ADALET BAKANLIĞI'NIN İSTANBUL BARO BAŞKANININ VE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN GÖREVLERİNE SON VERİLMESİ AMACI İLE DAVA AÇILMASINI İSTEMESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMA**

BASIN AÇIKLAMASI

21.2.1990

Adalet Bakanlığı; İstanbul Barosu'nun Başkanı'nın ve Yönetim Kurulu Üyelerinin görevlerine son verilmesini ve yerlerine yenilerinin seçilmesini sağlamak amacıyla İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açılmasını İstanbul C. Başsavcılığından istemiş bulunmaktadır.

Çekişme ve tartışma, İstanbul Barosu'nun bir mensubu hakkında «ruhsatnamesinin iptaline ve levhadan silinmesine mahal olmadığına» dair verdiği karardan kaynaklanmaktadır.

Adalet Bakanlığı, İstanbul Barosu'nun bu kararı üzerine ilgili Avukatın ruhsatnamesinin iptaline ve kaydının levhadan silinmesine karar verilmesini C. Başsavcılığı aracılığıyla istemiş. Baro da Bakanlık görüşüne uyup eski kararını kaldırıp avukatın kaydını silmiş, ruhsatnamesini iptal etmiştir.

Daha sonra ilgili Avukatın başvurusu üzerine İstanbul Barosu, 14.11.1989 tarihinde Avukatın kaydının silinmesi kararını geri almıştır. Yani idare, kendisinin hukuka aykırı kararını kaldırmıştır.

Burada önemli olan husus, Adalet Bakanlığı'nın yasal yetkisini aşmış olmadığı, hukuken hatalı bir işlem yapıp yapmadığıdır. Bir Avukat hakkındaki kayıt silme işleminin geri alınması Baro levhasına yeniden kayıt ve kabul niteliğinde değildir; dolayısı ile Adalet Bakanlığı'nın onayına tâbi değildir. Bakanlık, vesayet makamı olarak hem biçimsel hem de hukuksal yetki tecavüzünde bulunmuştur. Yapılması gereken, konuyu idari yargının çözümüne bırakmaktır. Bakanlık, olmayan idari yetkisini yargı yerine geçerek kullanmıştır.

Adalet Bakanlığı'nın bu hukuka aykırı kararı, 20 yıldan bu yana VESAYET ve BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI konularında bir arpa boyu yol alınmadığının ibret verici bir örneğidir.

Ülkemizde Baroların bağımsızlığı kâğıtlarda yazılı kalmış, hayatiyet kazanamamıştır. Verdiği kararların büyük bir kısmı, Adalet Bakanlığı'nın onayına tâbi Baroların bağımsızlığından söz edilemez. Hiçbir çağdaş uygar demokratik devlette «VESAYET ALTINDA BARO» anlayışı kalmamıştır.

Bağımsızlık her çeşit etki, baskı yönlendirme ve kuşkudan arınmış bir şekilde özerk çalışmayı amaçlar. Adalet Bakanlığı'nın son davranışı, Baroların özerk ve hukuka uygun çalışmalarına gölge düşürmüştür.

Adalet Bakanlığı'nın vesayetinin kaldırılması gerekliliği tartışılırken bir de vesayet yetkisinin hukuka aykırı şekilde kullanılmış olması, «BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI» ilkesini tamir kabul etmez şekilde zedelemiştir. Baroların bağımsız olmadığı bir ülkede savunma hakkının özgürce ve hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde kullanıldığından ve dolayısıyla YARGI BAĞIMSIZLIĞINDAN söz edilemez.

Türkiye Barolar Birliği, yukarıda açıklanan görüşleri doğrultusunda İstanbul Barosu Başkanı'na ilişikteki yazıyı göndermiştir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

Sayın Av. Turgut KAZAN
Baro Başkanı
İSTANBUL

Adalet Bakanlığı'nın İstanbul Barosu'nun ve Başkanının ve Yönetim Kurulu Üyelerinin görevlerine son verilmesini ve yerlerine yenilerinin seçilmesini sağlamak amacıyla Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açılması isteğini, İstanbul C. Başsavcılığı'na bildirdiğini öğrenmiş bulunuyorum.

Bu kararlar, çağdaş, uygar demokratik devletlerde kaldırılmış olan «VESAYET ALTINDA BARO» anlayışının çirkin bir örneği sergilenmektedir. 12 Eylül döneminin Avukatlık Yasasına getirdiği antidemokratik kanun maddesinin Türkiye'nin en büyük Barosu'na kanuna aykırı şekilde uygulanmak istendiğini dehşet ve üzüntü içinde gözlüyorum.

Toplumda, saygın birer demokratik BASKI GRUBU olan Barolar karşı başlatılan bu tür gözdağı ve sindirme gayretlerine, Baroların teslim olmayacağı inancı ile uğraş ve çalışmalarınızda başarılar diliyor, saygılar sunuyorum.

● **TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT ÖNDER SAV'IN GAZETECİLER CEMİYETİ'NDEKİ BASIN TOPLANTISINDA YAPTIĞI AÇIKLAMALAR**

25.7.1990

Türk basınının değerli temsilcileri, sayın konuklar, hepinize hoşgeldiniz diyor, saygılarımla selamlıyorum.

Gazeteciler Cemiyeti'nin çatısı altında Türkiye Barolar Birliği Başkanı olarak yaptığım bu ilk basın toplantısının basına SANSÜRÜN kaldırılışının 82. yıldönümünün ertesi gününde olması, ilginç bir rastlantı. Bu vesile ile bize bu salonu veren ve koyduğu «BA-

SIN ÖZGÜRLÜĞÜ ÖDÜLÜ» ile Türkiye Barolar Birliği'ni onurlandıran Gazeteciler Cemiyeti Yöneticilerine teşekkür ediyorum.

Değerli Gazeteci Çetin Emeç'i ve yitirdiğimiz diğer basın mensuplarını rahmetle anıyorum, Çetin Emeç'in katillerinin halâ bulunamamasını atfedilmez bir adalet zaafı olarak gördüğümü belirtmek istiyorum ve Çetin Emeç'in son yazısında değindiği, «Örülen melanet ilmekleri dokuyan ellerin yanına kâr kaldı.» diye hayıflıyorum.

Bu yıl bize verilmesi uygun görülen ödülü, buruk bir sevinçle aldığımızı itiraf etmek isterim. Çünkü halâ ülkemizde, düşüncüyü açıklamak cezalandırılıyor, çünkü halâ düşüncelerinden, yazılarından ötürü cezaevlerinde çile dolduran gazeteciler var ve Türkiye, basınına yüzlerce yıl cezalar veren ülke olmanın ayıbını yaşıyor, matbaalar kapatılması dönemini yaşıyor ve KHK. ile basının haber vermesi, yorum yapması engelleniyor ve anayasa ile yasaklanmış SANSÜR hortluyor. İnsan hak ve özgürlükleri çiğneniyor, demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleri zedeleniyor. Toplumumuz, demokratik tepkisini koyamıyor, Üniversiteler etkisizleşmiş ve suskun, yargı organları çekingen, aydınlar sinmiş, TBMM. kendi güven oyuyla göreve getirdiği hükümeti denetleyemez duruma sokulmuştur.

Yönetim, sadece yasama faaliyetlerine elatmakla kalmamış, yargıyı da kendi bünyesi içinde eritme ve yargıcın bağımsızlığını kaldırma girişimleri, yargı, adalet ve demokrasi için tehlikeli boyutlara varmıştır.

Anayasal bir kuruluş olan ve başında Adalet Bakanı, içinde müsteşarın bulunduğu Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, yargı bağımsızlığına gölge düşürmüştür. Yönetimin gözetim ve denetimi altında gerçek bir yargı bağımsızlığından söz edilemez. Böyle durumlarda hukukun üstünlüğünü savunan gerçek hukukçulara ciddi ve kaçınılmaz görevler düşmektedir. Hukukçu, görevini yapmıyorsa, yapmaktan bilinçli şekilde kaçınıyorsa o zaman hukukun emrinde değildir, HUKUKUN DIŞINDAKİ GÜÇLERİN emrindedir.

Bir zamanlar bir Yargıtay Başkanı vardı; gericî, yurt için tehlikeli şeriat gidişi karşısında aydın ve doğruyu gören vatandaşların dikkatini çekmeyi görev bilen ve Atatürk'ün Bursa nutkunu hatırlatan, gerçek hukukçuluk görevini Yargıtay kürsüsünden çekinmeden yapan büyük insan İMRAN ÖKTEM vardı. 24 yıl önce bu büyük hukukçu, «Baroların tam istiklâlini sağlayacak, onları

idarenin vesayetinden kurtaracak, avukatları, mahkemelerin tam bir yardımcısı haline getirecek Avukatlık Kanunu beklemekteyiz.» diyordu.

24 yıl sonra bugün aynı koltukta, bir başka başkan var: İsmet Ocakçıoğlu. Neden, niçin, nasıl bilinmez, barolarla Yargıtay'ın bağlarını koparmaya, bilinçli ve kasıtlı şekilde çaba sarfediyor, kurulmuş güzel ve anlamlı gelenekleri yıkmak istiyor ve bizden Türkiye Barolar Birliği Başkanından, 6 Eylül 1990 tarihinde yapılacak konuşma metnini, 30 Mayıs 1990 tarihinde istiyor, gizli sansür ve denetleme heveslerini, talimat verircesine kurnazca uygulamak istiyor ve bilmiyor ki biz avukatlar, «Görevimizi yaparken kimseye, ne müvekkile, ne hâkime hele NE İKTİDARA TÂBİYİZ. Bizim aşağımızda kişilerin varlığı iddiasında değiliz. Fakat hiçbir HİYERARŞİK ÜST DE TANIMIYORUZ. En kıdemsizin en kıdemliden veya isim yapmış olandan farkı yoktur. Avukatlar esir kullanmadılar, FAKAT EFENDİLERİ DE OLMADI.»

Bağımsızlık, bizim karakterimizdir. Devletin temeli, adalet, adaletin temeli ise savunmadır. Savunmasız yargı, çirkinleşir, adalet de güçsüzleşir. Türk Baroları ve Avukatları, Yargıtay Başkanı'nun Baroları denetlemek için uzanan bileklerini kısıkvrak yakalamıştır; gerçek dışı bilgiler verdiğini kamuoyuna hiç çekinmeden açıklamıştır. Yüce Yargıtay koltuğunda Recai Seçkin'lerden, İmran Öktem'lerden sonra bugün maalesef yerleşmiş hukuk kurallarını yok sayan, yargı bağımsızlığı ve Baroların bağımsızlığı ilkelerini zedelemekte olan bir başkan oturuyor. Elbette tarihi, köklü Yargıtay, bilinçli ve gerçek hukukçu üyelerinin bilinci ve direnci ile BU KRİZİ ATLATACAKTIR, «Sav-Savunma-Yargı» bütünlüğü ve güzelliği tekrar yaşanacaktır.

Türkiye'deki bütün Barolar, ciddi birer BASKI GRUBU olmanın bilinci içinde, bu dönemde hukukun, adaletin, yargının, savunmanın, demokratik hukuk devletinin sorunlarını daha iyi ve güzel anlatmak için, AYIPLARLA yürümek için 6 Eylül'de Yargıtay'dan ayrı bir toplantı yapacaklardır. Bu toplantının SÖZ KURSÜSÜ, Yargıtay Başkanı dahil bütün yüksek yargı kuruluşlarının Başkanlarına, SALONU DA, tüm değerli yargı mensuplarına açık olacaktır.

Yargıtay yönetiminin Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşma metnini önceden görmek ve denetlemek hevesi yanında, Barolar üzerinde Adalet Bakanlığı'nın da VESAYETİ, BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI'na müdahalesi bütün şiddetiyle sürmektedir. Bu-

nun en somut örneği, İstanbul Barosu'na uygulanan işlemde görülmüştür.

İstanbul Barosu'nun bir mensubu hakkında, «Ruhsatnamenin iptaline ve levhadan silinmesine mahal olmadığına» dair verdiği karar nedeniyle Adalet Bakanlığı, İstanbul Barosu Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerinin görevlerine son verilmesi ve yerlerine yenilerinin seçilmesini sağlamak amacıyla İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açılmasını İstanbul C. Başsavcılığı'ndan istemiş ve dava da açılmıştır.

Burada önemli olan husus, Adalet Bakanlığı'nın yasal yetkisini aşmış ve aşmadığı, hukuken hatalı bir işlem yapıp yapmadığıdır. Bir Avukat hakkındaki kayıt silme işleminin geri alınması, Baro levhasına yeniden kayıt ve kabul niteliğinde değildir, dolayısı ile Adalet Bakanlığı'nın onayına da tâbi değildir. Bakanlık, vesayet makamı olarak hem biçimsel, hem de hukuksal YETKİ TECAVÜZÜNDE bulunmuştur. Yapılması gereken, konuyu idari yargının çözümüne bırakmaktır.

Adalet Bakanlığı'nın VESAYETİ'nin kaldırılması gerekliliği tartışılırken bir de vesayet yetkisinin hukuka aykırı şekilde kullanılmış olması, «Baroların BAĞIMSIZLIğI» ilkesini tamir kabul etmez şekilde zedelemiştir.

Bu tür davalar, bizi yıldırılmaz, Türkiye'nin en köklü ve eski BARO'sunu sarsmaz. Türkiye Barolar Birliği olarak İstanbul Barosu'nun haklı mücadelesinin yanında olacağız. Barolara, kutsal savunma hakkına karşı müdahaleler, hangi kuruluş ve kişiden gelirse gelsin, nereden gelirse gelsin en şiddetli ve kararlı biçimde mücadele edeceğiz. Baroların TAM BAĞIMSIZLIğINA giden yolda, savunma mesleğinin toplumdaki saygın yerini alması, mesleğin ve meslek kuruluşlarının her türlü etki ve baskıdan uzak ve sağlıklı gelişmeleri için çıkacak tüm engelleri aşmaya kararlıyız.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

VI — BARO BAŞKANLARINA YAPILAN SİLAHLI SALDIRILAR

● SİİRT BAROSU BAŞKANINA YAPILAN SİLAHLI SALDIRIYA İLİŞKİN BASIN BÜLTENİ

BASIN BÜLTENİ

28.2.1990

Siirt Barosu Başkanı değerli meslekdaşımız Avukat Zeki Ekmen dün, alçakça kurşunlandı.

Avukat Zeki Ekmen, kendisine evinin önünde kurulan ölüm tuzağından kıl payı ve şans eseri kurtuldu.

Seçilen kurban sıradan bir insan değildir. Yörede sevilen sayılan, saygın bir meslek kuruluşu olan Siirt Barosu Başkanlığı'nı yapmakta olan Avukat Zeki Ekmen'dir.

Cani saldırgan ya da saldırganlar, kim olursa olsun, saldırı nereden gelirse gelsin kurşunlar, Barolara, savunma mesleğine, savunma hakkına, düşünce özgürlüğüne sıkılmıştır. Değerli Başkanımızın, demokrasiyi ve rejimi kundaklamak ve yöredeki olağanüstü hali devam ettirmek, insan hak ve özgürlüklerini baskı altında tutmak isteyenlerce kurşunlanmış olmasından büyük endişe duymaktayız.

Tek tesellimiz, değerli başkanımızın menfur saldırıdan hayati tehlike yaratıcı yara almadan kurtulmuş olmasıdır. Bu husus, yöredeki inceleme ve araştırmaları, olayın aydınlatılması için gerekli çabaları gevşetmemelidir. Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin Siirt ve Batman'ın adli ve idari yetkililerini göreve çağırıyor, saldırganların biran önce bulunmasını istiyoruz.

Konu, kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

● **BALIKESİR BAROSU BAŞKANI AVUKAT TURGUT İNAL'A
YAPILAN SİLAHLI SALDIRIYA İLİŞKİN AÇIKLAMA**

25.8.1990

Balıkesir Barosu Başkanı Avukat Turgut İNAL dün sinsice ve alçakça kurşunlandı. Başkan Turgut İNAL, görevi başında iken, Başkanlık makamında kendisine kurulmak istenen ölüm tuzağın-
dan soğukkanlılığı ve dikkati sayesinde şans eseri kurtuldu. Te-
sellimiz, değerli Başkanın acımasız ve menfur saldırıdan hayati
tehlike yaratıcı yara almadan kurtulmuş olmasıdır.

Sadece Balıkesir'de ve meslek camiasında değil, tüm ülkede
bilinen tanınan ve sevilen Turgut İNAL'ın düşüncelerinin ve kişi-
liğinin hedef alınmasından kuşku ve endişe duymaktayız.

Cani saldırgan, kim olursa olsun, hangi düşünce ve saikle ha-
reket ederse etsin sıktığı kurşunlar, Barolara, tüm Avukatlara ve
savunma mesleğine sıkılmıştır. Ülkemizin fevkalâde nazik günler
yaşadığı, iç ve dış politikada yoğun sıkıntıların olduğu bir dönem-
de saldırı, kim vurduya gitmemeli, «Adli Zabıta Olayı» şeklinde
geçştirilmemelidir. Balıkesir'in adli ve idari yetkililerini göreve
çağırıyor, saldırganın ve saldırı nedeninin bir an önce ortaya çı-
kartılmasını istiyor, değerli Başkanımıza, meslekdaşımız olan
eşine ve Balıkesir Barosu mensuplarına geçmiş olsun diyoruz.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

Avukat Turgut İNAL
Baro Başkanı
BALIKESİR

28 Ağustos 1990

24.8.1990 günü yapılan silahlı saldırı sonucu yaralanmanız he-
pimizi çok sarstı, üzdü. Balıkesir Barosu'ndan aldığım 28.8.1990
tarihli yazı ve açıklama beni kısmen ferahlattı; kiralık katilin ya-
kalanıp adalete teslim edilmesine sevindim.

Size yapılmış olan saldırıdan hayati tehlike yaratıcı yara al-
madan kurtulmuş olmanız, olayın ciddiyetini ve vehametini öte-
lemez. Olay, meslekdaşlarımızın ne kadar güç koşullarda hizmet

ürettiklerini, canlarının bile tehlikeye düştüğünü kamuoyuna sergilemiştir.

Olaya basit bir vekil-müvekkil ilişkisi olarak bakılması yanlıştır. Saldırı savunma mesleğinedir, avukatlaradır, tüm meslekdaşlarımızdır.

Sağlığınıza kavuşmanızla teselli buluyorum. Geçmiş olsun dileklerimizle sevgiler, saygılar sunuyorum.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BARO BAŞKANLIĞI
BALIKESİR

28 Ağustos 1990

28.8.1990 tarihli yazınızdan değerli Başkanımız Avukat Turgut İnal'a saldıran kiralık katilin yakalandığını memnuniyetle öğrendim.

Olay, meslek camiamızda üzüntü ile karşılanmış Baro Başkanı dahi olsa mensuplarımızın ne kadar güç koşullarda ve savunmasız, özverili görev yaptıklarını kamuoyuna yansıtmıştır. Başkan Turgut İnal'ın saldırıdan tehlikeyi atlatarak kurtulması tesellimizdir.

Balıkesir Barosu mensubu meslekdaşlarımıza ve hepimize geçmiş olsun diyorum, başarı ve sağlık dileklerimizle saygılar sunuyorum.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

VII — KURULUŞ YILDÖNÜMLERİ, AVUKATLAR GÜNÜ VE ADLİ TATİL İÇİN YAPILAN AÇIKLAMALAR

1 — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ 20 YAŞINDA

GENELGE NO : 1155/35

24.8.1989

Baro Başkanlığı
.....

Birliğimizin 20. Kuruluş Yıldönümü nedeniyle yayınlanan Basın Bülteni ilişikte bilgilerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BASIN BÜLTENİ

9.8.1989

Türkiye Barolar Birliği 20 yaşını doldurdu. Birliğimizin kuruluşunun 20. yılında, Türkiye'de hukuk, adalet, yargı, meslek ve meslek kuruluşlarının sorunları ne konumdadır değerlendirmesini yaptığımızda hiç de iyimser olamıyoruz.

20 yıldan bu yana «BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI» konusunda bir arpa boyu yol alınmadığı gibi aksine gerileme ortamına girilmiştir. Uygur, çağdaş ve demokratik ülkelerde «BASKI GRUBU» olarak önemli, etkili ve yön gösterici işlev yürüten baroların yanında barolarımız, halâ Adalet Bakanlığı'nın vesayetinden kurtulamamıştır.

Ülkemizde Baroların bağımsızlığı, kâğıtlarda yazılıdır. Verdiği kararların büyük bir kısmı Adalet Bakanlığı'nın onayına tâbi, Adalet Bakanlığı'nın isteği uyarınca C. Savcılığının açacağı dava üzerine sorumlu organların görevlerine son verilebilecek olan, seçilmiş organların geçici olarak valilerce görevden uzaklaştırılmasına

olanak tanıyan, organlarının görevlerini kanun hükümlerine uygun olarak yapıp yapmadıklarının Adalet Bakanlığı Müfettişlerince denetlendiği barolarımızın bağımsız olduğu söylenemez.

Türkiye Barolar Birliği, yasa ile alabildiğine daraltılan «BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI» kavramını yaşatmaya, ayakta tutmaya, hak arama özgürlüğüne ve KUTSAL SAVUNMA HAKKI'na karşı kimden gelirse gelsin, nereden gelirse gelsin her türlü müdahalenin karşısında olmaya kararlıdır. Baroların tam bağımsızlığına giden yolda, savunma mesleğinin toplumdaki saygın yerini alması ve mesleği her türlü etkiden uzak ve sağlıklı biçimde yürütülmesi için çıkacak engelleri aşmak hedef ve amacımızdır.

Bağımsızlık, her çeşit etki, baskı, yönlendirme ve kuşkudan arınmış bir şekilde özerk bir çalışmayı amaçlar. Bu anlamda baroların bağımsız olmadığı bir ülkede, yargının bağımsızlığından, savunma hakkının özgürce ve hiçbir şüpheye yer veremeyecek biçimde kullanılmasından bahsedilemez.

Türkiye Barolar Birliği'nin 20. yılında, ülkemizin ve toplumuzun gündemi, mesleğimizi, baroları ve Türkiye Barolar Birliği'ni çok yakından ilgilendiren hukuksal konu ve sorunlarla yüküdüdür.

Gündemin başında, Türk toplumuna yaraşır, çağdaş, insan hak ve özgürlüklerine saygılı, demokratik kurumlaşmaya açık, işkenceyi ve ölüm cezasını yasaklayan, örgütlenme özgürlüğünü benimseyen, düşünce suçunu kaldıran, yüzünü ileriye döndürmüş bir anayasayı gerçekleştirmek vardır. Türk toplumu, «ANCAKLAR'la kısıtlı ve yüklü bir anayasaya değil çağdaş hak ve özgürlüklerle dolu bir anayasaya layıktır. Türkiye Barolar Birliği, anayasada yazılı «HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ» ilkesinin ve laik, demokratik hukuk devleti ilkesinin ancak böyle gerçekleşeceğine inanmaktadır.

Gündemde, toplumun barış ve huzuru için, geçmişteki yaraları sarmak açısından artık kaçınılmaz hale gelmiş olan «Geniş kapsamlı bir genel af» çıkarılması da vardır. Birliğimiz, geciken affın, yaraları saramayacağından, istenen amaca ulaşamayacağından ciddi şekilde endişe etmektedir.

Gündemdeki bir diğer önemli sorun, «CUMHURBAŞKANLIĞI» seçimidir. Bu sorun, parlamenter demokrasi ilkesi gölgelenmeden ve zedelenmeden «Toplumun ortak ve benimsenen DEVLET BAŞKANI» niteliğinde olacak bir arayış, çabuklaştırılarak çözüm-

lenmelidir. Sorunun kişisel çekişme ve kördüğüm haline getirilmeden çözümlenmesinde sayısız yararlar vardır.

Türkiye Barolar Birliği, günler geçtikçe insanlık dramı boyutları daha da büyüyen Bulgaristan'dan zorunlu göç eden soydaşlarımızın sorunları konusunda, inandırıcı, geçerli ve kalıcı bir «DEVLET POLİTİKASI» oluşturulmasının bir an önce gerçekleştirilmesini zorunlu ve kaçınılmaz görmektedir.

Türkiye Barolar Birliği'nin gelecek yıldönümlerinin sayılan sorunların çözümlenmiş olduğu bir ortamda kutlanmasını yürekten diliyorum.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

2 — AVUKATLAR GÜNÜ KUTLANDI BASIN BÜLTENİ

5.4.1990

Bugün, «Avukatlar Günü» birçok Baromuz ve meslekdaşımız tarafından kutlanıyor.

«Sav-Savunma-Yargı», demokratik hukuk devletinde ve sağlıklı yargılamada birbirinden ayrılmaz üç unsurdur. Devletin temeli olan «Adalet»in gerçekleşmesinde «SAVUNMA»nın payı, azımsanmayacak ölçüdedir. Bu nedenle savunma görevi üstlenen avukatların görevlerini bağımsız, her türlü baskı ve etkiden uzak, özgürce yapmalarının yargı bağımsızlığının gerçekleşmesinde büyük katkıları vardır.

İç barış ve huzura, demokrasiye, hukuka ve yargıya daha çok sarılmamız gereken bugünlerde yargı kuruluşlarına, barolarımıza ve avukatlara çok görevler düşmektedir.

İnsanın temel haklarının başında gelen savunma hakkı, sağlıklı bir demokraside, güçlü adalet mekanizmasında ve bağımsız yargılamada daha da güçlenir, güzelleşir. Yargıyı ve adaleti, güçlendiren ve güzelleştiren, etkili kılan unsurların başında avukatlar gelmektedir. Savunmasız, adalet gerçekleşemez, yargı da bağımsızlığından çok şey kaybeder.

Avukatların meslek kuruluşu olan Baroların suskun, tutuk ve bağımlı olduğu ülkelerde yargı etkin, güçlü ve bağımsız değildir.

Baroların bağımsızlığından ürkmemek, aksine bağımlı olmalarını yermek gerekir. Hak arama özgürlüğü, **BAROLARIN TAM BAĞIMSIZLIĞI** ile gerçekleşir.

Bağımsızlık her çeşit etki, baskı, yönlendirme ve kuşkudan arınmış şekilde özerk bir çalışmayı amaçlar. Bu anlamda Baroların bağımsız olmadığı bir ülkede, savunma hakkının özgürce, onurlu ve hiçbir şüpheye yer vermeyecek biçimde kullanılmasından ve dolayısıyla **YARGININ BAĞIMSIZLIĞI**'ndan sözedilemez.

Gelecekte 5 Nisan Avukatlar Günü'nün Adaletin daha etkin ve güçlü, demokrasimizin daha sağlıklı işlediği, yargının ve Barolarımızın tam bağımsız olduğu ortamda kutlanmasını diliyorum.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

3 — ADLİ TATİLİN BAŞLAMASINA İLİŞKİN BASIN BÜLTENİ

BASIN BÜLTENİ
19.7.1990

20 Temmuz 1990 günü, adli tatil başlıyor. Adli Tatil, hukukumuz, yargımız, mahkemelerimiz, yargıç savcı ve avukatlarımız yönünden önemli bir uygulamadır. Geride bırakmaya hazırlandığımız adli yıl, demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleri, hukukumuz, adalet ve yargımız açısından çok sorunlu ve sıkıntılı geçmiştir.

Hukukun üstünlüğü ilkesinin temel unsur ve göstergelerinden «Kuvvetler Ayrılığı» ve «Yargı Bağımsızlığı» yolunda geri adımlar atılmıştır. Kanun Hükmünde Kararnamelerle «Yasamanın Devredilmezliği» kuralı zedelenmiş, TBMM, kendi güven oyuyla görevlendirdiği hükümeti denetleyemez duruma sokulmuştur.

3479 sayılı Yetki Yasasının Anayasa Mahkemesince iptal edilmesiyle buna göre çıkarılmış birçok KHK.lerin akibeti tartışılır hale gelmiştir. KHK.ler tartışması ve karmaşası, Anayasa saygısını sarsmıştır. 424 sayılı KHK. topluma, Türk insanına yeni dertler yeni sıkıntılar getirmiştir. SÜRGÜN-kurumlaşmış, **BASINA SAN-SÜR**, anayasa ile yasaklanmış olmasına rağmen hayatıyet kazanmış, matbaaların kapatılması gündeme gelmiş, olağanüstü hal ilan edildiği bölge dışında bütün yurttta uygulama alanı yaratılmıştır.

424 sayılı KHK.le ilgili olarak Anayasa Mahkemesine gidilebileceği, tarafımızdan 10 Mayıs 1990 günü yapılan Danıştay konuşmasında açıkça belirtilmişti. Bugün konuyu, Anayasa Mahkemesi'nin ESAS'tan inceleme kararını almasını hukuk devleti ve hukukün üstünlüğü ilkelerinin uygulanması açısından yerinde ve anlamlı bulmaktayız.

Bir yandan KHK.lerle yasamaya sık-sık müdahale edilirken diğer yandan YARGI BAĞIMSIZLIĞI da zedelenmiştir. «Anayasal bir kurum»dur bahanesine sığınarak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun yapısı, oluşumu ve işleyişi ile ilgili hiçbir rahatsızlık ve değişiklik kıpırtısı ve gayreti gösterilmemiştir. Yargı bağımsızlığı ve Hâkim güvencesi ile içiçe olan bu Kurul'un siyasal iktidarın güdümünde kalması, Adalet Bakanlığı'nın kontrolünde tutulması için azami titizlik ve özen gösterilmiştir.

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun atamalarının söylentileri ve yargı çevrelerindeki tartışmaları halâ sürmektedir. Önemli bazı atamalarda, liyakatten çok yürütmeye yakın olma ölçüsünün ön planda tutulduğu yakınmaları yaygındır. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na aradan Cumhurbaşkanı ataması kaldırılarak DOĞRUDAN Yargıtay ve Danıştay Genel Kurullarınca üyeler seçilmedikçe, Kuruldan Adalet Bakanı ve Müsteşarı çıkarılmadıkça Türkiye'de yargının bağımsızlığından ve yargıç güvencesinden söz etmek zok olacaktır.

Türk insanı, 1990 yılında, eskiden daha yoğun şekilde davaların uzamasından, adaletin gecikmesinden, yargıdaki haksızlıklardan yakınır olmuştur. Yargıçlarımızdan fazla iş arasında bunama, dosyaları yeterli inceleyecek zamanı bulamama, şikâyetleri gelmektedir. Bütün bu engellerin aşarak ADALET'in gerçekleştirilebilmesi ve hukuka uygun kararlar verilebilmesi de güçleşmektedir.

1990 adli yılının görünür sıkıntı ve özelliklerinden birisi de «SAV-SAVUNMA-YARGI» bütünlüğü içindeki SAVUNMA'nın ve savunma mesleğinin örgütleri Baro'ların önüne çıkartılan engellerdir. Görevini yerine getirmede bağımsız olan avukatlar, görevlerinde zorluklar ve engellerle karşılaşmaktadırlar. Baroların bağımsızlığı anlayışından ve Barolardan rahatsızlık duyulmuştur. İstanbul Barosu Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyelerinin görevden alınması ve yerlerine yenilerinin seçilmesi için Adalet Bakanlığı'nın talimatı ile dava açılmış olması, ayrıca Balıkesir ve Denizli Baro Başkanlarının aleyhlerine davalar açılmış olması, Adalet Bakanlığı

ğ'nın vesayeti yanında, mahkemelerin de baskısının varlığını kanıtlamıştır.

6 Eylül tarihinde yapılacak olan Adli Yılıın Açılışı Töreninde Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşma metninin, Yargıtay Başkanlar Kurulunca istenmesi, Yargıtay Yönetiminden hiç beklenmeyen haksız ve talihsiz bir davranış olmuştur. Yürütmenin Barolar'a müdahalesinden yakınılırken Yargıtay yönetiminin sansür hevesi, hukuk adına, yargı bağımsızlığı adına, «Sav-Savunma-Yargı» bütünlüğü adına umut kırıcı olmuştur. Baroların bağımsız olmadığı bir ülkede, yargının ve Yargıtay'ın bağımsız olamayacağı unutulmamalıdır.

Bütün bu sayılan olumsuzluklara karşı Türk Avukatlarının, yargıçların, savcılarının, baroların ve yargının bağımsızlığına yapılan her çeşit müdahaleyi aşacağına, demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleri yolunda ödün vermeden ilerleyeceğine inanıyoruz.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

4 — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ 21 YAŞINDA

KAMUOYUNA AÇIKLAMA

9.8.1990

Türkiye Barolar Birliği, 21 yaşını doldurdu. Geride bıraktığımız yirminci yılı, ülkemiz, insanımız, demokrasimiz, adalet ve yargımız, mesleğimiz ve meslek kuruluşlarımız, sorunlu ve sıkıntılı yaşadı. Ülkemiz ve demokrasimiz, demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleri açısından hiç de iyi sınav vermedi.

Yasama, yürütme ve yargı ERKLERİNİN AYRILIĞI kuralı, kökünden sarsılmıştır. «YASAMANIN DEVREDİLMEZLİĞİ» kuralı zedelenmiş, TBMM kendi güvenoyuyla görevlendirdiği hükümeti denetleyemez duruma gelmiştir. Kanunlardan çok KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME çıkarılmış, hukuk devleti bir yana kanun devleti bile unutulmuş, KHK.ler, hukuk dışı söz ve davranışlarla KEYFİ DEVLET anlayışının varlığı tartışılır olmuştur.

Son zamanlardaki uygulama ve davranışlar ile anayasanın fiilen tadili görünümü yaratılmıştır. Anayasada olmayan yetkilerin kullanılmasıyla parlamenter demokrasi ilkelerinden uzaklaşıp

başkanlık sisteminin fiili uygulamasına, yürütme organı gözyummuştur. Cumhurbaşkanlığı makamı, yasamanın, yürütmenin ve yargının da üstünde bir konuma sokulmuş, demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkeleri iyice sarsılmıştır. Ayrıca insan hak ve özgürlükleri çığnemiş, basın haber vermesi ve yorum yapması engellenmiş, basına sansür getirilmiş, fertlerin haber edinme özgürlüğü zedelenmiş, matbaaların kapatılması dönemi başlatılmıştır.

Bütün bu hukuk dışı işlem ve tutumlara karşı toplumun demokratik TEPKİ KOYMA olanakları yok denecek derecede sınırlanmış, üniversiteler etkisizleşmiş, aydınlar susmuş ve sinmiş, yargı kuruluşları susturulmuştur. Yasal ve fiili engellere karşın Türkiye Barolar Birliği, Barolar, «SAV-SAVUNMA-YARGI» bütünlüğünü ve yargı bağımsızlığını koruma görevini, ödün vermeden büyük bir gayret ve titizlikle yürütmeğe devam etmişler, «VESAYET ALTINDA BARO» anlayışını reddetmişler, «BASKI GRUBU» olma işlevlerini, etkili bir şekilde yapmışlardır.

Balıkesir ve Denizli Baro Başkanlarının aleyhlerine davalar açılması, İstanbul Barosu Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyelerinin görevlerine son verilmesi ve yerlerine yenilerinin seçilmesi için Adalet Bakanlığı'nın talimatı ile dava açılmış olması, «Baroların Bağımsızlığı» ilkesini zedelemiş, fakat Baroları geriletememiştir.

«YARGI BAĞIMSIZLIĞI» kavramı, ya gerçekten iyi anlaşılmamış ya da anlamamazlıktan gelinmiştir. «Anayasal bir Kurumdur» diye sözde bir iyi kalkan bulunmuş, buna sığınılarak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun yapısı, oluşumu ve işleyişi ile ilgili hiçbir rahatsızlık ve değişiklik kıpırtısı ve gayreti gösterilmemiştir. Yargı bağımsızlığı ve Hâkim güvencesi ile içiçe olan bu Kurul'un siyasal iktidarın güdüm ve kontrolünde tutulması için azami titizlik ve özen gösterilmiştir.

Türkiye Barolar Birliği, yılmadan ve usanmadan Cumhurbaşkanının, Danıştay üyelerinin dörtte birini, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyelerini ve Anayasa Mahkemesi üyelerini seçme yetkisinin kaldırılması uğraşını verirken ve demokratik hukuk devleti ilkesine ve yargı bağımsızlığı kurumuna sahip çıkarken ne yazık ki en beklenmeyen davranış Yargıtay yöneticilerinden gelmiştir.

Aylarca önce Türkiye Barolar Birliği Başkanından konuşma metnini isteyip sansür hevesine kapılan Yargıtay Başkanı, emeline ulaşamayınca güzel ve anlamlı bir geleneği çığnemiş, «Sav-Sa-

vunma-Yargı» bütünlüğüne darbe indirmiş, önümüzdeki yargı yılının açılışında, yargıyı ve Yargıtay'ı «SAVUNMASIZ» ve «TEK BAŞINA» bırakmıştır. Bu davranış, belki hukuk dışına çıkanları ve barolardan rahatsız olanları sevindirecektir ama gerçek hukukçuları ve yargı mensuplarını üzecektir.

Türkiye Barolar Birliği ve Barolar, «Baroların Bağımsızlığı» yanında «Yargının Bağımsızlığı» kavgasını vermeğe devam edecektir. Çünkü Yargı Bağımsızlığı, Yargıtay'dan çok, yargıç ve savcılardan çok savunma hakkının ve Türk insanının güvencesidir; demokratik hukuk devletinin en temel unsurudur. SAVUNMASIZ yargı yılı açılışı töreni yapmak isteyen sansür heveslileri, en kısa zamanda, baroların bağımsız olmadığı ülkede, yargının ve yargıtayın da bağımsız olamayacağını öğreneceklerdir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

5 — 5 NİSAN AVUKATLAR GÜNÜ DOLAYISI İLE TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT ÖNDER SAV'IN YAPTIĞI AÇIKLAMA

4.4.1991

AVUKATLAR GÜNÜ KUTLANIYOR

5 Nisan «Avukatlar Günü», bütün yurttta pekçok Baro'muz ve meslekdaşlarımız tarafından açıkoturumlar, konferanslar ve benzeri toplantılar düzenlenerek kutlanıyor.

Adaletin temeli olan savunma mesleğini yürüten avukatlar, onların örgütleri barolarımız, oldukça güç ve sıkıntılı koşullarda görev yapmaktadırlar. Ülkemizde, çağdaş uygar demokratik devletlerdeki gibi «Yargı Bağımsızlığı» yoktur. Yargının bağımsız olmadığı ülkede, onun ayrılmza unsuru olan «SAVUNMANIN» bağımsızlığından söz edilemez.

Yargı bağımsızlığının, özlenen ve istenen düzeyde olmayışı bir yana, Barolarımız, Adalet Bakanlığı'nın vesayeti altındadır, bağımsız değillerdir. Barolarımız, her çeşit etki, baskı ve kuşkudan uzak bir şekilde çalışmamaktadırlar. Böyle olunca da avukatın bağımsızlığı, savunma hakkının insan hak ve onuruna yarasır biçimde ve özgürce kullanılması, kâğıtlarda yazılı kalmaktadır.

Baroların, güçlü, etkin ve bağımsız olduğu bir ülkede, adalet, daha çabuk, sağlıklı, güvenli ve düzenli şekilde gerçekleşir, demokratik hukuk devletinin «Olmazsa olmaz» koşulu, YARGI BAĞIMSIZLIĞI güçlenir, güzelleşir.

Türk avukatları, her türlü anyaasal, yasal, idari ve fiili engelleri aşarak savunma hakkını koruma yolunda yürümeye, yılmadan, adalete, yargıya ve hukukun üstünlüğüne hizmete, Barolarımız da TAM BAĞIMSIZLIĞA kavuşuncaya kadar mücadelelerine devam edeceklerdir.

Gelecek yıllarda «AVUKATLAR GÜNÜNÜ» savunma hakkının anlamının ve yargıdaki önemli yerinin daha iyi benimsenip kavrandığı, yargının ve adaletin daha iyi, sağlıklı ve bağımsız biçimde işlediği ortamlarda daha anlamlı şekilde kutlayacağımıza inanıyorum.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

**VIII — YARGITAY'DA YAPILACAK ADLİ YIL TÖRENİ VE
T.B.B.NİN YARGI YILININ AÇILIŞI TOPLANTISI İLE
İLGİLİ AÇIKLAMA**

GENELGE NO : 664/16

5.6.1990

Baro Başkanlığı
.....

İLGİ : Yargıtay Başkanlığı'nın 30.5.1990 tarih ve 1765 sayılı yazısı ve eki.

İlgide belirtilen yazı ekindeki 28.5.1990 tarihli Yargıtay Başkanlar Kurulu kararında, Adli Yıl açılış töreninde Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın yapacağı konuşma metninin, 25.6.1990 tarihinden önce Yargıtay Birinci Başkanlığı'na gönderilmesi istenilmektedir.

Geçen yıl, Yargıtay Başkanı tarafından sözlü olarak Adli Talden önce aynı türden yapılan istek, tarafımızdan hem çok erken hem de verilmesi uygun bulunmadığı için reddedilmiş ve hatta konu, Yargıtay Başkanı ile telefonda tartışmaya neden olmuştu. Olaydan o sıralar bizimle görüşen Baro Başkanlarımız da haberdar edilmişti. Konu, geçen yıl, Yargıtay Başkanı'nın ısrar etmesi nedeniyle kapanmıştı.

Yargıtay Yasası'nın sözü edilen 59. maddesi aynen «Her adli yıl Ankara'da bir törenle açılır. Yargıtay Birinci Başkanı bir konuşma yapar. Açılış konuşmasının metni ve tören gündemi üzerinde daha önceden Başkanlar Kurulunun düşüncesi alınır.» şeklindedir. Anılan maddede Türkiye Barolar Birliği'nin adı geçmemekte, açılış töreninde konuşma hakkı sadece Yargıtay Birinci Başkanı'na tanınmış bulunmaktadır; ancak yıllardır yerleşmiş gelenek, «Sav-Savunma-Yargı» bütünlüğünün kanıtlanması yönünden adli yıl açılış töreninde Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın da konuşması doğrultusundadır. Yargıtay'ca bu geleneğe 1989 yılında da uyulmuş

ve tarafımızdan hazırlanan konuşma metni törende okunmuştur. Geleneğin koşullu şekilde bu yıl da sürdürüleceği gelen yazıdan anlaşılmaktadır.

Bu kez, konuşma metninin çok önceden yazılı şekilde istenilmesine 10.5.1990 tarihinde Danıştay'ın Kuruluş Yıldönümünde tarafımızdan yapılan ve kamuoyunun yoğun ilgisini çeken konuşmanın da neden ve etken olduğu anlaşılmaktadır.

İlgide belirtilen yazı ve Birliğimizin izleyeceği yol konusunda Baronuz görüşünün çok acele bildirilmesini rica ederim.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

T. C.
Y A R G I T A Y
Birinci Başkanlığı

Sayı : 1765
Konu :

Ankara, 30.5.1990

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'na

Adli yıl açılış töreni ile ilgili olraak Yargıtay Hukuk ve Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu'nun 28 Mayıs 1990 günlü kararı ilişikte sunulmuştur.

Gereği saygı ile rica olunur.

Dr. İsmet OCAKÇIOĞLU
Birinci Başkan

EKİ : Karar örneği.

BAŞKANLAR KURULU KARARI

28.5.1990

Yargıtay Kanunu'nun 59/2. maddesi hükmünce adli yıl açılış töreni gündeminin belirlenmesi amacıyla Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın yapacağı konuşma metninin, Başkanlar Kurulu'nun görüşme gününden daha sonra programda değişiklik yapılamayacağından 25 Haziran 1990 gününe kadar Yargıtay Birinci Başkan-

lığına gönderilmesi gereğinin Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına duyurulmasına oybirliği ile karar verildi.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAşKANLIĞI

GENELGE NO : 730/19

20.6.1990

Baro Başkanlığı
.....

Yargıtay Birinci Başkanlığı'nın 30.5.1990 günlü 1765 sayılı yazısı ve ekinde gönderilen Başkanlar Kurulu Kararına verilen 18.6.1990 tarihli yanıtın ve ilişliği Birlik Yönetim Kurulu Kararının fotokopileri ekte bilgilerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat nder SAV

YARGITAY BİRİNCİ BAşKANLIĞI'NA

Ankara, 18.6.1990

İLGİ : 30.5.1990 tarih ve 1765 sayılı yazınız.

İlgide belirtilen yazınız ve eki Yargıtay Hukuk ve Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu kararı ile ilgili olarak Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun 9.6.1990 tarih ve 389-8 sayılı kararı ilişik olarak sunulmuştur.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat nder SAV

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAşKANLIĞI

Yönetim Kurulu Kararı

Karar No: 389-8

Karar Tarihi: 9.6.1990

Yargıtay Birinci Başkanlığı'nın 30.5.1990 tarih ve 1765 sayılı yazısı ekinde Birliğimize gönderilen 28.5.1990 tarihli «Yargıtay Baş-

kanlar Kurulu Kararı» Yönetim Kurulumuzda dikkatlice ve etraflıca görüşüldü :

Her yıl Yargıtay'da 6 Eylül'de düzenlenen Adli Yıl Açılışı Töreni'nde, Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşması, Birliğin kuruluş tarihi olan 1969 yılında başlamış ve aralıksız olarak sürdürülmüş ve yargı için anlamlı ve güzel bir gelenek oluşmuştur. Anılan gelenek, 1989 yılında yapılan Adli Yıl Açılış Töreni'nde Türkiye Barolar Birliği Başkanı tarafından da vurgulanmış ve «Yasada gösterilmemesine karşın yıllardır yerleşmiş, anlamlı, güzel ve artık ötelenmesi olanaksız bir gelenek kuralı haline gelmiş olan Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın yargı yılının açılış töreninde konuşması SAV-SAVUNMA-YARGI üçgeninin bölünmez bir bütün olduğunun en açık göstergesi, somut bir simgesidir.» denilmiştir.

Konu ile ilgili olmak üzere önceki dönemlerde Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı görevlerinde bulunmuş olan eski Başkanlar ile yapılan görüşmeler ve alınan mütalaalar, Barolar'dan gelen yazılı ve sözlü görüşler değerlendirilmiştir.

Değerlendirmeler sonucunda, 20 yıldır Birlik Başkanı'nın KONUŞMA METNİNİN istenmeyip bu yıl, 3 ay önce istenmiş olmasının geçerli ve haklı bir nedenini anlayabilmek olanağı bulunmamıştır. Ayrıca önümüzdeki 3 ay içinde hukukun, adaletin, yargının ve mesleğimizin üzerinde durulması ve konuşmada dile getirilmesi gerekli olabilecek sorunlarının da çıkabileceği görüşünde birleşilmiştir.

Sonuç olarak Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın 1990-1991 Adalet Yılı'nın Açılış Töreni'nde 6 Eylül 1989 yılındaki konuşması türünden bir konuşma yaparak hukukun üstünlüğü ve insan haklarına dayalı demokratik, laik sosyal hukuk devleti ilkelerinin ışığında hukukumuzun, yargımızın, adaletin ve savunma mesleğinin çeşitli sorunlarına değinen bir konuşma yapacağını ve gündemin buna göre belirlenmesinin Yargıtay Birinci Başkanlığı'na Birlik Başkanı tarafından bildirilmesine, 9.6.1990 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan Av. Önder SAV (İMZA)	Başkan Yrd. Av. Şahap DEMİRER (İMZA)	Başkan Yrd. Av. Burhan KARAÇELİK (İMZA)
Genel Sekreter Av. Hüseyin Avni FERAH (İMZA)	Sayman Av. Naci Işık MOROVA (İMZA)	

Üye Av. Teoman ERGÜL (İMZA)	Üye Av. Ayhan ORAN (İMZA)	Üye Av. Erdoğan ŞENGEZER (İMZA)
Üye Av. Vahit ÇALIN (İMZA)	Üye Av. Rahmi KUMAŞOĞLU (İMZA)	Üye Av. Yüksel ÖZER (Mazeretli)

YARGITAY BİRİNCİ BAŞKANI İSMET OCAKÇIOĞLU'NUN BASINA AÇIKLAMASI

21.6.1990

1 — Yargıtay Anayasa'nın 154. maddesi hükmünce mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kurulup işleyen bir Yüksek Mahkemedir. Yüce Yargıtay politika dışında kalmayı ve tam bir tarafsızlıkla görevlerini ifa etmeyi kendine şiar edinmiş; bütün bir titizlikle koruyup gözettiği bu prensibin hiç bir zaman zedelenmesine asla müsaade etmemiştir. Bunun doğal bir sonucu da sıfatı ne olursa olsun hiç bir organ, makam, merci veya kişinin Yargıtay'a emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği tavsiye ve telkinde bulunamayacağıdır. Bu titizlik sebebiyle Adalet Bakanlarının Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanı olmalarına rağmen, kendilerine güvensizlikten değil ve fakat taşıdıkları politik sıfatları nedeniyle konuşma yapmaları uygulamada söz konusu olmamıştır.

2 — Yargıtay Kanunu'nun 59. maddesi adlî yılın Ankara'da törenle açılacağını ve Yargıtay Birinci Başkanı'nun bir konuşma yapacağını hükme bağlamıştır. Yargıtay Kanunu'nun 59/2. maddesi açış konuşmasının metni ve tören gündemi üzerinde daha önceden Başkanlar Kurulu'nun düşüncesinin alınacağını öngörmüştür. Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın da adlî yılın açılışında bir konuşma yapması süregelen bir uygulama durumundadır. Yasa gereği konuşan Yargıtay Başkanı'nın konuşması Başkanlar Kurulu'ndan düşünce alınmasını gerektirirken, süregelen uygulama ile konuşan Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşmasının bunun dışında olduğu düşünülemez. Esasen konuşma metninin Yargıtay Başkanlığı'na önceden gönderilmesi de aynı şekilde bugüne kadarki uygulama ile yerleşmiştir.

Yargıtay Başkanlar Kurulu bu uygulamayı dikkate alarak 28.5.1990 günlü toplantısında Türkiye Barolar Birliği Başkanlığın-

dan konuşma metninin istenmesine karar vermiştir. Bu istek programın belirlenmesine yönelik bir husustur.

Yargıtay Başkanlar Kurulu'nun düşüncesi doğrultusunda bu hususların bir basın bülteniyle kamuoyuna duyurulması uygun görülmüştür.

Dr. İsmet OCAKÇIOĞLU
Yargıtay Birinci Başkanı

T. C.

Y A R G I T A Y
Birinci Başkanlığı

Sayı : 2200-949

29.6.1990

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'na

Yargıtay Hukuk ve Ceza Daireleri Başkanlarından oluşan Yargıtay Başkanlar Kurulu, Yargıtay Kanunu'nun 59/2. maddesi uyarınca 28.6.1990 gününde yaptığı toplantıda Adli Yıl Açılış Töreni sırasında Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşmasının süregelen bir uygulama olduğunu; konuşma metninin önceden Yargıtay Başkanlığına gönderilmesinin de bu uygulama kapsamında bulunduğunu dikkate alarak 28.5.1990 günlü Başkanlar Kurulu Kararı gereğinin yerine getirilmemesi karşısında, bu uygulamanın işlerliğini yitirdiği sonucuna varmıştır.

Bu durumda Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşmasına programda yer verilmemesi Başkanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Saygılarımla

Dr. İsmet OCAKÇIOĞLU
Birinci Başkan

- **ADLİ YILIN AÇILIŞ TÖRENİ GÜNDEMİ İLE İLGİLİ OLARAK YARGITAY BAŞKANLAR KURULU'NUN ALDIĞI KARAR ÜZERİNE TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ'NİN KAMUOYUNA AÇIKLAMASI**

29.6.1990

Yargıtay Başkanlar Kurulu, Yargıtay'da 6 Eylül 1990 tarihinde yapılacak olan Adli Yılın Açılış Töreninde Türkiye Barolar Bir-

liği Başkanı'nın yapacağı konuşmayı tören gündeminden çıkardı. Yazık çok yazık oldu. «Sav-Savunma-Yargı» bütünlüğünü simgeleyen güzel ve anlamlı bir gelenek yıkıldı. Hoyrat ellerin nadide çiçekleri acımasızca yolduğu gibi Yargıtay ile Baroların bağları koparılmak isteniyor.

Biz, bunu yaratanları ve krkleyenleri çok iyi tanıyoruz. Bağımsız Yargıtay'ın başında bugün maalesef bağımsızlığı tartışılan İsmet Ocakçıoğlu var. Yürütmenin, Yargıtay üzerinde de etkin olduğu söylentileri yayılmaya başladı. Ben, İsmet Ocakçıoğlu'nun örselenmesine, yok olmasına zlmyorum. Yüce Yargıtay'ın şanlı geçmişi zedeleniyor, yara alıyor, rseleniyor; ona üzülüyorum. Biz, Yargıtay'a olan saygımızı koruyoruz çünkü Yargıtay sadece İsmet Ocakçıoğlu'nun değil hepimizindir, bütün ulusundur, Türk insanının güvencesidir. Yargıtay'daki yönetim bu güveni sarsmaya başlamıştır. Yargıtay koltuğunun yüceliğinin zedelenmesinden endişe duyuyoruz. Biz, Yargıtay'ın başına arız olan hastalıktan kolayca kurtulacağına olan inancımızı ayakta tutuyoruz. Kavgamız, Yargıtay'ın başındaki sağlıksız, çağdışı, hukukdışı düşünce iledir.

Barolar, bağımsız yargının vazgeçilmez ögesidir. Baroları susturulan bir ülkede savunma hakkının özgürce kullanıldığından ve yargının bağımsızlığından söz edilemez. Türkiye Barolar Birliği, tek başına da kalsa yargının bağımsızlığı, Baroların bağımsızlığı yolundaki mücadelesinde ödün vermeden ilerleyecektir. Baro'lar, Adalet Bakanlığı'nın emrindeki daireler olmadığı gibi, Yargıtay başkanının da kapıkulları değillerdir. Bağımsızlık uğraşımızda gelecek günlerdeki yöntemimizi, eylem ve davranış stratejimizi saptamak için Bayram'ı izleyen ilk tatil günü olay 14 Temmuz 1990 Cumartesi günü saat 10.00 da Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunu geçmiş dönemlerde Birliğimizin başkanlığını yapmış olan değerli statlarımızı ve Türkiye'deki bütün Baro'ların başkanlarını Ankara'da Birlik binasında olağanüstü toplantıya çağırıyoruz.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat nder SAV

30.6.1990

«YARGITAY BAŞKANLAR KURULU YANLIŞ BİLGİ İLE YÖNLENDİRİLDİ, YANILTILDI»

Yargıtay Başkanlar Kurulu'nun sansür hevesi taşıyan kararı karşısında, günlerdir sabırla susan Türkiye Barolar Birliği'nin kamuoyuna bazı gerçekleri açıklamasının zamanı gelmiştir. 20 yıldır süregelen güzel, anlamlı ve yargı bütünlüğünü simgeleyen bir gelenek gereği her yıl adli yılın açılışında konuşan Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın bu yıl engellenmesinin nedenlerini açıklıyoruz.

28.5.1990 tarihli Yargıtay Başkanlar Kurulu kararı ile Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın 6 Eylül 1990 tarihinde yapacağı konuşma metninin istenmesi üzerine Yönetim Kurulumuz, anılan törende Birlik Başkanı'nın «Hukukun üstünlüğü'ne ve insan haklarına dayalı, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti ilkeleri ışığında hukukumuzun, yargımızın, adaletin ve savunma mesleğinin çeşitli sorunlarına değinen bir konuşma» yapacağını bildirmiş ve istenen konuşma metninin «GÖNDERİLMESİ UYGUN BULUNMAMIŞTI.»

Yargıtay Birinci Başkanlığı'nca gönderilen kararda, birdenbire 20 yıldır ilk kez hemde üç ay önceden Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın yapacağı konuşma metnine gösterilen bu ilgi ve merakın haklı ve geçerli nedenleri de açıklanamamıştır. Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşmasını hiç ilgilendirmeyen Yargıtay Kanunu'nun 59/2. maddesine sığınılması, aczin ve sansür isteğinin kurnaz bir kamuflajdır.

Yargıtay Birinci Başkanı'nın açıklamasında ısrarla istenen Birlik Başkanı'nın konuşma metni ile ilgili olarak aynen «ESASEN KONUŞMA METNİNİN YARGITAY BAŞKANLIĞI'NA ÖNCEDEN GÖNDERİLMESİ DE AYNI ŞEKİLDE BUGÜNE KADAR Kİ UYGULAMA İLE YERLEŞMİŞTİR» denilmektedir. Böylece şimdiki kadar istenmemiş ve yapılmamış bir uygulama yapılmış, yerleşmiş ve varmış gibi gösterilmektedir. Yargıtay Birinci Başkanı hem Daire Başkanlarına, hem de kamuoyuna «GERÇEK DIŞI» bilgi vermiştir.

Geçmiş dönemlerde Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı yapmış olan Faruk EREM, Atilla SAV, Teoman EVREN yaşıyorlar. Kendileri, adli yılın açılışlarında yapılan konuşma metninin istenmesi uygulamasının hiç bir zaman olmadığını açıkça beyan etmektedirler.

Olmayan bir uygulamayı varmış gibi göstererek, Yargıtay Daire Başkanlarını yanlış bilgilendirerek, kurumların bağımsızlığı anlayışını hiçe sayıp «SANSÜR» anlayış ve hevesini ön plana çıkararak Yargıtay ile Türkiye Barolar Birliği'nin arası, bilinçlice ve kasıtlı olarak açılmak istenmiştir. Koltuğunu hakkı ile dolduran, Barolar ve Türkiye Barolar Birliği ile ilişkilerinde saygılı, ölçülü, nazik ve çok dikkatli davranan Recai Seçkin, İmran Öktem ve Feruh Adalı gibi değerli Yargıtay Başkanlarının devrinin artık kapandığı, en azından geleceğe kaldığı anlaşılıyor.

Türkiye Barolar Birliği yıllar boyu süren uğraşlarla elde edilmeye çalışılan Yargı «BAĞIMSIZLIĞININ» ufak hesap ve heveslerle hareket eden, kendi bağımsızlığına, Baroların bağımsızlığına saygı göstermeyenlerce zedelenmesine, yıkılmasına ve Yargıtay'ın örselenmesine müsaade etmeyecek, baskıcı, sansürcü ve gerçekleri çarpıtan zihniyet sahipleri ile sonuna kadar mücadele edecektir.

Her 6 Eylül günü Yargıtay Salonunda dile getirilen gerçeklerden, baroların özgür, bağımsız ve haklı sesinden kaçanlara, ürkenlere hak ettikleri muamele yapılacak, gereken cevaplar verilecektir.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BASIN BÜLTENİ

11.7.1990

Yargıtay Birinci Başkanlığı, 29.6.1990 tarihinde yaptığı açıklama ile 6 Eylül 1990 tarihinde yapılacak adli yılın açılışı töreninde Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşmasının tören gündem ve programına alınmayacağını bildirmişti.

Bilindiği üzere bu davranışın temelinde Yargıtay Birinci Başkanı'nın Başkanlar Kurulu kararına dayanarak Türkiye Barolar Birliği Başkanından tören gününden 3 ay önce KONUŞMA METNİ'ni istemesi yatmaktadır.

Türkiye Barolar Birliği hiçbir haklı ve geçerli nedeni olmayan bu garip, hukuk dışı, yargı bağımsızlığına ve Baro bağımsızlığına yakışmayan karar üzerine, törende, 20 yıldır yerleşmiş gelenek gereği Birlik Başkanı'nın konuşma yapacağını belirtmiş ve fakat önceden KONUŞMA METNİ göndermeyi reddetmişti.

Olayların gelişmesi, Yargıtay çevrelerinden alınan bilgiler ve geçmiş dönemlerde Türkiye Barolar Birliği görevini yürütmüş olan Başkanlar Faruk EREM, Atila SAV ve Teoman EVREN ile yapılan görüşmeler ve bu üstadlarımızın kamuoyuna açıklamaları, Yargıtay Birinci Başkanı İsmet Ocakçıoğlu'nun Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşmasını engellemek amacıyla bilinçli ve kasıtlı davrandığını, gerçek dışı bilgilerle Yargıtay Hukuk ve Ceza Daireleri Başkanlarını yanılttığını ortaya çıkarmıştır.

Yargıtay Daire Başkanları'na verilen yanlış bilgi, şimdiye kadar Türkiye Barolar Birliği Başkanlarının KONUŞMA metinlerinin Yargıtay Başkanlığı'na önceden gönderilmekte olduğu iddiasıdır. Böylece hiç uygulanmamış, yapılmamış, doğmamış bir KONUŞMA METNİ GÖNDERME geleneği varmış gibi gösterilmiş, bir şark kurnazlığıyla, gizli sansür hevesleri ustaca kamufle edilerek, yargı bağımsızlığına çok ağır darbeler indirilerek Türkiye Barolar Birliği Başkanının konuşması engellenmek istenmiştir.

Yargıtay gibi tüm ulusun malı ve güvencesi olan bir anayasal yüksek yargı kuruluşunun böyle asılsız bilgilerle yanıltılması, Türkiye Barolar Birliği ile Yargıtay'ın ilişkilerini tek yönlü ve kabaca boğma hevesi yalnız camiamızda değil, bütün yurttan infial uyandırmıştır.

Hem yargı bağımsızlığına, hem Yargıtay'a hem de Baroların bağımsızlığına ve kutsal savunma hakkına vurulmak istenen darbe karşısında meslek onuru ve bağımsızlığı ile ilgili işlerde kanunlar ve meslek kurallarının gereğini HER TÜRLÜ ORGANLARA KARŞI SAVUNMAK göreviyle kanunen yükümlü olan Türkiye Barolar Birliği Başkanı, Türkiye'deki bütün BAROLARIN BAŞKANLARINI, geçmiş dönemlerdeki Birlik Başkanlarını ve Birlik Yönetim Kurulunu sadece avukatların değil tüm Türk insanının güvencesi olan bağımsızlık uğrunda eylem ve davranış biçim ve yöntemini saptamak için olağanüstü toplantıya çağırmıştır.

Toplantının 14 Temmuz 1990 Cumartesi günü saat 10.00'da Türkiye Barolar Birliği binasının toplantı salonunda yapılacağı kamuoyuna saygı ile duyurulur.

**Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV**

● **BİRLİK BAŞKANI AVUKAT ÖNDER SAV'IN BİRLİK ESKİ BAŞKANLARI, BARO BAŞKANLARI VE TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU'NUN ORTAK TOPLANTISINI AÇIŞ KONUSMASI**

14.7.1990

Türkiye Barolar Birliği'nin geçmiş dönemlerde görev yapmış sayın başkanları, değerli Baro Başkanları, toplantıya katılan sevgili arkadaşlarım, hepinize hoş geldiniz diyor, saygılarımla selamlıyorum.

Değerli Başkanlar, değerli arkadaşlarım, bir yıl içinde üçüncü kez toplanıyoruz. Sizi, sık-sık rahatsız etme cesaretini yine sizlerden alıyoruz. «Önemli konularda bizi çağırın seve seve, yorulmadan geliriz» dediniz biz de önemli gördüğümüz, sizin de önem verdiğiniz inandığımız bir konuda görüşünüze başvurmak önerilerinizi almak, birlikte karar oluşturmak için sizi çağırдық.

Toplantının amacı, daha önce sizlere duyurulmuştu; tekrarlamakta, bazı hususları özetlemekte yarar görmekteyiz. Bilindiği üzere, Yargıtay Birinci Başkanı İsmet Ocağcıoğlu imzası ile 30.5.1990 tarihli bir yazı ve ekinde 28.5.1990 tarihli Başkanlar Kurulu kararı Birliğimize tebliğ edilerek 6 Eylül 1990 tarihindeki adli yıl açılış töreninde Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın yapacağı konuşma metni istendi. Yargıtay yönetiminin, geleceğe yönelik heves ve isteklerini sezdiğimiz için bu yazıları, derhal sizlere ulaştırıp görüşlerinizi istedik. Birkaç Baro dışında bütün Barolarımız, çoğu yazı ile olmak üzere görüşlerini bildirdiler. Ayrıca önceki dönemlerde Birlik Başkanlığı'nı yapmış olan sayın üstadlarımız Faruk EREM, Atila SAV ve Teoman EVREN'le ortak toplanıp geçmişte bizim bilemediğimiz uygulamalar olup-olmadığını sorup öğrendik; Bu arada konunun basın tarafından bilindiğini öğrendik. Basının, bütün ısrarlarına rağmen Türkiye Barolar Birliği ve hiçbir Baromuz konu hakkında zamansız açıklama yapmadı; bu konuda Barolarımızın gösterdiği dikkat ve titizliğe teşekkür ederiz. Daha sonra Yönetim Kurulumuz, 9.6.1990 tarihinde konu ile ilgili kararını verdi. Anılan kararda aynen: «Sonuç olarak Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın 1990-1991 Adalet Yılı'nın Açılış Töreni'nde 6 Eylül 1989 yılındaki konuşması türünden bir konuşma yaparak hukukun üstünlüğü ve insan haklarına dayalı demokratik, laik sosyal hukuk devleti ilkelerinin ışığında hukukumuzun, yargımızın, adaletin ve savunma mesleğinin çeşitli sorunlarına değinen bir ko-

nuşma yapacağını ve gündemin buna göre belirlenmesinin Yargıtay Birinci Başkanlığı'na Birlik Başkanı tarafından bildirilmesine, 9.6.1990 tarihinde oybirliği ile karar verildi.» denilmektedir.

Bir değerli gazeteci arkadaşımız Yargıtay'dan Başkanlar Kurulu kararını öğrendikten ve bunu gazetede açıkladıktan sonra Birlik Yönetim Kurulu'nun kararını basına açıkladık. Neden bu kadar hassas ve titiz davrandık? İstedik ki, tartışmayı biz yaratmayalım. Yargıtay yönetiminin gerçek düşüncesi ortaya çıksın, ona göre değerlendirelim diye düşündük.

Bu arada Yargıtay Birinci Başkanı İsmet Ocakçioğlu imzası ile bir basın açıklaması yapıldı ve 23.6.1990 tarihinde gazetelerde yer aldı. Gerçek dışı bilgilere dayalı, hukuk adına, yargı adına ibret verici, kamuoyunu yanıltıcı bir açıklama idi. İlginç bir bölümüne biraz sonra değinilecektir.

Birliğimize verilen süre (25.6.1990) dolunca ve bizim cevabımızın da KONUŞMA METNİ vermeyi red olduğu anlaşılınca basın, konuyu aralıksız izleyip Yargıtayın tavrının ne olacağını araştırdı. 29.6.1990 tarihinde saat 16.30'da Birliğimize konu ile ilgili Yargıtay Birinci Başkanlığı'nın cevabı ulaştırıldı; daha önceden konunun basına da yansıtıldığı öğrenildi. Anılan yazıda aynen, «Konuşma metninin önceden Yargıtay Başkanlığı'na gönderilmesinin de bu uygulama kapsamında bulunduğunu dikkate alarak 28.5.1990 günlü Başkanlar Kurulu kararı gereğinin yerine getirilmemesi karşısında, bu uygulamanın işlerliğini yitirdiği sonucuna varmıştır.

Bu durumda Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşmasına programda yer verilmemesi Başkanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.» denilmektedir. Yazı elimize ulaşır ulaşmaz günün ilerlemiş saatine rağmen aynı gün, çok seri şekilde ve kısa bir süre içinde mukabil basın açıklamasını yaptık. Değerli basın mensuplarının ısrarlı soruları üzerine ertesi gün 30.6.1990 tarihinde ikinci bir açıklama yapmak gereği doğdu.

Ortada bir yanlış bir de gerçek vardı. Yanlış biz söylemiyorduk; Yargıtay yönetimi söylüyordu. Neydi o? «ESASEN KONUŞMA METNİNİN YARGITAY BAŞKANLIĞI'NA ÖNCEDEN GÖNDERİLMESİ DE AYNI ŞEKİLDE BU GÜNE KADARKİ UYGULAMA İLE YERLEŞMİŞTİR.» cümlesi; Olay artık çözülmüş, Yargıtay Daire Başkanlarının nasıl yanıltıldığı da anlaşılmıştı. Kendilerine, daha önce Türkiye Barolar Birliği Başkanlarının konuşma metinlerini çok önceden Yargıtay'a verdikleri ama bugünkü Baş-

kan Önder SAV'ın vermek istemediği anlatılmış ve 25.6.1990 tarihli karar böyle elde edilmişti.

Aslında Yargıtay Başkanı, Daire Başkanlarını yanlış yönlendirme yerine, «Bu yıl Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nı konuşturuyoruz.» deseydi belki daha iyi yapardı.

Yargıtay yönetimi ve Yargıtay Başkanı bu noktaya neden, nasıl ve niçin geldi? Acaba 6 Eylül 1989 da adli yılın açılışı töreninde ve 10 Mayıs 1990 Danıştay'ın 122. Kuruluş Yıldönümünde yaptığımız konuşmalardan mı çekinildi? Toplumun, ülkenin, demokratik laik hukuk devletinin sorunlarını dile getirmek mi, hukukun üstünlüğü ilkesine sahip çıkmamız, yargı mensuplarının değinemediği ölçüde onların sorunlarını dile getirmemiz mi bazılarını tedirgin etti? Ziya Paşa'nın «Rencide olur dide-i huffaş Ziya'dan» şeklindeki ünlü sözlerindeki gibi bazı yarasa gözleri aydınlıktan mı ürktüler?

Şimdi şu husus akla gelebilir. «Canım bu kadar uzatmaya değer miydi; konuşma metni verilir, tartışma biter, 20 yıllık gelenek bozulmazdı.» Bunu yapamazdık, yapsaydık, sizlerden aldığımız yanıtlara uygun davranmamış olurduk. Aman bir gelenek bozulmasın yılda bir kez bize açılan Yargıtay salonundaki kürsünün bize kapatılmaması için sizlerin onurunu, bağımsızlık uğraşımızdaki alınterimizi yargı ve Baro bağımsızlığı ilkelerini Yargıtay yönetiminin ayaklarına paspas yapamazdık. Biz, ne pahasına olursa olsun Yargıtay'da konuşalım demiyoruz. Yargıtay kürsüsünde, başımız dik, alnımız açık, bağımsız yargıyı, bağımsız Yargıtayı, bağımsız baroyu, hukukun üstünlüğünü, demokratik hukuk devletini konuşalım hem de Yargıtay Başkanı dahil hiçkimseye önceden konuşma metni vermeden konuşalım istiyoruz, sansürsüz konuşalım istiyoruz. Çağdaş Türk avukatına, çağdaş Türk Barosu'na yakışan insan hak ve özgürlüklerini savunan konuşma yapalım diyoruz.

Birgün bir Yargıtay Başkanı çıkacak, Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşma metnini konuşma tarihinden 3 ay önce, hem de hiçbir haklı, hukukî ve geçerli gerekçesi olmadan isteyecek. Bu ne cüret! Hangi toplumda yaşıyoruz, Yargıtay Başkanı uygun görececek konuşacağız, konuşma metni isteyecek göndereceğiz, (KONUŞMA!) diyecek konuşmayacağız. Abdülhamit devrindemiyiz; yoksa çağdaş demokratik hukuk devleti devrinde mi? Yargıtay Başkanı, galiba emrindeki memurlarla Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nı karıştırıyor. Biz avukatlar ve Baro'lar özgür bir toplumun özgür insanları ve bağımsız örgütleriyiz, Yargıtay yönetiminin

kapı kulları değiliz. Gölgelerinden korkanlar, yönetime yaranarak daha iyi gelecek düşleyenlerle aynı yargı ve adalet kulvarında koşmayız. İktidara şirin görünme yarışında biz yokuz. Yargıyı daha bağımsız, daha etkin, daha tutarlı yapma yarışında varız. Yargıtay Daire Başkanları ve Üyelerinin çoğunluğunun Yargıtay yönetiminin tutum ve davranışını uygun bulmadığını biliyoruz, bu bizi ferahlatıyor. Sorunumuz-uğraşımız anayasal kuruluş olan yüce Yargıtay ile değildir. Yargı erkinin ve onun en temel direği Yargıtay, Türk insanının güvencesidir, hepimizindir. Yanlışlık Yargıtay'ı yönetenlerdedir.

Devletin temeli adalet, adaletin temeli ise savunmadır, adalesiz devlet, savunmasız adalet olmaz. Adaleti güçlendiren ve güzelleştiren unsur, savunmadır. Savunma, adaletin ve yargının güçlü, bağımsız ve özgür sesidir. Bu işlev iyi yürürse yargı anlam kazanır.

Uygar, çağdaş ve demokratik ülkelerde BASKI GRUBU olarak önemli etkili ve yol gösterici işlev yürüten Barolar gibi Türkiye Barolar Birliği de BASKI GRUBU niteliği ile yasa ile daraltılmış da olsa, Adalet Bakanlığı'nın vesayeti de olsa, Yargıtay'ın baskı ve sansürü de olsa «BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞI» kavramını yaşatmaya, ayakta tutmaya kararlıdır. Barolar, kutsal savunma hakkına, onun örgütlü temsilcilerine kimden gelirse gelsin nereden gelirse gelsin, her türlü kişi ve kurumun müdahalesine karşı uğraş vermeye kararlıdır.

Zamanında Yargıtay'ın başında Türk hukukunun, Türk yargı ve adaletinin devleri bulundu. Konuşmalarında hem demokratik, laik hukuk devleti sorunlarına, hem yargı sorunlarına hem de avukat ve Baroların bağımsızlığı sorunlarına değinen Recai Seçkin, İmran Öktem ve Ferruh Adalı gibi Yargıtay Başkanlarını Türk toplumunun Türk adaletinin ve Yargıtay'ın daha çok arayacağı anlaşılıyor. Biz Yargıtay Başkanları'nın, Fatih Sultan Mehmet'in yaptığı haksızlık nedeniyle iki elinin kesilmesine karar veren KADI kadar cesarefli olmalarını beklemiyoruz ama her türlü kişi, organ ve yürütmenin karşısında bağımsızlıklarını korumalarını istiyoruz; yanlış, dar, kısır bir yorumla Yargıtay Kanununun 59/2. maddesine sığınmak yerine savunmanın temsilcisi Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın koşulsuz konuşmasına açık Yargıtay Başkanları'nın geleceğine olan umudumuzu koruyoruz.

En sağlıklı, en tutarlı ve geçerli yöntemi bulup en güzel eylemi uygulayacağımız inancı ile sizlere teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

ANKARA'DA TOPLANAN BARO BAŞKANLARININ KAMUOYUNA AÇIKLAMASI

15.7.1990

Türkiye Barolar Birliği'nin çağrısı üzerine 14.7.1990 günü Ankara'da toplanan Baro Başkanları, aşağıdaki görüşlerinin kamuoyuna açıklanmasına oybirliği ile karar vermişlerdir :

Toplantıda Yargıtay Birinci Başkanlığı'nın geçmiş dönemlerde her adli yılın açılışında Türkiye Barolar Birliği Başkanlarının konuşma metnini, önceden Yargıtay'a verdikleri konusundaki iddiası ile ilgili olarak konuşan Birlik eski Başkanları Faruk EREM, Atila SAV ve Teoman EVREN'in önceden konuşma metni verilmesi konusunda hiçbir uygulama olmadığını, bunun aksinin kanıtlanamayacağını açıklamaları üzerine Yargıtay Başkanı'nın gerçekleri, Daire Başkanları'na yansıtmadığı, onları yanlış bilgilendirip, yönlendirdiği, bilinçli ve planlı şekilde Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşmasını engellediği anlaşılmış, Yargıtay Başkanı, bulunduğu yüce makama yakışmayan düşünce ve tutumu nedeniyle kınanmıştır.

Yargıtay Daire Başkanları'nın geçmişteki uygulama gerçeğini araştırma ve inceleme gereğini duymayısları üzüntü ile karşılanmıştır. Görevinde geçici olarak bulunan Yargıtay Başkanı'nın tutumunun, Türkiye Barolar Birliği ile Yargıtay ilişkilerini bozmayacağı vurgulanmış, Yargıtay'ın en az İsmet Ocakçioğlu kadar Türkiye Barolar Birliği'nin, Baroların ve Türk insanının ortak değeri olduğu, Yargıtay Başkanı'nın düşünce, tutum ve davranışlarının tüm Yargıtay Camiasına mal edilmesinin yanlış olacağı, Yargıtay'ın üye çoğunluğunun Yargıtay Başkanı'nın tutumunu benimsemediği gözlemlenmiştir.

Yargıtay Başkanı'nın «Sav-Savunma-Yargı» birliğini yok sayan anlayışı benimsenmemiş, savunmanın dışlanmak istenmesinin yargıyı aksatacağı adaleti güçsüzleştireceği, topluma güven vere-

meyeceği, hukukun üstünlüğü ilkesini ve yargı bağımsızlığını zedeleyeceği ifade edilmiştir.

Yargıtay Başkanlığı'nın haksız, yersiz ve hukuka aykırı şekilde konuşma metni isteğini reddeden Türkiye Barolar Birliği Başkanı Önder SAV'ın tavrı, tutumu, kamuoyuna açıklamaları, meslek onuru, düşünce özgürlüğü ve Baroların Bağımsızlığı ile ilgili olarak ödün vermeyişi, sansür hevesine boyun eğmeyişi, Yargıtay'ın yıpratılmaması konusundaki sabırlı, titiz ve özenli davranışı takdirle karşılanmıştır.

6 Eylül 1990 tarihinde Türkiye'de hiçbir yerde, hiçbir Baro tarafından adli yıl açılış töreni yapılmaması, böyle bir törene katılmaması, 1990-1991 adli yıl açılışının, Ankara'da Türkiye Barolar Birliği tarafından düzenlenecek geniş katılımlı, görkemli ayrı bir toplantı ile kutlanması, toplantıda bütün Baroların temsilcilerinin bulunması, diğer konularla ilgili değerlendirme ve çağrının ve benzeri hususların Türkiye Barolar Birliği'nce düşünülmesi uygun görülmüştür. Ayrı bir adli yıl toplantısı düzenlenmesi uygulanmasının, Yargıtay Başkanlığı'nın «Sav-Savunma-Yargı» bütünlüğünü bozan anlayışı değişmedikçe gelecek yıllarda da sürdürülmesi benimsenmiştir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

GENELGE NO : 833/22

27.7.1990

Baro Başkanlığı

.....

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, Birlik eski Başkanları ve Baro Başkanlarının 14 Temmuz 1990 tarihinde yaptıkları ortak toplantıda, Yargıtay'da düzenlenen törenden ayrı olarak Ankara'da 6 Eylül 1990 tarihinde Yargı Yılı açılış toplantısı düzenlenmesine karar verilmiş ve kamuoyuna açıklanmıştı. Anılan açıklama, 17.6.1990 tarihli 796/21 sayılı genelge ile Baronuza gönderilmişti.

14.7.1990 tarihinde benimsenen ortak görüşe göre 6 Eylül 1990 tarihinde Türkiye'de sadece Ankara'da Türkiye Barolar Birliği'nin bütün Baroların katılımı ile düzenlenecek toplantı yapılacak, başka hiçbir ilde, toplantı yapılmayacaktır.

Toplantının saatinin, Yargıtay toplantısından sonra olması (muhtemelen saat 13.00), sabah 9.30 veya 10.00'da Anıtkabir'de Aslanlı yolun başlangıcından itibaren tüm Baroların ve katılan Avukatların cübbeli yürüyüşünü ve Atatürk'ün huzurunda saygı duruşunun yapılması ve çelenk konulması uygun görülmektedir. Bu nedenle toplantıya katılacak meslekdaşlarımızın cübbelerini getirmeleri gerekecektir. Toplantı için Ankara Hukuk Fakültesi Salonu düşünülmekte, ancak yapılmakta olan onarımın bitirilememesi rizikosu karşısında başka seçenekler de aranmaktadır. Durum ayrıca bildirilecektir.

14.7.1990 tarihli toplantıda, Barolarımızın ayrı ayrı isimlerinin yazıldığı çiçek sepetlerinin toplantı salonunda bulundurulması da istenilmiştir. Çiçek siparişi vermek isteyen Barolarımızın Türkiye Barolar Birliği'nin T. Emlak Bankası Kızılay Şubesi nezdindeki 40248 sayılı vadesiz hesabına 50.000,— TL. (çiçek siparişi adı altında) yatırımları halinde sorunun Ankara'da topluca ve daha kolay çözümlenmesi mümkün olacaktır.

Toplantıya Baronuz mensubu meslekdaşlarımızdan kimlerin katılacağını ve isimlerinin en az bir hafta önceden Birliğimize ulaşacak şekilde bildirilmesini rica ederim.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

GENELGE NO : 924/25

23.8.1990

Baro Başkanlığı

27.7.1990 tarih ve 833/22 sayılı genelgemiz ile 6 Eylül 1990 tarihinde yapılacak «Yargı Yılı'nın Açılışı Toplantısı» ile ilgili bilgi verilmiş ve gelişmelerin de bildirileceği belirtilmiştir.

Toplantı, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi «Farabi Salonu»nda yapılacak ve saat 13.00'de başlayacaktır. Meslekdaşlarımızın toplantıya cübbeli olarak izlemeleri uygun görülmektedir.

Toplantıya Cumhurbaşkanı, TBMM Başkanı, Siyasi Partilerin Genel Başkanları ve temsilcileri, Ankara'daki Yüksek Yargı Kuru-

luşları'nın Başkanları, Üyeleri ve görevli diğer Yargıç ve Savcıları, Ankara Adli ve İdari Yargı mensubu Yargıç ve Savcılar ile Avukatlar, hukukçu olan Bakan ve Milletvekilleri, Kamu Kurumu niteliğindeki Meslek Kuruluşları, Üniversite Rektörleri, Ankara Hukuk Fakültesi Öğretim Üyeleri, Ankara Valisi ve Büyükşehir Belediye Başkanı, TRT ve Basın mensupları ve Sendikalar çağrılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay Başkanları'na konuşmak istemelerini 31.8.1990'a kadar bildirmeleri halinde kürsümüzün kendilerine açık olacağı yazı ile bildirilmiştir.

Toplantı öncesi saat 10.45'de Anıt Kabir'de Aslanlı Yolun başlangıcında tören başlama alanında Baro Başkanları ve toplantıya katılacak bütün meslekdaşlarımız cübbeleri ile hazır bulunacaklardır. Aslanlı Yol'un başında cübbeler giyilecek ve Atatürk'ün huzuruna kadar cübbe ile yürünecek ve saygı duruşu yapıp çelenk konacak, Anıt Kabir resmi tören ve konuk defteri imzalanacaktır.

Meslekdaşlarımız Anıt Kabir'e kendi olanakları ile gidebilecekleri gibi dilerlerse Ankara Büyükşehir Belediyesi'nden sağlanacak otobüslerden de yararlanabileceklerdir. Otobüsler en geç saat 10.30'da Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi bitişiğindeki Sıhhiye köprüsü üzerinden hareket edeceklerdir; Anıt Kabir'deki tören dönüşünü bekleyip yolcuları Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi önünde indireceklerdir.

Toplantı Salonunda isimlerine yazılı çiçek sepeti bulundurmak isteyen Barolarımızdan T. Emlak Bankası Kızılay Şubesindeki 40248 sayılı hesaba «Çiçek Siparişi» adı altında 50.000,— TL. gönderilmeye başlanmıştır. İlgilenen Barolarımız adına gerekli siparişler Birliğimizce yaptırılacaktır.

Baronuz mensubu meslekdaşlarımızdan toplantıya katılacak olanların isimlerinin en az bir hafta önce Birliğimize ulaşacak şekilde bildirilmesini tekrar hatırlatmakta yarar görüyorum.

Durumu bilgilerinize sunarım.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BASIN AÇIKLAMASI

27.8.1990

- **Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Önder SAV Başkanlığı'nda Bir Hey'et TBMM Başkanı ve Mecliste Grubu Bulunan Siyasi Parti Genel Başkanları İle Görüşecek.**

Birlik Başkanı Avukat Önder Sav Başkanlığındaki Türkiye Barolar Birliği Hey'eti, Ülkemizin Savaşın eşiğine getirilmiş olması ve insanlarımızın tedirgin, sıkıntılı ve korkulu günler yaşamalarını gözönünde tutarak KÖRFEZ KRİZİ ve SAVAŞ ile ilgili görüşlerini iletmek ve aynı zamanda 6 Eylül 1990 tarihinde yapılacak olan «YARGI YILININ AÇILIŞI TOPLANTISI» ile ilgili bilgi vermek üzere 28 Ağustos 1990 günü Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Mecliste grubu bulunan siyasi partilerin Genel Başkanları ile görüşmeler yapacaktır.

Bilindiği gibi her yıl 6 Eylül 1990 günü Yargıtay'da düzenlenen «Adli Yılın Açılışı Töreni»nde Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın da konuşması, yerleşmiş bir gelenek idi. Bu yıl, bu anlamlı ve güzel gelenek Yargıtay Başkanı İsmet OCAKÇIOĞLU tarafından 3 ay önceden Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın KONUŞMA METNİ'nin istenmesi üzerine bozulmuştur.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı, KONUŞMA METNİ'nin istenmesini Baroların bağımsızlığı'na bir müdahale olarak görmüş, sansür hevesi taşıyan bu talebi reddetmiş, bu nedenle de Yargıtay Yönetimi, Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın konuşmasını tören programından çıkarmıştı.

Bunun üzerine Türkiye'deki bütün Baroların Başkanları ve geçmiş dönemlerde görev yapmış olan Birlik Başkanları ile bir toplantı yapan Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, 6 Eylül 1990 tarihinde sadece Ankara'da Yargıtay'dan ayrı olarak tek bir toplantı yapılmasını kararlaştırmıştı.

6 Eylül 1990 tarihinde yapılacak olan «Yargı Yılı'nın Açılışı Toplantısı», Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi «Farabi Salonu»nda yapılacak ve saat 13.00.de başlayacaktır.

Toplantıya Cumhurbaşkanı, TBMM Başkanı, Siyasi Partilerin Genel Başkanları ve Temsilcileri, Ankara'daki Yüksek Yargı Kuruluşları'nın Başkanları, Üyeleri ve görevli diğer Yargıç ve Savcılar, Ankara Adli ve İdari Yargı Mensubu Yargıç ve Savcılar ile

Avukatlar, Hukukçu olan Bakan ve Milletvekilleri, Kamu Kurumu niteliğindeki Meslek Kuruluşları, Üniversite Rektörleri, Ankara Hukuk Fakültesi Öğretim Üyeleri, Ankara Valisi ve Büyükşehir Belediye Başkanı, TRT ve Basın mensupları ve Sendikalar çağrılmıştır.

Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay Başkanları'na konuşmak istemelerini 31.8.1990'a kadar bildirmeleri halinde kürsümüzün kendilerine açık olacağı yazı ile bildirilmiştir.

Toplantı öncesi saat 10.45'de Anıt Kabir'de Aslanlı Yol'un başlangıcında tören başlama alanında Baro Başkanları ve toplantıya katılacak bütün meslekdaşlarımız cübbeleri ile hazır bulunacaklardır. Aslanlı Yol'un başında cübbeler giyilecek ve Atatürk'ün huzuruna kadar cübbe ile yürünecek ve saygı duruşu yapıp çelenk konacak, Anıt Kabir resmi tören ve konuk defteri imzalanacaktır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

● **ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANI NECDET DARICIOĞLU VE DANIŞTAY BAŞKANI SÜLEYMAN TÜRKÖĞLU'NA YAZILAN YAZILAR**

16.8.1990

Yargı yılının başlaması nedeniyle Türkiye Barolar Birliği'nce bir kutlama toplantısı düzenlenmiştir. Toplantı, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Farabi Salonu'nda 6 Eylül 1990 günü saat 13.00'de yapılacaktır.

Toplantıda, bir konuşma yapmanız, «Sav-Savunma-Yargı» bütünlüğünün bir kez daha vurgulanması açısından yararlı olacak ve bütün hukukçuları sevindirecektir.

Konuşmanızın mümkün olup olmayacağı, 31 Ağustos 1990 tarihine kadar Birliğimize bildirilebilirse konuşma düzeninin programlanması açısından yararlı olacaktır.

İlgi ve katkınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

Sayın İsmet OCAKÇIOĞLU
Yargıtay Başkanı
ANKARA

16 Ağustos 1990

Yargı yılının başlaması nedeniyle Türkiye Barolar Birliği'nce bir kutlama toplantısı düzenlenmiştir. Toplantı Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Farabi Salonu'nda 6 Eylül 1990 günü saat 13.00'de yapılacaktır.

Toplantıda, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına dayalı demokratik, laik sosyal hukuk devleti ilkelerinin ışığında hukukumuzun, yargımızın, adalet ve savunma mesleğinin çeşitli sorunlarına değinen bir konuşma yapmanız; «Sav-Savunma-Yargı» bütünlüğünün bir kez daha vurgulanması açısından yararlı olacak ve bütün hukukçuları sevindirecektir.

Konuşmanızın mümkün olup olamayacağı 31 Ağustos 1990 tarihine kadar Birliğimize bildirilebilirse konuşma düzeninin programlanması açısından yararlı olacaktır.

İlgi ve katkınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI

Sayın Av. Önder SAV
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
ANKARA

17.8.1990

16.8.1990 günlü, 881 sayılı yazınızı ve ek'i 1990-1991 Yargı Yılı'nın Açılışı Toplantısı davetiyesini sevinçle aldım.

Yıllık iznimi 4.9.1990-19.9.1990 tarihleri arasında PTT İşletme Genel Müdürlüğü Antalya -Lara Eğitim ve Dinlenme Tesislerinde geçirmeyi önceden planladığım için, Birliğinizce düzenlenen kutlama toplantısına katılamayacağımı ve beni gerçekten son derece mutlu eden, onurlandıran konuşma yapma önerinizi yerine getiremeyeceğimi üzümlere bildirmek zorundayım.

Nazik ilginize içtenlikle teşekkür eder, 1990-1991 Yargı Yılı'nın da, «Sav-Savunma-Yargı» bütünlüğünü pekiştiren çok yönlü, çok

boyutlu başarıların sürekli sergilendiği mutlu bir yıl olması dileğiyle saygılarımı sunarım.

Necdet DARICIOĞLU
Başkan

T. C.
DANIŞTAY
Özel Kalem Müdürlüğü

Sayı : 335
Sayın Önder SAV
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

31.8.1990

Yargı yılının başlaması nedeniyle düzenlenen toplantıda; Danıştay Başkanı Sayın Süleyman Türkoğlu'nun konuşma yapması isteniyor. Ancak, kendisinin adli tatil nedeniyle Ankara dışında olmasından dolayı konuşma metni hazırlama imkanı bulunamamıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımla

Güler AŞAN
Özel Kalem Müdürü

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI
GENELGE NO : 1011/30

Baro Başkanlığı
.....

Barolarımız ve Türkiye Barolar Birliği'nce birlikte düzenlenen 1990-1991 Yargı Yılı'nın Açılışı Toplantısıyla ilgili olarak «Gerçekler Kamuoyuna Açıklanacak» başlıklı 4.9.1990 ve 6.9.1990 tarihli basın bültenleri ile, 6.9.1990 günü Anıtkabir tören ve konuk defterine Birlik Başkanı tarafından yazılan yazı metni ekte bilgi ve takdirlerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

EKİ : 3

BASIN BÜLTENİ

4.9.1990

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ «1990-1991 YARGI YILININ AÇILIŞI TOPLANTISI»NDA KAMUOYUNA GERÇEKLERİ AÇIKLAYACAK

6 Eylül 1990 tarihinde Yargıtay'da yapılacak olan Adli Yılın Açılış Töreni için Yargıtay Başkanlığı'nın Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın KONUŞMA METNİ'nin 3 ay önceden istemesi, Türkiye Barolar Birliği tarafından GİZLİ SANSÜR niteliğinde görülp BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞINA müdahale yapıldığı gerekçesi ile reddedilmiş ve ayrı bir toplantı düzenlenmesi kararı alınmıştı.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın Yargıtay'da konuşması, «SAV-SAVUNMA-YARGI» bütünlüğünün simgelenmesi açısından çok anlamlıydı ve avukatlardan çok yargı mensupları için önem taşıyordu. Birlik Başkanları, yargının, yargıç ve savcılarının sorunlarına demokratik hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkelerine insan hak ve özgürlüklerine her türlü baskıdan, etkiden uzak olarak özgürce ve bağımsızca değiniyorlardı. Bu yıl, Yargıtay kürsüsünde böyle bir konuşma olmayacak, Yargıtay ve Yargı mensupları, «SAVUNMA»SIZ kalacaklardır.

Türk kamuoyu, «Sav-Savunma-Yargı» mensupları, hiç üzülmesinler. Hukuk adına, yargı adına, savunma adına sorunlara, Türkiye Barolar Birliği tarafından inançla değinilecek, eleştiriler ve çözüm önerileri yapılacaktır. Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın Yargıtay salonunda konuşmasını engelleyenler, Yargı'yı, Adalet'i ve Savunma'nın konuşturulması hakkını TEKEL'lerinde sananlar, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi salonunda gereken cevabı alacaklardır.

Çok güzel ve anlamlı bir geleneği bozanlar, «Sav-Savunma-Yargı» bütünlüğünü çiğneyenler, 6 Eylül günü, önce saat 11.00 de görkemli ve vakur bir şekilde, demokratik hukuk devletinin temellerini atan büyük Ata'ya şikâyet edilecektir.

Saat 13.00'de Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Konferans Salonunda başlayacak olan 1990-1991 Yargı Yılı'nın Açılış Toplantısı'na siyasi partilerin genel başkanları ve temsilcilerinin, hukukçu milletvekillerinin, Yüksek yargı kuruluşları başkan ve üyelerinin, adli ve idarî yargı mensubu pekçok yargıç ve savcının, kamu

kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının temsilcilerinin, Hukuk Fakültesi öğretim üyelerinin katılması beklenmektedir.

Bu arada yurdun dörtbir yanından Baro Başkanları ve çok sayıda avukat, özel otobüslerle gelip toplantıya katılacaklarını bildirmişlerdir. Meslektaşlarımız, savunmanın ve bağımsız yargının sorunlarına ve onuruna sahip çıkma kararlılığını bir kez daha kanıtlayacaklardır.

Biz, toplantımızda, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay Başkanları'na kürsümüzü, yargıç ve savcılara salonumuzu, yargının sorunlarına da gönlümüzü açmış bulunmaktayız.

Hiç kuşku duyulmasın, Baroların yapacağı toplantı, şimdiye kadar düzenlenen toplantıların en anlamlısı, en katılımlısı, en içeriklisi ve en görkemlisi olacaktır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

BASIN BÜLTENİ

6.9.1990

Türkiye Barolar Birliği ve bütün Barolar'ın birlikte düzenlediği 1990-1991 Yargı Yılı'nın Açılış Toplantısı'nın bugün saat 13.00'de Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde yapılacağını hatırlatmak isteriz.

Toplantıya TBMM. Başkanı Kaya Erdem, Anamuhalefet Partisi lideri Erdal İnönü, Anayasa Mahkemesi Başkan Vekili Yekta Güngör Özden, Danıştay Başkanı, Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı, Danıştay Başsavcısı, Sayıştay Başkanı diğer siyasi parti temsilcileri, milletvekilleri, Yüksek Yargı kuruluşları ve Anayasa Mahkemesi Üyeleri, Türkiye Mimar Mühendis Odaları Birliği, Türk Tabipler Birliği, Türk Dış Hekimleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Türkiye Eczacılar Birliği, sendikalar, çok sayıda yargıç, savcı ve avukat katılacaklardır.

Toplantıdan önce saat 10.45'te Anıtkabir'de Aslanlı Yol'un başından itibaren Atatürk'ün huzuruna kadar avukatlar cübbeli olarak yürüyecek saygı duruşunda bulunup çelenk koyacaklardır.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

6 Eylül 1990
Saat 11.05

Yüce Atatürk,

Türkiye'nin dört bir yanından gelen bini aşkın avukat ve barolarla birlikte huzurundayız.

Temellerini attığın demokratik, laik hukuk devleti ve Hukukun Üstünlüğü İlkeleri Savaşını inanç ve ısrarla verdiğimizizi söylemeğe, kanıtlamağa geldik.

İnsan hak ve özgürlüklerinin güvencesi yargı bağımsızlığını çiğnetmeyeceğimizi, BARO BAĞIMSIZLIĞINA müdahale ettirmeyeceğimizi, ulusumuza armağan ettiğin ve devrimlerinin RUHU OLAN LÂİKLİĞİ zedeletmeyeceğimizi bir kez daha yineleyip inançlarımızı tazeliyoruz.

«SAV-SAVUNMA-YARGI» BÜTÜNLÜĞÜNÜ bozmak isteyenleri sana şikâyet ediyor, kendilerini uyarıyoruz. Buradan Türkiye'de ilk defa düzenlediğimiz 1990-1991 YARGI YILININ AÇILIŞI TOP-LANTISINA gidiyoruz. TÜRK Avukatları ve Baroları Kurduğun Cumhuriyetin, rejimin ve devrimlerinin sahibi ve bekçisidir. RAHAT UYU ATAM!

İzindeki binlerce avukat
ve BAROLAR adına

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
BAŞKANI

AV. ÖNDER SAV

● **TÜRK AVUKATLARI ve BAROLARI YARGI YILINI ANLAMLI ve GÖRKEMLİ BİR YÜRÜYÜŞ ve TÖRENLE AÇTILAR**

6 Eylül 1990 tarihinde Yargıtay'da yapılması gereken Adli Yılın Açılış Töreni için Yargıtay Başkanlığı'nın Türkiye Barolar Birliği Başkanı'nın KONUŞMA METNİ'ni 3 ay önceden istemesi, Türkiye Barolar Birliği tarafından GİZLİ SANSÜR niteliğinde görülüp BAROLARIN BAĞIMSIZLIĞINA müdahale yapıldığı gerekçesi ile reddedilmiş ve ayrı bir tören düzenlenmesi kararı alınmıştı.

Bu karar doğrultusunda Türkiye Barolar Birliği ile baroların 1990-1991 Yargı Yılı'nın başlaması nedeniyle 6.9.1990 tarihinde birlikte düzenledikleri tören yurdun dört bir köşesinden gelen çok sayıda baro başkanı ve avukatın saat 11.00'de Anıtkabir'de Aslanlı

Yol'un başından itibaren Atatürk'ün huzuruna kadar cübbeli olarak yürüyerek saygı duruşunda bulunup çelenk koymaları ve Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Önder SAV'ın tören ve konuk defterini imzalaması ile başladı.

Törene daha sonra saat 13.00'de DTCF Farabi Salonu'nda yapılan toplantı ile devam edildi. Toplantıya TBMM Başkanı Kaya Erdem, Anamuhalefet Partisi lideri Erdal İNÖNÜ, Anayasa Mahkemesi Başkan Vekili Yekta Güngör ÖZDEN, Adalet Bakanı Oltan SUNGURLU, Danıştay ve Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanları, Danıştay Başsavcısı, diğer siyasi parti temsilcileri, milletvekilleri, Yüksek Yargı kuruluşları ve Anayasa Mahkemesi üyeleri, Türk-İş Genel Başkanı, Türkiye Mimar Mühendis Odaları Birliği, Türk Tabipler Birliği, Türk Dış Hekimleri Birliği, Türk Veteriner Hekimleri Birliği, Türk Eczacılar Birliği, sendika başkan ve temsilcileri, çok sayıda yargıç, savcı ve avukat katıldı.

Avukatların cübbeleri ile katıldıkları toplantıda Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Önder SAV, Türkiye Barolar Birliği ilk başkanı Prof. Dr. Faruk EREM ve AÜHF Öğretim Üyesi Prof. Dr. Eralp ÖZGEN birer konuşma yaptılar.

IX — KAMU KURUMU NİTELİĞİNDEKİ DİĞER MESLEK KURULUŞLARI İLE OLAN İLİŞKİLER VE ORTAK AÇIKLAMALAR

1 — PROF. DR. MUAMMER AKSOY'UN ÖLDÜRÜLMESİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

2.2.1990

Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları'nın En Yetkili organlarının temsilcileri, ortak bir toplantı yaparak Profesör Muammer Aksoy'un öldürülmesi ile ilgili ortak görüşlerini kamuoyuna duyurmayı kararlaştırdılar.

Anayasa Hukuku Profesörü ve Ankara Barosu'nun eski başkanı değerli bilim adamı Muammer Aksoy, düşünce özgürlüğünü hazmedemeyen demokrasi düşmanları tarafından öldürüldü. Yapılan resmi açıklamalardan öldürenin veya öldürenlerin kim olduğunun bilinmediği söyleniyor. Ama biz, katilleri, düşüncelerinden, eylemlerinden, seçtikleri kurbanlardan tanıyoruz.

Bunlar, ülkemizi, ortaçağ karanlığına çekmek isteyen, demokratik ortamda yaşayamayan, aslında demokrasiyi de istemeyen öz-

gür düşüncenin aydınlığından korkan alçaklardır. Muammer Aksoy gibi yüreği yurt ve insan sevgisiyle dolu, Atatürkçü'lükten ödün vermeyen, hukukun üstünlüğü kavgasında ön saflarda yer alan uygar, çağdaş kafalı insanlar kolay yetişmiyor. Muammer Aksoy, ilerlemiş yaşına rağmen daima genç kalan, öğrenciliğindeki heyecanını son nefesine kadar yaşatan yılmaz ve yorulmaz bir düşünürdü. Yazan, konuşan, coşan coşturan, seven sevdiren, daima öğrenen ve öğreten insandı.

Muammer Aksoy, kendisini, ülkesinin sorunlarından soyutlayıp sessiz oturmayı yeğleyen, gününü gün eden sözde aydınlardan edgildi. O, gerçek bir aydıdı. Akılcı, çağdaş ve laik bir aydın.

Muammer Aksoy'un vücudu değil düşünceleri hedef seçildi. Onu vuranlar, birgün keşke Muammer Aksoy yaşasaydı diye pişman olacaklardır. Muammer Aksoy'un düşünceleri, onun kavgasını sürdürenlerin inançları, kararlılıkları, özgürlük ve demokrasi anlayışları, katilleri kovalayacak, boğacaktır. Devlet, demokrasi düşmanlarından güçlü olmak zorundadır. 12 Eylül öncesi yaşanmış filmleri, tekrar sahnelemek isteyenler, emellerine ulaşamayacaklardır.

Biz, toplantıya katılan tüm kuruluşlar, bütün mensuplarını Muammer Aksoy'un cenaze törenine katılmaya çağırıyor, demokrasi yolunda başka şehit vermeye tahammülümüz olmadığını belirtiyor, kanlı cinayeti nefretle kınıyoruz.

Namlular, Muammer Aksoy'a değil, demokratik rejime çevrilmiştir. Devleti yönetenleri, Aksoy'un ölümüne kayıtsız kalmamaları için uyarıyoruz, göreve çağırıyoruz. Katiller, bir an önce bulunup adalete teslim edilmelidir.

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
ÖNDER SAV**

**TÜRK MÜHENDİS ve MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANI
TEOMAN ALPTÜRK**

**TÜRK TABİBLER BİRLİĞİ BAŞKANI
NUSRET FİŞEK**

**TÜRK DIŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YILMAZ BİLGİN**

2 — ÇETİN EMEÇ'İN ÖLDÜRÜLMESİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

8.3.1990

Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının en yetkili organlarının temsilcileri, ortak bir toplantı yaparak gazeteci Çetin EMEÇ'in öldürülmesi ile ilgili olarak görüşlerini kamuoyuna duyurmayı kararlaştırmışlardır.

Değerli gazeteci Çetin EMEÇ'de profesyonelce ve hunharca öldürüldü: Terör, planlı, programlı şekilde çan almaya devam ediyor. Başta hükümet olmak üzere sorumlu ve yetkililer güçsüz ve çaresiz duruyorlar.

Ülkemiz terör bataklığına itilmeye çalışılıyor. 12 Eylül öncesi olaylar, büyük bir benzerlikle sahneleniyor. Prof. Muammer AKSOY gibi bilim adamları Çetin EMEÇ gibi yetişkin gazeteciler boy hedefi seçiliyor. Terör karşısında gerekli girişimler yapıp çözüm yolları sür'atle bulunmazsa cinayet tertipçileri güç ve cesaret bulacaklardır. Çetin EMEÇ'in son yazısında gördüğü manzara ortaya çıkacak ÖRÜLEN MELANET İLMEKLERİ DOKUYAN ELLERİN YANINA KÂR KALACAKTIR.

Çetin EMEÇ'in öldürülmesi, laik cumhuriyete, topluma, ülkeye, insan hak ve özgürlüklerine, demokratik hukuk devletine ve demokrasiye yönelik tehlikeyi çıplak bir şekilde sergilemiştir.

Yetkili, görevli ve sorumlular kör, sağır ve düşünemez durumda değil iseler, Türkiye'de vakit geçirilmeden yapılacak şeyler vardır. Terörle mücadelede başarısız kalan, yetkililerin istifaları ve erken seçim dahil pek çok çözüm yolu dururken çaresiz beklemek, ülkenin yetişmiş aydınlarını, insanların ölüm tuzağına düşürmekten başka sonuç vermeyecektir.

Soruna demokratik rejim içinde çözüm aranmalı, toplum umutsuzluğa itilmemeli, çözüm toplumun elbirliğinde, oybirliğinde, görüş ve gönül bütünlüğünde aranmalıdır.

Demokrasi ve özgürlükten yana bütün kurumları, kuruluşları, siyasi partileri ve hükümeti vakit geçirilmeden süratle görev ve sorumluluklarını yapmaya, demokratik rejim düşmanlarına karşı tutarlı, kararlı, çözümler bulup uygulamaya çağırıyoruz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AVUKAT ÖNDER SAV

**TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANI
TEOMAN ALPTÜRK**

**TÜRK TABİBLER BİRLİĞİ BAŞKANI
NUSRET FİŞEK**

**TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YÜCEL AKINCI**

**TÜRK DIŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YILMAZ BİLGİN**

**TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ BAŞKANI
MEKİN TANKER**

**3 — ÇANAKKALE BELEDİYE BAŞKANI İSMAİL ÖZAY'IN
GÖREVDEN ALINMASINA İLİŞKİN MESLEK KURU-
LUŞLARININ ORTAK AÇIKLAMASI**

21.3.1990

Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının en yetkili organlarının temsilcileri, ortak bir toplantı yaparak Çanakkale Belediye Başkanı İsmail Özay'ın görevden alınması ile ilgili olarak görüşlerini kamuoyuna duyurmayı kararlaştırmıştır.

Çanakkale Belediye Başkanı İsmail Özay'ın bir gece tasarrufu ile görevden alınması, demokratik gelenek ve işleyiş bakımından büyük bir talihsizlik olmuştur.

Hükümet adına yapılan açıklamada, İsmail Özay'ın Cumhurbaşkanına karşı davranışından dolayı görevden alındığı belirtilmiştir. Anayasamızda ve yasalarımızda, bu tür bir görevden alınma tarifi ve müeyyidesi yoktur. Belediye Başkanlarının ancak görevleri ile ilgili suç sebebi ile haklarında soruşturma veya kovuşturma açılması halinde tedbir niteliğinde görevlerinden uzaklaştırılabilmeleri mümkündür.

Belediye Başkanı İsmail Özay'ın görevden alınması, gerekçesi ile, görüntüsü ile, uygulaması ile tamamen hukuka aykırı, devlet ciddiyeti, demokratik hukuk devleti ilkeleri ve seçmen iradesi ile bağdaşmayan bir işlemdir. Bunun ülkemizde zaten sarsılmış olan iç huzur ve barışı daha da zedeleyeceğini düşünmekteyiz. Devleti yönetenlerin, enaz yönetilenler kadar, hukukun üstünlüğüne say-

gı göstermeleri, topluma örnek olmaları, dikkat, itidâl ve ciddiyet içinde olmaları gerekir.

Çanakkale Belediye Başkanı İsmail Özay'a reva görülen işlemin devleti yönetenlerle yönetilenler arasında derin uçurum oluşturacağından, toplumumuzda ve demokrasimizde onulmaz yaralar açacağından da ayrıca endişe duymaktayız.

Bu düşünce ve duygularla başta Cumhurbaşkanı ve Başbakan olmak üzere tüm devlet ve hükümet yöneticilerini, demokratik hukuk devleti kurallarına, hukukun üstünlüğüne ve seçmen iradesine uymada daha titiz, dikkatli ve duyarlı olmaya çağırmayı kaçınılmaz bir görev bildiğimizi kamuoyuna duyurmakta yarar görmekteyiz.

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AVUKAT ÖNDER SAV**

**TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANI
TEOMAN ALPTÜRK**

**TÜRK TABİBLER BİRLİĞİ 2. BAŞKANI
KÂZİM TÜRKER**

**TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YÜCEL AKINCI**

**TÜRK DIŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YILMAZ BİLGİN**

**TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ BAŞKANI
MEKİN TANKER**

4 — NİHAT SARGIN VE HAYDAR KUTLU İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

17.4.1990

Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının en yetkili organlarının temsilcileri, ortak bir toplantı yaparak aşağıdaki görüşlerini kamuoyuna duyurmayı kararlaştırmışlardır.

Demokratik, laik sosyal hukuk devletinde insanın düşünce ve inanç özgürlüğü vardır. Gerek İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde, gerekse anayasamızda, insanların DÜŞÜNCE VE KANAATLERİ sebebiyle kınanamayacağı SUÇLANAMAYACAĞI yazılıdır.

Bugün Ülkemizde, düşünce, inanç ve örgütlenme özgürlüğünün önünü tıkayan Türk Ceza Kanununun 141-142 ve 163. maddeleri halâ yürürlüktedir. Bu maddeler, toplumda sınıflararası eşitsizliğin giderilmesine çalışanların ve dinsel inançları doğrultusunda davrananların suçlanıp hüküm giymelerine, haksız ve yersiz mahkûmiyetlere ve özgürlüklerin kısıtlanmasına yol açmaktadır.

TBKP Başkanı Nihat Sargın ve Genel Sekreteri Haydar Kutlu, düşünceleri nedeniyle yargılanmakta ve tutuklu bulunmaktadır; süresiz açlık grevine ve ölüm orucuna başladıklarını 6 Nisan 1990 tarihinde kamuoyuna duyurmuşlardır. Sargın ile Kutlu'nun neticede kendilerini ölüme götürebilecek eylemlerini benimsememekle ve desteklememekle birlikte düşünceleri nedeniyle çok uzun bir süre özgürlüklerinden yoksun bırakılmalarını demokratik hukuk devleti, insan hak ve özgürlükleri ile bağdaştıramıyoruz.

Sorun, «Sargın-Kutlu Sorunu» olmanın ötesinde Türkiye'de düşünce ve örgütlenme özgürlüğü ve düşünceye yasak koyan maddelerin kaldırılması sorunudur.

Bir yıla yakın bir zamandır ülkemizde, Türk Ceza Yasasının 141-142 ve 163. maddelerinin tartışılması, anılan maddelerin tamamen kaldırılması için elverişli bir ortam yaratmıştır. TBMM de temsil edilen veya edilmeyen bütün siyasi partiler, tüm demokrasi kuruluşları ve aydınlar ve toplumun büyük bir kesimi, düşüncenin cezalandırılmasına karşı olduklarını söylerken 141-142 ve 163. maddeler bir türlü parlamentoda gündemdeki yerini alamıyor, bu nedenle de çağdaş ve demokratik ülkelerde kınamalar devam ediyor.

Vakit geçirilmeden Türk Ceza Yasasının 141-142 ve 163. maddeleriyle ilgili kanun tasarısı, TBMM gündemine alınmalı, anılan maddeler kaldırılmalı, «Türkiye'de fikirler ve düşünceler cezalandırılmıyor.» dedirtip, hukukun üstünlüğüne, demokratik hukuk devleti ilkelerine, insan hak ve özgürlüklerine saygılı bir toplum olduğumuz kanıtlanmalı, Türkiye, çağdaş ve uygar dünyadaki onurlu yerine oturtulmalıdır.

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AVUKAT ÖNDER SAV**

**TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANI
TEOMAN APTÜRK**

TÜRK TABİBLER BİRLİĞİ BAŞKANI
NUSRET FİŞEK

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YÜCEL AKINCI

TÜRK DİŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YILMAZ BİLGİN

TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ BAŞKANI
MEKİN TANKER

5 — KÖRFEZ KRİZİ VE SAVAŞ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

16.8.1990

Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları'nın en yetkili organlarının temsilcileri, ortak bir toplantı yaparak aşağıdaki görüşlerini kamuoyuna duyurmayı kararlaştırmışlardır.

Anayasa'nın 92. maddesi uyarınca TBMM.- tarafından, hükümete SAVAŞ HALİ İLANI izninin verilmesi, ülkemiz insanlarını tedirgin etti, korkuttu. Çünkü savaş, demokrasiyi, insan hak ve özgürlüklerini ve sağlığını tehdit eden en büyük ve en ciddi tehlikedir.

Birgün savaş bitiyor ama geride pek çok ölü, sakatlık, hastalık, gözyaşı, ekonomik kriz ve yıllarca süren sıkıntılar kalıyor. Bırakalım savaşı, «Savaş olacak» korkusu, «Savaş» olasılığı bile toplum ve insan yaşamını ve sağlığını altüst edebiliyor. En az bunlar kadar önemli olan demokratik hukuk devleti ilkeleri zedelenip, çığnenebiliyor.

Türk insanının hem savaş korkusu olmaksızın barış ve sağlık içinde yaşamasını istiyoruz, hem de savaş hali ilânı izni bahanesine sığınarak temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasının kısıtlanmasına ya da durdurulmasına varacak şekilde demokrasinin askıya alınmak istenmesine gözyumulmamasını istiyoruz.

Dış politika ve savaş olasılığının, iç politika malzemesi yapılmasına karşıyız. «Yurtta BARIŞ, dünyada BARIŞ» istiyoruz. Savaş kışkırtıcılığıyla ve Türkiye'nin, TBMM iradesi dışında bir oldu bitti ile dönülmez yola sokulmaması için kamuoyunu, Anayasal kuruluşları, siyasal partileri, hükümeti ve tüm yetkilileri sağduyulu ve duyarlı olmaya çağırıyoruz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AV. ÖNDER SAV

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANI
TEOMAN ALPTÜRK

TÜRK TABİBLER BİRLİĞİ BAŞKANI
SELİM ÖLÇER

TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ BAŞKANI
MEKİN TANKER

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YÜCEL AKINCI

TÜRK DIŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YILMAZ BİLGİN

6 — TERÖRLE İLGİLİ AÇIKLAMA

12.10.1990

Türkiye Barolar Birliği - Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği - Türk Tabipler Birliği - Türk Eczacılar Birliği - Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Türk Diş Hekimleri Birliği Başkanları Ankara'da ortak bir toplantı yaparak teorr, demokrasi ve lâiklik konusunda görüşlerini kamuoyuna duyurmayı kararlaştırmışlardır.

Ülkemizde terör, son zamanlarda tırmanışa geçirilmiş, olaylar, demokratik lâik cumhuriyeti, düşünce özgürlüğünü ve demokrasiyi yoğun biçimde tehdit etmeğe başlamıştır. Caniler, savunmasız kurbanlarını dikkatlice seçip sinsice, alçakça ve profesyonelce öldürüyorlar. Periyodikleşen cinayetlerde sıranın kime geleceği hiç belli olmuyor.

Cinayetlerin biçimi, işleniş zamanı, seçilen kurbanlar, toplumda anlamsız bir hesaplaşmadan çok tek elden, tek kafadan, tek merkezden yönlendiriliyormuş kuşkusunu giderek güçlendiriyor. Toplumun ve insanların temiz dini inanç ve duyguları sömürülerek pek çok değerli bilim adamı, aydın, düşünür, gazeteci, yazar öldürülüyor. Siyasi cinayetlerin arkasının kesileceği umudu da görülmüyor. Bomba atan, tetik çeken ellerin, cinayet plânlayıp adam öldüren beyinlerin solcusu, sağcısı, dincisi, dinsizi, olmaz. Bunların tek adı vardır: çağdaş demokratik lâik cumhuriyet düşmanları.

Cumhuriyeti oluşturan devrimlerin ve Atatürk ilkelerinin temel unsuru lâiklikdir. Lâikliğı dar anlamda «Din ve devlet işlerinin ayrılığı» şeklinde tanımlayıp yorumlamak yanlıştır. Lâiklik, dini toplum yaşamını düzenleyen, yönlendiren, bir güç mihrakı olmaktan çıkarmış, din sömürüsüne son vermiş, dini kişi vicdanının korumasına almıştır. Lâiklik, teokratik devlet düzeninden demokratik hukuk devletine geçişin simgesidir, şeriat devletini bırakıp çağdaş devlet yaratmanın temel taşıdır, bir uygarlık, özgürlük ve çağdaşlık ilkesidir. Neyazık ki cumhuriyetin temeli olan bu ilke, günümüz Türkiye'sinde ilk ve orta öğretimde zorunlu din dersleri okutulurken, üniversitelerimizde kıyafet serbestliğı adı altında çağdaşlığa ters düşen giysilere olur verilerek, devlet daireleri ve diğerk kamu kuruluşlarında dinci kadrolar oluşturulup mescitler açılarak buralarda zorunlu ve toplu cuma namazları kıldırılarak din sömürüsü yapıp dinsel baskılar kurularak alabildiğine hırpalanmakta hatta yok edilmek istenmektedir. Aslında yok edilmek istenen demokratik lâik, çağdaş Türkiye Cumhuriyeti'dir.

Şeriatın gözünde ikinci sınıf bir yaratık «yarım insan» diye nitelenen, horlanan aşağılanan kadınlarımızı, çağdaşlığa kavuşturmanın ilkenin lâiklik olduğunu unutmış görünen ve küçük oy hesaplarına kendini kaptırmış olanlara Türkiye Cumhuriyeti'nin temelilerinin sarsılmakta olduğunu hatırlatmak isteriz. Devlet, terör ve cinayetler karşısında vatandaşını koruyamaz duruma düşürülmüş, insanlar yılgınlığa itilmiş, toplumu çağdaşlıktan uzaklaştırıp şeriat düzenine sokma, tekrar ümmet yapma gayretleri hızlanmıştır.

Devletin görevini yapmayı, yetkililerin sorumluluktan uzak, vurdumduymaz tutumları bizlerin demokratik lâik cumhuriyete sahip çıkma görevimizi ötelemez, aksine daha da bilinçlendirir, güçlendirir. Teröristler, lâiklik ve demokrasi düşmanları, öncelikle meslek kuruluşlarımızı ve mensuplarını, Atatürk devrimlerinin ve rejimin sahibi ve bekçisi Türk gençliğini, aydınları, Türk işçisini, memurlarını, demokrasi ve lâiklik uğruna şehitler vermiş bilinçli Türk basınını aşamayacaklardır; güçleri lâikliğin topluma açtığı uygar, çağdaş, insana ve dine saygılı kapılarını kapatmaya yetmeyecektir.

Sorumlular da artık sade vatandaş gibi olayları kınamayı ve seyirci kalmayı bir kenara bırakıp demokratik lâik cumhuriyete sahip çıkmalıdır. Yoksa çok kıymetli zaman geçmektedir; lâik çağdaş ülkemiz sonu gelmeyecek iç çatışmaların kucağına itilmek üzeredir.

Biz aşağıda imzası olan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, demokratik lâik ve çoğulcu demokrasiden, özgür düşünceden, sosyal hukuk devletinden, ulusal barış ve çıkarlarımızdan yana olan tüm insanları ve halkımızı görevlerini yapmaya, uyanık olmaya; Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni, hükümeti, siyasi partileri ve bütün sorumluları terörlle, demokrasi ve lâiklik düşmanları ile mücadelede ödünsüz ve kararlı olmaya çağırıyoruz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AVUKAT ÖNDER SAV

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANI
TEOMAN ALPTÜRK

TÜRK TABİBLER BİRLİĞİ BAŞKANI
SELİM ÖLÇER

TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ BAŞKANI
MEKİN TANKER

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YÜCEL AKINCI

TÜRK DİŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YILMAZ BİLGİN

7 — ÖLÜM CEZASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

17.10.1990

Türkiye Barolar Birliği - Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği - Türk Tabipler Birliği - Türk Eczacılar Birliği - Türk Veteriner Hekimleri Birliği ve Türk Dış Hekimleri Birliği Başkanları Ankara'da ortak bir toplantı yaparak ölüm cezası konusunda görüşlerini kamuyouna duyurmayı kararlaştırmışlardır.

Dünya, insan haklarına saygılı ve dayalı yeni düzenler kurma ve yumuşama süreci yaşarken, ölkemizde tam tersi uygulamalar sürüyor. Savaş korkusu, 22 ilde insan haklarının uygulanmasında kısıtlılık, dünya çocuk hakları bildirgesinin bazı maddelerine çekince konulması, insan hakları ihlallerine karşı yeterince duyarlı davranılması, çalışma hakkına müdahale olabilecek nitelikte hukuk dış uygulamalarla personel kıyımının yapılması, teröre karşı önlem olarak idam cezalarının gündeme getirilmesi bunun en çarpıcı örnekleridir.

TBMM'de bekleyen idam cezaları dosyalarını işleme koymak, gittikçe yaygınlaşan terör olaylarını engelleme çaresi gibi gösteriyor. Bu mantığı anlamak çözmek güçtür. Geçmişte işlenmiş ve gelecekte işleneceği düşünülen suçlara karşı öç almaktan ve sözde suçu önlemekten söz ediliyor.

Geçmişte verilmiş ölüm cezasını infaza yeltenmek bunun günümüzdeki terör olaylarını önleyeceğini sanmak, hukukla, toplumla, insan hak ve özgürlükleri ile ve uygar dünya ile alay etmektir. Çağdaş, modern devlet intikam peşinde koşmaz; insanlarını öldürmeyi değil her engeli aşarak yaşatmayı hedefler.

Ölüm cezasının suçu önlemek gibi bir caydırıcı niteliği olmadığı, yakın geçmişimizde yaşandı. İdamlar hoşgörü, yumuşama, karşılıklı sevgi ve saygıya ihtiyacı olan toplumumuza yeni gerginlikler getirecektir. Sertliğin artmasına yolaçacaktır. Bu bağlamda dünyanın tersine bir gidiş ülkemiz insanlarının hakettiği bir durum değildir.

Egemenliğin kayıtsız şartsız sahibi olan milletin temsilcisi TBMM, bu konuda sorunun çözümünü zamana ve kamu vicdanının yatışmasına bırakmış ve bu da sağlanmış iken, birdenbire hükümet yetkililerinin TBMM'nin de önüne geçerek ölüm fermanı vermeleri fevkalâde şanssız ve yanlış bir girişim olmuştur.

Yüce parlamentonun, mahkemelerce verilip kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermeyeceğine, Türkiye'nin çağdaş uygar bir ülke olduğunun kanıtlanacağına inanıyoruz.

Anayasa'nın 17. maddesinde yazılı «...Kimse, insan haysiyeti ile bağdaşmayan bir cezaya tâbi tutulamaz...» hükmüne rağmen ölüm cezasını benimseyip bunu insan haysiyeti ile bağdaştırmanın çağdaşlıkla, uygarlıkla hiçbir ilgisi yoktur.

Ülkemizin yeni gerginliklere tahammülü yoktur. Teröre karşı en etkin önlem; insan haklarına dayalı lâik, çağdaş tüm kurallarıyla işleyen demokratik yapıyı kurmaktır. Demokrasiye ulaşan yolun ilk basamağı hoşgörü ve sevgi ortamıdır. Bu ortam, ölüm cezasını gündeme getirmek yerine Genel Af'ı çıkartmakla yaratılabilir.

TBMM'nin demokrasimizi ayıplı hale getirecek ve toplumda yeni yaralara, çalkantı ve sıkıntılara neden olacak ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermemesini diliyor ve kamuoyunu da bu konuda duyarlı olmaya çağırıyoruz.

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI
AVUKAT ÖNDER SAV**

**TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ 2. BAŞKANI
MUSTAFA GÜLENC**

**TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ BAŞKANI
SELİM ÖLÇER**

**TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ BAŞKANI
MEKİN TANKER**

**TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YÜCEL AKINCI**

**TÜRK DIŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI
YILMAZ BİLGİN**

**8 — KAMU KURUMU NİTELİĞİNDEKİ MESLEK KURU-
LUŞLARININ YETKİLİ ORGANLARI'NIN «ZONGUL-
DAK GREVİ» KONUSUNDA YAPTIKLARI ORTAK BA-
SIN AÇIKLAMASI**

İNSAN HAKLARI GÜNÜ'nün 42. yıldönümünün tüm uygar Dünya'da kutlandığı, AĞIK/90 Zirvesiyle İNSAN HAKLARI, DEMOKRASİ, BARİŞ adına çok olumlu adımların atıldığı günlerden geçiyoruz.

Ülkemize dönüp baktığımızda, İNSAN HAKLARI bakımından çağdaş ülkelere göre gerilerde kaldığımızı görmenin üzüntüsünü duyuyoruz.

Ülkemizde halâ en temel insan hak ve özgürlüklerinin kullanılabilmelerinin önündeki haksız, adaletsiz kısıtlamalar, anayasal ve yasal engeller, Uluslararası Çalışma Teşkilatı (İLO)'nın ilkele-ri çiğnenerek, sürdürülmektedir.

Sendikalaşmayı özellikle kamu çalışanlarına çok gören grevli, toplu sözleşmeli SENDİKALAŞMA hakkını kısıtlayan, Sendikalar, Meslek Kuruluşları ve Siyasi Partiler arasındaki ilişkileri yasaklayan, 12 Eylül kalıntısı anti demokratik hükümler ne yazıkki halâ yürürlükte tutulmaktadırlar.

Kamu İşverenleri Sendikası, Devlet gücünü ve otoritesini, hükümeti de arkasına alarak, kamu kesimindeki toplu sözleşme ve

serbest pazarlık görüşmelerini tek taraflı, dayatmacı, emredici çözümlere veya çözümsüzlüklere götürmektedir. Bunun EN ÇARPCI ÖRNEĞİ ZONGULDAK'ta yaşanmaktadır.

Bilindiği gibi, 30 Kasım'dan buyana, ZONGULDAK HAVZA-SINDA VE MTA İŞYERLERİNDE çalışan 42 bin işçi, İNSANCA YAŞAMAK, ÇALIŞMAK, EMEĞİNİN, ALINTERİNİN KARŞILIĞINI, HAKLARINI ALMAK için GREV'deler.

Bu grev, son yıllarda örgütlü hak alma mücadelesinin en etkili ve tek örneği olması açısından olduğu kadar, tüm ülkeyi etkileyecek sonuçları açısından da büyük önem ve duyarlılıkla eğilinmesi gereken nitelikler taşımaktadır.

ZONGULDAK GREVİNİ sadece ilgili sendika üyesi işçiler değil, mühendisi, memuru, esnafı ve serbest meslek sahipleriyle ZONGULDAK İLİ, TÜM BÖLGE HALKI YAŞIYOR, eğer çıkmaza girerse TÜM TÜRKİYE DE YAŞAYACAK GÖRÜNÜYOR.

Grevin «Havza zarar ediyor» gerekçesiyle çıkmaza sürüklenmesinden, zararın faturasını ölümle yüzyüze koşullarda yeraltında çalışan maden işçilerine çıkarma niyet ve girişimlerinden, ocakların kapatılması tehdidinden özenle kaçınılmalıdır.

Havzanın zarar ediyor olmasının temelinde, mühendisi, işçisiyle maden çalışanları değil, teknolojik yenileşme ve dönüşümleri havzada yılların ihmaliyle sağlayamayan, TTK'nu politik istihdam kurumuna çevirerek maliyet artırıcı unsurları gidermek yerine körükleyen, akılcı, kalıcı bir yönetim ve işletme politikası oluşturmayan anlayışlardır ve bu anlayışları havzada egemen kılanlardır.

Grev, Anayasanın 2. maddesinde nitelikleri sayılan sosyal devlet ilkelerine uygun, insanca yaşama hakkına saygıyı esas alan, Zonguldak'ta sosyal adaleti ve toplumsal dengeyi sağlayacak biçimde ivedi olarak çözümlenmelidir.

Çünkü, Zonguldak havzası gibi derin ocakların uzunca süre kapalı kalmaya hiç tahammülleri yoktur. Eğer grev çıkmaza sokulursa, ocaklar çok tehlikeli ve çözümü olası olmayan teknik sorunlar üretecek, ocakların yeniden işletmeye alınmaları olanaksız hale gelecektir.

Bu durum, demir-çelik üretiminin belini kıracak, taş kömürü ithalini getirerek, demir-çelik sanayiini tamamiyle dışa bağımlı hale sokacaktır.

Bu nedenlerle Birliklerimiz, tüm yetkili ve sorumluları, emeğe ve alınterine gerçek değer verilmesine, insanca yaşama hakkına saygı gösterilmesi için ivedi olarak gerekli önlemleri almaya ve grev karşısında duyarlı ve çözümcü olmaya çağırılmaktadır.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI

AVUKAT ÖNDER SAV

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ BAŞKANI

TEOMAN ALPTÜRK

TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ BAŞKANI

SELİM ÖLÇER

TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ BAŞKANI

MEKİN TANKER

TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI

YÜCEL AKINCI

TÜRK DIŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI

YILMAZ BİLGİN

9 — TÜRK-İŞ'İN UYARISI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

28 Aralık 1990

Baro Başkanlığı

.....

GENELGE NO : 1673/44

3 Ocak 1991 tarihinde gerçekleştirilecek olan demokratik uyarı ile ilgili olmak üzere Türk-İş Genel Merkezine, Türkiye Barolar Birliği'nin ve diğer Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarının Başkanları ve Başkanlık Divanı Üyeleri tarafından 27.12.1990 tarihinde yapılan ziyaretle ilgili kamuoyu açıklaması aşağıda bilgi ve takdirlerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla

**Türkiye Barolar Birliği
Başkanı**

Avukat Önder SAV

KAMUOYUNA AÇIKLAMA

27.12.1990

Türk-İş Genel Merkezi'ni 27.12.1990 günü ziyaret eden TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ - TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ - TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ - TÜRK ECZACILAR BİRLİĞİ - TÜRK VETERİNER HEKİMLERİ BİRLİĞİ ve TÜRK DIŞ HEKİMLERİ BİRLİĞİ Başkanları ve Başkanlık Divanı Üyeleri, 3 Ocak 1991 tarihinde gerçekleştirilecek olan bir günlük iş bırakma ile ilgili bilgi almışlar ve görüşlerini kamuoyuna açıklamışlardır.

Demokratik, çağdaş ve uygar ülkeler, demokratikleşmenin ve insan haklarının altın çağını yaşarken ülkemizde hala işçi hak ve özgürlüklerindeki haksız ve adaletsiz kısıtlamalar, anayasal ve yasal engeller, Uluslararası Çalışma Teşkilatı (İLO)'nın ilkeleri çiğnenerek sürdürülmektedir.

Sendikalaşmayı kısıtlayan, meslek kuruluşları ve siyasi partiler ile ilişkileri yasaklayan hükümler yürürlüktedir. Bütün çalışanların sendika kurma hakkı yoktur, grev hakkı alabildiğine sınırlandırılmıştır.

Kamu İşverenleri Sendikası devlet gücünü ve otoritesini, hükümeti de arkasına alarak kamu kesimindeki toplu sözleşme ve serbest pazarlık görüşmelerini tek taraflı, dayatmacı, emredici çözümlere ya da çözümsüzlüklere götürmektedir. Bunun en çarpıcı örneği Zonguldak'ta yaşanmaktadır.

Zonguldak benzeri örneklerin giderek artacağına dair somut görüntüler sergilenmektedir. Bu ortamda Türk-İş'in çağrısı ve kararı, sosyal hukuk devletinin işlerliği açısından önem kazanmıştır. Ülkemizin sendikal tarihindeki bu ilk uygulamayı, işçilerin ekonomik ve sosyal sorunlarının çözümü, tıkanan toplu iş sözleşmesi ve sendikal hakların işletilmesi ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, demokratik sosyal hukuk devletinin işlerliği için işçilerin en büyük BASKI GRUBU'nun, siyasal iktidara ANLAMLI BİR DEMOKRATİK UYARISI olarak görüyoruz.

Birer baskı grubu olarak Türk-İş'in bu anlamdaki uyarısını görüş ve tutumlarımızı, kararlarımızı destekliyoruz, Türk-İş'e, Türk-İş bünyesindeki sendikalara ve destek veren sendikalara, tüm işçilere ve diğer çalışanlara başarılar diliyoruz.

X — ZONGULDAK'TAKİ İŞÇİLERİN GREVİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

Sayın ŞEMİ DENİZER

Genel Maden-İş Sendikası Başkanı
Z O N G U L D A K

12.12.1990

Sayı: 1596

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu; 8.12.1990 tarihli toplantısında alınan karar gereğince Sendikanızca sürdürülen greve ilişkin olarak ekteki metinde yazılı olan hususların kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiştir.

Grev devamınca sabır, gayret ve metanet diliyor, sonuçta emeğin alınterinin gerçek hakkını almasını içtenlikle özlüyor, sendika yöneticilerinize ve üye işçilerinize sağlık ve başarılar diliyorum.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

EKİ : Yazılı Açıklama Metni

ZONGULDAK GREVİ İLE İLGİLİ KAMUOYU AÇIKLAMASI

9.12.1990

Ülkemizde halâ işçi hak ve özgürlüklerindeki haksız ve adaletsiz kısıtlamalar, anayasal ve yasal engeller, Uluslararası Çalışma Teşkilatı (İLO)'nın ilkeleri çiğnenerek sürdürülmektedir.

Sendikalaşmayı kısıtlayan meslek kuruluşları ve Siyasi Partilerle ilişkileri yasaklayan hükümler yürürlüktedir. Bütün çalışanların sendika kurma hakkı yoktur, grev hakkı, alabildiğine sınırlandırılmıştır.

Kamu işverenleri sendikası, devlet gücünü ve otoritesini; hükümeti de arkasına alarak kamu kesimindeki toplu sözleşme ve serbest pazarlık görüşmelerini tek taraflı dayatmacı, emredici, çö-

zümlelere ya da çözümsüzlüklere götürmektedir. Bunun en çarpıcı örneği Zonguldak da yaşanmaktadır.

Genel Maden-İş Sendikası'na bağlı 42.000 işçi, 30 Kasım 1990 tarihinden beri grev yapmaktadır. Yeraltı işçileri, insanca çalışmak, insanca yaşamak, emeğinin, alınterinin karşılığını almak, haklarını almak için grevdeler. Grevi, sadece Maden-İş Sendikası yaşamıyor; memuruyla esnafıyla meslek kuruluşlarıyla, dernekleriyle, aydınıyla, serbest meslek mensuplarıyla herkes yaşıyor; bütün Zonguldak yaşıyor. Yakında bütün Türkiye etkilenecektir.

TTK'nun yılların ihmaliyle, geri teknolojiyle maliyet artırıcı unsurlara aldırış edilmemekle tutarlı, kalıcı ve akılcı bir kurum politikası yürütülmemesi nedeniyle doğan zararların faturası yeraltı işçisine çıkarılmaktadır. Kurum zarar ediyor gerekçesi ile ocaklar kapatılmak istenilmektedir. Bu da yetmezmiş gibi Demir-Çelik üretiminin yaşamsal unsuru taşkömürü, yurtdışından getirilerek çifte zarara neden olunmaktadır. Böylece hem taşkömürü üretimi duracak, hem de dışa bağımlı bir sanayi yaratılacaktır.

Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri sayılan sosyal hukuk devleti unutulmuş görünüyor. Zonguldak'da sosyal adalet, toplumsal denge bir türlü sağlanamıyor. Başta Cumhurbaşkanı olmak üzere yetkili ve sorumluları, emeğe, alın terine gerçek değer verilmesi, insan haklarına saygı gösterilmesi için gerekli tedbirleri, vakit geçirmeden almaya, grev karşısında fevkalâde duyarlı ve çözümcü olmaya çağırıyoruz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

XI — BASIN İLE İLİŞKİLER VE BİRLİĞİMİZE VERİLEN ÖDÜLLER

1990 yılı içinde Gazeteciler Cemiyeti'nin «Basın Özgürlüğü Ödülü» ve 1991 yılı içinde de Orhan Apaydın Anısına Düzenlenen «Hukuk ve İnsan Hakları Ödülü» Türkiye Barolar Birliği'ne verilmiştir.

Basına ve basın mensuplarına yapılan saldırılar, Birliğimizce çok sert biçimde karşılanıp kınanmıştır. Bu konularla ilgili açıklamalar aşağıdadır.

1 — GAZETECİLER CEMİYETİ'NİN 1990 BASIN ÖZGÜRLÜK ÖDÜLÜ TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ'NE VERİLDİ

Gazeteciler Cemiyeti'nin 1990 BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ ÖDÜLÜ'ne kuruluş olarak Türkiye Barolar Birliği layık görülmüştür. Ödül, 24 Temmuz 1990 tarihinde düzenlenen bir törenle Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nezih Demirkent tarafından Türkiye Barolar Birliği adına Başkan Önder Sav'a verilmiştir.

GAZETECİLER CEMİYETİ'NİN 18.7.1990 TARİHLİ YAZISI

Sayın Önder SAV
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
ANKARA

Cemiyetimizin basın özgürlüğünün önemini vurgulamak amacıyla heryıl bir kişi ve kuruluşa verilmek üzere koyduğu «BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ ÖDÜLÜ»nün bu yıl kuruluş olarak «Türkiye Barolar Birliği»ne verilmesi uygun görüldü.

Ödülün verileceği kişi ve kuruluşu belirlemek amacıyla TBMM de grubu bulunan siyasi partiler, Türkiye Barolar Birliği, İstanbul Üniversitesi ve Basın Meslek Kuruluşları temsilcilerinden teşekkül eden jürinin bu kararı oybirliği ile almış olmasının da ayrı bir önem taşıdığını vurgulamak isteriz.

Hür ve demokratik rejimin vazgeçilmez öğelerinden biri olan basın özgürlüğü'nün korunması yolunda kuruluş olarak gösterdi-

ğiniz etkinliğin devam edeceği inancındayız. Bu nedenle şahsınızda tüm mensuplarımızı kutlarız.

Saygılarımızla

Nezih DEMİRKENT
Gazeteciler Cemiyeti Başkanı

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ'NİN 19.7.1990 TARİHLİ CEVABI

Sayın Nezih DEMİRKENT
Gazeteciler Cemiyeti Başkanı
Türkocağı Cad. No : 1
Çağaloğlu - İSTANBUL

Sayın Başkan, Cemiyetinizin öncülüğünde düzenlenen «Basın Özgürlüğü» ödülünün jüri tarafından kuruluş olarak Türkiye Barolar Birliği'ne verilmesinin uygun görüldüğünü telgraf mesajınızdan öğrenmiş bulunuyorum. Düzenlediğiniz törene katılacağız.

Sansürün kaldırılışının 82. yıldönümünü kutlamaya hazırladığımız yılda, ülkemizde Kanun Hükmünde Kararname ile basına sansür konulması eğilimlerini üzüntüyle karşılıyoruz, kınıyoruz. Basın özgürlüğünü kısıtlayan, engelleyen hiçbir tutum, önlem ve düzenleme Birliğimizden olur alamaz. Demokratik hukuk devletinde basın özgürlüğünün, vatandaşın en temel hak ve özgürlüğü olduğunun bundan ödün verilemeyeceğinin inanç ve bilinci içinde basın özgürlüğü ödülüne layık olacağımızın bilinmesini rica eder, teveccüh ve ilgileriniz için teşekkür ederiz.

Saygılarımızla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

● **TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT ÖNDER SAV'IN ÖDÜL TÖRENİNDE YAPTIĞI KONUŞMA**

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Önder Sav, törende yaptığı konuşmada son yıllarda hukukun üstünlüğü ve insan haklarına dayalı Anayasa için, demokratik hukuk devleti ilkelerinden ödün vermeden çaba gösteren Türkiye Barolar Birliği'ne bu ödülün verilmesinin, Türkiye'de bir takım değer yargılarının halâ ayakta tu-

tulmaya çalışıldığının somut göstergesi olduğunu söyledi. Önder Sav, «Ödülün kişi olarak TBMM Başkanı Kaya Erdem'e verilmesi de bir başka anlam simgeliyor. Aslında kanun hükmünde karar-namelerle darboğaza sokulan, 82 yıl öncesinde karanlıklara göm-düğümüz sansürü hortlatan KHK'lara karşı görevini yapmakla yü-kümlü olan yasa organının başkanına verilmesi, Türk halkı ve ba-sının TBMM'ye güvenini sürdürdüğünü simgeliyor. Basının ense-sindeki kılıcın kırılmamış olmasından hayıflanmaktayız» dedi.

2 — ORHAN APAYDIN ANISINA VERİLEN ÖDÜL

İst. 20 Şubat 1991

Sayın Önder SAV

Türkiye Barolar Birliği Genel Başkanı

ANKARA

Bildiğiniz gibi Orhan Apaydın anısına her yıl «Hukuk ve İn-san Hakları Ödülü» verilmektedir.

Erdal Atabek, Tarık Akan, Gülçin Çaylıgil, Oktay Kurtböke ve İlhan Selçuk'tan oluşan seçici kurul, bu yıl ödülün savaşa karşı çıkan kuruluşlara verilmesini kararlaştırmıştır.

Kuruluşunuz da ödüle layık bulunmuştur.

Ödül töreni 27 Şubat 1991 saat 14.00'de İstanbul Harbiye Ce-mal Reşit Rey Salonunda yapılacaktır. Daha sonra Gülçin Çaylı-gil'in yöneteceği Erdal Atabek, Oktay Akbal, Müjdat Gezen, Uğur Mumcu ve Sadullah Usumi'nin katılacağı «İnsan Hakları ve Ba-rış» paneli gerçekleştirilecektir.

Toplantımızı onurlandırmanızı rica eder, saygılar sunarım.

Hüseyin APAYDIN

1991 Hukuk ve İnsan Hakları Ödülünü kazanan kuruluşlar:

Türkiye Barolar Birliği, Türk Tabipleri Birliği, Türk Mühen-dis ve Mimar Odaları Birliği, Türkiye Yazarlar Sendikası, İnsan Hakları Derneği, Tiyatro Yapımcıları Derneği, NÜSHED (Nükleer Savaşa Karşı Hekimler Derneği), Türk Eczacı Odası Birliği, Türk Dış Hekimleri Odaları Birliği, Zonguldak Genel Maden-İş Sendikası.

Bilgi için :

385 62 30 Hüseyin Apaydın

522 39 33 - 522 59 23 Kamil Bingül

385 28 28 - Fax

Üstadımız, değerli meslekdaşımız, İstanbul Baromuzun unutulmaz eski başkanı Orhan APAYDIN'ın anısına verilmesi kararlaştırılan «Hukuk ve İnsan Hakları Ödülü»ne lâyık kuruluşlar içinde Türkiye Barolar Birliği'nin de bulunması bizi son derece sevindirmiştir. Bu ödüle lâyık olmağa titizlikle gayret göstereceğimiz kuşkusuzdur.

27 Şubat 1991 tarihindeki ödül töreninde Türkiye Barolar Birliği'ni temsilen Yönetim Kurulu Üyelerimiz Av. Erdoğan ŞENGİZER ve Av. Vahit ÇALIN hazır bulunacaklardır.

Orhan APAYDIN'ın anısını, sevgi ve saygı ile bir kez daha yatarak başarılar diler, saygılar sunarım.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

3 — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ, MİLLİYET GAZETESİ'NE YAPILAN SALDIRIYI KINADI

BASIN BÜLTENİ
8.9.1990

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Önder SAV, Milliyet Gazetesi'ne yapılan saldırı ile ilgili olmak üzere Milliyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Doğan Heper ve Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nezih Demirkent'e ilişikte sunulan mektupları göndermiştir.

Milliyet Gazetesi'ne ve bütün Türk basınına geçmiş olsun dileklerimizle kamuoyuna saygı ile sunulur.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI
8.9.1990

Sayın Doğan HEPER
Milliyet Gazetesi
Genel Yayın Yönetmeni
İSTANBUL

Sayın HEPER,

Milliyet ailesinin uğradığı ilkel ve kaba saldırı haberini üzüntüyle aldım. Olayın mensuplarınız Selçuk Salkın ve Eyüp Gümüş-

ün hayati tehlike yaratacak yara almadan atlatılmasına sevindim. Olayı kaba bir saldırı, «Basit bir zabıta olayı» olarak görmek yanlışır.

Olay, demokratik hukuk devletinde, düşünce ve haberleşme özgürlüğüne, demokrasiye saldırıların ne boyutlara geldiğini göstermesi bakımından ilginçtir. Milliyet Gazetesi'nde havada uçşan SOPALARIN hedefi bellidir. Hedef, lâik cumhuriyet, çoğulcu demokrasi, basın ve haberleşme özgürlüğüdür.

Milliyet Gazetesi baskını, tüm ülkeye, demokrasiye ve özgür basına yönelik tehlikeleri, çıplak bir şekilde gözler önüne sermiştir. Bu tehlikeler karşısında demokrasi ve özgürlükten yana bütün kurumları, kuruluşları ve hükümeti hiç vakit geçirmeden sür'atle görev yapmaya, demokratik rejimi kundaklamak isteyenlere karşı tutarlı ve kararlı olmaya çağırıyorum ve Milliyet ailesine, tüm Türk basınına geçmiş olsun diyorum.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliğı
Başkanı
Avukat Önder SAV

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

8.9.1990

Sayın Nezih DEMİRKENT
Gazeteciler Cemiyeti Başkanı
İSTANBUL

Milliyet Gazetesi Baskını, Türkiye'de gazetecilerin ve Basının çilesinin dolmadığını gösteriyor. Saldırılar, giderek hem daha profesyonelce düzenleniyor, hem de göstermelik şekilde korku salmak için yapılıyor. Gerçek hedef gazete çalışanları değildir. Asıl hedef, demokratik lâik cumhuriyet, çoğulcu demokrasi, basın ve haberleşme özgürlüğüdür.

Bu tür baskın ve saldırılar, «Basit zabıta olayı» olarak gösterilir, temellerinde yatan gerçek nedenlere inilemezse korkarım ki saldırılar artacak, saldırganlar cesaretlenecektir. Bu olumsuz gidişten de demokratik rejim ve basın özgürlüğü onarılmaz yaralar alacaktır. Son olay, artık herkesi uyarmalıdır.

Milliyet Gazetesi baskınının, basınımıza yapılmış son saldırı olmasını diliyorum ve demokratik rejim ve basın özgürlüğünü kundaklamak isteyenlere karşı ilgili bütün kişi, kurum, kuruluşları ve hükûmeti, uyanık, tutarlı ve kararlı olmaya çağırıyorum. Gazeteciler Cemiyeti camiasına geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

MİLLİYET
Gazetecilik Anonim Şirketi

14.9.1990

Sayın AV. ÖNDER SAV

Milliyet'e yapılan saldırı karşısında, duygularımızı paylaşmak suretiyle gösterdiğiniz ilgiye, şahsım ve gazetemiz ailesi adına teşekkürlerimizi sunarım.

Nazik mesajınız, sadece Milliyet'in değil, aynı zamanda ülkemizdeki basın hürriyetinin savunulması açısından da, demokratik bir dayanışma örneğidir. Sağolunuz.

Saygılarımla ve en iyi dileklerle,

AYDIN DOĞAN

XII — TERÖR VE SİYASİ CİNAYETLERLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1 — PROF. DR. MUAMMER AKSOY'UN ÖLDÜRÜLMESİ BASIN BÜLTENİ

1.2.1990

Anayasa Hukuku Profesörü ve Ankara Barosu'nun eski başkanı Avukat Muammer Aksoy, dün gece kimliği saptanamayan katil ya da katillerce öldürüldü.

Hiçbir kişisel düşmanı olmayan Profesör Aksoy'un adı bir cinayete kurban gitmiş olması düşünülemez. Cinayet, büyük bir soğukkanlılıkla profesyonelce ve acımasızca işlenmiştir.

Muammer Aksoy'a yapılan alçakca saldırının, programlı ve sistemli bir şekilde uygulandığı anlaşılan ve vurani bulunamayan siyasal cinayetler zincirinin bir halkası olmasından endişe duymaktayım. Türkiye'de gizli güçler, yine adam vurmaya, vurdurtmaya başlamıştır. İnsanların, doğusuyla, batısıyla demokrasiye, insan hak ve özgürlüklerine ve aydınlığa koştuğu bir dünyada, Türkiye'nin karanlığa çekilmek ve terörün tırmandırılmak istenmesi çok anlamlıdır.

Gerçek bir bilim adamı, yılmaz ve yorulmaz hukuk savaşçısı, yüreği engin Atatürk sevgisi ile dolu Profesör Aksoy'a sıkılan kurşunlar aynı zamanda bilimi, hukuku ve demokrasiyi de vurmuştur. Aksoy'u öldüren ya da öldürten düşünce sahipleri, Atatürk ilkelerine, hukukun üstünlüğüne, özgür düşünceye ve demokrasiye inananları sindiremeyeceklerdir.

Dileğim, Profesör Aksoy'un özgürlük ve demokrasi yolunda yitirdiğimiz son şehit olmasıdır. Aksoy'un ailesine, bütün meslekdaşlarımıza, üniversite camiasına ve tüm sevenlerine Türkiye Barolar Birliği ve şahsım adına başsağlığı diliyorum.

**Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV**

● **BİRLİK BAŞKANI AVUKAT ÖNDER SAV'IN BARO BAŞKANLARI VE TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU'NUN ORTAK TOPLANTISINI AÇIŞ KONUŞMASI**

4.2.1990

Sayın Baro Başkanları, Türkiye Barolar Birliği'nin, Ankara Barosu'nun ve Türk Hukuk Kurumunun değerli yöneticileri, Türkiye Barolar Birliği'nin Ankara delegeleri, sizleri, bu kış gününde buraya kadar çağırıp yorduğumuz için üzgünüm.

Bilindiği üzere Ankara Barosu eski Başkanı, Türk Hukuk Kurumu Başkanı, değerli hukukçu ve bilim adamı Profesör Muammer AKSOY, 31 Ocak 1990 günü, alçakça ve acımasızca öldürüldü. Sizleri Muammer AKSOY'a ağıt yakmak, arkasından gözyaşı dökmek için çağırmadık. Türkiye'de tezgâhlanmaya başlayan oyunlara, 12 Eylül'de yaşanmış filmleri tekrar sahnelemek isteyenlere, demokrasi düşmanlarına karşı ortak tavrımızı belirlemek için çağırdık.

Muammer AKSOY'u vuran kurşunlar, ödünsüz Atatürkçülüğe, Barolarımıza, avukatlarımıza, savunma mesleğine ve bilime sıkılmıştır. Barolarımızın bu acımasız ve alçakça saldırıyı içlerine sindirip susmaları düşünülemez, beklenemez.

Hiçbir kişisel düşmanı olmayan Profesör AKSOY'un adi bir cinayete kurban gitmiş olması düşünülemez. Cinayet, ustaca ve profesyonelce işlenmiştir. Yapılan resmi açıklamalarda öldürenin veya öldürenlerin bilinmediği, bulunamadığı söyleniyor. Ama biz, bu acımasızca tetik çeken, adam vuran katilleri çok iyi tanıyoruz. Ümit Doğanay'ı, Cavit Orhan Tütengil'i, Necdet Bulut'u vuranlar da onlardı.

Muammer Aksoy'un fani vücudu değil, düşünceleri hedef seçildi, Atatürkçülüğü hedef seçildi, sosyal hukuk devleti kavgası hedef seçildi. Katiller, ülkemizi ortaçağ karanlığına çekmek isteyen özgür düşüncenin aydınlığından, demokrasiden korkan alçaklardır.

Muammer Aksoy'lar kolay yetişmiyor, ama kolay koparılıyor ya da öyle sanılıyor. Bazı insanlar vardır isimleri büyüktür ama yürekleri ve cüsseleri beş para etmez, bazı insanlar da vardır vücutları küçüktür, ama yürekleri ve düşünceleri büyüktür. İşte Muammer Aksoy bu ikincilerdendi.

Muammer Aksoy, ilerlemiş yaşında köşesine çekilip emekliliğin keyfini sürenlerden değildi, sessiz oturmayı yeğleyen, gününü

gün eden sözde aydınlardan da değildi. Düşünen, düşündüren, coşan, coşturan, seven sevdiren, yazan, öğreten insandı. O gerçek bir aydıydı; akılcı çağdaş ve lâik bir aydıydı. Yazık-çok yazık oldu.

Namlular Muammer Aksoy'a değil demokrasiye, özgür düşünceye hepimize çevrilmiştir. Tetikteki ellere kimin hükmettiği bellidir. Bu elleri bileklerinden suçüstü yakalamak da devleti yönetenlerin görevidir. Katiller bir an önce bulunmalı, caniler yargılanmalı, adalet yerine getirilmelidir. Bütün sorumluları göreve çağırıyoruz.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

● ANKARA'DA TOPLANAN BARO BAŞKANLARININ KAMUOYUNA AÇIKLAMASI

5.2.1990

Ülkemizde son zamanlarda tırmanışa geçen terör olaylarını ve laik cumhuriyet, hukukun üstünlüğü, düşünce özgürlüğü, demokrasi, insan hakları ve sosyal hukuk devleti ilkelerini savunan Prof. Muammer Aksoy'un menfur bir saldırı sonucu öldürülmesi hususunu görüşmek üzere 4.2.1990 tarihinde Ankara'da toplanan Türkiye'deki Baroların başkanları, aşağıdaki görüşlerinin kamuoyuna açıklanmasına karar vermişlerdir :

Demokrasi ve Atatürk ilkelerinin ödünsüz savaşçısı Muammer Aksoy'un öldürülmesi, basit bir cinayet olmayıp, demokrasi ve hukuk devletine karşı bir saldırıdır. Amacı, ülkemizde demokrasiyi yıkmak ve yerine otoriter bir rejim getirmektir.

Prof. Aksoy, bir tertip sonucu öldürülmüştür. Demokrasimizin geleceği için bu tertipler, mutlaka ortaya çıkarılmalıdır. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi başsavcısı ve savcılarına güvenimiz yoktur. Demokrasimiz ile doğrudan ilgili bu olayın soruşturulması yetkisi, bu savcılardan alınmalı, yeni atanacak savcılara bırakılmalıdır.

Cinayet tertibi ortaya çıkarılmadığı takdirde, bundan teröristlerin cesaret alacağı ve demokrasimizin büyük tehlikelere maruz kalacağı bu durumun sorumlusunun ise hükümet olacağı kabul edilmelidir.

Demokrasi ve lâik Cumhuriyete yönelik tehdit ve tehlikeler, ancak demokratik ortam geliştirilerek önlenebilir. Bu nedenle hiç kimse, hiçbir kuruluş, «Lâik Cumhuriyeti koruyacağız» iddiası ile demokrasiyi tatile heevslenmemelidir. Lâikliğin en çok 12 Mart ve 12 Eylül dönemlerinde tahrip edildiği unutulmamalı, özellikle 12 Eylül askeri yönetiminin öğretim birliğini bozarak, tehlikeli gidişi hızlandırdığı hatırlanmalıdır.

Lâik Cumhuriyeti ve demokrasiyi sözde koruma bahanesiyle yapılacak bir askeri müdahaleyi asla kabul edemeyiz. Bu konuda tüm halkımızın, siyasi partilerimizin ve anayasal kuruluşlarımızın ödünsüz bir duyarlılık göstermesini bekliyor ve istiyoruz.

Türkiye Baroları, özgür düşünceden, lâik cumhuriyetten, çoğulcu demokrasiden, insan haklarından, hukukun üstünlüğünden, sosyal hukuk devletinden ve ulusal barış ve çıkarlarımızdan yana olan tüm güçleri özellikle, demokratik hayatın vazgeçilmez unsurları siyasi partilerimizi ve anayasal kuruluşlarımızı, içeriden ve dışardan beslenen demokrasi düşmanı güçler karşısında, ödünsüz birleşmeye çağırıyoruz.

Bu sayılan düşünce ve duygularla Barolarımızın bütün yurtta 8 Şubat 1990 Perşembe günü saat 11.00 de Atatürk heykellerine Prof. Muammer Aksoy'un anısına çelenk koyacağını kamuoyuna saygı ile duyuruyoruz.

KAMUOYUNA AÇIKLAMA

7.2.1990

4.2.1990 tarihinde Ankara'da Birlik Merkezinde yapılan toplantıda, Baro Başkanları, Prof. Muammer AKSOY'un öldürülmesi olayı ile ilgili olmak üzere 8.2.1990 tarihinde saat 11.00'de bütün yurtta Atatürk anıt ve heykellerine çelenk konulup saygı duruşunda bulunulmasına ve aşağıdaki ortak metnin, okunmasına ve kamuoyuna duyurulmasına karar verilmiştir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı
Avukat Önder SAV

● **BARO BAŞKANLARININ DUYURULMASINI KARARLAŞTIR- DIKLARI ORTAK METİN**

Anayasa Hukuk Profesörü ve Ankara Barosu'nun eski başkanı Prof. Muammer AKSOY, 31.1.1990 tarihinde acımasızca ve alçakca öldürüldü.

Prof. Muammer AKSOY'a yapılan saldırının programlı ve sistemli, vurunu belli olmayan siyasal bir cinayet olduğu kuşkuları yaygınlaşıyor.

Gerçek bir bilim adamı, yılmaz ve yorulmaz Atatürkçü ve hukuk savaşçısı olan Prof. AKSOY'a sıkılan kurşunlar, aynı zamanda bilimi, hukuku ve demokrasiyi de vurmuştur.

Erdemli ve yurtsever insanların en az demokrasi düşmanları kadar cesur olmaları zorunludur; korkunun ecele faydası yoktur. Prof. Muammer AKSOY'u öldürenler, bizi geriletemeyecektir. Biz demokratik, lâik, sosyal hukuk devleti yolunda çağdaş özgürlükçü ve uygar dünya anlayışında hukukun üstünlüğü ilkesinden ödün vermeden ilerlemeye devam edeceğiz.

Karşımıza çıkarılmak istenen en çetin en aşılmaz gibi görünen engeller, bizi yıldıramayacaktır. Laik Cumhuriyet, çağdaş devlet ve demokrasi ve Atatürk ilkelerinden ödün vermeyeceğiz.

Namlular, Prof. Muammer AKSOY'a değil demokratik rejime, bilime, tüm Atatürkçülere çevrilmiştir. Tetik çeken eller de onlara kumanda eden tertipçiler de bir an önce bulunmalıdır. Tüm siyasi partiler, anayasal kuruluşları ve hükümeti göreve çağırıyoruz.

2 — GAZETECİ ÇETİN EMEÇ'İN ÖLDÜRÜLMESİNE İLİŞ- KİN KAMUOYUNA YAPILAN AÇIKLAMA

KAMUOYUNA AÇIKLAMA

7.3.1990

Hürriyet Gazetesi yazarı, değerli gazeteci ÇETİN EMEÇ de alçakça öldürüldü. Kamuoyuna yansıyan bilgilerden cinayetin ustaca ve profesyonelce tasarlanıp uygulandığı anlaşılıyor.

Ölüm tuzakı kuranlar, savunmasız kurbanlarını bir bir avlamaya devam ediyorlar. Ülkemiz, bir terör bataklığına saplanmaya doğru hızla koşturulmak isteniyor. Gazeteci Çetin EMEÇ'e çevri-

len namluların, acımasızca sıkılan kurşunların hedefi bellidir. Hedef, lâik cumhuriyet, çoğulcu demokrasi basın ve düşünce özgürlüğü, sosyal hukuk devleti anlayışı, insan hak ve özgürlükleridir.

Cinayeti işleyenlerin kim olduğu ismen bilinmese bile, düşünce yapıları, amaçları, hedefleri bellidir. Çetin EMEÇ cinayeti arkasındaki karanlık güçler demokrasi düşmanları ortaya çıkarılmadığı takdirde, bundan terörü tırmandırmak isteyenler cesaretlenecek, demokrasimiz, tamir kabul etmez yaralar alacaktır. Çetin EMEÇ'in bugün son yazısında dediği gibi, **ÖRÜLEN MELANET İLMEKLERİ, DOKUYAN ELLERİN YANINA KÂR KALMAMALIDIR.** Caniler ve onlara kumanda edenler, süratle bulunmalı, adalete teslim edilmeli, cinayetlerinin hesabı sorulmalıdır.

Gazeteci Çetin EMEÇ'in öldürülmesi, tüm ülkeye ve demokrasiye yönelik tehlikeyi çıplak bir şekilde gözler önüne sermiştir. Bu büyük tehlike karşısında demokrasiden, iç barış ve huzurdan ulusal çıkarlarımızdan, insan hak ve özgürlüklerinden yana olan bütün kuruluşları, bütün siyasi partilerimizi, demokrasi ve düşünce düşmanlarına karşı tutarlı, kararlı ve ödünsüz uğraş vermeye çağırıyoruz.

**Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV**

Sayın Erol SİMAVİ

Hürriyet Gazetesi Sahibi
Cağaloğlu - İSTANBUL

Gazeteniz Yönetim Kurulu Üyesi, değerli gazeteci Çetin EMEÇ'in alçakça öldürülmesinden büyük üzüntü duydum.

Çetin EMEÇ'e sıkılan kurşunlar, sadece onu, Hürriyet Gazetesi camiasını değil, demokrasiyi, düşünce ve basın özgürlüğünü de vurmuştur. Kamuoyunu aydınlatmaya çalışanlara bedeli, ağır öde-tiliyor. Bundan ürkmemek, gerilememek, en az namussuzlar, soy-suzlar kadar cesur olmak gerekir.

Çetin EMEÇ'in katilleri biranönce bulunup, adalete teslim edilmelidir. Çetin EMEÇ'in bu gün son yazısında dediği gibi, **ÖRÜ-LEN MELANET İLMEKLERİ, DOKUYAN ELLERİN YANINA KÂR KALMAMALIDIR.**

Bu duygularla, menfur cinayeti, kin ve nefretle kınıyor, size ve Hürriyet Gazetesi mensuplarına tüm basınımıza başsağlığı diliyorum.

Türkiye Odalar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

3 — DOÇ. DR. BAHRIYE ÜÇOK'UN ÖLDÜRÜLMESİYLE İLGİLİ AÇIKLAMA

7.10.1990

Doçent Doktor Bahriye Üçok'un demokrasi ve lâiklik düşmanları tarafından öldürüldüğü anlaşılıyor. Bahriye Üçok, inançlı bir Atatürkçü, aydın bir insan, yorulmaz bir lâiklik savaşçısıydı. Atatürk devrimlerinin ruhu olan LÂİKLİK uğruna yaşamını yitirdi. O, lâikliği «Din ve devlet işlerinin ayrılığı» şeklinde kolay ve dar yorum yapanlardan değildi. Lâikliğin bir özgürlük, uygarlık ve çağdaşlaşma ilkesi olduğunu savunuyordu.

Demokrasi ve lâiklik düşmanları, profesyonelce ve acımasızca can almaya devam ediyor. Dün Muammer Aksoy, Çetin Emeç, Turan Dursun, bugün Bahriye Üçok. Sistemli, periyodik ve kurbanları bilinçlice seçilen cinayetler serisi, tüm ülkeye, demokratik lâik cumhuriyete yönelik tehlikeyi çıplak bir şekilde gözler önüne seriyor.

Bahriye Üçok'u öldüren paket, bilimi, özgür ve lâik düşüncüyü ve demokrasiyi bombalamıştır. Caniler, öldürmekle hedeflerine varacaklarını sanıyorlarsa, özgür düşünceye ve demokrasiye inanmaları sindirebileceklerini düşünüyorlarsa aldanıyorlar. Üçok'ları öldürerek, lâiklik savunucularını sindiremeyeceklerdir. Bütün Atatürkçü'leri öldürmeye, güçleri ve nefesleri yetmeyecektir.

Demokratik, lâik cumhuriyete yönelik tehlikeler karşısında demokrasiden, iç barıştan, insan hak ve özgürlüklerinden, lâik düşünceden yana olan bütün kuruluşları, aydınları, bütün siyasi partilerimizi, demokrasi ve lâiklik düşmanlarına karşı kalıcı, geçerli, tutarlı ve gerçekçi çözümler aramaya çağırıyoruz. Başta hükümet olmak üzere tüm sorumlu ve yetkililerin de vakit geçirmeden Bahriye Üçok'un katillerinin bulunup, cezalandırılması konusunda

üzerlerine düşen görevleri savsaklamadan sürdürmelerini bekliyoruz.

Kamuoynuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAĞ

4 — GAZETECİ TURAN DURSUN'UN ÖLDÜRÜLMESİ ÜZERİNE KAMUOYUNA YAPILAN AÇIKLAMA

5.9.1990

YÜZYIL Dergisinin yazarı, değerli gazeteci TURAN DURSUN, acımasızca ve alçakça öldürüldü.

Profesyonel katiller, savunmasız kurbanlarını, gözlerini kırpmadan avlıyorlar. Ülkemizin dış sorunlarının kabardığı, savaşın eşğine gelindiği sıkıntılı günlerde halkımız, terörün de kucağına çekilmek isteniyor.

Turan Dursun, görünen hedeftir, asıl hedef, lâik cumhuriyet, çoğulcu demokrasi, basın ve düşünce özgürlüğüdür. Cinayeti işleyen tetik tutan ellerin arkasındaki karanlık güçlerin demokrasi ve lâik devlet düşmanlarının bir an önce bulunması gerekir. Aksi takdirde Türkiye'yi terör bataklığına çekmek isteyenler, cesaretlenecek, işi daha da ileriye götürececek, yeni kurbanlar arayacaklardır. Prof. Muammer Aksoy ve Çetin Emeç'ten sonra Turan Dursun cinayeti son derece düşündürücüdür.

Karanlık güçlerin tezgahladığı büyük tehlike karşısında, hükümeti, siyasi partilerimizi, lâik demokratik hukuk devletinden, iç barış ve huzurdan yana olan bütün kuruluşları ve aydınları demokrasi ve düşünce düşmanlarına karşı tutarlı, kararlı ve ödünsüz olmaya çağırıyoruz.

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

5.9.1990

Sayın Hasan YALÇIN
Yüzyıl Dergisi Sahibi
İ S T A N B U L

Değerli gazeteci Turan Dursun'un alçakca ve acımasızca öldürülmesinden derin üzüntü duydum.

Turan Dursun'a sıkılan kurşunlar, sadece onu; Yüzyıl Dergisi camiasını değil, laik demokratik hukuk devletine, düşünce ve basın özgürlüğüne inananları da vurmuştur. Ülkemizde aydın olmanın, inandığı tutarlı düşünceler uğruna mücadele etmenin bedeli ağır oluyor, ama bundan yılmamak, ürkmemek gerekir.

Turan Dursun'un katilleri bir an önce bulunmalı ve hesap vermelidir. Alçakca işlenen cinayeti kin ve nefretle kınıyor, siz ve Yüzyıl Dergisi mensuplarına, bütün basınımıza başsağlığı diliyorum.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

XIII — LÂİKLİKLE VE İRTİCA İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1 — LÂİKLİĞE AYKIRI BİLDİRİYE KARŞI TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ'NİN KAMUOYU AÇIKLAMASI

GENELGE NO : 1327/36

7.11.1990

Baro Başkanlığı
.....

Birliğimiz de hedef gösterilerek Basın'da çıkan lâikliğe aykırı bildiri üzerine Türkiye Barolar Birliği tarafından kamuoyuna yapılan açıklama metnini aşağıda bilgi ve takdirlerinize sunuyorum.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

KAMUOYUNA AÇIKLAMA

4.11.1990

Son günlerde dine yönelik saldırıların kınanması adı altında lâiklik karşıtı cepheleşme eğilimleri hızlanmış, ülkemizde, başta Türkiye Barolar Birliği olmak üzere bazı kuruluşlar boy hedefi gösterilmiştir.

«Lâiklik, demokrasi ve çağdaşlık» kavramlarının ne anlama geldiği belli olmayan süslü kavramlar olarak nitelenmesi, üstü kapalı olarak Muammer Aksoy, Çetin Emeç, Turan Dursun ve Bahriye Üçok cinayetlerinin neredeyse haklılığının söylenmeye çalışılması, ülkemizin hangi karanlık ortama çekilmek istendiğini, başta Cumhurbaşkanı, hükümet ve TBMM. olmak üzere herkesi derin derin düşündürmelidir.

Demokratik lâik Cumhuriyet'i, düşünce özgürlüğünü ve demokrasiyi yoğun biçimde tehdit eden olayları ve gerici kıpırdan-

maları görmezlikten gelmek, aydın sorumluluğuyla, Atatürk sevgisiyle, ulusun bütünlüğü anlayışıyla ve demokrasinin esenliğiyle bağdaştırılamaz. Toplumun ve insanların temiz dini inanç ve duyguları ve müslümanlık sömürülerek hedef saptırılmaz. Saldırıların hedefi, Cumhuriyet'i oluşturan devrimlerin ve Atatürk ilkelelerinin RUHU olan LÂİKLİK İLKESİDİR. Lâiklik, teokratik devlet düzeninden demokratik hukuk devletine geçişin, ŞERİAT DEVLETİNİ bırakıp ÇAĞDAŞ DEVLET yaratmaya yolalışın tartışılmaz ve aşılmaz simgesidir.

Lâikliğin yozlaştırılmasına, 12 Eylül sonrası ilk ve orta öğretimde zorunlu din dersleri okutulmasına yol açılarak başlanmış, günümüzde çağdaşlığa ters düşen giysilere olur verilmek istenmesiyle hız kazandırılmıştır. Artık Anayasa Mahkemesi kararına sahip çıkmak onu tekrarlamak bile suç ve kusur sayılmaya başlanmıştır. Anayasa Mahkemesi üyesi bir yüksek yargıcın türbanla ilgili sözlerini, taraf tutmakla suçlamak, lâiklik karşıtı, gerici cepheleşmeye ödün ve cesaret vermektedir. Çözüm, haksız, geçersiz ve yanlış suçlamalar yapmakta değildir. Hatta Anayasa Mahkemesi'nin yapısını, tarihsel çizgisini yozlaştırmaya çalışmakta hiç değildir. Yüce Mahkemeyi siyasal etkilerden, yürütmenin yönlendirme heves ve baskısından uzak tutmadadır. Anayasa'ya Anayasa Mahkemesi Kararlarına, bağımsız yargıya ve demokratik hukuk devletine sahip çıkmak, LÂİK CUMHURİYETE ve Atatürk ilkelere sahip çıkmaktır. Asıl kınanması gereken, bu ilkeleri her ne pahasına olursa olsun koruyanlara yapılan saldırılardır.

Dünyada çağdaş lâik müslüman tek ülke olan Türkiyemiz, onu gelmeyecek iç çatışmalara, toplumsal çalkantılara, demokrasi düşmanlığına ve ortaçağ karanlığına çekilmek üzeredir. TBMM üyelerinin görevlerini yapmayı, başta Cumhurbaşkanı ve Başbakan olmak üzere yetkililerin sorumluluktan uzak, vurdumduymaz tutumları, bizlerin lâik cumhuriyete sahip çıkma görevimizi ötelemez, aksine daha da bilinçlendirir, güçlendirir.

Başta LÂİKLİK VE DEMOKRASİ DÜŞMANLARI, din adına cinayet işlediklerine inananlar ve söyleyenler ve OYAVCILIGIYLA onlara ÇANAK TUTANLAR, çağdaş, lâik, demokrat aydınları, rejimin bekçisi Türk gençliğini, lâiklik ve demokrasi uğruna şehitler vermiş Türk Basını'nı, Türk işçisini, memurunu, toplumumuzun aydınlığa ve batıya dönük büyük bir kesimini aşamayacaklardır: lâikliğin topluma açtığı uygar, özgür, insana ve dine saygılı kapılarını kapatmaya bunların güçleri ve nefesleri yetmeyecektir.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

2 — KAMUOYUNA AÇIKLAMA

14.12.1990

Yurtdışından gönderilen gazete ve yazılarla ilgili olmak üzere Cumhurbaşkanı Turgut ÖZAL, Başbakan Yıldırım AKBULUT, SHP Genel Başkanı Erdal İNÖNÜ, DYP Genel Başkanı Süleyman DEMİREL, Anayasa Mahkemesi Başkanı Necdet DARICIOĞLU, Genelkurmay Başkanı Doğan GÜREŞ, YÖK Başkanı İhsan DOĞRAMACI ve Devlet Güvenlik Mahkemesi Başsavcısı Nusret DEMİRAL'a Türkiye Barolar Birliği tarafından birer mektup gönderilmiştir.

Mektubun ve eklerinin metinleri kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

Eki : 13.12.1990 tarihli mektup.

Sayın TURGUT ÖZAL
Cumhurbaşkanı
ANKARA

13.12.1990
Sayı : 1600

İslâmi Cemaatler Birliği adı altında makamınıza da gönderildiği anlaşılan yazı ve «Ümmet-i Muhammed» gazetesinde Türkiye Cumhuriyeti Devletini ve kurucusu Atatürk'ü, demokratik lâik hukuk devletini, demokrasiyi benimseyip savunanlara hakaretler edilmekte, hedef gösterilmektedir.

Anılan yazılarda açıkça, 23 Nisan, 19 Mayıs ve 29 Ekim ve benzeri ulusal bayram günleri «KARA GÜN» olarak nitelenmekte, hilafet özlemciliği yapılmakta, din işlerini, devlet işlerinden ayırmak, kılık kıyafet ve şapka devrimi eleştirilmekte demokrasiden, «yıkılması gereken PUT» şeklinde söz edilip demokrasi ve siyasi partiler düşmanlığı yapılmakta, «Allahın dininde TESETTÜR vardır ve farzdır. Devletin dininde ise tesettür yoktur, kadın başını da açar, kışını da» denilmek suretiyle başını örtmeyenler aşağılanmakta, «Kemalist Devlet Yıkılacak Elbet» denilerek açıkça Atatürk düşmanlığı körüklenmektedir.

Seriat düzenini, teokratik devleti amaçlayan, ulusu tekrar ümmet yapmaya çalışan, Cumhuriyetin ve Atatürk devrimlerinin ru-

hu, özü olan LÂİKLİK ilkesini aşağılayıp dışlayan, ulusumuzu ortaçağ karanlığına çekmek isteyen, açıkça Türkiye Cumhuriyeti Devletini yıkmaya çalışan, Atatürk'ü, çağdaşlığı reddeden bu yayınlar ve sahipleri ile ilgili olarak yetkili ve görevli devlet organlarını ve siyasi partileri duraksamadan görevini yapmaya çağırıyoruz.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

Eki :

- 1 — İslâmi Cemaatler Birliği Bildirisi,
- 2 — Ümmet-i Muhammed Gazetesi 1. ve 9. sayfalar fotokopisi.

XIV — DIŞ İLİŞKİLER

1 — BULGARİSTAN'DAKİ TÜRK AZINLIĞA KARŞI GİRİŐİLEN İNSANLIK VE HUKUK DIŞI OLAYLARLA İLGİLİ BASIN BÜLTENİ

GENELGE NO : 905/26

19.6.1989

Baro Başkanlığı

.....
Bulgaristan'daki Türk azınlığına karşı giriŐilen insanlık ve Hukuk diŐı olaylarla ilgili Basın Bülteni metni ektedir.

Bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BASIN BÜLTENİ

17.6.1989

Bulgaristan'ın Türk azınlığının dinsel ve kültürel yapısını ve benliğini değiştirme ve eritme girişimleri, artık bütün dünyanın gözüönünde çirkin, acımasız ve insanlık ve hukuk diŐı boyutlara varmıştır.

Son yıllarda, önceleri zorla isim değiştirme biçiminde başlayan uygulamalar, giderek Türkiye ile haberleŐmenin kontrolü ve hatta engellemesine, dini inanç ve yaşama müdahale edip Türk azınlığını Bulgar çoğunluğu içinde eritme ve yoketme politikasına dönüŐtürülmüŐtür.

Bu politikanın da yeterli sonuç vermediği görüldünce Türkleri Bulgaristan içinde doğdukları, yaŐadıkları ve buldukları yerlerden başka bölgelere sürme baskısı baŐlatılmıŐ ve bununla da amaca ulaŐılamayınca son günlerdeki zorunlu ve toplu sürgün ve göç işlemi gündeme konulmuştur.

Bulgaristan, dünyada tek başına yaşayan kurallarını sadece kendisinin çizip uyguladığı hukuk dışı bir topluluk ve devlet değildir. Her devlet gibi bağlı olması ve uyması gereken devletlerarası ve ikili anlaşmalar vardır. Taraf olduğu Türk-Bulgar Dostluk Anlaşması, Göç Anlaşması, Lozan ve Paris Anlaşmaları, Helsinki Sonuç Belgesi gibi anlaşmalarla Bulgaristan, ülkesindeki Türk azınlığa, insanca ve özgürce yaşama hakkı tanımıştır.

Bütün anılan anlaşmaları hiçe sayarak Türk azınlığın irade ve isteği dışında ellerine pasaportları verilerek, mal varlıklarına el konularak zorunlu ve toplu sürgüne ve göçe tâbi tutulup Türkiye'nin sınır kapılarına alelâcele bırakılıp yığılmaları, asimilasyon politikasını bile aşan çirkin, zalimane, insan hak ve özgürlüklerine, uygar ve çağdaş devlet ilkesine aykırı ancak, ilkel, kaba, zorba ve vahşi kabile anlayışına uyan bir tutum ve davranış sergilemektedir.

Bulgaristan'ın dünya kamuoyunda belgelenen bu çirkin, hak ve hukuk tanımaz iğrenç davranış ve uygulamalarını büyük bir tiksinti ile kınıyor, ülkemizin tüm siyasi partilerinin ve sorumlularının en seri şekilde, geçerli, kalıcı ve inandırıcı bir devlet politikası oluşturmalarını bekliyor, başta Dünya Barolar Birliğini, Uluslararası Hukuk Kuruluşları ve Af Örgütünü, İnsan Hakları ile ilgili tüm kuruluşları bu çekilmez ve yaşanamaz insanlık dramının üzerine duraksamadan ve duyarlılıkla gitmeye ve insanlık görevlerini yapmaya çağırıyoruz.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

**2 — DR. SADIK AHMET VE ARKADAŞLARI HAKKINDA
AÇILAN DAVANIN DURUŞMASINI İZLEMELİK ÜZERE
BİRLİK BAŞKANI AV. ÖNDER SAV BAŞKANLIĞINDA
BİR HEYETİN GÜMÜLCİNE'YE GİDİŞİ İLE İLGİLİ
BASIN BÜLTENİ**

GENELGE NO : 102/2
26.1.1990

Baro Başkanlığı
.....

25 Ocak 1990 tarihinde Dr. Sadık Ahmet ve arkadaşları hakkında Rodop Ceza Mahkemesinde açılan davanın duruşmasını izle-

mek üzere Birlik Başkanı Avukat Önder SAV Başkanlığı'nda bir hey'etin Gümülcine'ye gidişi ile ilgili olarak yayınlanan Basın Bülteni metni ekte bilgi ve takdirlerinize sunulmaktadır.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BASIN BÜLTENİ

22.1.1990

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HEY'ETİ
DR. SADIK AHMET DAVASI İÇİN
GÜMÜLCİNE'YE GİDİYOR.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, 25 Ocak 1990 tarihinde Gümülcine eski milletvekili Dr. Sadık Ahmet hakkında Rodop Ceza Mahkemesinde açılan davanın duruşmasını izlemek üzere Birlik Başkanı Avukat Önder SAV Başkanlığında bir hey'etin Gümülcine'ye gitmesine karar verdi.

Bilindiği üzere Dr. Sadık Ahmet ve arkadaşları 5 Kasım 1989 tarihli Yunanistan Milletvekili seçimleri öncesi yaptıkları konuşmalardan ve yayınladıkları bildirilerden dolayı yargılanmaktadır.

Dr. Sadık Ahmet'e atılan suç «vatandaşları şiddete teşvik etmek veya vatandaşlar arasında ikilik yaratmak suretiyle kamu barışını sarsmak» suçudur. Yunanistan'da yaşayan soydaşlarımızla ilgili olarak kullanılan «Batı Trakya Türk Müslüman azınlığı - Türk Cemaati» sözleri, Rodop Savcılığı tarafından suç işlendiği şeklinde değerlendirilmiştir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 18. maddesi, «Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır.» şeklindedir. Ayrıca Türkiye ve Yunanistan'ın imzaladığı Lozan Barış Antlaşması, her iki ülkedeki azınlıkların insan haklarını güvence altına almaktadır.

Türkiye Barolar Birliği, Dr. Sadık Ahmet ile ilgili olarak iki ülkenin taraf olduğu anlaşmalarda benimsenen hükümlere aykırı bir yargılama yürütülmemesi hukuki temelden yoksun ve insan

haklarına aykırı bir ceza verilmemesi gerektiği inancında olduğu için duruşmayı izlemek istemektedir.

Türkiye Barolar Birliği hey'eti, başta Rodop Baro Başkanı ve Gümülcine Belediye Başkanı olmak üzere dokuz tanığın dinleneceği duruşmayı izledikten sonra yurda döneceklerdir.

● **DR. SADIK AHMET VE İBRAHİM ŞERİF HAKKINDA AÇILAN DAVANIN DURUŞMASINA VE GÜMÜLCİNE'DEKİ TÜRK AZINLIĞIN MAL VE CAN GÜVENLİĞİNE İLİŞKİN AÇIKLAMA**

GENELGE NO : 109/3

31.1.1990

Baro Başkanlığı
.....

25 Ocak 1990 tarihinde Dr. Sadık Ahmet ve İbrahim Şerif'in duruşmasını izlemek üzere bir hey'etle Gümülcine'ye giden Birlik Başkanı, bu dava ve duruşma ile ilgili gözlemlerini ve Gümülcine'deki Türk azınlığın mal ve can güvenliğine yönelik saldırılar hakkındaki görüşlerini 30.1.1990 günü yaptığı basın toplantısında Türk ve Dünya Kamuoyuna açıklamıştır. Basın toplantısı metni ektedir.

Bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

DÜNYA VE TÜRK KAMUOYUNA AÇIKLAMA

Birlik Başkanı Avukat Önder SAV'ın Başkanlığı'nda Gümülcine'ye giden üç kişilik Türkiye Barolar Birliği hey'eti, 25 Ocak 1990 tarihinde yapılan Dr. SADIK AHMET ve İBRAHİM ŞERİF'in duruşmasını, sabahtan akşama kadar ve başından sonuna kadar izlemiştir.

Türkiye Barolar Birliği, bu dava ve duruşmadaki gözlemlerini Türk ve Dünya kamuoyuna yansıtmayı kaçınılmaz bir hukuk, insan hakları ve demokrasi görevi saymaktadır.

«Demokratikleşme ve İNSAN HAKLARI» çağı yaşayan dünyamız, bir yandan insan haklarına ve özgürlüklerine vurulmak istenen zincirlerin kırılışına, özgürlükleri kuşatan duvarların yıkılışına sahne olurken, öte yandan uluslararası ve ikili anlaşmalarla güvence altına alınan haklara zincir vurulması çabalarına tanık olmaktadır.

Bunların en somut örneklerinden birisi, bütün acımasızlığı ve hukuksuzluğu ile Yunanistan'da yaşanmaktadır. Dr. Sadık Ahmet, «BATI TRAKYA TÜRK MÜSLÜMAN AZINLIĞI - TÜRK CEMAATI» sözlerini kullanarak kamu barışını sarstığı suçlamasıyla yargılanmıştır; önümüzdeki günlerde de yargılanmaya devam edilecektir.

Gümülcine'deki Rodop Ceza Mahkemesi, demokratik, çağdaş ülkelerdeki adalet dağıtan bir hukuk kurumu gibi değil, aşiret kabilelerindeki ilkel sokak mahkemesi gibi davranmış, ceza yağdırmıştır. Yargıçlar, savcıdan fazla suçlayıcı ve kinci görünmüşler, Dr. Sadık Ahmet lehinde ifade veren tanıkları azarlayıp köşeye sıkıştırmak, sindirmek ve aleyhte ifade vermeye yöneltmek istemişlerdir. İtham tanıkları, birer saate yakın süreyle dinlenirken, savunma tanıkları, birkaç dakika dinlenerek sık sık, «KISA KES» denilerek uyarılmış, baskı altında tutulmuş, savunma, bütün uygar dünyanın gözü önünde tamir kabul etmez yaralar almıştır.

Dr. Sadık Ahmet'in ve avukatlarının tanıklara sormak istedikleri sorular yasaklanmış, sordurulmamıştır. Bunlar arasında, 5 Kasım 1989 seçimleri öncesi, partili adayların Türk azınlığa, «Bağımsız Türk adaylara oy verirsiniz, Bulgaristan treni buradan da geçer» şeklinde propoganda yapıldı mı? «Azınlık okullarında Rumca yanında Türkçe de okutulmuyor mu?» şeklindeki sorular da vardı.

Sanıklardan İbrahim Şerif, mahkeme huzurunda Lozan Antlaşması'nın kendisine tanıdığı hakkı kullanmak ve Türkçe ifade vermek istemiş, özellikle, yeterli tercüman bulunamamıştır. Savcı, yargıç ve dinleyiciler, «TÜRK» sözcüğünün, ifadelerde yer almasına tahammül edememiş, tutanağa geçmesine engel olmuşlardır.

Bütün bunlar yetmezmiş gibi mahkeme salonundaki dinleyiciler, bir futbol maçı seyrederek gibi, serbestçe sanıklara, tanıklara ve mahkeme heyetine laf atmışlar, hakaret etmişler, mahkemeyi baskı altına almışlar, mahkûmiyet kararı verilmesine adeta zorlamışlardır.

Rodop Mahkemesinde, Lozan Antlaşması ile getirilen hukuk ve insan hakları çiğnenmiş, peşin hükümlü yargılama yapılmış, Dr. Sadık Ahmet ve İbrahim Şerif'i mahkûm etmeye kararlı bir tutum izlenmiştir.

Lozan Barış Antlaşması ile güvence altına alınan «Türk azınlığı»nın hakları için uğraş veren ve en doğal hakkını kullanan Dr. Sadık Ahmet ve İbrahim Şerif'in hukuki temelden yoksun ve insan haklarına aykırı bir şekilde cezalandırılması, sadece Batı Trakya Türkleri'ni değil, Türkiye'deki ve dünyadaki demokrasiye inanan tüm insanları ve kuruluşları, derinden sarsmış ve üzmüştür.

Dr. Sadık Ahmet ve İbrahim Şerif'in siyasal haklarından ve özgürlüklerinden yoksun bırakılmalarının yankıları sürerken, Gümülcine'deki Türk azınlığın mal ve can güvenliğine yönelik olarak yapılan saldırılar, Yunanistan'da MAHKEMEDE BAŞLAYAN ANARŞİNİN, sokağa taşıdığını göstermektedir. Adaletin, sokağa teslim olduğu bir ülkede, demokrasiden, insan haklarından ve azınlığın haklarından sözedilemez. Lozan Barış Antlaşması yürürlükte ise, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 18. maddesi ve diğer uluslararası anlaşmalar, Yunanistan'ı da bağlıyorsa, Yunanistan'da hukuk ve insan haklarına saygı duyuluyorsa, Dr. Sadık Ahmet'ler cezalandırılmamalıdır.

Türkiye Barolar Birliği, 8 ve 15 Şubat tarihlerindeki duruşmalarda da 25 Ocak'taki hukuksuzluğun yaşanmaması için, ayrıca hukuka aykırı olarak verilen cezanın haksızlığının belirtilmesi, Gümülcine'deki Türk azınlığının can ve malına yönelik saldırıların kınanması için başta Dünya Barolar Birliği, Avrupa İnsan Hakları Konseyi, Uluslararası Af Örgütü ve Atina Barosu olmak üzere dünyadaki bütün Baroları ve demokrasi kuruluşlarını uyarı mayı bir görev bilmektedir.

● TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AV. ÖNDER SAV'IN DR. SADIK AHMET VE İBRAHİM ŞERİF HAKKINDAKİ KARARIN PATRAS İSTİNAF MAHKEMESİNDE TEMYİZEN İNCELENMESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMASI

GENELGE NO : 405/9

4.4.1990

Baro Başkanlığı

30 Mart 1990 tarihinde Dr. Sadık Ahmet ve İbrahim Şerif hakkındaki kararın, Patras İstinaf Mahkemesinde temyizen ince-

lenmesi duruşmasında gözlemci olarak bulunmak üzere giden Birlik Başkanı Avukat Önder SAV, dava ve duruşma ile ilgili düşünce ve gözlemlerini 28.3.1990 günü yaptığı basın toplantısında kamuoyuna açıklamıştır. Konuyla ilgili basın toplantısı metni ektedir.

Bilgi ve takdirlerinize sunarım.

Saygılarımla

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

DÜNYA VE TÜRK KAMUOYUNA AÇIKLAMA

28.3.1990

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT SAV, DR. SADIK AHMET DURUŞMASINI İZLEMELİK İÇİN YUNANİSTAN'A GİDİYOR. DURUŞMADAN ÖNCE YUNAN BAROLAR BİRLİĞİ GÖREVİNİ YAPAN ATİNA BAROSU BAŞKANI İLE GÖRÜŞME YAPACAK.

25 Ocak 1990 tarihinde Dr. Sadık AHMET ile İbrahim ŞERİF'in davasının Gümölcine'deki duruşmasını Birlik Başkanı'nın Başkanlığı'nda üç kişilik hey'etimiz gözlemci olarak izlemiştir.

Anılan duruşmada verilen mahkûmiyet kararının PATRAS istinaf mahkemesinde temyizen incelenmesi duruşmasında bulunmak üzere Birlik Başkanı Avukat Önder SAV, 29.3.1990 günü Yunanistan'a gidecektir. Aynı gün saat 15.00'de Önder SAV, Yunanistan Barolar Birliği görevini yapan Atina Barosu'nun Başkanı Avukat SATİRİS POLİDORAS ile görüşecek ve ertesi günü yapılacak duruşmaya Yunan Baroları adına temsilci ve gözlemci gönderilmesini isteyecektir.

Bilindiği gibi Dr. Sadık AHMET ve İbrahim ŞERİF Yunanistan'da 5 Kasım 1989 seçimlerinden önce dağıttıkları bildirimlerde «BATI TRAKYA TÜRK MÜSLÜMAN AZINLIĞI - TÜRK CEMAATI» sözlerini kullanarak kamu barışını sarstıkları suçlamaları ile yargılanmışlardı.

Yargılama sırasında Rodop Mahkemesince, Lozan Barış Antlaşması ile getirilen hukuk ve insan hakları çiğnenmiş, peşin hükümlü bir yargılama ile Dr. Sadık AHMET ve İbrahim ŞERİF paraya çevrilmesi mümkün olmayan 18'er ay hapis ve 3'er yıl siyasi

haklardan mahrumiyet cezasına çarptırılmışlar ve istinafa kadar tutuklu kalmalarına karar verilmişti. Daha sonra yapılan tahliye başvuruları da reddedilmişti. İnsan hak ve özgürlüklerine aykırı bu işlemler, sadece Batı Trakya Türkleri'ni değil, Türkiye'deki ve Dünya'daki demokrasiye inanan tüm insanları ve kuruluşları derinden yaralamıştır.

Dr. Sadık AHMET ve İbrahim ŞERİF'in siyasal haklarının ve özgürlüklerinin kısıtlanmasına yönelik kararın yankıları bütün dünyada sürüp gidiyor. Rodop Mahkemesi verdiği hukuka aykırı ceza nedeniyle kınanıyor.

Yunanistan, Lozan Barış Antlaşması'na İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne ve uluslararası anlaşmalara bağlı, hukuk ve insan haklarına saygılı ise Dr. Sadık AHMET ve İbrahim ŞERİF'in mahkûmiyet kararı bozulmalı, hukuka aykırı ceza kaldırılmalıdır.

Türkiye Barolar Birliği, 25 Ocak 1990'da Gümölcine'deki mahkemede yaşanan anarşi ve hukuk faciasının Patras'da tekrarlanmamasını dilemektedir.

Dileriz ki bu duruşmada, demokratik haklar ve hukukun üstünlüğü egemen olsun, adalete saygı ön planda tutulsun, Dr. Sadık AHMET ve İbrahim ŞERİF, hak ve özgürlüklerine kavuşsun.

Türkiye Barolar Birliği, insan hak ve özgürlüklerine saygılı bütün ülkeleri Dünya Barolar Birliği'ni Avrupa İnsan Hakları Konseyi'ni, Uluslararası Af Örgütünü başta Atina Barosu olmak üzere bütün Baroları ve demokrasi kuruluşlarını, Dr. Sadık AHMET ve İbrahim ŞERİF'in duruşması konusunda gözlemci ve duyarlı olmaya çağırmayı kaçınılmaz bir görev bilmektedir.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

● DR. SADIK AHMET'İN TEŞEKKÜR MEKTUBU

Sayın Başkan,

Türkiye Barolarını temsilen, aleyhime açılan davalarda, beni ve Batı Trakya Türklerinin haklı davasını desteklemek için hazır bulunmanız, bizler için en büyük destek idi. Sizleri ve Ana Vatani yanımızda görmek gücümüze güç katıyor. Gasp edilen haklarımızı geriye almak için bizlere mücadele azmi veriyor.

Zaman zaman yapmış olduğunuz açıklamalar, haklılığımızı dünyaya duyurmamıza yardımcı oldu. Şu anda sizlerin de yardımı ile teşhisi konan hastalığın tedavisine geçileceğine inanıyorum. Batı Trakya Türk azınlığının ileride kavuşacağı iyi günlerde sizin payınız çok büyük olacak.

Sizlere ve şahsınızda tüm T.C. barolarına teşekkür eder saygı ve selâmlarımı sunarım.

Gümölcine 19.4.1990
Dr. Sadık AHMET
Bağımsız Milletvekili

XV — KÖRFEZ KRİZİ, SAVAŞ VE SAVAŞ SONRASI İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1 — SAVAŞ ÖNCESİ AÇIKLAMA :

BASIN BÜLTENİ

28.8.1990

Türkiye Barolar Birliği'nin körfez kriziyle ilgili görüşlerini iletmek üzere Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Önder SAV başkanlığında bir hey'et, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Kaya ERDEM, SHP Genel Başkanı Erdal İNÖNÜ ve DYP Genel Başkanı Süleyman DEMİREL'le görüşecek. Görüşmeye Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Önder SAV ile birlikte, Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri Avukat Hüseyin Avni FERAH, Ankara Barosu Başkanı Avukat Erzan ERZURUMLUOĞLU, İzmir Barosu Başkanı Avukat Sabri KURT ve İstanbul Barosu Başkanı Av. Turgut KAZAN katılacak. Görüşme sırasında Türkiye Barolar Birliği'nin ve Türkiye Baroları'nın savaşa karşı olduğunu belirten üslerin kullandırılmamasını, bölgeye asker yollanmamasını isteyen yazılı görüşler sunulacak.

Bir program değişikliği nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Kaya ERDEM'le yapılacak görüşme saat 13.00'e alınmış olup program aşağıya çıkarılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Saygılarımla

**Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV**

PROGRAM :

- 1 — Saat 11.00 SHP Genel Merkezinde Genel Başkan Erdal İNÖNÜ ile görüşme,
- 2 — Saat 11.30 DYP Genel Merkezinde Genel Başkan Süleyman DEMİREL'le görüşme,
- 3 — Saat 13.00 TBMM'de TBMM Başkanı Kaya ERDEM'le görüşme.

● **TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HEYETİNİN TBMM BAŞKANI KAYA ERDEM, SHP BAŞKANI ERDAL İNÖNÜ VE DYP BAŞKANI SÜLEYMAN DEMİREL'E VERDİĞİ YAZILI METİN**

28.8.1990

Irak'ın Kuveyt'i işgâl ve ilhak etmesiyle başlayan Körfez Krizi ve sınırimızda olası bir savaş, insanlarımızı tedirgin ediyor, ürkütüyor. Hükümete verilen «SAVAŞ HALİ İLANI İZİNİ» bile «SAVAŞ OLACAK» korkusu yaratıyor. Çünkü bir gün SAVAŞ bitiyor, ama geride pek çok ölü, sakatlık, hastalık, gözyaşı ve yıllarca süren sıkıntılar kalıyor.

Birleşmiş Milletlerin kararlaştırdığı ve uluslararası hukukun haklı gördüğü tedbirler alınırken bile soruna, toplum ve ülke çıkarları açısından yaklaşılmalıdır. Ortada, Türkiye'nin zedelenen bir çıkarı yok iken gelecekte gerçekleşeceği şüpheli ve bulutlu çıkarlar hesaplanarak süresi ve sonuçları belirsiz savaşa heveslenmek, ülkeyi maceraya sürüklemek olur. Türkiye Büyük Millet Meclisinin 12.8.1990 günü almış olduğu «SAVAŞ HALİ İLANI»na ilişkin izin kararını da bir yetki devri niteliğinde saydığımız için Anayasaya aykırı bulduğumuzu belirtmek isteriz.

Ülkemize saldırı olmadan SAVAŞ KIŞKIRTICILIĞI yapmak, tutarlı, sağlıklı ve uzun vadeli dış politikaya da, bölgemizdeki çıkarlarımıza da ters düşer. Başkalarının petrol kavgası ve çıkarı uğruna Atatürk'ün «Yurtta barış, dünyada barış» ilkesi çiğnenmemelidir. Ambargo kararına katılmakla Türkiye Körfez Krizi'nde ve dış politikasında gerekeni yapmıştır. Bunun ötesinde Irak'la komşu olan tek NATO ülkesi durumundaki Türkiye'nin ülkesindeki üsleri kullandırmasına ve bölgeye asker göndermesine karşıyız. Türkiye'ye yakışan, bölgede savaş arayışına yandaş olmak değil, kalıcı ve barışçı çözümlere öncülük yapmaktır.

Egemenliğin kayıtsız şartsız sahibi olan milletimiz, savaş korkusundan uzak barış içinde yaşamak istiyor. Biz hukukçular da SAVAŞ istemiyoruz, BARIŞ istiyoruz. Millet adına karar veren TBMM, savaş konusunda yetkilerini çok kısıkanç kullanmalı, halkımızın ve insanlarımızın kaderini çok yakından ilgilendiren kararların alınmasında yetkilerini, hiçbir kişi ve organa devretmemelidir.

Saygılarımızla,

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

2 — SAVAŞLA İLGİLİ OLARAK BARO BAŞKANLARI İLE YAPILAN TOPLANTIDA, TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AV. ÖNDER SAV'IN AÇIKLAMALARI

Dünya, 2 Ağustos'ta Irak'ın Kuveyt'i işgalinden buyana 5,5 aydır savaş tehlikesi yaşıyor. Bir yanda güzellikler, dostluklar, barış şarkıları insanca yaşama sevinci, diğer yanda çağın en acımasız, en öldürücü silah depoları, düşmanlıklar, SAVAŞ ve ölüm korkusu, 15 Ocak 1991'e doğru, Türkiyemiz de bu çelişkiyi yaşayan ülkeler arasında.

6 Ağustos'tan buyana ambargo kararının uygulanmasından itibaren Türkiye, güneyinde bir savaş çıkacak endişesini yaşıyor. Güvenlik Konseyi'nin Irak'a Kuveyt'den çekilmesi için verdiği süre 15 Ocak'ta dolacak. Irak «Kuveyt'den çekilmem» diyor. ABD Başkanı Bush, «Gerektiğine inanırsam 10 dakika içinde askeri harekât emri veririm.» diyor.

Anlaşıyor ki savaş, çıkacaksa Türkiye'ye rağmen çıkacak. Bizim tavrımızı, barıştan yana koymamız, savaş heveslilerini tarafsızlığımızla caydırmaya çalışmamız gerekirken adeta savaşı davet eder görünümüne girmemiz, çok acı, çok düşündürücü, çok iç karartıcıdır.

Hükümetin, «NATO Çevik Kuvveti»ni çağırması, Türkiye'yi savaşa biraz daha yaklaştırmıştır. Her ne kadar yetkililer, «Bölgede savaşa dönüşecek bir kriz bulunduğunu, bu nedenle çevik kuvveti çağırdıklarını, herhangi bir tecavüzü bertaraf etmek için hazırlıkların sürdürüldüğünü» söylemekte iseler de gerçekler, ortadadır.

Çevik kuvvet, çok gönülsüz, çok nazlı ve de yasak savma kabiliyetinden geldi. Çevik kuvvet gönderen ülkelerin kamuoyunda, tartışmalar çıktı. Neticede, «NATO dayanışmasının sembolik göstergesi» bahanesi bulundu. «Biz de savaş istemiyoruz, politik bir kararı yerine getirmek zorundayız.» denilerek çevik kuvvet gönderdiler. Belli ki ABD Türkiye'yi de NATO'yu da savaşa sürüklemek istiyor.

ABD'nin Ortadoğu'da ekonomik ve siyasi planları, hedefleri ve vazgeçemeyeceği çıkarları var, sorunu savaşla çözmek istiyor. Bizim ne çıkarımız var? Ortadoğu'da hangi sorunumuzu savaşla çözmek zorundayız? Acaba Arap Şeyhleri'nin Musul'un, Kerkük'ün petroleri yol ve kanal değiştirip Türkiye'ye akacak mı sanıyoruz? Irak'a PETROL'e giderken evdeki «SU» dan olmayalım.

Güneyimizde yıllarca sürecek huzursuzluk, savaş ve kan, bize huzur mu getirecek? Savaş çıkarsa, belli ki ABD işini çabuk bitirmek için en yeni en teknik silahları kullanacak, Irak'da kimyasal silahlarla karşılık verecek. Savaşın nereye sıçrayacağı, nerede nasıl biteceği kestirilemez. Elbet bir gün savaş da biter ama geride pek çok ölü, sakatlık, hastalık, gözyaşı ve yıllarca süren sıkıntılar kalır. Hiroşima'yı Nagazaki'yi en son da Vietnam'ı unutmayalım. Öyle bazılarımızın sandığı gibi SAVAŞIN şahinlikle, erkeklikle, kabadayılıkla da hiç mi hiç alakası yoktur. Cakası da, şakası da yoktur.

Bu konuda Atatürk'e kulak verelim, Atatürk, şöyle diyor: «Behemahal şu ve bu sebepler için milleti harbe sürüklemek taraftarı değilim. Harp, zaruri ve hayati olmalı. Hakiki kanaatim, şudur: Milleti harbe götürünce vicdanımda azap duymamalıyım. Öldüreceğiz diyenlere karşı, ölmeyeceğiz diye harbe girebiliriz. Lakin milletin hayatı tehlikeye maruz kalmadıkça HARP, bir CİNAYETTİR.»

Ülkemizde savaş konusunda Atatürk'ün bu sözlerine inananlar, çoğunlukta, aydınlar, işçiler, sanatçılar, serbest çalışanlar, meslek kuruluşları, gençler, toplumun tamamına yakını savaş istemiyor. Savaş istemediği için bakanlar, koltuk bırakıyor, savaş istemediği için Genelkurmay Başkanları üniforma bırakıyor, savaş istemediği için körpecik gençler, okulu bırakmaya zorlanıyor, savaşa hayır dediği için lise öğrencisi hapse giriyor.

Toplumun bu BARIŞ istencine karşın kimler, niçin savaş kıskırtıcılığı yapıyor? Boş kararnamelerin Bakanlara imzalatılıp elde hazır tutulduğu doğru mu? Savaşın, bir iç politika malzemesi yapılmaya çalışıldığı kokuları yayılıyor.

Son zamanlardaki uygulama ve davranışlarla anayasanın fiilen tadili görünümü yaratılmış, TBMM de devre dışı bırakılarak Cumhurbaşkanlığı makamı, yasamanın, yürütmenin ve yargının üstünde bir konuma sokulmuştur. Hukuken sorumsuz olan bir kişiye, ülkenin iç ve dış siyasetini saptama ve yönlendirme yetkisi tanınmış, SAVAŞ'a karar verecek tek merkez durumuna getirilmiştir. Zaman zaman Başbakan, başta Dışişleri ve Milli Savunma Bakanlığı olmak üzere ve son hafta içinde Zonguldak grevi örneğinde görüldüğü üzere pek çok Bakanlığın görev ve yetkileri tek merkezde toplanmıştır.

Ülkemizin, demokrasimizin ve sosyal hukuk devletinin temel sorunu, savaşa karar verme dahil pek çok yaşamsal yetkiyi elinde

bulunduran bu tek merkezi, hukuk, sorumluluk ve denetim alanı içinde tutmaktır. Başta TBMM ve Bakanlar Kurulu Üyeleri olmak üzere her organ ve kişi, yetkisini kendisi kullanmalı, devretmemelidir.

Kapımızı çalan SAVAŞ'ı engelleme konusunda gayreti sadece TBMM'den, muhalefet partilerinden beklemeyelim, demokratik hukuk devletinin vazgeçilmez unsurları baskı grupları olarak, meslek kuruluşları ve aydınlar olarak, ülkesini sevenler olarak ve hapse girmeyi göze alan gençlerimizden utanarak hep beraber «SAVAŞA HAYIR!» sesimizi yükseltelim.

Sesimizi yükseltelim ki Türkiye'nin zedelenen hiç bir çıkarı yok iken, Türk halkından gizlenen heves ve politikalarla SAVAŞ'a hazırlananlar, SAVAŞ KİŞKİRTİCİLERİ, akıllarını başlarına alsınlar. Türkiye'ye başka ülkeden de asker gelmesin. Türkiye, başka ülkeye de asker göndermesin. Sesimizi yükseltelim ki «Yurtta Barış, Dünyada Barış» düşüncesi egemen olsun, yöremizde kalıcı, barışçı çözümler bulunsun, insanlarımız SAVAŞ korkusundan uzak yaşasınlar.

Bizler, ülkemizde barıştan yana tüm insanlar, özellikle hukukçular «Savaşa Hayır» deyip hapse giren çocuklarımızdan utanalım. Sessiz oturmayalım, başka ülke çıkarları için, petrol için yapılan ayıpları görelim. Birgün pişman olmak istemiyorsak ayıplarla yürümeyelim. Barışı kundaklayanlara ayak uydurmayalım diyorum ve hepinizi «SAVAŞA HAYIR» demeye çağırıyorum, sağlıklı ve barış dolu bir yaşam diliyorum, saygılar sunuyorum.

Sayın Kaya ERDEM
Turgut ÖZAL
Yıldırım AKBULUT
Erdal İNÖNÜ
Süleyman DEMİREL

13.1.1991

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun, Türkiye'deki bütün Baro Başkanları ile 12.1.1991 tarihinde yaptığı toplantıda ekli metin kabul edilmiştir.

Toplantıda alınan karar uyarınca, metni bilgilerinize saygılarımla sunarım.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BASIN BÜLTENİ

13.1.1991

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun Türkiye'deki bütün Baro Başkanları ile 12.1.1991 tarihinde Ankara'da yaptığı toplantıda alınan karar metnini Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Önder SAV Başkanlığı'nda, Birlik Başkan Yardımcısı Avukat Burhan KARAÇELİK, Genel Sekreter Avukat Hüseyin Avni FERAH, Sayman Üye Avukat Naci Işık MOROVA, İstanbul Barosu Başkanı Avukat Turgut KAZAN, Balıkesir Barosu Başkanı Avukat Turgut İNAL, Kahramanmaraş Barosu Başkanı Avukat Hasan BELLİ, Bursa Barosu Başkanı Avukat Yahya ŞİMŞEK ve Kars Barosu Başkanı Avukat İlhan BABÜR'den oluşan bir hey'et TBMM Başkanı Kaya ERDEM'i bugün saat 10.30'da ziyaret ederek kendilerine vereceklerdir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

KAMUOYUNA AÇIKLAMA

13.1.1991

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun Türkiye'deki bütün Baro Başkanları ile 12.1.1991 tarihinde Ankara'da yaptığı toplantıda alınan ve metni ilişikte sunulan karar, Cumhurbaşkanı Turgut ÖZAL'a, Anavatan Partisi Genel Başkanı ve Başbakan Yıldırım AKBULUT'a, Sosyaldemokrat Halkçı Parti Genel Başkanı Erdal İNÖNÜ'ye ve Doğruyol Partisi Genel Başkanı Süleyman DEMİREL'e gönderilmiştir.

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Avukat Önder SAV Başkanlığındaki bir hey'et TBMM Başkanı Kaya ERDEM'i ziyaret ederek alınan karar metnini kendilerine vereceklerdir.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI

● **TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU VE BARO BAŞKANLARI'NIN 12.1.1991 TARİHİNDEKİ ORTAK TOPLANTISINDA ALINAN KARAR**

12.1.1991

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'nın çağrısı üzerine 12 Ocak 1991 günü Ankara'da toplanan Barolar Birliği Yönetim Kurulu ve Baro Başkanları müştereken yaptıkları toplantıda; Körfez Krizinin giderek ulusumuzun çoğunluğunun BARIŞ istemlerinin aksine, yetkisiz bazı yöneticilerin fiili davranışları ile ülkemizi anlamsız bir savaşa sürüklemekte olduğu endişesinde birleşmişler ve aşağıdaki hususların başta Cumhurbaşkanı olmak üzere TBMM Başkanına, Mecliste Grubu bulunan tüm siyasi parti Başkan ve Grup Başkanlarına ve kamuoyuna duyurulmasına karar vermişlerdir.

Türk toplumunun büyük çoğunluğunun savaşı istemediği bir ortamda, savaşa karar vermeye tek yetkili parlamentonun, savaş heveslerine, halkın arzusuna uygun olarak «HAYIR» demesi gerektiğine inanıyoruz. Anayasa'nın 92. maddesinin TBMM'ne tanıdığı savaş ilanı yetkisinin devredilemez yetkilerden olduğunda ve bu asli yetkilerini devredenlerin sadece ulusa karşı siyasal değil, hukuki ve cezai sorumluluklarının da doğacağına kuşku yoktur.

Türkiye Baroları olarak, Anayasa'nın tanıdığı yetki sınırlarını aşacak ve parlamentonun bilgisi dışında ülkemizi yükümlülükler altına sokacak eylemlerin, Cumhurbaşkanı için Anayasada kabul edilen tek sorumluluk durumunu oluşturacağını vurguluyor ve bu açıdan Anayasa'nın 105. maddesinin bugünkü parlamento tarafından olmasa dahi ilk genel seçimden sonra toplanacak parlamento tarafından çalıştırılabileceğine inanıyoruz.

TBMM'nin Anayasa'nın Başlangıç hükümlerinde kendisine yüklenmiş bulunan «Yurtta Sulh, Cihanda Sulh» görevini yerine getirmesini ve bu nedenle derhal toplanmasının sağlanmasını yetkililerden istiyoruz.

Tüm Avukatlar adına ülkemiz açısından hiçbir ilgi ve yararı bulunmayan bir SAVAŞ'a «HAYIR» diyoruz.

3 — TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI AVUKAT ÖNDER SAV'IN GÜNEY SINIRIMIZDAKİ SİĞİNMACI- LARLA İLGİLİ KAMUOYU AÇIKLAMASI

7.4.1991

Irak'ın Kuveyt'i işgali ve savaş bitti, ama savaş başlamadan önce ısrarla söylediğimiz gibi geride pekçok ölü, sakat, hasta, göz-yaşları «GÖÇ»e zorlanan, yurtlarından kovulmak istenen insanlar kaldı.

Daha çok petrole sahip olma tutkusunun, savaş kıskırtıcılığı-nın savaşın ve IRAKLI kürt vatandaşları tahrik etmenin bedelini şimdi, çocuklar, kadınlar, siviller ödüyor.

Bırakım İNSANCA YAŞAMAYI, sınırimızda insanlar, açlık-tan ve soğuktan ölmeme savaşı veriyorlar. Bu insanların devletiyle arasını açanlar büyük bir vurdumduymazlıkla, insan hak ve onuru ile bağdaşmayacak olan bu yeni dramı seyrediyorlar.

İnsan hak ve özgürlüklerini güvence altına alan sözleşmeler, uluslararası hukuk, işlemiyor, işletilmiyor. Dünyanın gözü önünde yaşanan dramı, işlenen cinayeti ve soykırımı, İNSAN HAKLARI HAVARİLERİ, görmek ve anlamak istemiyorlar. İnsanların yurtlarından olmaları, acıları, açlıkları, masum kadın, çocuk ve sivil-lerin ölmeleri onları etkilemiyor bile.

Birleşmiş Milletleri, başta ABD olmak üzere dünyanın bütün sorumlu ülkelerini, BARIŞTAN, İNSAN SAYGISINDAN, İNSAN HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİNDEN YANA bütün kuruluşları, TÜRKİYE'ye sığınmaya çalışan IRAK vatandaşlarının dramını görme-ye, anlamaya, yardım etmeye, soruna acil, geçerli ve kalıcı çözümler bulmaya çağırıyoruz.

Türkiye Barolar Birliği
Başkanı
Avukat Önder SAV

BİRLİĞİN İÇ ÇALIŞMALARI

1 — YÖNETİM KURULU TOPLANTILARI :

Yönetim Kurulumuz çalışma dönemini kapsayan 13 Mayıs 1989 tarihinden 12 Nisan 1991 gününe kadar geçen süre içinde 25 kez toplantı yapmıştır. Her ay yasaya uygun olarak bir toplantı

yapılmıştır. Çalışma dönemi henüz tamamlanmadığı için 6 Nisan 1991 tarihine kadar yapılan toplantılarda 649 Yönetim Kurulu Kararı alınmıştır. Genel Kurul tarihine kadar bir toplantı daha yapılacaktır.

Toplantıların çoğu Ankara'da gerçekleşmiştir. Üç adet Yönetim Kurulu Toplantısı Barolarımızın çağrısı üzerine Bursa, Balıkesir ve Zonguldak İllerimizde yapılmıştır. Toplantılar sırasında bu yer Barolarının gösterdiği ilgi ve özveriye burada birkez daha teşekkür etmeyi görev bilmekteyiz.

2 — PERSONELE YAPILAN ZAMLAR :

Türkiye Barolar Birliği'nde çalışan personele her yılbaşında zam yapılmaktadır. 1 Ocak 1990 tarihinde bütün personel ücretlerine % 70, sosyal yardım alacaklarına % 100 oranında zam yapılmıştır, her hizmet yılı için 7000.— TL. kıdem zammı ödenmesi öngörülmüştür. 1 Ocak 1991 tarihinde de ücret, ikramiye ve bütün sosyal yardım ücretlerine % 65 oranında zam yapılmıştır.

3 — SEKRETERYA ÇALIŞMALARI :

21 Nisan 1989 ile 12 Nisan 1991 tarihleri arasında Türkiye Barolar Birliği'ne çeşitli yerlerden 14.584 yazı gelmiştir. Bu sayıya mektup tarzındaki başvurular dahil değildir. Türkiye Barolar Birliği'nce aynı süre içinde çeşitli özel ve resmi yerlere 3.322 yazı yazılarak gönderilmiştir. Ruhsatnamelerle ilgili yazışmalar bu rakama dahil değildir. Bunlarla birlikte giden yazı sayısı 8.122'ye ulaşmaktadır.

Daha önceki yıllarda da belirttiğimiz gibi 20.4.1987 - 21.4.1989 tarihleri arasında 3.743 Avukat Ruhsatnamesi düzenlenmiştir.

21.4.1989 tarihinden 12.4.1991 tarihine kadar bu dönemde ise düzenlenen ruhsat sayısı 4.800'e ulaşmış bulunmaktadır. Görüldüğü gibi ruhsatname sayısı her yıl büyük ölçüde artmaktadır.

Ruhsatnameler Adalet Bakanlığı'ndan Birliğimize geldiği gün ve en geç ertesi gün postaya verilmektedir. Bu düzenin sürdürülebilmesi için olağanüstü talep olduğu zamanlarda bile fazla mesai ile işler yürütülebilmektedir. Ancak daha fazla ruhsat yükü altında kalındığında Türkiye Barolar Birliği'nin ruhsat düzenlemelelerinde aksamalar olacaktır. Ruhsatnamelerin düzenlenmesi, postalanması ve ilgiliye ulaşması için gösterilen bu gayrete rağmen genç meslekdaşlarımız, Ankara'ya kadar gelmekte ve önemli çap-

masraf yapmaktadırlar .Meslekdaşlarımızın gösterdikleri telaş
ç bir zaman önlenememektedir.

Türkiye Barolar Birliği'nin kuruluşundan 12.4.1991 tarihine
kadar düzenlediği toplam ruhsat sayısı 28.785 rakamına ulaşmış
bulunmaktadır.

DISİPLİN KURULU ÇALIŞMALARI :

Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu'na 8.4.1989 tarihinden
1991 tarihine kadar 185 dosya gelmiştir.

Bu dosyalardan;

- 29.....Uyarma Cezası,
- 49.....Kınama Cezası,
- 23.....Para Cezası,
- 19.....Üç Ay Süre ile İşten Çıkarma,
- 5.....6 Ay Süre ile İşten Çıkarma,
- 2.....1 Yıl Süre ile İşten Çıkarma,
- 7.....Meslekten Çıkarma,
- 46.....Ceza Tayinine Yer Olmadığına,
- 5.....Tedbiren İşten Yasaklanması.

180 dosyanın incelenmesi tamamlanmış (90) Onama, (29) Boz-
ma, (3) İade, (19) Cezanın Kaldırılmasına, (31) Ceza, Avukatlık
Yasasının 157. maddesi uyarınca düzeltilmek suretiyle onanması-
nın, (8) İtiraz Dilekçesinin Süre Yönünden Reddine, karar veril-
miştir.

Disiplin Kurulu son toplantısını 6 Nisan 1991 günü yapmış,
önceki dönemdeki dosyaları tetkik ederek karara bağlamıştır

BAROLARA YAZILI AVUKAT SAYISI :

Avukat sayısı, 31.12.1989 tarihi itibarıyla 6.126'sı kadın,
6.885'i erkek olmak üzere toplam 25.136 iken, bu sayı 31.12.1990
tarihi itibarıyla 6.853'ü kadın, 19.842'si erkek olmak üzere toplam
26.695'e ulaşmış bulunmaktadır.

Avukat sayısının Barolara göre dağılımını gösterir çizelge aşa-
ğıda bilginize sunulmaktadır.

1990 Yılına Ait Avukat Sayısı

BAROLAR	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Adana	168	526	694
Adıyaman	5	49	54
Afyon	9	94	103
Ağrı	5	11	16
Amasya	17	50	67
Ankara	1040	3099	4139
Antalya	83	418	501
Artvin	2	25	27
Aydın	79	295	374
Balıkesir	76	287	363
Bolu	29	98	127
Bursa	119	531	650
Burdur	18	44	62
Çanakkale	28	99	127
Çorum	16	80	96
Denizli	32	257	289
Diyarbakır	33	120	153
Edirne	21	128	149
Elazığ	18	94	112
Erzincan	9	20	29
Erzurum	12	66	78
Eskişehir	77	216	293
Gaziantep	40	230	270
Giresun	9	61	70
Gümüşhane	2	17	19
Hatay	52	255	307
Isparta	22	77	99
İstanbul	3230	6748	9978
İzmir	711	1679	2390
Kars	5	48	53
Kastamonu	8	52	60
Kayseri	42	242	284
Kırklareli	34	76	110
Kırşehir	11	45	56
Kocaeli	88	220	308
Konya	98	520	618
Kütahya	29	83	112
Malatya	20	92	112

BAROLAR	KADIN	ERKEK	TOPLAM
Manisa	55	286	341
Maraş	15	103	118
Mardin	3	40	43
Mersin	113	449	562
Muğla	51	154	205
Muş	1	14	15
Nevşehir	4	41	45
Niğde	8	38	46
Ordu	13	89	102
Rize	2	31	33
Sakarya	29	142	171
Samsun	45	236	281
Sinop	2	31	33
Sivas	14	96	110
Batman	2	23	25
Tekirdağ	33	138	171
Tokat	20	84	104
Trabzon	19	105	124
Urfa	3	94	97
Uşak	13	73	86
Van	3	45	48
Yozgat	4	71	75
Zonguldak	70	250	320
Karaman	7	45	52
Çankırı	3	24	27
Kırıkkale	8	54	62
Aksaray	16	34	50
YEKÜN	6853	19842	26695

S O N U Ç :

29 Mayıs 1989 - ~~24~~ Mayıs 1991 günlerini kapsayan faaliyet dönemi çalışmalarımızın onaylanmasını ve Yönetimimizin Yüce Genel Kurulca aklanmasını diler, saygılarımla sunarım.

Başkan Başkan Yrd. Başkan
Av. Önder SAV Av. Şahap DEMİRER Av. Burhan K

Genel Sekreter Sayman
Av. Hüseyin Avni FERAH Av. Naci Işık MO

Üye Üye Üye
Av. Teoman ERGÜL Av. Ayhan ORAN Av. Erdoğan

Üye Üye Üye
Av. Vahit ÇALIN Av. Rahmi KUMAŞOĞLU Av. Y